

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

922/0

**Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních
z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
v souvislosti s paušální daní**

Zástupce předkladatele: min. financí
Doručeno poslancům: 29. června 2020 v 20:21

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2020,

**kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
a některé další zákony v souvislosti s paušální daní**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. I

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 348/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 119/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 353/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona

č. 470/2011 Sb., zákona č. 192/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 80/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 160/2013 Sb., zákona č. 215/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 162/2014 Sb., zákona č. 247/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 84/2015 Sb., zákona č. 127/2015 Sb., zákona č. 221/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 105/2016 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 125/2016 Sb., zákona č. 148/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 271/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 454/2016 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 246/2017 Sb., zákona č. 254/2017 Sb., zákona č. 293/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 174/2018 Sb., zákona č. 306/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 80/2019 Sb., zákona č. 125/2019 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 303/2019 Sb., zákona č. 364/2019 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. Za § 2 se vkládá nový § 2a, který včetně nadpisu zní:

„§ 2a

Poplatník v paušálním režimu

(1) Poplatníkem v paušálním režimu je od prvního dne rozhodného zdaňovacího období poplatník daně z příjmů fyzických osob, který

- a) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období
1. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění,
 2. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění a která není vyňata z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině,
 3. není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 4. není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti a
 5. není dlužníkem, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení,
- b) ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období neměl příjmy ze samostatné činnosti převyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o
1. příjmy od daně osvobozené,
 2. příjmy, které nejsou předmětem daně,
 3. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
- c) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a
- d) podá správci daně oznámení o vstupu do paušálního režimu.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je poplatníkem v paušálním režimu od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém tuto činnost zahajuje, pokud

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1, přičemž podmínky podle odstavce 1 písm. a) a c) musí být splněny namísto k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období ke dni zahájení této činnosti,

- b) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti nebyl plátcem daně z přidané hodnoty, společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti,
- c) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti
 1. přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a po dobu výkonu této činnosti v daném zdaňovacím období byl poplatníkem v paušálním režimu, nebo
 2. nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti,
- d) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti měl pouze
 1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,
 2. příjmy od daně osvobozené,
 3. příjmy, které nejsou předmětem daně,
 4. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
 5. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesáhne 15 000 Kč,

a
- e) učinil oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení a oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu; tato lhůta je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno podání obsahující údaje požadované v příslušném oznámení správci daně společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo živnostenskému úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

(3) Pro účely paušálního režimu se

- a) příjmy rozumí příjmy podle tohoto zákona, které by poplatník měl, pokud by nebyl účetní jednotkou,
- b) za příjmy ze samostatné činnosti považují také úroky z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka, a nepovažují se za ně příjmy z podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

(4) Poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu uplynutím

- a) zdaňovacího období, ve kterém
 1. má příjmy ze samostatné činnosti převyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené, příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
 2. se stane plátcem daně z přidané hodnoty nebo mu vznikne registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 3. se stane společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, nebo
 4. nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku poplatníka a insolvenční řízení nebylo skončeno,
- b) zdaňovacího období, které poplatník uvede v oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu,
- c) kalendářního měsíce, ve kterém přestane být
 1. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění, nebo
 2. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění,

- d) kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího kalendářnímu měsíci, od kterého poplatník není povinen platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině, nebo
- e) kalendářního měsíce, ve kterém se poplatník stane daňovým nerezidentem a přestane na území České republiky vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti.“.

2. V § 7 odst. 13 věty první se slova „a neuplatňují“ nahrazují slovem „, neuplatňují“ a za číslo „7“ se vkládají slova „a jejichž daň za dané zdaňovací období není rovna paušální dani“.

3. § 7a včetně nadpisu zní:

„§ 7a

Paušální daň

(1) Daň poplatníka, který je na konci zdaňovacího období poplatníkem v paušálním režimu, je rovna paušální dani, pokud tento poplatník v tomto zdaňovacím období

- a) má pouze
 1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,
 2. příjmy od daně osvobozené,
 3. příjmy, které nejsou předmětem daně,
 4. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a
 5. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesahuje 15 000 Kč,
- b) není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby, a
- c) není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti.

(2) Pokud poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem zdaňovacího období z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je jeho daň za toto zdaňovací období rovna paušální dani, pokud poplatník

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1,
- b) v části tohoto zdaňovacího období po dni, ve kterém přestal být poplatníkem v paušálním režimu, nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a
- c) zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období.

(3) Pro účely odstavců 1 a 2 se na poplatníka, který v posledním kalendářním měsíci zdaňovacího období zemřel nebo ukončil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, hledí jako na poplatníka, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem tohoto zdaňovacího období.

(4) Daň se nerovná paušální dani, pokud poplatník podle odstavce 1 nebo 2, který je daňovým rezidentem České republiky, vyloučí dvojí zdanění příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí v daňovém přiznání.

(5) Paušální daň činí součet záloh na daň, které měl poplatník v paušálním režimu zaplatit za dané zdaňovací období.

(6) Na poplatníka v paušálním režimu se pro účely daní z příjmů hledí jako na poplatníka s příjmy ze samostatné činnosti, které jsou předmětem daně, a to i v případě, že mu v rozhodném období tyto příjmy neplynou.“.

4. V § 8 odst. 1 písm. g) se slova „podle § 7a“ nahrazují slovy „příjmů poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani,“.
5. V § 13 odst. 4 písm. c) se slovo „a“ zrušuje.
6. V § 13 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje slovem „, a“ a doplňuje se písmeno e), které zní:
„e) na a od poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.“.
7. V § 23 odst. 8 závěrečné části ustanovení se za slovo „výdajích“ vkládají slova „nebo při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém jejich daň není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jejich daň rovna paušální dani“ a slova „má za to, že poplatník není v prodlení, jestliže“ nahrazují slovy „na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud“.
8. V § 23 se na konci odstavce 8 doplňují věty „Při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém daň poplatníka není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém jeho daň není rovna paušální dani; v tomto případě se na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém je daň rovna paušální dani. Při přechodu ze zdaňovacího období, za které je daň poplatníka rovna paušální dani, do zdaňovacího období, ve kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y), o hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh, a o cenu nespotřebovaných zásob; v případě přechodu na vedení daňové evidence se základ daně neupravuje.“.
9. V § 26 odst. 8 větě druhé se za slovo „částkou“ vkládají slova „nebo je jeho daň rovna paušální dani“.
10. V § 26 odst. 8 větě poslední se za slovo „částkou“ vkládají slova „a ve zdaňovacím období, za které je jeho daň rovna paušální dani,“.
11. V § 38a odst. 2 se na konci písmene c) čárka nahrazuje tečkou a písmeno d) se zrušuje.

12. Za § 38l se vkládají nové § 38la až 38lq, které včetně nadpisů znějí:

„§ 38la

Správa paušálních veřejných pojistných

(1) Při správě paušálních veřejných pojistných se postupuje podle daňového řádu. Jejich správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky.

(2) Zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění se pro účely správy paušálních veřejných pojistných a záloh na veřejná pojistná považuje za veřejný rozpočet.

(3) Paušálními veřejnými pojistnými se pro účely paušálního režimu rozumí

- a) paušální pojistné na důchodové pojištění, kterým se pro účely paušálního režimu rozumí pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, a
- b) paušální pojistné na zdravotní pojištění, kterým se pro účely paušálního režimu rozumí pojistné na veřejné zdravotní pojištění podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

§ 38lb

Registrační povinnost poplatníka v paušálním režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a podává oznámení o vstupu do paušálního režimu, je povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu.

(2) Lhůta podle odstavce 1 je zachována, je-li nejpozději v poslední den lhůty učiněno živnostenskému úřadu podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci k dani z příjmů fyzických osob společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

§ 38lc

Oznámení o vstupu do paušálního režimu

(1) Oznámení o vstupu do paušálního režimu může poplatník daně z příjmů fyzických osob podat správci daně do desátého dne rozhodného zdaňovacího období.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po desátém dni rozhodného zdaňovacího období, může oznámení o vstupu do paušálního režimu podat správci daně do dne zahájení této činnosti.

(3) Oznámení o vstupu do paušálního režimu lze podat jen

- a) na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí,
- b) na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah a uspořádání údajů shodné s tiskopisem podle písmene a), nebo
- c) datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně učiněnou elektronicky způsoby podle daňového řádu.

(4) V oznámení o vstupu do paušálního režimu je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) své identifikační a kontaktní údaje,
- b) údaje o vstupu do paušálního režimu,
- c) údaje o důchodovém pojištění poplatníka a
- d) údaje o veřejném zdravotním pojištění poplatníka.

(5) Oznámení o vstupu do paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 nebo 2 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

(6) Lhůta podle odstavce 1 nebo 2 je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno živnostenskému úřadu podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

§ 38ld

Společné oznámení

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu správci daně učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění.

(2) Podání podle odstavce 1 lze podat jen způsoby podle § 38lc odst. 3.

(3) Správce daně do 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil podání podle odstavce 1, předá v elektronické podobě údaje podle odstavce 1 příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nebo správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

(4) Na předání údajů podle odstavce 3 se hledí jako na podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, které učinil poplatník.

§ 38le

Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu

(1) Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období bezprostředně následujícího po zdaňovacím období, jehož uplynutím přestane být poplatníkem v paušálním režimu.

(2) V oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu poplatník uvede zdaňovací období, jehož uplynutím přestane být poplatníkem v paušálním režimu.

(3) Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné.

§ 38lf

Oznámení o nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu

(1) Zjistí-li poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, že nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, oznámí tuto skutečnost včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistil.

(2) Zjistí-li správce daně, že poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným

způsobem vyrozumí o tomto zjištění včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, a o následcích toho, že se poplatník nestal poplatníkem v paušálním režimu.

§ 38lg

Oznámení o ukončení paušálního režimu

(1) Nastala-li skutečnost, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu, oznámí poplatník tuto skutečnost správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala.

(2) Zjistí-li správce daně, že nastala skutečnost, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o této skutečnosti a o následcích toho, že poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu.

§ 38lh

Daňové přiznání k paušální dani

(1) Na poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, se hledí, jako by v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání podal daňové přiznání, ve kterém tvrdí daň ve výši paušální daně. K podanému daňovému přiznání ani dodatečnému daňovému přiznání se nepřihlíží.

(2) Poplatník v paušálním režimu nepodává daňové přiznání z důvodu insolvenčního řízení.

§ 38li

Splatnost paušálních veřejných pojistných

Paušální veřejná pojistná jsou splatná v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

§ 38lj

Vyměření paušální daně a paušálních veřejných pojistných

(1) Daň, která je rovna paušální dani, a paušální veřejná pojistná se považují za vyměřené uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

(2) Daň a paušální veřejná pojistná vyměřené podle odstavce 1 správce daně předepíše do evidence daní.

§ 38lk

Paušální zálohy

(1) Poplatník v paušálním režimu platí paušální zálohy na zálohová období. Zálohovým obdobím je pro účely paušálního režimu kalendářní měsíc.

(2) Paušální záloha zahrnuje

- a) zálohu poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů,
- b) zálohu na pojistné na důchodové pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a

c) zálohu na pojistné na zdravotní pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

(3) Záloha na veřejné pojistné, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha na pojistné na důchodové pojištění a záloha na pojistné na zdravotní pojištění, se spravuje jako daň podle daňového řádu. Její správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky.

(4) Paušální zálohy se platí od zálohového období, ve kterém se poplatník stal poplatníkem v paušálním režimu, do zálohového období, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu.

(5) Paušální záloha je splatná do dvacátého dne zálohového období, na které se záloha platí. Záloha na zálohové období, ve kterém poplatník v paušálním režimu zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je splatná do dvacátého dne zálohového období bezprostředně následujícího po tomto zálohovém období.

(6) Paušální záloha se platí na společný osobní daňový účet.

(7) Záloha poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí 100 Kč.

(8) Správce daně nemůže stanovit jinou výši paušální zálohy ani povolit výjimku z povinnosti daně zálohovat; tím není dotčena možnost povolit posečkání úhrady paušální zálohy nebo rozložení její úhrady na splátky.

§ 38ll

Společný osobní daňový účet

(1) Společný osobní daňový účet je osobní daňový účet, který je veden pro paušální zálohy, daň, která se rovná paušální dani, a paušální veřejná pojistná.

(2) Na debetní straně společného osobního daňového účtu se evidují předpisy a odpisy odděleně za daň a za jednotlivá veřejná pojistná.

(3) Úhrada na společný osobní daňový účet se v případě splatných daňových pohledávek se stejným datem splatnosti použije na úhradu těchto pohledávek v poměru podle jejich výše.

§ 38lm

Přeplatek

(1) Přeplatek na společném osobním daňovém účtu se nepoužije na úhradu nedoplatku téhož poplatníka na jiném osobním daňovém účtu nebo na nedoplatek evidovaný u jiného správce daně; to neplatí, pokud poplatník

- a) o takové použití přeplatku požádá,
- b) přestane být poplatníkem v paušálním režimu, nebo
- c) nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu.

(2) Pokud poplatník nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, přeplatek na společném osobním daňovém účtu zaniká ve výši plateb, které byly převedeny na účet okresní správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

(3) Nepožádá-li poplatník o vrácení vratitelného přeplatku na společném osobním daňovém účtu do 6 let od konce roku, ve kterém přeplatek vznikl, přeplatek zaniká a stává se příjmem

- a) zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění v části určené podle podílu výše zálohy na pojistné na zdravotní pojištění na výši paušální zálohy a

- b) státního rozpočtu v části zbývající z přeplatku po jeho snížení o část podle písmene a).

§ 38ln

Nedoplatek na záloze na veřejné pojistné

Nedoplatek na záloze na veřejné pojistné splatné v průběhu zdaňovacího období, za které daň poplatníka není rovna paušální dani, s výjimkou příslušenství zaniká uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za toto období.

§ 38lo

Převod výnosu paušálního pojistného

(1) Správce daně převádí výnos zálohy na pojistné na důchodové pojištění a paušálního pojistného na důchodové pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Správce daně převádí výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění a paušálního pojistného na zdravotní pojištění na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

(3) Správce daně převádí výnos podle odstavců 1 a 2 způsobem stanoveným zákonem upravujícím rozpočtové určení daní pro převod daňového příjmu.

§ 38lp

Poskytování informací správcem daně

Správce daně poskytuje orgánům sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění informace o

- a) poplatnících v paušálním režimu potřebné pro provádění důchodového pojištění a veřejného zdravotního pojištění a
- b) placení paušálních veřejných pojistných a záloh v paušálním režimu potřebné pro provádění důchodového pojištění a veřejného zdravotního pojištění.

§ 38lq

Poskytování informací orgány sociálního zabezpečení a správcem registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění

Orgány sociálního zabezpečení a správce registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění poskytují správci daně informace o osobách samostatně výdělečně činných pro potřeby paušálního režimu.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Pro daňové povinnosti u daní z příjmů za zdaňovací období započatá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související se použije zákon č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Poplatníkem v paušálním režimu není poplatník, který má na rozhodné zdaňovací období daň stanovenou paušální částkou podle § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Na poplatníka, který má na zdaňovací období započaté ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona daň stanovenou paušální částkou podle § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí § 7a a § 38a odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
4. Paušální záloha na zálohové období, které je prvním kalendářním měsícem prvního zdaňovacího období započaté ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je splatná do dvacátého dne zálohového období bezprostředně následujícího po tomto zálohovém období.

ČÁST DRUHÁ

Změna živnostenského zákona

Čl. III

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 256/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 119/2002 Sb., zákona č. 174/2002 Sb., zákona č. 281/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 130/2003 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 224/2003 Sb., zákona č. 228/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 38/2004 Sb., zákona č. 119/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 326/2004 Sb., zákona č. 499/2004 Sb., zákona č. 695/2004 Sb., zákona č. 58/2005 Sb., zákona č. 95/2005 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 358/2005 Sb., zákona č. 428/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 76/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 131/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 191/2006 Sb., zákona č. 212/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 315/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 351/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 199/2012 Sb.,

zákona č. 201/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 234/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 308/2013 Sb., zákona č. 309/2013 Sb., zákona č. 127/2014 Sb., zákona č. 140/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 267/2015 Sb., zákona č. 88/2016 Sb., zákona č. 91/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 229/2016 Sb., zákona č. 258/2016 Sb., zákona č. 304/2016 Sb., zákona č. 64/2017 Sb., zákona č. 65/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 193/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 261/2017 Sb., zákona č. 289/2017 Sb., zákona č. 111/2018 Sb., zákona č. 171/2018 Sb., zákona č. 176/2019 Sb., zákona č. 255/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 39/2020 Sb., zákona č. 115/2020 Sb., zákona č. 117/2020 Sb., zákona č. 238/2020 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 45b se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „a podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu daně z příjmů“.
2. V § 45b odst. 3 úvodní části ustanovení se za slovo „registraci“ vkládají slova „, v oznámení o vstupu do paušálního režimu“.
3. V § 45b odst. 4 se za slovo „registraci“ vkládají slova „, pro oznámení o vstupu do paušálního režimu“.
4. V § 45b odst. 6 se za slovo „registraci“ vkládají slova „, oznámení o vstupu do paušálního režimu“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Čl. IV

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 133/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 265/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 518/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb.,

zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 177/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 251/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 317/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 213/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 195/2017 Sb., zákona č. 203/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 335/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 164/2019 Sb., zákona č. 228/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb., zákona č. 255/2020 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 2 se slovo „a“ nahrazuje čárkou a na konci textu odstavce se doplňují slova „a orgány Finanční správy České republiky“.
2. V § 48 odst. 1 písm. b) se část věty za středníkem včetně středníku zrušuje.
3. V § 48d se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Osoba samostatně výdělečně činná může podání obsahující údaje požadované v hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) učinit u orgánů Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu.“.
4. V § 123g se za slovo „úřadům“ vkládají slova „nebo vůči orgánům Finanční správy České republiky“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. V

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č.

359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb., zákona č. 255/2020 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 5b odst. 1 se věta první nahrazuje větou „Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka určená touto osobou, která činí nejméně 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob.“ a věty čtvrtá až sedmá se včetně poznámky pod čarou č. 54 zrušují.
2. V § 5b se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, činí součin měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 3 platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.
3. V § 5b se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Měsíční základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění a vyšší než měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu.“.
4. V § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1 se slova „a 2“ nahrazují slovy „až 3“.
5. V § 7 odst. 1 písm. c) bodě 2 se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.
6. V § 13 odst. 1 se text „¹⁹⁾“ nahrazuje slovy „¹⁹⁾“, s výjimkou pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti spravovaných správcem daně z příjmů jako paušální veřejná pojistná.“.

7. V § 13a se odstavec 7 zrušuje.

Dosavadní odstavce 8 a 9 se označují jako odstavce 7 a 8.

8. V § 13a odst. 8 větě první se slova „odstavcích 7 a 8“ nahrazují slovy „odstavci 7“ a ve větě druhé se slova „o stanovení daně paušální částkou podle odstavce 7 a “ zrušují a číslo „8“ se nahrazuje číslem „7“.

9. V § 13a se doplňuje odstavec 9, který zní:

„(9) Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.“.

10. V § 14 odstavec 3 zní:

„(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí výše měsíčního vyměřovacího základu částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu podle odstavce 5 věty první zvýšeného o 15 %.“.

11. V § 14 odst. 5 se slova „8 a 9“ nahrazují slovy „7 a 8“.

12. V § 14c odst. 4 větě první a v § 14c odst. 6 se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.

13. V § 15 odst. 1 větě první se za slovo „činnost“ vkládají slova „, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období je rovna paušální dani“ a slova „, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání“ se nahrazují slovy „uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob“.

14. V § 15 odst. 1 se za větu první vkládá věta „Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty.“.

15. V § 15 odst. 1 větě třetí části věty před středníkem se slovo „tomto“ zrušuje.

16. V § 15 odst. 1 větě čtvrté se číslo „9“ nahrazuje číslem „8“.

17. V § 15 odst. 1 se věty šestá až osmá včetně poznámky pod čarou č. 19d zrušují.

18. V § 15 odst. 5 větě druhé se slova „až 3“ nahrazují slovy „, 2 nebo 4“.

19. V § 25c odst. 1 písm. a) se na konci bodu 1 doplňuje slovo „nebo“.

20. V § 25c odst. 1 písm. a) bodě 2 se slovo „nebo“ zrušuje.
21. V § 25c odst. 1 písm. a) se bod 3 zrušuje.
22. Poznámka pod čarou č. 62 se zrušuje, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

Čl. VI

Přechodná ustanovení

1. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se za období před 1. lednem 2021 stanoví podle zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Na osobu samostatně výdělečně činnou, která má na zdaňovací období započaté ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona daň stanovenou paušální částkou podle § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí § 5b odst. 1, § 13a odst. 7 a 9, § 14 odst. 3 a 5, § 15 odst. 1 a § 25c odst. 1 písm. a) zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

Čl. VII

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 15/1993 Sb., zákona č. 161/1993 Sb., zákona č. 324/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 149/1996 Sb., zákona č. 48/1997 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 138/2001 Sb., zákona č. 49/2002 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 138/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 342/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 145/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 297/2017 Sb., zákona č. 134/2020 Sb., zákona č. 231/2020 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 3a odstavec 1 zní:

„(1) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob.“.

Poznámky pod čarou č. 17 až 19 a 21 až 21b se zrušují, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou č. 19.

2. V § 3a odst. 3 závěrečné části ustanovení se slova „jejich skutečný příjem po odpočtu výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmu“ nahrazují slovy „50 % daňového základu“.

3. V § 3a se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je minimální vyměřovací základ podle odstavce 2; odstavce 3 a 4 se nepoužijí. Tento vyměřovací základ se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, po které byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu. Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se nepoužijí odstavce 3 a 4.“.

4. Za § 7 se vkládá nový § 7a, který včetně nadpisu zní:

„§ 7a

Odvod pojistného poplatníka v paušálním režimu

Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, a pojistného osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.“.

5. V § 8 odst. 3 a 5 se slova „o příjmech a výdajích“ zrušují.

6. V § 8 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Pro účely určení tohoto doplatku se na zálohy zaplacené orgánům Finanční správy České republiky osobou samostatně výdělečně činnou, která byla v rozhodném období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani, hledí jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně.“.

7. Za § 8 se vkládá nový § 8a, který včetně nadpisu zní:

„§ 8a

Záloha na pojistné poplatníka v paušálním režimu

Záloha na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu stanoveného podle § 3a odst. 2.“.

8. V § 20 odst. 2 písm. b) se slovo „a“ zrušuje.

9. V § 20 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje slovem „a“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) zálohy na pojistné osob samostatně výdělečně činných, které jsou poplatníky v paušálním režimu, pojistné osob samostatně výdělečně činných, jejichž daň je rovna paušální dani, jejich příslušenství spravované orgány Finanční správy České republiky, přeplatek na společném osobním daňovém účtu, který se stal podle zákona o daních z příjmů příjmem zvláštního účtu, a částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu.“.

10. V § 24 odst. 2 se věta první nahrazuje větou „Osoba samostatně výdělečně činná, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je povinna nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok předložit všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byla v tomto období pojištěna, přehled o výši daňového základu, zaplacených zálohách na pojistné, vyměřovacím základu stanoveném podle § 3a a pojistném vypočteném z tohoto vyměřovacího základu.“ a ve větě třetí se slova „o příjmech a výdajích“ zrušují.

Poznámka pod čarou č. 32 se zrušuje.

11. V § 24 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty.“.

12. V § 24 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Osoba samostatně výdělečně činná může oznámení uvedená v odstavci 1 větě první a druhé, jsou-li podávána při zahájení výdělečné činnosti, učinit společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky. Povinnost učinit tato oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny se v tomto případě považuje za splněnou.“.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 6 a 7.

13. V § 24 odst. 6 se slova „nebo podáno“ nahrazují slovy „podáno“ a za slovo „úřadu“ se vkládají slova „nebo podáno v případech stanovených v odstavci 5 správci centrálního registru pojištěnců“.

14. V § 27 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje zdravotním pojišťovnám údaje týkající se pojištěnců, kteří jsou poplatníky v paušálním režimu, vždy ke čtvrtému dni v měsíci.“.

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 6.

Čl. VIII

Přechodná ustanovení

1. Pro povinnosti u pojistného na veřejné zdravotní pojištění za rozhodná období započatá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související se použije zákon č. 592/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Na osobu samostatně výdělečně činnou, která má na zdaňovací období započaté ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona daň stanovenou paušální částkou podle § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije § 3a odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o státní sociální podpoře

Čl. IX

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 315/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 204/2005 Sb., zákona č. 218/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 414/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012

Sb., zákona č. 48/2013 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 253/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 98/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 349/2019 Sb. a zákona č. 363/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 písm. a) bodě 2 se slova „, a jde-li o uvedené příjmy podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem, nejméně však částka stanovená v odstavci 5“ zrušují.
2. V § 5 odst. 1 písm. a) závěrečné části ustanovení se slova „příčemž jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, považují se za výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení předpokládané výdaje,“ zrušují.
3. V § 5 odst. 4 písm. b) se slova „jedna dvanáctina příjmů, jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, ze kterých byla stanovena daň paušální částkou“ nahrazují slovy „částka stanovená podle odstavce 5, jde-li o poplatníka v paušálním režimu“.

Čl. X

Přechodné ustanovení

U osob samostatně výdělečně činných, které jsou podle zákona o daních z příjmů poplatníky v paušálním režimu, se při stanovení příjmu ze samostatné činnosti do 30. června roku následujícího po roce, ve kterém nabyde účinnosti tento zákon, postupuje podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o důchodovém pojištění

Čl. XI

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 264/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 178/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb.,

zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 282/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 135/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 314/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 463/2012 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 182/2014 Sb., zákona č. 183/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 212/2016 Sb., zákona č. 213/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 150/2017 Sb., zákona č. 203/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 191/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 244/2019 Sb. a zákona č. 315/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 6 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které zní:
„h) výkonu samostatné výdělečné činnosti ve zdaňovacím období, za které byla jejich daň z příjmů fyzických osob rovna paušální dani, uplynula-li marně lhůta pro placení paušálního pojistného na důchodové pojištění za tuto dobu.“.
2. V § 10 odst. 6 písm. a) se slova „ Za ukončení samostatné výdělečné činnosti se považuje vždy přerušení této činnosti, a to ode dne přerušení této činnosti, pokud po měsíci, v němž došlo k tomuto přerušení, trvalo toto přerušení aspoň šest kalendářních měsíců po sobě jdoucích; to neplatí, byla-li samostatná výdělečná činnost přerušena z důvodů uvedených v odstavci 3 větě první“ zrušují.
3. V § 10 se doplňuje odstavec 7, který zní:
„(7) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou je poplatníkem v paušálním režimu.“.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

Čl. XII

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 2/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 167/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 459/2000 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 222/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 422/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 47/2006 Sb., zákona

č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 340/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 57/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 137/2008 Sb., zákona č. 270/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 59/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 238/2013 Sb., zákona č. 60/2014 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 256/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 1/2015 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 314/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 66/2017 Sb., zákona č. 150/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 231/2017 Sb., zákona č. 290/2017 Sb., zákona č. 282/2018 Sb., zákona č. 45/2019 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 262/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 205/2020 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „s výjimkou záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, a pojistného osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, jejichž placení upravuje zákon upravující daně z příjmů“.
2. V § 10 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Pojištěnec splní povinnost oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti i tehdy, učiní-li toto oznámení společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.“.

ČÁST DEVÁTÁ

Změna zákona o rozpočtovém určení daní

Čl. XIII

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 387/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 377/2007 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 295/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 391/2015 Sb., zákona č. 24/2017 Sb. a zákona č. 260/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 1 písm. c) se slova „(záloh na daň)“, čárka za slovem „činnosti“ a slova „zaměstnavatelem jako“ zrušují.
2. V § 3 odst. 1 písmeno e) zní:
„e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob s výjimkou

1. daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně,
 2. daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
 3. záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani,“.
3. V § 3 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:
- „g) podíl na 8,92 % z 60 % výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a výnosu daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani.“.
4. V § 3 odst. 2 se slovo „procentní“ zrušuje a za text „f)“ se vkládají slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. g)“.
5. V § 4 odst. 1 písm. c) se slova „(záloh na daň)“ zrušují a slova „, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů“ se nahrazují slovy „odváděné plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby“.
6. V § 4 odst. 1 písm. d) se slova „(záloh na daň)“ a slova „, s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem c)“ zrušují.
7. V § 4 odst. 1 písmeno e) zní:
- „e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob s výjimkou
1. daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně,
 2. daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
 3. záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani,“.
8. V § 4 odst. 1 písm. f) se text „h)“ nahrazuje textem „g)“.
9. V § 4 odst. 1 písm. h) se slova „(záloh na daň)“ zrušují a slova „, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů“ se nahrazují slovy „odváděné plátcem daně“.
10. V § 4 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno i), které zní:
- „i) podíl na 23,58 % z 60 % výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a výnosu daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani.“.

11. V § 4 odst. 2 úvodní části ustanovení se slovo „procentní“ zrušuje a za text „f)“ se vkládají slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
12. V § 4 odst. 2 písm. d) se slovo „část“ nahrazuje slovem „části“ a za text „f)“ se vkládají slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
13. V § 4 odst. 3 se text „c)“ nahrazuje textem „d)“.
14. V § 4 odst. 4 se za text „f)“ vkládají slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
15. V § 4 odst. 5 úvodní části ustanovení se slovo „procentní“ zrušuje a za text „f)“ se vkládají slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
16. V § 4 odst. 11 se na konci textu písmene a) doplňují slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
17. V § 4 odst. 11 písm. b) se slovo „procentní“ zrušuje a na konci textu písmene se doplňují slova „a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)“.
18. V § 4 odst. 11 písm. c) se za slova „podílejí na“ vkládají slova „části celostátního hrubého“.
19. V nadpisu přílohy č. 1 se slovo „procentní“ zrušuje a na konci nadpisu se doplňují slova „a části výnosu podle odstavce 1 písm. g)“.

ČÁST DESÁTÁ

Změna zákona o životním a existenčním minimu

Čl. XIV

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 85/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 277/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odst. 1 závěrečné části ustanovení se slova „; příjmy z podnikání jsou však u osoby, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle zákona o daních z příjmů¹⁸⁾, předpokládané příjmy, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení jsou předpokládané výdaje, na jejichž základě byla stanovena daň paušální částkou“ včetně poznámky pod čarou č. 18 zrušují.

2. V § 8 odst. 1 písmeno b) zní:
„b) částka stanovená podle odstavce 2, jde-li o poplatníka v paušálním režimu.“.
3. V § 8 odst. 4 větě první se slova „daně z příjmů stanovené paušální částkou“ nahrazují slovy „v paušálním režimu“.
4. V § 8 odst. 4 větě druhé se za slovo „osoba“ vkládají slova „nebo osoba, která je poplatníkem v paušálním režimu,“.

Čl. XV

Přechodné ustanovení

U osoby samostatně výdělečně činné, která jsou podle zákona o daních z příjmů poplatníky v paušálním režimu, se při stanovení příjmu ze samostatné činnosti do 30. června roku následujícího po roce, ve kterém nabyde účinnosti tento zákon, postupuje podle zákona č. 110/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST JEDENÁCTÁ

ÚČINNOST

Čl. XVI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2021.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní, je souborem novel těchto zákonů:

- 1) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“),
- 2) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“),
- 3) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“),
- 4) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na sociální zabezpečení“),
- 5) zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na zdravotní pojištění“),
- 6) zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“)
- 7) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“),
- 8) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zdravotním pojištění“),
- 9) zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtovém určení daní“) a
- 10) zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“).

Nosičem klíčového tématu návrhu, kterým je zavedení paušalizace daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných (pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na veřejné zdravotní pojištění) u poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti, je navržená novela zákona o daních z příjmů, která je řazena na prvním místě, zatímco zbývající návrhy změn se týkají navazujících souvislostí v jiných zákonech. Řazení ostatních zákonů odpovídá datu jejich platnosti.

1. Zhodnocení platného právního stavu

Současná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

1.1. Daně z příjmů

Poplatník s příjmy ze samostatné činnosti může podle současně platné úpravy daní z příjmů pro účely zjištění základu daně vycházet z několika systémů v závislosti na typu vedení

evidence a od toho odvislého určování příjmů a výdajů. Základním principem při určování základu daně z příjmů ze samostatné činnosti je vycházet ze skutečných příjmů a výdajů, zákon připouští paušalizaci daňové povinnosti, tedy po teoretické stránce určité vědomé znepráchnění jedné či obou stránek základu daně z důvodu snížení administrativní náročnosti a zjednodušení systému.

Zákon o daních z příjmů tak rozlišuje dva základní systémy, a to tzv. hotovostní systém, tj. systém založený na pečlivém sledování a zaznamenávání majetkových toků a tzv. akruální systém vycházející z podvojného účetnictví. Vedení podvojného účetnictví je spojeno s nejvyšší administrativní zátěží, proto je tato evidence určující pro účely zjištění základu daně z příjmů ze samostatné činnosti jen v případě poplatníků vedoucích účetnictví. Základ daně se v těchto případech odvozuje z výsledku hospodaření. Poplatníci, kteří nevedou účetnictví, vychází pro účely zjištění základu daně z příjmů ze samostatné činnosti z rozdílu mezi příjmy a výdaji, které jsou určovány hotovostním modelem, za tímto účelem jsou povinni vést daňovou evidenci, která vychází ze zásady jednoduchosti.

Z důvodu odstranění vyšší administrativy v případech nutnosti klíčování výdajů u poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti (osobní potřeba vs. podnikání) je umožněno poplatníkům uplatňovat tzv. paušální výdaje. I zde vychází základ daně z tzv. hotovostního modelu, ale pouze na straně příjmové. Za tímto účelem je poplatník povinen vést evidenci příjmů a pohledávek. Výdaje jsou však stanoveny procentuální částkou odvozenou od výše příjmů.

Ve výše uvedených případech je poplatník povinen podat daňové přiznání, pokud jeho příjmy přesáhly 15 000 Kč, nebo vykazuje daňovou ztrátu.

Zákon o daních z příjmů s cílem zjednodušit a snížit administraci se stanovením daně připouští vedle výše uvedených systémů možnost sjednat si daň na několik let dopředu, přičemž pro účely stanovení základu daně z příjmů ze samostatné činnosti se vychází z rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji. Poplatník, jemuž byla na žádost adresovanou správci daně stanovena daň paušální částkou, je povinen vést pouze jednoduchou evidenci o výši dosahovaných příjmů, výši pohledávek a o hmotném majetku používaném pro výkon dané činnosti. Současně není povinen podávat daňové přiznání, pokud nenastanou skutečnosti předvídané zákonem, které způsobí, že daň nemůže být stanovena paušálně.

Institut stanovení daně paušální částkou je vymezen v zákoně o daních z příjmů ustanovením § 7a. Na žádost, která se podává nejpozději do 31. ledna daného zdaňovacího období, stanoví správce daně daň paušální částkou poplatníkovi, kterému kromě příjmů ze závislé činnosti, příjmů od daně osvobozených a příjmů podléhajících srážkové dani plynou pouze příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až c) zákona o daních z příjmů. Podmínkou je dále, že poplatník provozuje podnikatelskou činnost bez spolupracujících osob s výjimkou spolupracujícího manžela, který také může požádat o stanovení daně paušální částkou, a roční výše těchto příjmů v bezprostředně předcházejících 3 zdaňovacích obdobích nepřesahuje 5 000 000 Kč. Vyloučen z daného režimu je poplatník, který je společníkem společnosti. Z tohoto režimu jsou dále vyloučeni i poplatníci, kteří mají příjmy v podobě podílu na zisku jako společník veřejné obchodní společnosti či komplementář komanditní společnosti, příjmy z autorských honorářů, z nezávislého povolání a z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku.

Výši daně stanovené paušální částkou stanoví správce daně individuálně na základě předpokládané výše daně za zdaňovací období. Zákon o daních z příjmů upravuje postup, jímž správce daně paušální částku vyčíslí. Výše daně stanovené paušální částkou vychází z rozdílu předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů, které poplatník uvedl vedle dalších skutečností v žádosti o stanovení daně paušální částkou. Tento rozdíl se upraví o zákonem stanovené položky a z výsledné částky se určí daň za pomoci standardní sazby

15 %. Rovněž se zohlední předpokládané slevy na dani nebo daňové zvýhodnění formou slevy na dani. Minimální paušální daň pak činí 600 Kč. Správce daně takto vyčíslenou daň musí projednat s poplatníkem a následně vydat rozhodnutí o stanovení daně, a to do 15. května daného zdaňovacího období. Daň je následně splatná nejpozději do 15. prosince daného zdaňovacího období. Z toho plyne, že poplatník s takto stanovenou daní neplatí zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

Dosáhne-li poplatník v průběhu zdaňovacího období některých jiných příjmů v úhrnné výši přesahující 15 000 Kč za zdaňovací období, je povinen po skončení zdaňovacího období podat daňové přiznání. Podáním tohoto přiznání se rozhodnutí o dani stanovené paušální částkou v části vztahující se na zdaňovací období, za které bylo toto přiznání podáno, ruší. Správce daně může daň paušální částkou stanovit i na více zdaňovacích obdobích, nejdéle však na 3 období. Správce daně také může daň stanovenou paušální částkou zrušit, a to pro zdaňovací období následující po zdaňovacím období, v němž byla zjištěna neodpovídající výše příjmů, nebo došlo ke změně podmínek rozhodných pro stanovení daně paušální částkou daně.

S ohledem na řadu objektivních i subjektivních aspektů je tento institut využíván minimálně, a to v rádech pouhých desítek případů za rok.

1.2. Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Od 1. ledna 2009 se při stanovení vyměřovacího základu osob samostatně výdělečných činných vychází ze základu daně z příjmů ze samostatné činnosti (viz § 5b zákona o pojistném na sociální zabezpečení). Ročním vyměřovacím základem pro odvod pojistného na důchodové pojištění je částka, kterou si osoba samostatně výdělečná činná určí. Určený vyměřovací základ však nesmí činit méně než 50 % základu daně a zároveň nesmí činit méně než minimální vyměřovací základ.

Minimální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je v kalendářním roce účastna důchodového pojištění, rozhoduje, zda je vykonávána samostatná výdělečná činnost jako činnost hlavní, vedlejší nebo v kombinaci.

Minimální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která v kalendářním roce vykonávala pouze hlavní činnost, se stanoví jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu platného pro kalendářní rok, za který se vyměřovací základ stanoví, a počtu kalendářních měsíců, v nichž byla hlavní činnost vykonávána aspoň po část tohoto měsíce. Do počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž trvaly kvalifikované důvody. Nejnižší měsíční vyměřovací základ při hlavní samostatné výdělečné činnosti činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Za průměrnou mzdu se přitom považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu.

Minimální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která v kalendářním roce vykonávala pouze vedlejší činnost, se stanoví jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu platného pro kalendářní rok, za který se vyměřovací základ stanoví, a počtu kalendářních měsíců, v nichž byla vedlejší činnost vykonávána aspoň po část tohoto měsíce. Do počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž trvaly kvalifikované důvody. Nejnižší měsíční vyměřovací základ činí nejméně 10 % průměrné mzdy.

Osoba samostatně výdělečně činná (dále také jen „OSVČ“), která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a nepřihlásila se k účasti na důchodovém pojištění, není účastna důchodového pojištění a není povinna platit pojistné v případě, že její základ daně

z příjmů ze samostatné činnosti za předchozí kalendářní rok nedosáhl výše zakládající povinnou účast na důchodovém pojištění, tj. 2,4 násobek průměrné mzdy (§ 10 zákona o důchodovém pojištění).

Zákon o pojistném na sociální zabezpečení zohledňuje v rámci vyměřovacího základu i skutečnost, že osoba samostatně výdělečně činná má daň stanovenou paušální částkou. Při určení vyměřovacího základu se za základ daně z příjmů ze samostatné činnosti považuje rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z něhož se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou.

Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna vždy podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok, a to i v případě, že má daná osoba daň stanovenou paušální částkou (viz § 15 zákona o pojistném na sociální zabezpečení).

1.3. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění

I v případě pojistného na veřejné zdravotní pojištění se při stanovení vyměřovacího základu osob samostatně výdělečně činných vychází ze základu daně z příjmů ze samostatné činnosti (viz § 3a zákona o pojistném na zdravotní pojištění). Ročním vyměřovacím základem pro odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění je od roku 2006 50 % základu daně z příjmů ze samostatné činnosti. Tento vyměřovací základ však nesmí činit méně než minimální vyměřovací základ, nejedná-li se o zákonem stanovenou výjimku.

Minimálním vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy; za průměrnou mzdu se rozumí průměrná mzda definovaná předpisy sociálního zabezpečení, viz výše. Minimální vyměřovací základ se sníží na poměrnou část, pokud v kalendářních měsících trvaly kvalifikované důvody.

Také zákon o pojistném na zdravotní pojištění zohledňuje v rámci vyměřovacího základu skutečnost, že osoba samostatně výdělečně činná má daň stanovenou paušální částkou. Při určení vyměřovacího základu se za základ daně z příjmů ze samostatné činnosti považuje rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z něhož se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou.

Osoba samostatně výdělečně činná je povinna vždy podat všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byla v tomto období pojištěna, a to nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob, přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok, a to i v případě, že má daná osoba daň stanovenou paušální částkou (viz § 24 odst. 2 zákona o pojistném na zdravotní pojištění).

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení její nezbytnosti

Tato část se kumulativně věnuje jak otázce odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, tak vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, přičemž je rozdělena podle jednotlivých tematických celků. Výsledkem by mělo být ucelené obecné pojednání o klíčových tématech navrhované právní úpravy. Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

2.1. Paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných

Možnost poplatníka sjednat si se správcem daně daň (současný institut daně stanovené paušální částkou) je v zákoně o daních z příjmů již od roku 2001. Hlavním cílem tehdejší úpravy bylo pomoci drobným podnikatelům tím, že se jim v případě využití možnosti stanovit daň paušální částkou značně zjednoduší administrativa. I přes několik novel v průběhu následujících let s cílem zatraktivnit tento institut (např. zvýšení obrátu do 5 000 000 Kč, zavedení možnosti souběhu s příjmy ze závislé činnosti) je tento využíván v řádech pouhých desítek případů za rok. Tento institut tak nepřináší chtěné významné snížení administrativy na straně poplatníků ani na straně státu.

Právě cíl zjednodušit daňový systém je podle Programového prohlášení vlády prioritou vlády pro oblast financí a hospodaření státu pro současné volební období. Vláda se, vědoma si výše uvedené nefunkčnosti stávajícího institutu daně stanovené paušální částkou, zavázala v Programovém prohlášení vlády ke konkrétní změně, kterou je rozšíření institutu paušální daně s cílem zjednodušit systém správy daní, posílit právní jistotu a snížit administrativní zátěž na straně správce daně i daňového subjektu.

Vláda v návaznosti na tyto body Programového prohlášení vlády dne 8. července 2019 schválila v rámci Plánu systémového snížení administrativní zátěže podnikatelů na období 2019 až 2022 (usnesení vlády č. 486) projekt paušální daně, která má podnikajícím fyzickým osobám s příjmy do 1 mil. Kč umožnit při zohlednění dalších parametrů zbavit se povinnosti přiznávat daň z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění prostřednictvím placení jedné měsíční platby správci daně sestávající z minim pro tato veřejná pojištění, tj. částky, které již nyní všichni poplatníci povinně platí, a pevné částky daně z příjmů.

Cílem navrhované úpravy je tak nahradit stávající nepříliš využívaný systém stanovení daně paušální částkou (§ 7a zákona o daních z příjmů) novým koncepčním režimem založeným na dobrovolné bázi, který bude vstřícnější vůči poplatníkům a který u vybrané skupiny poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti významně sníží administrativní náročnost, a to nejen ve vazbě na povinnosti související s daní z příjmů, ale i na povinnosti související s tzv. veřejnými pojistnými, a to paušalizací těchto tří plnění. Dojde tak k přesunu uspořené času poplatníka na péči o jeho podnikatelské aktivity. Paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných nabízí poplatníkovi poměrně jednoduchý režim, kdy paušalizovanými platbami na daň z příjmů a veřejná pojištění zohledněnými v jedné měsíční platbě uskutečněné poplatníkem v paušálním režimu vůči správci daně, který je následně redistribuuje správcům veřejných pojistných, bude splněna povinnost k dani z příjmů i povinnost k veřejným pojistným, a to bez nutnosti navazujících povinností souvisejících s podáváním daňových přiznání a pojistných přehledů, s omezeným rozsahem evidenčních povinností a s výrazným omezením nejistoty vůči vstupům kontrolních činností správce daně. Současně bude bez dalších potřebných úprav zákonů poplatníkovi poskytnuta možnost platit pojistné na důchodové pojištění nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, aby se poplatník mohl rozhodnout, v jaké výši bude na pojistném na důchodové pojištění přispívat do systému sociálního zabezpečení, a tím ovlivnit výši důchodů, kterému mu následně poplynou na základě zákona o důchodovém pojištění. K danému lze využít současný institut dobrovolného důchodového pojištění.

Navržený paušální režim naplňuje cíle vytyčené Programovým prohlášením vlády, a to zjednodušit systém správy daní (jedna paušální platba obsahující daň a veřejná pojištění), posílit právní jistotu (zákonem přesně dané podmínky paušálního režimu a výše paušálních plateb) a snížit administrativní zátěž na straně správce daně i daňového subjektu (paušalizace

ze zákona namísto nutnosti sjednávat daň se správcem daně, eliminace řady povinností a minimalizace daňových kontrol poplatníků).

V zákoně o daních z příjmů tak dojde k vypuštění stávajícího institutu stanovení daně paušální částkou, zachyceného v současné podobě zákona o daních z příjmů v ustanovení § 7a, a jeho nahrazení tzv. paušálním režimem. Aby byl zajištěn plně funkční režim přesahující hmotněprávní řešení v zákoně o daních z příjmů, je zapracována do tohoto zákona řada procesních ustanovení, a to jak vůči samotné paušální dani, tak i vůči paušálním veřejným pojistným. Tento nový režim správy příjmových daní rovněž vyžaduje úpravu, v úvodu citovaných, předpisů nejen v oblasti pojistného na důchodové pojištění a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, ale s ohledem na vstřícný postup v rámci registrací i v působnosti živnostenského zákona.

2.2. Poplatník v paušálním režimu

Navrhovaná paušalizace daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných míří na vybranou skupinu poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti, u nichž je odůvodnitelné významné snížení administrativní náročnosti spojené s daňovou a pojistnou povinností. Návrh tak směřuje pouze na poplatníky s příjmy ze samostatné činnosti do 800 000 Kč, kteří nejsou plátcí daně z přidané hodnoty. Návrh směřuje jak na daňové rezidenty České republiky, tak na daňové nerezidenty, pokud na území České republiky vykonávají činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti. Z důvodu, že paušalizaci podléhají tři výše uvedená plnění, která jsou vždy placena jednou platbou, návrh směřuje pouze na poplatníky daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti, kteří jsou příslušní k placení veřejných pojistných na území České republiky jako osoby samostatně výdělečně činné. Z důvodu, že paušalizace nemá zahrnovat daň z příjmů a veřejná pojistná z příjmů ze závislé činnosti, poplatník vykonávající činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, nemůže vstoupit do paušálního režimu. Výjimkou je taková činnost, ze které plynou příjmy podléhající srážkové dani, protože v takovém případě není poplatník povinen podat daňové přiznání a daň z příjmů poplatníka může být rovna paušální dani.

Definuje se tak nová kategorie poplatníka daně z příjmů fyzických osob, a to poplatník v paušálním režimu. Poplatník se jím stává ze zákona při splnění stanovených podmínek. Podmínky se vztahují buď k zdaňovacímu období, od kterého poplatník vstupuje do paušálního režimu (tzv. rozhodné období), nebo k období mu bezprostředně předcházejícímu. K začátku rozhodného zdaňovacího období se zkoumá příslušnost poplatníka k placení veřejných pojistných na území České republiky jako osoby samostatně výdělečně činné, plátcovství k dani z přidané hodnoty, účast na veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti, existence insolvenčního řízení a výkon závislé činnosti. Za bezprostředně předcházející zdaňovací období je testována výše příjmů ze samostatné činnosti.

Paušalizaci daně z příjmů a veřejných pojistných mohou využít nejen poplatníci, kteří již provozují činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, ale i poplatníci, kteří tuto činnost zahajují v průběhu kalendářního roku. Pokud poplatník zahajuje činnost v průběhu zdaňovacího období, platí pro něj podmínky výše uvedené s tím rozdílem, že se tyto podmínky nezkontrolují k začátku rozhodného období, ale k okamžiku zahájení výkonu činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti. Tyto podmínky jsou doplněny o další, které jsou shodné s podmínkami pro stanovení daně v paušální výši. Tyto podmínky se testují za část zdaňovacího období předcházející zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti. Důvodem je skutečnost, že kdyby poplatník za část zdaňovacího období předcházející zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, již nesplňoval tyto podmínky, nemohl už by za dané zdaňovací období mít daň rovnu paušální dani, a proto nemá smysl, aby do paušálního režimu v tomto okamžiku vstupoval.

Za zahajujícího poplatníka se považuje i poplatník, který přerušil nebo ukončil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a opětovně zahájil výkon této činnosti. Tím nejsou myšleny případy, kdy poplatník již nějakou činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, provozuje a vedle toho zahajuje činnost v jiném oboru. Pokud poplatník v témže roce činnost přerušil a opětovně zahájí, může do paušálního režimu vstoupit, jen pokud v době před přerušením byl v paušálním režimu. Daň za dané zdaňovací období nemůže být zároveň paušální a zároveň vycházet ze skutečných příjmů, tj. nelze oba režimy kombinovat v rámci jednoho zdaňovacího období.

2.3. Vstup do paušálního režimu

Paušální režim je období, po které je poplatník poplatníkem v paušálním režimu. Poplatník se stává poplatníkem v paušálním režimu, tedy vstupuje do paušálního režimu, při splnění stanovených podmínek ze zákona. O vstupu do paušálního režimu nevydává správce daně rozhodnutí na rozdíl od dnešní daně stanovené paušální částkou. Pokud tedy poplatník má za to, že splňuje podmínky pro vstup do paušálního režimu, může správci daně podat oznámení, a tím vstoupit do paušálního režimu. Správce daně o tomto oznámení nijak nerozhoduje ani vstup do paušálního režimu nepotvrzuje. Poplatník si tak musí sám posoudit splnění podmínek. Skutečnost, že správce daně nerozhoduje o vstupu do paušálního režimu, neznamena, že správce daně si neověřuje naplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu. Některé podmínky lze ověřit již při podání oznámení o vstupu do paušálního režimu (plátcovství, ztotožnění v rámci systému pojistného na důchodové pojištění a veřejného zdravotního pojištění), ale některé lze zjistit až později v průběhu zdaňovacího období, např. limit příjmů ze samostatné činnosti až z daňového přiznání poplatníka, které bude zpravidla podáváno až po podání oznámení o vstupu do paušálního režimu. Pokud správce daně zjistí, že poplatník nevstoupil do paušálního režimu, ačkoli podal oznámení o vstupu, vyrozumí ho o této skutečnosti a upozorní poplatníka na následky nevstoupení do paušálního režimu. Pokud poplatník zjistí skutečnost, že do paušálního režimu platně nevstoupil, dříve než správce daně (případně dříve, než ho o tom správce daně vyrozumí), má povinnost toto oznámit správci daně. Důvodem je skutečnost, že i ukončení paušálního režimu nastává ze zákona a správce daně o něm nerozhoduje.

Z výše uvedeného vyplývá, že nutnou podmínkou pro to, aby poplatník byl považován za poplatníka v paušálním režimu, je povinnost podat oznámení o vstupu do paušálního režimu. Toto oznámení se bude podávat pouze v rozhodném období, tj. období, ve kterém poplatník vstoupí do paušálního režimu, nikoliv pro každé období, po které je v paušálním režimu. Lhůta pro podání tohoto oznámení je do 10. ledna rozhodného období. Oznámení o vstupu do paušálního režimu je formulářové podání a podává se správci daně z příjmů.

Pro poplatníky, kteří zahajují činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po 10. lednu, je lhůta do dne zahájení této činnosti. Důvodem této krátké lhůty je skutečnost, že do okamžiku splatnosti první paušální zálohy je nutné takového poplatníka zaregistrovat k dani z příjmů a k pojistnému na důchodové pojištění a poplatníka ztotožnit v rámci ztotožnění v systému pojistného na důchodové pojištění a veřejného zdravotního pojištění. Za tímto účelem jsou poplatníci zahajující činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, povinni registrovat se k dani z příjmů u správce daně a oznámit zahájení své samostatné výdělečné činnosti své příslušné okresní správě sociálního zabezpečení a příslušné zdravotní pojišťovně ve stejné lhůtě jako pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu. Jedná se o další podmínku pro vstup do paušálního režimu. V tomto ohledu se však nejedná o nepřímou novelu právních předpisů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví. Obecné lhůty uvedené v těchto předpisech zůstávají zachovány, pouze se zde stanovuje lhůta jakožto podmínka pro vstup výlučně do paušálního režimu. Jediným

důsledkem při nedodržení lhůty bude nemožnost vstupu poplatníka do speciálního paušálního režimu.

Poplatníkovi, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, se nabízejí celkem tři způsoby, jak, respektive kde učinit oznámení o vstupu do paušálního režimu a zároveň splnit oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Cílem je umožnit vyřízení si co nejvíce administrativy při zahájení samostatné výdělečné činnosti na jednom místě.

1) samostatně u více orgánů

Tato stávající varianta představuje administrativně největší zátěž pro poplatníka, nicméně je také možná. Konkrétně tedy znamená, že se poplatník u správce daně registruje k dani a podá oznámení o vstupu do paušálního režimu. Dále na živnostenském úřadě případně ohlásí živnost nebo požádá o koncesi. A konečně pak samostatně vůči okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně učiní oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti.

2) společné podání u správce daně

Alternativním postupem je možnost učinit více podání najednou u správce daně. Poplatník podá správci daně přihlášku k registraci k dani z příjmů a nově bude moci využít tzv. společného podání, kterým poplatník společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu bude rovněž moci u správce daně oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti vůči okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, pokud tak ještě neučinil. Správce daně následně do 5 pracovních dnů předá údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti, avšak den konečného předání správcem daně nemá vliv na lhůtu stanovenou pro účely vstupu do paušálního režimu díky institutu zachování lhůty. Podání vůči živnostenskému úřadu (tj. ohlášení živnosti a žádost o koncesi) však poplatník vždy musí učinit pouze na živnostenském úřadu. Avšak ne každá činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je živností. Je tak možné, že poplatník si veškeré povinnosti související se zahájením samostatné výdělečné činnosti vyřídí u správce daně.

3) na živnostenském úřadu

Kromě výše uvedeného může poplatník na živnostenském úřadu podle stávající právní úpravy využít jednotného registračního formuláře, kterým vedle ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi lze oznámit také zahájení samostatné výdělečné činnosti okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Dále se zde může registrovat k dani z příjmů a dani silniční. Nově se však doplňuje možnost poplatníka podat přímo u živnostenského úřadu také oznámení o vstupu do paušálního režimu (srov. § 45b živnostenského zákona). I zde bude využit institut zachování lhůty, aby předání údajů z těchto podání živnostenským úřadem správci daně nemělo vliv na lhůtu stanovenou pro účely vstupu do paušálního režimu.

2.4. Paušální režim a paušální zálohy

Jak už bylo výše uvedeno, paušálním režimem se rozumí období, po které je poplatník v paušálním režimu. Paušální režim je obecně koncipován tak, aby v něm byl poplatník vždy po celý kalendářní měsíc.

Poplatník se stává při splnění zákonem stanovených podmínek poplatníkem v paušálním režimu k 1. dni rozhodného zdaňovacího období, tedy období, ve kterém do 10. ledna podal oznámení o vstupu do paušálního režimu. Poplatník, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, se stává poplatníkem v paušálním režimu k počátku kalendářního měsíce, ve kterém činnost zahajuje.

Obdobně i ukončení paušálního režimu nastává uplynutím kalendářního měsíce, ve kterém nastala skutečnost, která má za následek ukončení paušálního režimu, nebo uplynutím kalendářního roku, ve kterém nastala skutečnost, která má za následek ukončení paušálního režimu.

Pro paušální režim platí, že poplatník na místo standardních záloh na daň z příjmů placených správci daně (pokud má povinnost je platit), záloh na pojistné na důchodové pojištění placených okresní správě sociálního zabezpečení a záloh na veřejné zdravotní pojištění placených zdravotní pojišťovně platí správci daně paušální zálohu. Z praktického hlediska jsou paušální zálohy stěžejním institutem paušálního režimu, protože právě prostřednictvím nich je poplatníkům umožněno platit uvedená tři plnění dohromady jednou platbou, a to každý měsíc zdaňovacího období ve stejné výši s tím, že při splnění všech podmínek již není nutno po skončení zdaňovacího období nic doplácet ani nevznikají přeplatky a není nutno podávat daňové přiznání a pojistné přehledy. V placení všech tří plnění tímto způsobem spočívá největší administrativní úleva poskytovaná poplatníkům.

Tyto paušální zálohy jsou placeny po celou dobu, po kterou je poplatník v paušálním režimu.

Paušální zálohy se spravují podle daňového řádu a jejich správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky. Tím je zajištěno, že poplatníci mohou všechny zálohy tvořící paušální zálohu platit jednou platbou na jedno místo, tedy na jeden účet u správce daně (na společný osobní daňový účet). Správce daně vybrané prostředky následně převede na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění. Zálohy na pojistné na důchodové pojištění a pojistné na veřejné zdravotní pojištění poplatníka v paušálním režimu se tak budou řídit daňovým řádem, nikoliv příslušným předpisem upravujícím tyto zálohy pro standardní poplatníky. V těchto předpisech bude stanovena pouze výše těchto záloh. V případě záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti bude výše záloh odvozená od minimálního měsíčního vyměřovacího základu (25 % průměrné mzdy) zvýšeného o 15 % a v případě záloh na pojistné na veřejné zdravotní pojištění bude výše záloh odvozena od 1/12 minimálního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné (50 % průměrné mzdy). Výše zálohy na daň z příjmů poplatníka v paušálním režimu bude 100 Kč.

Paušální zálohy se platí v zálohovém období (tedy kalendářním měsícem), ve kterém byl poplatník v paušálním režimu. Splatnost paušální zálohy je stanovena na 20. den příslušného zálohového období. Zároveň je stanovena výjimka pro zálohové období, ve kterém poplatník zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti; taková záloha je splatná až 20. den bezprostředně následujícího zálohového období, což znamená, že první dvě zálohy jsou splatné ve stejný den. Důvodem této výjimky je skutečnost, že poplatník může činnost zahájit v kterémkoli dni kalendářního měsíce, tedy i po jeho 20. dni, přičemž v takovém případě by nemohl splnit povinnost podle věty první daného odstavce. Zálohu je povinen zaplatit již na zálohové období, ve kterém činnost zahájil, protože paušální zálohy se platí v kalendářních měsících, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu, a poplatníkem v paušálním režimu se poplatník stane již od začátku kalendářního měsíce, ve kterém zahájí činnost. Obdobný režim bude nastaven i pro úplně první zálohu v 1. roce nabytí účinnosti tohoto zákona.

Poplatníkovi v paušálním režimu bude u správce daně založen zvláštní osobní daňový účet, označovaný jako společný osobní daňový účet, na který bude posílat paušální zálohy. Paušální zálohy budou na tento účet placeny bez ohledu na to, zda poplatník bude nakonec mít za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani a paušální veřejná pojistná, či nikoli, protože smyslem společného osobního účtu je sdružovat platby poplatníka v paušálním režimu na všechna tři plnění. Paušální režim je koncipován tak, aby poplatník mohl zálohy na všechna tři plnění platit jednou platbou v jeden okamžik. Při platbě na společný osobní daňový účet tak poplatník nebude specifikovat, na které plnění peníze posílá. Pokud poplatník

nebude mít na tomto účtu žádné nedoplatky a ve lhůtě splatnosti záloh zašle na tento účet přesně tu částku, kolik celkově činí paušální záloha, bude tím splněna jeho povinnost zaplatit zálohy na daň z příjmů i na veřejná pojistná. Pokud však poplatník pošle nižší částku, než kolik celkově činí paušální záloha, je nutno určit, jaké plnění bude z této částky uhrazeno. Toto přitom není ponecháno na rozhodnutí poplatníka, ale stanoví se pravidlo, že úhrada se použije na úhradu pohledávek na společném osobním daňovém účtu se stejným datem splatnosti v poměru podle jejich výše. Pokud tedy například poplatník zaplatí poloviční částku, než kolik činí celková paušální záloha, zaplatí tím polovinu z předepsané zálohy na daň, polovinu z předepsané zálohy na pojistné na zdravotní pojištění a polovinu z předepsané zálohy na pojistné na důchodové pojištění a ve zbylé polovině každé zálohy mu vznikne nedoplatek. V důsledku tohoto pravidla tak budou úhrady na jednotlivá plnění vždy uhrazena ve stejném poměru a i nedoplatky na nich budou vznikat ve stejném poměru.

Současně bude poplatníkovi umožněno, aby, ačkoli jsou paušální zálohy splatné pravidelně jednou za kalendářní měsíc, mohl na společný osobní daňový účet zaslat vyšší platbu (např. jednorázově na celý rok dopředu) a zaslané prostředky se poté postupně započítávaly na splatné paušální zálohy a nikoliv jako v obecném režimu podle daňového řádu na jiné nedoplatky (podle § 154 odst. 2 věty třetí daňového řádu ve znění ST 841 se úhrada nedoplatku neprovede, pokud je odůvodněný předpoklad ke vzniku povinnosti uhradit daň na osobním účtu, na kterém je přeplatek, v případě „předplacení“ paušálních záloh na celý rok dopředu by však zřejmě vzhledem k výši přeplatku a délce období, které by tento přeplatek mohl pokrýt, tento odůvodněný předpoklad nebyl naplněn).

Vzhledem ke specifickému režimu paušální daně nebude mít poplatník nárok na daňové zvýhodnění na vyživované děti podle § 35c zákona o daních z příjmů a ani nebude moci uplatňovat slevy na dani z příjmů podle § 35ba zákona o daních z příjmů.

2.5. Paušální daň a paušální veřejná pojistná

Je nutné rozlišovat mezi institutem paušální daně a institutem paušálního režimu. Paušální daň se uplatní jen v tom zdaňovacím období, ve kterém jsou splněny podmínky pro paušalizaci daně z příjmů a veřejných pojistných (viz § 7a zákona o daních z příjmů). Podmínky, za kterých se daň rovná paušální dani, však plně nekorespondují se skutečnostmi, které mají za následek ukončení paušálního režimu (viz § 2a odst. 4 zákona o daních z příjmů). Některé skutečnosti, které u poplatníka nastanou, totiž vyžadují pouze podání daňového přiznání za dané zdaňovací období a neznamenaají porušení podmínek, které by mělo za následek ukončení paušálního režimu. Je tak nutné vždy zkoumat, zda nesplnění podmínky pro uplatnění paušální daně za dané zdaňovací období je současně skutečností, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu. Z daného vyplývá, že skutečnost, že poplatník je poplatníkem v paušálním režimu, nemusí znamenat, že tento poplatník má za dané zdaňovací období paušální daň a paušální veřejná pojistná a že je tak zproštěn povinnosti podat daňové přiznání nebo přehledy o příjmech a výdajích. V některých případech naopak může mít daň rovnou paušální dani i poplatník, který v daném zdaňovacím období přestal být poplatníkem v paušálním režimu.

V rámci podmínek, za kterých je daň rovna paušální dani, se zkoumá, zda je poplatník ke konci zdaňovacího období poplatníkem v paušálním režimu. V určitých specifických případech je daň rovna paušální dani i v případě, kdy tomu tak není (viz § 7a odst. 2 a 3 zákona o daních z příjmů). Dalšími podmínkami pro stanovení daně ve výši paušální daně jsou taxativní výčet příjmů, kterých poplatník za dané zdaňovací období může dosáhnout (příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 800 000 Kč, žádné příjmy ze závislé činnosti a zbývající druhy příjmů nepřevyšující 15 000 Kč), neplátcovství daně z přidané hodnoty

a skutečnost, že poplatník není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti.

Výše paušální daně je rovna součtu záloh na daň z příjmů, které byl poplatník v paušálním režimu povinen za dané zdaňovací období zaplatit. Výše paušální daně tak vždy odpovídá počtu kalendářních měsíců, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu. Pokud tedy poplatník v některé části zdaňovacího období přerušil činnost, bude jeho daň úměrně tomuto přerušení nižší než daň poplatníka, který činnost vykonával po celé zdaňovací období. Systém je zároveň nastaven tak, aby poplatník, který v průběhu zdaňovacího období řádně a včas plní povinnost platit paušální zálohy, po skončení zdaňovacího období nemusel již nic doplácet ani mu nevznikl přeplatek. Obdobně i v případě paušálních veřejných pojistných.

Pokud jsou naplněny podmínky pro paušalizaci daně z příjmů a poplatníkova daň z příjmů je tak rovna paušální dani, jsou i pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění rovny paušálním pojistným.

Paušálními veřejnými pojistnými se přitom rozumí pouze pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění za období, za které má poplatník daň rovnu paušální dani. V takovém případě totiž i pro veřejná pojistná platí princip, že pojistné za dané období se rovná součtu záloh, které měl poplatník v průběhu tohoto období zaplatit. Vzhledem k tomu, že orgány Finanční správy spravují i zálohy na veřejná pojistná poplatníků v paušálním režimu, tedy zálohy všech poplatníků v paušálním režimu bez ohledu na to, zda poplatník bude mít za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani, či nikoli (což ostatně v okamžiku placení záloh ani není známo), je vhodné ponechat jim i správu paušálních veřejných pojistných po jejich vyměření, protože případný doplatek na paušálním veřejném pojistném odpovídá výši nezaplacené zálohy a není efektivní přenášet vymáhání tohoto doplatku na správce příslušného pojistného.

Na rozdíl od záloh na veřejná pojistná poplatníka v paušálním režimu, které budou spravovány správcem daně podle daňového řádu, bude pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění spravováno správcem daně podle daňového řádu jen, bude-li daň z příjmů poplatníka rovna paušální dani.

Pokud tedy je daň z příjmů rovna paušální dani, jsou splněny podmínky paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných, tj. zaplacením paušálních záloh (na daň z příjmů a veřejná pojistná) jsou splněny daňové a pojistné povinnosti bez nutnosti daň či pojistná tvrdit a podávat daňové přiznání a pojistné přehledy.

Co se týče zproštění povinnosti podávat daňové přiznání k dani z příjmů, tato povinnost bude formálně trvat i v případě, kdy poplatník splní podmínky pro to, aby jeho daň byla rovna paušální dani. Splnění této povinnosti, aniž by poplatník musel reálně podávat daňové přiznání, bude zajištěno fikcí, podle které se na poplatníka, který splňuje podmínky pro to, aby jeho daň byla rovna paušální dani, hledí, jako by podal daňové přiznání k dani ve výši paušální daně v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání. Poplatník tak musí vždy po skončení zdaňovacího období zhodnotit, zda za dané zdaňovací období splnil podmínky paušalizace daně z příjmů a má tedy daň rovnu paušální dani, nebo nikoli, a pokud tomu tak bude, nepodává daňové přiznání. Pokud by poplatník i v tomto případě daňové přiznání podal, nepřihlíželo by se k němu. Toto je pro právní jistotu uvedeno přímo v textu zákona, ale bylo by tomu tak i na základě obecné úpravy v daňovém řádu. Pokud by totiž poplatník podal daňové přiznání před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání, fiktivní daňové přiznání by bylo považováno za opravné daňové přiznání k přiznání skutečně podanému a nahradilo by ho (§ 138 odst. 1 daňového řádu), takže by se k původně podanému přiznání nepřihlíželo (§ 138 odst. 2 daňového řádu). Pokud by poplatník podal dodatečné daňové přiznání na daň

v jiné výši než paušální daň, byla by daň v tomto přiznání uvedena nesprávně a správce daně by poslední známou daň (vyměřenou podle § 38lj zákona o daních z příjmů) nezměnil, tj. nepřistoupil by k doměření.

Jedinou výjimkou z nemožnosti podat daňové přiznání je situace podle § 7a odst. 4 zákona o daních z příjmů týkající se vyloučení dvojího zdanění příjmů plynoucích poplatníkovi ze zdrojů v zahraničí, blíže viz odůvodnění k tomuto ustanovení.

Výše uvedenou fikcí je zajištěno, že pokud poplatník nesplní za dané zdaňovací období podmínky, za kterých je daň rovna paušální dani, je naopak povinen podat daňové přiznání a pro určení daně vycházet ze skutečných příjmů (standardní režim), protože jeho daň není rovna paušální dani, a tudíž se neaplikuje výše uvedená fikce ani pravidlo o výši daně z příjmů.

Co se týče povinnosti podávat přehledy o příjmech a výdajích, bude stanoveno, že tuto povinnost nemají poplatníci, kteří mají daň rovnu paušální dani. Tím opět bude zajištěno, že v případě, kdy poplatníková daň není rovna paušální dani, ale daň z příjmů vychází ze skutečných příjmů, povinnost podat přehledy o příjmech a výdajích bude zachována. Obdobná konstrukce je použita i v případě výše veřejného pojistného za dané období. Jinými slovy, pokud je poplatníková daň z příjmů rovna paušální dani, je veřejné pojistné rovno paušálnímu veřejnému pojistnému (tj. vychází z minimálních vyměřovacích základů), není-li tomu tak, bude výše veřejného pojistného odvozena od základu daně z příjmů ze samostatné činnosti podle standardních pravidel. Je však důležité zmínit, že zaplacené paušální zálohy za dané období se vždy započtou na daň z příjmů a veřejná pojistná, ať již poplatník má, či nemá daň rovnu paušální dani za dané zdaňovací období.

Pokud je tedy daň poplatníka stanovena standardním způsobem podle obecných ustanovení zákona o daních z příjmů, jsou i jeho veřejná pojistná stanovena standardním způsobem podle příslušných zákonů a spravují se podle těchto zákonů (to znamená, že se podle příslušných zákonů spravují případné doplatky a přeplatky na veřejných pojistných).

2.6. Shrnutí možných režimů v paušálním režimu

Z výše uvedeného vyplývá, že v paušálním režimu může nastat několik režimů v závislosti na splnění či nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu, pro stanovení daně ve výši paušální daně, nebo v závislosti na nastalé skutečnosti, která má za následek vystoupení z paušálního režimu. Níže je uvedena tabulka, která tyto situace, resp. skutečnosti, které mohou nastat u poplatníka, shrnuje, a následuje stručný popis těchto situací.

Tabulka č. 1

Poř.	SKUTEČNOST	KONEC PAUŠÁLNÍHO REŽIMU	K JAKÉMU OKAMŽIKU	PAUŠÁLNÍ DAŇ
0	nenastane žádná z níže uvedených skutečností	NE	k žádnému	ANO
1	příjmy podle § 7 ZDP převyšující 800 000 Kč	ANO	ke konci zdaňovacího období	NE
2	plátce DPH	ANO	ke konci zdaňovacího období	NE
3	společník v. o. s. nebo komplementář k. s.	ANO	ke konci zdaňovacího období	NE
4	rozhodnutí o úpadku a neukončení řízení do konce zdaňovacího období	ANO	ke konci zdaňovacího období	ANO
5	dobrovolné vystoupení a neporuší jinou podmínku	ANO	ke konci zdaňovacího období	ANO
6	přestane být OSVČ, na které se vtažují české předpisy upravující veřejná pojistná			
6a	- úmrtí	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	NE
6b	- ukončení činnosti	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	NE
6c	- přerušení činnosti	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	ANO, pokud do konce lhůty pro přiznání znovuzahájí
6d	- zahraniční účast na pojistném	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	NE
7	dlouhodobý pobyt v cizině při současném neplacení pojistného na veřejné zdravotní pojištění	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	NE
8	přesun daňového rezidentství a ukončení výkonu samostatné činnosti na území ČR	ANO	ke konci měsíce, ve kterém nastala tato skutečnost	NE
9	příjmy podle § 6	NE	k žádnému	NE
10	příjmy podle § 8, 9 nebo 10 převyšující 15 000 Kč	NE	k žádnému	NE

Situace, které mohou nastat u poplatníka v daném zdaňovacím období, lze shrnout následovně:

- 1) **poplatník se nestal poplatníkem v paušálním režimu,**
- 2) **poplatník nepřestal být poplatníkem v paušálním režimu a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně** (nenastala skutečnost uvedená v tabulce pod body 1 až 10),
- 3) **poplatník nepřestal být poplatníkem v paušálním režimu a nesplnil podmínky pro uplatnění paušální daně** (nastala skutečnost uvedená v tabulce pod body 9 a 10),
- 4) **poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně** (nastala skutečnost uvedená v tabulce pod body 4 a 5, nebo nastala skutečnost uvedená pod body 6c, 6d, 7 a 8 v prosinci),

- 5) **poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období a nesplnil podmínky pro uplatnění paušální daně** (nastala skutečnost uvedená v tabulce pod body 1 až 3, nastala skutečnost uvedená pod body 6a, 6b, 6c v prosinci, přičemž v případě přerušení poplatník neobnovil činnost do lhůty pro podání daňového přiznání),
- 6) **poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně** (nastala skutečnost uvedená v tabulce pod bodem 6c za podmínky, že poplatník znovuzahájil činnost do lhůty pro podání daňového přiznání),
- 7) **poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období a nesplnil podmínky pro uplatnění paušální daně** (nastala skutečnost uvedená v bodě 6, přičemž v případě přerušení poplatník neobnovil činnost do lhůty pro podání daňového přiznání).

2.6.1. Poplatník se nestal poplatníkem v paušálním režimu

K uvedené situaci lze uvést, že ta může nastat, pokud poplatník nepodal oznámení o vstupu do paušálního režimu, nebo podal, ale nesplnil některou z podmínek pro vstup do paušálního režimu (materiální kritéria, která se vážou k jeho osobě nebo příjmům, nebo formální kritéria, kterým je zejména podání oznámení o vstupu do paušálního režimu). V takovém případě se na poplatníka od počátku uplatňuje standardní režim placení daně z příjmů a veřejných pojistných příslušným institucím včetně povinnosti podávat daňové přiznání a pojistné přehledy. Pokud se na skutečnost, že poplatník nevstoupil do paušálního režimu, přijde až později (nikoliv hned po podání oznámení o vstupu do paušálního režimu), je možné, že poplatník již platil souhrnné paušální zálohy správci daně, který zálohy na veřejná pojistná již převedl příslušným správcům pojistného, protože nic nenasvědčovalo tomu, že poplatníkovi daně z příjmů paušální režim nevznikl. V okamžiku, kdy správce daně zjistí (ať již z vlastního zjištění, nebo na základě oznámení poplatníka), že poplatník nevstoupil do paušálního režimu, další platby přijaté na společný osobní daňový účet již nepřeposílá. Tyto platby se stanou přeplatkem, projdou-li testem vratitelnosti (zejména zda poplatník nedluží na klasických zálohách na daň z příjmů), stanou se vratitelným přeplatkem, o který si může poplatník za podmínek daňového řádu požádat. Ve vztahu k pomyslným dlužným paušálním zálohám budou tyto předpisy paušálních záloh stornovány a jejich případné vymáhání či sankcionování bude ukončeno. To však neznamená, že sankce nevznikly z titulu nedodržení standardního režimu daně z příjmů a veřejných pojistných, podle kterého měl poplatník postupovat. Ve vztahu k paušálním zálohám, které již takový poplatník zaplatil a správce daně převedl, v takovém případě poplatníkovi vznikne výše uvedený přeplatek pouze z části za daň z příjmů. Přeplatek na společném daňovém osobním účtu nevznikne z části paušálních záloh, které již správce daně převedl správcům veřejných pojistných, tyto platby se započtou na standardní zálohy na veřejná pojistná u těchto správců. Je však možné, že standardní zálohy na veřejná pojistná budou vyšší než paušální zálohy a poplatník tak bude muset tyto zálohy doplatit. Uplatní se též standardní režim případných sankcí.

Po konci zdaňovacího období je poplatník povinen podat řádné daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob a pojistné přehledy. Neučinil-li tak poplatník, hrozí mu sankce spojené s nesplněním těchto povinností. Je nutné zdůraznit, že platí povinnost podat řádné daňové přiznání, nikoliv dodatečné daňové přiznání, a to i v případě, že se původně uplatnila fikce podání daňového přiznání, pokud se v okamžiku lhůty pro podání daňového přiznání nevědělo, že poplatník nevstoupil do paušálního režimu. Jelikož se tato fikce uplatní, jen pokud poplatníkova daň je rovna paušální dani, a to v daném případě nebylo splněno, byť se

na to přišlo později, fikce se vlastně nikdy neuplatnila a poplatník nemá vyměřenu daň z příjmů. Správce daně to pouze zanechá do evidence daní, ale formálně rušit fikci nemusí.

2.6.2. Poplatník nepřestal být poplatníkem v paušálním režimu a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nenastaly skutečnosti, které by vedly k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci nebo v průběhu zdaňovacího období, a za dané zdaňovací období jsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž i veřejná pojistná jsou paušalizována. V takovém případě má poplatník včasným a řádným uhrazením paušálních záloh splatných v daném zdaňovacím období splnění jak povinnost k dani z příjmů, tak povinnost k veřejným pojistným. Poplatník po skončení zdaňovacího období díky fikci podaného daňového přiznání nemusí podávat toto přiznání a nemá ani povinnost podávat pojistné přehledy. Zaplacené paušální zálohy se mu započtou na paušální daň a paušální veřejná pojistná k poslednímu dni lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob. V následujícím zdaňovacím období je poplatník nadále v paušálním režimu a platí paušální zálohy. Pokud poplatník v rámci daného zdaňovacího období nezaplatil některou z paušálních záloh, vzniká mu nedoplatek, který je úročen podle daňového řádu, a to do okamžiku splatnosti daně z příjmů nebo veřejného pojistného. Splatnost veřejného pojistného je shodná se splatností paušální daně. V tomto okamžiku se případné nedoplatky na paušálních zálohách stávají nedoplatkem na paušální dani nebo paušálních veřejných pojistných. Jelikož je paušální veřejné pojistné spravováno podle daňového řádu, tak nebude-li nedoplatek na tomto plnění uhrazen, vzniká úrok z prodlení podle daňového řádu. Nedoplatky na paušálních veřejných pojistných spravuje správce daně do jejich uhrazení, vymožení nebo do 5 let od jejich vzniku. Následně bude takový nedoplatek převeden správcem veřejného pojistného a poplatník je povinen po této lhůtě nedoplatky vypořádat se svou okresní správou sociálního zabezpečení a svou zdravotní pojišťovnou.

2.6.3. Poplatník nepřestal být poplatníkem v paušálním režimu a nesplnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nenastaly skutečnosti, které by vedly k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci nebo v průběhu zdaňovacího období, ale za dané zdaňovací období nejsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž daň z příjmů ani veřejná pojistná nejsou paušalizována. Typicky jde o situaci, kdy poplatníkovi v rámci zdaňovacího období plyne jiný příjem než ze samostatné činnosti. Tyto skutečnosti nejsou důvodem pro ukončení paušálního režimu, ale daň nemůže být paušalizována, protože paušální daň paušalizuje pouze daň z příjmů ze samostatné činnosti. Daň poplatníka bude stanovena v obecném režimu, to znamená, že musí podat za dané zdaňovací období řádné daňové přiznání (nevztáhne se na něj fikce podání daňového přiznání) a v něm vyčíslit svou daň podle obecných pravidel (tedy jako rozdíl mezi příjmy a výdaji, vycházet z výsledku hospodaření, případně využít výdaje v paušální výši podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů). Obdobně i v případě veřejných pojistných, která budou vycházet ze základu daně určeného podle předchozí věty, a poplatník je povinen podat pojistné přehledy. Paušální zálohy zaplacené správcem daně se však započtou na skutečnou daň z příjmů a veřejná pojistná. V dalším roce poplatník zůstává v paušálním režimu a nadále platí paušální zálohy. Pokud poplatník v rámci daného zdaňovacího období nezaplatil některou z paušálních záloh, vzniká mu nedoplatek u správce daně, který je úročen podle daňového řádu, a to do okamžiku splatnosti daně z příjmů. To platí i v případě dlužných záloh na veřejná pojistná. Uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů však tyto nedoplatky na veřejných pojistných s výjimkou příslušenství zanikají u správce daně. To

znamená, že případné úroky z prodlení z nezaplacených záloh je poplatník povinen nadále zaplatit správci daně, který je následně převede správci pojistného. Neznamená to však, že by zanikla povinnost uhradit dlužné pojistné. Poplatník je nadále bude dlužit příslušné okresní správě sociální zabezpečení nebo příslušné zdravotní pojišťovně. Podle příslušných předpisů upravujících pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění budou tyto nezaplacené zálohy na pojistném zahrnuty v doplatku na pojistném (rozdíl skutečného pojistného a nezaplacených záloh), který poplatníkovi vznikne na základě podaného přehledu o příjmech a výdajích.

2.6.4. Poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nastala skutečnost, která vede k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období, ale za dané zdaňovací období jsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž i veřejná pojistná jsou paušalizována. Jedná se zejména o dobrovolné vystoupení z paušálního režimu nebo o situaci, kdy v prosinci nastaly určité skutečnosti, které mají za následek ukončení paušálního režimu uplynutím daného kalendářního měsíce, které však nebrání tomu, aby daň byla rovna paušální dani. V takovém případě má poplatník včasným a řádným uhrazením paušálních záloh splatných v daném zdaňovacím období splnění jak povinnost k dani z příjmů, tak povinnost k veřejným pojistným. Uplatní se postup uvedený ad 2.6.2. s tím rozdílem, že v následujícím zdaňovacím období je poplatník v běžném režimu a neplatí již paušální zálohy.

2.6.5. Poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období a nesplnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nastala skutečnost, která vede k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období, a za dané zdaňovací období nejsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž daň z příjmů ani veřejná pojistná nejsou paušalizována. Jedná se zejména o vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty nebo o překročení limitu příjmů ze samostatné činnosti. Poplatník po celé zdaňovací období platí paušální zálohy správci daně, přestože ke skutečnosti, která má za následek ukončení paušálního režimu, došlo v průběhu zdaňovacího období. Daň z příjmů v takovém případě bude stanovena v obecném režimu, obdobně i veřejná pojistná. Uplatní se postup uvedený ad 2.6.3. s tím rozdílem, že v následujícím zdaňovacím období je poplatník v běžném režimu a neplatí již paušální zálohy.

2.6.6. Poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období a splnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nastala skutečnost, která vede k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období, ale za dané zdaňovací období jsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž i veřejná pojistná jsou paušalizována. Jedná se o situaci, kdy poplatník v rámci zdaňovacího období přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a tuto činnost zahájil do konce zdaňovacího období, za podmínky, že opět vstoupil do paušálního režimu, nebo činnost přerušil a opětovně zahájil až v následujícím roce ve lhůtě pro podání daňového priznání za toto období (v tomto případě není rozhodné pro určení, zda bude daň rovna paušální dani, zda poplatník znovu vstoupil do paušálního režimu). V takovém případě od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu, poplatník již neplatí paušální zálohy správci daně, ale uplatní se standardní režim. Poplatník má však včasným a řádným uhrazením paušálních

záloh splatných v daném zdaňovacím období splněnu jak povinnost k dani z příjmů, tak povinnost k veřejným pojistným. Uplatní se postup uvedený ad 2.6.2. s tím rozdílem, že to, zda v následujícím zdaňovacím období je poplatník v běžném režimu a neplatí paušální zálohy, nebo je poplatník opět v paušálním režimu, závisí na rozhodnutí poplatníka, zda při zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, opět vstoupí do paušálního režimu.

2.6.7. Poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období a nesplnil za toto období podmínky pro uplatnění paušální daně

Poplatník platně vstoupil do paušálního režimu, nastala skutečnost, která vede k tomu, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období, a za dané zdaňovací období nejsou splněny podmínky, za kterých je daň z příjmů rovna paušální dani, tudíž daň z příjmů ani veřejná pojistná nejsou paušalizovány. Jedná se zejména o ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo úmrtí. V takovém případě od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu, poplatník již neplatí paušální zálohy správci daně, ale uplatní se standardní režim. Daň z příjmů v takovém případě bude stanovena v obecném režimu, obdobně i veřejná pojistná. Uplatní se postup uvedený ad 2.6.3. s tím rozdílem, že v následujícím zdaňovacím období je poplatník v běžném režimu a neplatí již paušální zálohy.

3. Zhodnocení souladu navrhané právní úpravy s ústavním pořádkem

Základní meze pro uplatňování právních předpisů stanoví Ústava a Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy slouží státní moc všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Podle čl. 2 odst. 2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Povinnosti mohou být také ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod (čl. 4 odst. 1 Listiny). K tomu se v daňové oblasti uplatní ještě ustanovení čl. 11 odst. 5, které stanovuje, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Přezkumu ústavnosti zákonné úpravy daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění se Ústavní soud věnoval již mnohokrát, např. v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 3/02, Pl. ÚS 12/03 či Pl. ÚS 7/03 (vyhlášeném pod č. 512/2004 Sb.). Z této judikatury vyplývá, že:

1. Z ústavního principu dělby moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy), jakož i z ústavního vymezení zákonodárné moci (čl. 15 odst. 1 Ústavy), plyne pro zákonodárce široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní, poplatků a peněžitých sankcí. Zákonodárce přitom nese za důsledky tohoto rozhodování politickou odpovědnost.
2. Jakkoli je daň, poplatek, příp. peněžitá sankce veřejnoprávním povinným peněžitým plněním státu, a tedy zásahem do majetkového substrátu, a tudíž i vlastnického práva povinného subjektu, bez naplnění dalších podmínek nepředstavuje dotčení v ústavním pořádkem chráněné, vlastnické pozici (čl. 11 Listiny, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod).
3. Ústavní přezkum daní, poplatků a peněžitých sankcí zahrnuje posouzení z pohledu dodržení kautel plynoucích z ústavního principu rovnosti, a to jak neakcesorické

(čl. 1 Listiny), tj. plynoucí z požadavku vyloučení svévole při odlišování subjektů a práv, tak i akcesorické v rozsahu vymezeném v čl. 3 odst. 1 Listiny. K principu rovnosti Ústavní soud ve své konstantní judikatuře uvádí, že se nejedná o kategorii absolutní, nýbrž relativní (srov. Pl. ÚS 22/92).

4. Je-li předmětem posouzení ústavnost akcesorické nerovnosti vzhledem k vyloučení majetkové diskriminace, případně toliko posouzení skutečnosti nepředstavuje-li daň, poplatek nebo jiná peněžitá sankce případný zásah do práva vlastnického (čl. 11 Listiny), je takový přezkum omezen na případy, v nichž hranice veřejnoprávního povinného peněžitého plnění jednotlivce státu, vůči majetkovému substrátu jednotlivce, nabývá škrtícího (rdousícího) působení. Jinými slovy ke škrtícímu (rdousícímu) působení dochází, má-li posuzovaná daň, poplatek nebo peněžitá sankce ve svých důsledcích konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce.

Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud zejména v novější judikatuře v určitých případech v daňové oblasti provádí test proporcionality (např. při zásahu do práva na ochranu soukromí), nebo test racionality (např. při zásahu do práva na podnikání).

Navrhovaná právní úprava je tak z výše uvedených hledisek plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky, a to i s judikaturou Ústavního soudu, vztahující se k této problematice.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

Tato část je rozdělena podle jednotlivých plnění, na které dopadá paušální režim.

4.1. Daně z příjmů

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

V daňové oblasti je nutné zdůraznit, že třebaže legislativa přímých daní zůstává v pravomoci členských států a obecně nepodléhá na úrovni Evropské unie celkové harmonizaci, čl. 115 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) stanovuje, že „*Rada na návrh Komise [...] přijímá směrnice o sbližování právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování vnitřního trhu.*“ Vzhledem k absenci jiných ustanovení SFEU, která by Evropské unii svěřovala pravomoc v oblasti legislativy zdanění příjmů, je zde pravomoc Rady přijímat směrnice podle čl. 115 SFEU dána pouze v rozsahu, v jakém je nezbytné odstranit překážky při vytváření nebo zajištění fungování vnitřního trhu.

Kromě článku 115 SFEU jako základu pro harmonizaci v oblasti přímých daní jsou členské státy povinny při výkonu svých pravomocí respektovat principy dané SFEU (zejména články 19 SFEU, 45 SFEU, 49 SFEU, 56 SFEU, 63 SFEU) a dbát na to, aby nedocházelo k neodůvodněné diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo neodůvodněnému omezování

volného pohybu osob, služeb a kapitálu nebo svobody usazování, jak bylo opakovaně potvrzeno Soudním dvorem EU. Navrhovanou právní úpravou budou tyto principy plně respektovány.

4.2. Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Navrženou právní úpravu lze ve vztahu k pojistnému na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti hodnotit jako plně slučitelnou s právními předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Předkládaný návrh se nijak přímo nedotýká práva Evropské unie a není s tímto právem v rozporu. Návrh nijak nevylučuje, aby se v systému sociálního zabezpečení osobou samostatně výdělečně činnou, která pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí skrze paušální režim, byl i jiný než český občan v případě, že pro paušální režim splní veškeré podmínky, které zákon o daních z příjmů předepisuje.

4.3. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Navrženou právní úpravu lze ve vztahu k pojistnému na veřejné zdravotní pojištění hodnotit jako plně slučitelnou s právními předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Předkládaný návrh se nijak přímo nedotýká práva Evropské unie a není s tímto právem v rozporu. Návrh nijak nevylučuje, aby se v systému veřejného zdravotního pojištění osobou samostatně výdělečně činnou, která zdravotní pojištění platí skrze paušální režim, byl i jiný než český občan v případě, že pro paušální režim splní veškeré podmínky, které zákon o daních z příjmů předepisuje.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána (tzv. prezidentské mezinárodní smlouvy), mají z hlediska hierarchie právních předpisů aplikační přednost před zákony a právními předpisy nižší právní síly. Vztah tzv. prezidentských mezinárodních smluv vůči vnitrostátním právním předpisům je vymezen v čl. 10 Ústavy, kde je princip aplikační přednosti těchto mezinárodních smluv výslovně stanoven. Stanoví-li tedy tzv. prezidentská mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se tato mezinárodní smlouva. Článek 10 Ústavy tak zaručuje, že při případném nesouladu vnitrostátního práva s tzv. prezidentskou mezinárodní smlouvou musí být respektována tzv. prezidentská mezinárodní smlouva. Mezinárodní smlouvy upravující daně přitom mají vždy povahu tzv. prezidentských mezinárodních smluv (čl. 49 písm. e) Ústavy ve spojení s čl. 11 odst. 5 Listiny). Ústavní soud navíc v nálezu publikovaném pod č. 403/2002 Sb. rozhodl, že tehdy platné mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách zůstávají i nadále součástí ústavního pořádku.

5.1. Úmluva o ochraně lidských práv

Pokud jde o aplikaci Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz sdělení č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“) v oblasti daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění plynoucích do veřejných rozpočtů, je třeba zajistit soulad daňových předpisů s touto úmluvou hned v několika oblastech.

5.1.1. Právo na spravedlivý proces

Pokud jde o zajištění práva na spravedlivý proces, které je zaručeno ustanovením čl. 6 odst. 1 Úmluvy, lze poukázat na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Ferrazzini proti Itálii*. Podle tohoto rozhodnutí daňové záležitosti dosud tvoří součást tvrdého jádra výsad veřejné moci, přičemž veřejný charakter vztahu mezi daňovým poplatníkem a daňovým úřadem nadále převládá. Ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy se tak podle názoru Evropského soudu pro lidská práva na samotné daňové řízení v rozsahu, v němž se týká zjištění a stanovení daně, nevztahuje, neboť se nejedná o řízení o občanských právech a závazcích.

Jelikož však za nedodržení daňových povinností hrozí daňovému subjektu sankce, na hmotněprávní i procesní aspekty s ní související se použijí ustanovení Úmluvy, která se vztahují na trestní obvinění. Je proto třeba při posuzování souladu navrhané právní úpravy v oblasti daňových předpisů s Úmluvou přihlídnout i k trestním aspektům článku 6, ale i k článku 7 Úmluvy nebo k článku 2 a 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Tento přístup byl potvrzen i Evropským soudem pro lidská práva např. v rozsudku ve věci *Jussila proti Finsku*. Článek 6 odst. 1 Úmluvy sice hovoří o trestním obvinění, nikoliv o řízení o uložení sankce za nesplnění povinnosti, jde však o autonomní pojem práva Úmluvy, který může mít (a také má) jiný obsah než obdobný pojem vnitrostátního práva. Slučitelnost s tímto, ale i dalšími ustanoveními Úmluvy, zejména s požadavkem na uložení trestu (v tomto případě sankce) jen na základě zákona nebo na právo nebýt souzen nebo potrestán (sankciován) dvakrát v téže věci, je přitom zajištěna možností daňového subjektu bránit se takovému jednání jako nesprávnému postupu správce daně obdobně, jak je popsáno ve smyslu ochrany proti svévoli dle článku 1 Protokolu č. 1 Úmluvy. Jedná se tedy jak o využití řádných i mimořádných opravných prostředků, tak o možnost domoci se soudní ochrany ve správním soudnictví v případě, že dojde k vyčerpání všech opravných prostředků podle daňového řádu. Daňový subjekt se tedy může obrátit na soud s žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Takové soudní řízení přitom v zásadě respektuje základní principy uvedené v článku 6 Úmluvy.

Přestože tedy na daňové řízení v rozsahu, v němž se týká zjištění a stanovení daně, není možno aplikovat ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, v řízení o sankci za nesplnění daňové povinnosti naopak musí být všechny aspekty práva na spravedlivý proces zachovány.

Navrhovaná právní úprava nijak neomezuje možnost domoci se soudní ochrany, protože se výlučně týká konstrukčních prvků některých daní, a to zejména sazby daně a dále základu daně. Soudní ochrana proto zůstává dále beze změny zajištěna. Lze tedy říci, že navrhovaná právní úprava je v souladu s požadavkem Úmluvy na zajištění práva na spravedlivý proces.

5.1.2. Ochrana majetku

Z výše uvedeného rozhodnutí ve věci *Ferrazzini proti Itálii* dále vyplývá, že článek 1 Protokolu č. 1, týkající se ochrany majetku, vyhrazuje státům právo přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní. Státům je tedy umožněno přijmout zákony, kterými ukládají povinnost platit daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění, avšak s určitým omezením vyplývajícím z požadavku na respektování samotné podstaty vlastnického práva, do kterého je uložení daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění zasahováno. Takový zásah do vlastnického práva proto musí odpovídat požadavkům zákonnosti, legitimacy a proporcionality.

Požadavek **zákonnosti** je naplněn tehdy, pokud je zásah umožněn právním předpisem, který je v souladu s ústavním pořádkem, je dostupný, předvídatelný a obsahuje záruky proti svévoli.

- Posouzení **ústavnosti** navrhované právní úpravy je provedeno v bodu 3. Z hlediska Úmluvy přitom hraje roli jen zjevná neústavnost, případně neústavnost potvrzená příslušným orgánem (Ústavním soudem), jehož rozhodnutí nejsou právním předpisem respektována (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva *R & L, s. r. o., a ostatní proti České republice*).
- **Dostupnost** daňových předpisů (v širokém slova smyslu) je zajištěna vyhlášením ve Sbírce zákonů. Vzhledem ke skutečnosti, že daně a poplatky (resp. jiná obdobná peněžitá plnění) lze ukládat pouze na základě zákona, což je zaručeno i na ústavní úrovni čl. 11 odst. 5 Listiny, resp. čl. 4 odst. 1 Listiny, lze konstatovat, že všechny základní povinnosti daňového subjektu jsou dnes upraveny na zákonné úrovni, a požadavek dostupnosti je tudíž naplněn.
- Otázka **předvídatelnosti** tuzemských daňových předpisů (v širokém slova smyslu) byla v minulosti opakovaně řešena Evropským soudem pro lidská práva (např. *AGRO-B, spol. s r. o., proti České republice nebo CBC-Union, s. r. o., proti České republice*), kde byla jejich předvídatelnost potvrzena. Předvídatelnost daňového předpisu souvisí s tím, nakolik je povinnost v právním textu jednoznačně formulována. Navrhovaná úprava formuluje požadavky na jednotlivé daňové subjekty jednoznačně, a tedy i požadavek předvídatelnosti je naplněn.
- **Záruku proti svévoli** a účinnou obranu proti nesprávnému postupu správce daně představují primárně řádné opravné prostředky, tedy odvolání popř. rozklad podle ustanovení § 109 a násl. daňového řádu. Povinností správce daně je přitom v souladu s ustanovením § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu uvést ve svém rozhodnutí poučení o tom, zda je možné proti danému rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává a zároveň upozornit na případné vyloučení odkladného účinku. Pokud by toto poučení bylo nesprávné, neúplné nebo by zcela chybělo, je to spojeno s důsledky *pro bono* daného daňového subjektu (srov. § 261 daňového řádu). Vedle řádných opravných prostředků lze využít i mimořádných opravných prostředků dle daňového řádu, upravených v § 117 a násl. Kromě toho připouští daňový řád i jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku (srov. § 159 daňového řádu), stížnost (srov. § 261 daňového řádu) a podnět na nečinnost (srov. § 38 daňového řádu). Teprve tehdy, dojde-li k vyčerpání všech opravných prostředků podle daňového řádu, může se daňový subjekt obrátit na soud s žalobou proti rozhodnutí správního orgánu. Riziko svévole je tak díky existenci opravných prostředků, ale i díky možnosti obrátit se na soud eliminováno v nejvyšší možné míře, což platí obecně pro všechny daňové předpisy. Lze tedy konstatovat, že navrhovaná právní úprava nemění možnost daňových subjektů využít opravných prostředků, a tím je zajištěna slučitelnost návrhu úpravy s tímto požadavkem Úmluvy.

Požadavek **legitimity** znamená, že je nezbytné zajistit, aby zásah, ke kterému má na základě právního předpisu dojít, sledoval legitimní cíle ve veřejném nebo obecném zájmu. Aby byl požadavek legitimacy naplněn, je třeba tyto cíle specifikovat. Cílem nové úpravy je tedy vypustit stávající, poplatníky nepříliš využívané, institut stanovení výše daně paušální částkou a zároveň nabídnout novou koncepci paušalizace, která by měla být jednoznačně vstřícnou vůči poplatníkům, snížit, resp. minimalizovat, administrativní náročnost provázející provozování samostatné činnosti, nejen pro oblast daně z příjmů, ale i pro oblast nutných veřejných pojistných. Nabídne se tak širokému spektru drobných podnikatelů, u nichž obecně příjmy ve zdaňovacím období nepřesahují částku 800 000 Kč, podstatně jednoduchý systém

postihující jejich pravidelné povinnosti v dani z příjmů a veřejných pojistných při minimalizaci administrativy s tím spojené.

Proporcionalita (přiměřenost) jako poslední požadavek se na poli čl. 1 Protokolu č. 1 váže k tomu, že jednotlivec nesmí být nucen nést nadměrné individuální břemeno, typicky takové, které ohrožuje samotnou jeho existenci v rovině majetkových poměrů (hrozba ukončení podnikání či úpadku u právnické nebo fyzické osoby), včetně zabezpečování obživy pro sebe a pro rodinu v případě fyzické osoby. Sazby daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, stejně jako výše případných pokut, by proto neměly být likvidační (viz *Mikrotechna, s. r. o., proti České republice, nebo ORION Břeclav, s. r. o., proti České republice*). To, zda navrhovaná právní úprava nepovede k tzv. škrticímu (rdousicímu) efektu, je přitom třeba posuzovat i ve vztahu k ústavnímu pořádku (viz bod 3). S ohledem na charakter navrhovaných opatření nelze ve vztahu k tomuto návrhu zákona hovořit o rdousícím účinku.

5.1.3. Další dotčená ustanovení

Článek 13 Úmluvy zakotvuje právo na účinný vnitrostátní prostředek nápravy v případě porušení práva zaručeného Úmluvou. Ten je při správě daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění zajištěn možností využít řádné i mimořádné opravné prostředky a kromě toho i další prostředky, jako jsou námitky, stížnost nebo podnět na nečinnost, popř. možností domáhat se soudní ochrany, a také právem domáhat se náhrady škody a nemajetkové újmy, která byla porušením základního práva chráněného Úmluvou způsobena. Navrhovaná úprava nijak nemění práva subjektů ve vztahu k těmto prostředkům nápravy. Z tohoto hlediska je tedy soulad navrhované úpravy s Úmluvou zajištěn.

Zákaz **diskriminace** vyjádřený v článku 14 Úmluvy směřuje proti takovému zacházení, kdy by s osobami, které jsou ve stejném nebo obdobném postavení, bylo zacházeno nerovně, nebo naopak, kdy by s osobami, které se nacházejí v odlišném postavení, bylo zacházeno stejně. Pokud by tento přístup neměl žádné opodstatnění, tedy pokud by nebyl opřen o žádný legitimní a objektivní důvod, byl by diskriminační. Návrh zákona nerozlišuje daňové subjekty podle jejich pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, náboženství, politického a jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Navrhovaná právní úprava je tak v souladu s požadavkem Úmluvy zakazujícím diskriminaci. Lze tak konstatovat, že návrh zákona nezavádí žádné opatření, na základě kterého by byl zákaz diskriminace porušen.

5.1.4. Celkové zhodnocení navržené právní úpravy

V rámci celkového zhodnocení navržené právní úpravy v kontextu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod lze konstatovat, že s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti je navrhovaná právní úprava plně slučitelná s touto Úmluvou.

5.2. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 19. prosince 1966, vyhlášený ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb. (dále jen „Pakt“), zakotvuje

- v článku 2 odst. 3 právo domáhat se ochrany před případným zásahem do práv garantovaných Paktem,
- v článku 3 zákaz diskriminace na základě pohlaví,
- v článku 14 a 15 právo na spravedlivý proces v trestních věcech,
- v článku 17 zákaz svévolných zásahů do soukromého života a
- v článku 26 zákaz diskriminace na základě dalších důvodů.

Tato práva mají zásadně stejný obsah jako obdobná práva zakotvená v Úmluvě, která byla posuzována výše. Výjimkou je zákaz diskriminace dle článku 26 Paktu. Zatímco zákaz diskriminace zakotvený v Úmluvě má povahu akcesorického práva (tedy se ho lze dovolat pouze spolu s porušením jiného práva), v případě Paktu má zákaz diskriminace povahu neakcesorickou, a tedy se jej lze dovolat přímo. Zhodnocení vztahu k zákazu diskriminace provedené v části 5.1.3 však nezáviselo na tom, zda má toto právo akcesorickou nebo neakcesorickou povahu. Na základě tohoto zhodnocení tedy lze dovodit, že navržená právní úprava je v souladu s článkem 26 Paktu.

S odkazem na výše uvedenou argumentaci k Úmluvě tedy lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s Paktem.

5.3. Mezinárodní smlouvy o spolupráci při správě daní

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Pokud jde o oblast mezinárodní spolupráce při správě daní, je Česká republika stranou Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, která byla ve Sbírce mezinárodních smluv publikována pod č. 2/2014 Sb. m. s., a je pro Českou republiku platná od 1. února 2014. Česká republika má dále uzavřeno 13 bilaterálních smluv o výměně informací v daňových záležitostech (tzv. smlouvy TIEA). Co se týče jejich obsahu, je každá taková bilaterální smlouva individualizovaná. Přesné podmínky a postupy výměny informací podle těchto smluv se mohou lišit, ale jejich úprava vychází z modelové úpravy Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD).

Navrhovaná právní úprava se žádným způsobem nedotýká mezinárodní spolupráce podle těchto smluv, a proto je s nimi plně slučitelná.

5.4. Závěr

S ohledem na to, že návrh zákona respektuje výše uvedené požadavky, lze jej považovat za slučitelný s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

V této části jsou uvedeny předpokládané hospodářské a finanční dopady navrhovaných změn právní úpravy na veřejné rozpočty a dopady na daňové subjekty a správce daně či veřejných pojistných, jakožto hlavní adresáty navrhovaných změn právní úpravy.

Dopady na veřejné rozpočty jsou dopady jednak na státní rozpočet a jednak na ostatní veřejné rozpočty, což jsou především rozpočty krajů a obcí. Zvláště jsou vyčleněny dopady na správce daně či správce veřejných pojistných, které zahrnují zejména náklady na implementaci právní úpravy. Dopady na daňové subjekty představují především dopady na podnikatelské prostředí a sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopady na specifické skupiny obyvatel.

6.1. Dopad na veřejné rozpočty

Celkový dopad přijetí navrhovaného zákona činí +280 mil. Kč ročně na úrovni veřejných rozpočtů. Dopad v členění na státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů a rozpočty zdravotních pojišťoven je uveden níže. Dopady na rozpočty obcí a krajů jsou zanedbatelné a není tedy navrhována kompenzace v systému rozpočtového určení daní.

Při výpočtu odhadu dopadů na inkaso veřejných rozpočtů byly využity agregované údaje z přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníků, kteří by splňovali podmínky pro

paušální režim. Pro určení výše dopadu a počtu poplatníků, kteří by do paušálního režimu vstoupili, byly dále využity výsledky dotazníkového šetření. Na základě výše uvedeného bylo odhadnuto, že se do systému zapojí cca 140 tisíc poplatníků.

Výpočet dopadů na pojistné na veřejné zdravotní pojištění:

Odhad dopadů byl počítán pro 2 skupiny poplatníků. Pro skupinu poplatníků vykazujících dílčí základ daně podle § 7 zákona o daních z příjmů odpovídající nižšímu než minimálnímu vyměřovacímu základu pro odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění se nic nezmění, neboť výše pojistného zůstává stejná jak pro poplatníky, kteří vstoupí do paušálního režimu a uplatní se u nich paušalizace tohoto pojistného, tak pro poplatníky mimo tento režim, nebo bez paušálního pojistného.

Výše pojistného na veřejné zdravotní pojištění se tedy změní pouze u části poplatníků (splňujících výše uvedené podmínky), kteří vykazují dílčí základ daně podle § 7 zákona o daních z příjmů odpovídající vyššímu než minimálnímu vyměřovacímu základu pro odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění a jejichž pojistné na veřejné zdravotní pojištění za dané zdaňovací období bude rovno paušálnímu pojistnému. Dle zjištěných údajů se jedná o nižší tisíce poplatníků. Jak již je uvedeno výše, pro výpočet odhadu počtu poplatníků, kteří do paušálního režimu vstoupí, byly dále využity výsledky dotazníkového šetření. V tomto případě bude dopad na inkaso negativní, neboť u části poplatníků, kteří do paušálního režimu vstoupí a u nichž se uplatní paušalizace tohoto pojistného, dojde ke snížení pojistného.

Výpočet dopadů na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti:

Odhad dopadů byl opět počítán pro 2 skupiny poplatníků. Poplatníci vykazující dílčí základ daně podle § 7 zákona o daních z příjmů odpovídající nižšímu než zvýšenému minimálnímu vyměřovacímu základu pro účely paušální daně, kteří do paušálního režimu vstoupí a za dané zdaňovací období budou mít paušální pojistné, budou nově odvádět pojistné ze zvýšeného minimálního vyměřovacího základu, v tomto případě bude tedy dopad na inkaso pozitivní. Pro poplatníky, kteří do režimu nevstoupí, nebo kteří za dané zdaňovací období nebudou mít pojistné rovné paušálnímu pojistnému, se nic nezmění.

Poplatníci vykazující dílčí základ daně podle § 7 zákona o daních z příjmů odpovídající vyššímu než zvýšenému minimálnímu vyměřovacímu základu pro účely paušální daně, kteří do paušálního režimu vstoupí a za dané zdaňovací období budou mít paušální pojistné, budou nově odvádět pojistné ze zvýšeného minimálního vyměřovacího základu. V tomto případě bude dopad na inkaso negativní, neboť u části poplatníků, kteří do tohoto režimu vstoupí a u nichž se uplatní paušalizace tohoto pojistného, dojde ke snížení pojistného.

Při výpočtu nebyla zohledněna možnost poplatníků, kteří mají pojistné rovné paušálnímu pojistnému, dobrovolně platit pojistné nad rámec základní paušalizované částky pojistného, neboť nelze odhadnout, jaké množství poplatníků a v jaké výši tuto možnost využije.

Vzhledem k výše uvedenému a k tomu, že podstatná část poplatníků, kteří by splňovali podmínky pro vstup do paušálního režimu, vykazuje dílčí základ daně podle § 7 zákona o daních z příjmů odpovídající nižšímu než minimálnímu vyměřovacímu základu, je celkový odhadovaný dopad pozitivní.

Při odhadu dopadu bylo přihlédnuto mimo jiné k současnému negativnímu ekonomickému vývoji v důsledku šíření nemoci COVID-19.

Tabulka č. 2

CELKEM (v mil. Kč)	DOPAD NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET OBCÍ	DOPAD NA ROZPOČET KRAJŮ	DOPAD NA ROZPOČET ZDRAVOT. POJIŠŤOVEN
	280	337,1	-40	-15,1	-2

Tabulka č. 3

CELKOVÝ DOPAD NA VEŘEJNÝCH ROZPOČTECH	v mil. Kč
Daň z příjmů fyzických osob	-196
Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	530
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění	-2
Dodatečný pozitivní dopad na DPH	-52
Celkem:	280

Dodatečné inkaso DPH je druhotným efektem vlivem vyššího disponibilního příjmu, přímo vyplývajícím z navržené úpravy příjmových daní, za předpokladu jinak nezměněných podmínek.

Tabulka č. 4

DAŇ	DOPAD NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET OBCÍ	DOPAD NA ROZPOČET KRAJŮ
	v mil. Kč			
Daň z příjmů fyzických osob	-196	-157,8	-27,7	-10,5
Daň z přidané hodnoty	-52	-35,1	-12,3	-4,6

Tabulka č. 5

POJISTNÉ	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET ZDRAVOT. POJIŠŤOVEN
	v mil. Kč	
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění		-2
Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	530	

6.2. Dopad na správce daně

V souvislosti se změnami navrhovanými tímto zákonem lze očekávat náklady ve výši kolem 150 mil. Kč, a to zejména na úpravu informačních systémů Finanční správy České republiky.

Navrhovaná změna si nevyžádá navýšení personálního zabezpečení v rámci orgánů Finanční správy České republiky, nevytváří žádné nové nároky na finanční prostředky na mzdové náklady, na přeřazení zaměstnanců, na nová služební místa ani na úpravu pracovišť správce daně.

Prostředky na pokrytí nákladů na úpravu informačních systémů budou zajištěny z rozpočtové kapitoly Ministerstva financí z finančních prostředků k pokrytí nákladů Finanční správy České republiky.

6.3. Dopad na správce pojistného na důchodové pojištění

V souvislosti se změnami navrhovanými tímto zákonem lze očekávat náklady v rozmezí 50 – 100 mil. Kč, a to zejména na úpravu informačního systému Správy sociálního zabezpečení, který není v dnešní době centralizovaný. Pro implementaci navrženého paušálního režimu je nutná centralizace tohoto systému.

Prostředky na pokrytí nákladů na úpravu informačních systémů budou zajištěny z rozpočtové kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí z finančních prostředků k pokrytí nákladů orgánů správy sociálního zabezpečení.

6.4. Dopad na správce pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Finanční dopady související se zavedením nové právní úpravy budou na straně provozu zdravotních pojišťoven (cca 10 mil. Kč), neboť vznikne potřeba nové úpravy jejich informačních systémů. Tyto náklady budou spojené se zavedením nové kategorie pojištěnců – osob samostatně výdělečně činných, které jsou poplatníky v paušálním režimu. Vznik této nové kategorie pojištěnců s sebou ponese zavedení nových, dosud nestandardních způsobů vyúčtování, zejména při nedostacích v placení paušální daně, a tím i pojistného na veřejné zdravotní pojištění, se kterými je nutno vždy počítat. Nový způsob vyúčtování vyžaduje pro systém veřejného zdravotního pojištění i zavedení nové skutečnosti, kdy za určitých podmínek není povinnost osob samostatně výdělečně činných předkládat přehledy o příjmech a výdajích za kalendářní rok, v němž poplatník má daň rovnu paušální dani. Největší náklady spojené se zavedením a správou paušálního režimu budou na straně Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (cca 37 mil. Kč) jakožto správce centrálního registru všech pojištěnců a jakožto správce zvláštního účtu, na který budou orgány Finanční správy České republiky veškeré platby pojistného vybrané od poplatníků v paušálním režimu posílat. Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky bude centrálním místem také pro tok informací mezi správcem daně a ostatními zdravotními pojišťovnami, kdy bude zajišťovat předávání všech potřebných informací o osobách samostatně výdělečně činných v paušálním režimu a o platbách pojistného, které obdrží od správce daně, ostatním zdravotním pojišťovnám. S dalšími náklady, a to nejen v oblasti úpravy informačních systémů, ale také v personální oblasti je nutno počítat pro případy nesplnění podmínek paušálního režimu a zpětného vyúčtování včetně sankcí, a také pro případy pohledávek na pojistném, které nebudou vymoženy správcem daně a jejichž vymáhání přejde do správy zdravotních pojišťoven. Tyto všechny procesy nelze zcela zautomatizovat a vyžadují proto nutnost vynaložení dalších personálních nákladů, které se budou odvíjet i od počtu osob samostatně výdělečně činných, které do paušálního režimu vstoupí. Náklady v personální oblasti by však neměly být zásadního charakteru, event. by zdravotní pojišťovny mohly personální požadavky zajistit stávajícími zaměstnanci.

Odhad nákladů zdravotních pojišťoven především na zavedení paušálního režimu tedy činí řádově desítky miliónů Kč. Tyto náklady budou hrazeny z prostředků provozních fondů zdravotních pojišťoven.

6.5. Dopad na daňové subjekty

Jedná se, jak již bylo konstatováno, jednoznačně o nastavení vstřícného režimu vůči poplatníkům založeného na dobrovolné bázi přihlášení se do paušálního režimu, proto dopady na daňové subjekty by měly být především pozitivní. Poplatník s příjmy ze samostatné činnosti, který bude v paušálním režimu hradit daň z příjmů a veřejná pojistná měsíčně jednou platbou, a to příslušnému správci daně, nebude muset v případě, že naplní podmínky paušalizace, vyplňovat a podávat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob ani přehledy k veřejným pojistným. Daným opatřením si významně sníží svoji administrativu vůči odvodovým a evidenčním povinnostem, výrazně se i sníží nejistota vůči kontrolám správců daně, které by měly být v tomto nově zavedeném systému minimalizovány.

7. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů nemění již zavedenou právní úpravu zásadním způsobem. Návrh zavádí paušální režim, jehož smyslem je umožnit poplatníkům daně z příjmů fyzických osob za stanovených podmínek platit daň z příjmů i pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění jednou platbou správci daně, tedy orgánům Finanční správy České republiky. Z tohoto důvodu dochází k rozšíření okruhu osobních údajů, které zpracovávají orgány finanční správy, a k výměně osobních údajů o poplatnících v paušálním režimu mezi orgány finanční správy, správci uvedených veřejných pojistných a živnostenskými úřady.

7.1. Účel zpracování osobních údajů

Účelem zpracování osobních údajů u orgánů finanční správy, které návrh upravuje, je správa daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění poplatníků, kteří vstoupí do paušálního režimu. Vzhledem k zavedení pravomoci orgánů finanční správy v oblasti uvedených veřejných pojistných je tedy rozšířen i účel zpracování osobních údajů těmito povinnými osobami.

Účel zpracování osobních údajů u okresních správ sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven návrh nijak nerozšiřuje ani nemění, tito správci pojistných osobní údaje zpracovávají pouze pro účely správy pojistných ve své působnosti, tedy stejně, jako je tomu podle dosavadní právní úpravy.

Živnostenské úřady budou nově zpracovávat osobní údaje i za účelem správy daně z příjmů fyzických osob, a to kvůli zavedení možnosti podat oznámení o vstupu do paušálního režimu u nich spolu s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi. Toto oznámení poté předají správci daně, tedy orgánu finanční správy.

Obecným účelem zaváděných změn ve zpracování osobních je zajištění fungování paušálního režimu, jehož zásadním přínosem má být vedle umožnění placení uvedených tří plnění jednou platbou také usnadnění komunikace s orgány veřejné správy, a to tak, že poplatníci budou moci komunikovat pouze s jedním orgánem namísto tří, případně čtyř (pokud provozují živnost). Proto je rozšiřováno zpracovávání osobních údajů orgány finanční správy a živnostenskými úřady o další účely.

7.2. Kategorie zpracovávaných osobních údajů

Novela zákona o daních z příjmů rozšiřuje okruh osobních údajů, které orgány finanční správy o poplatnících v paušálním režimu budou zpracovávat, a to o údaje, které podle obecné úpravy (tedy pro poplatníky mimo zavedený paušální režim) zpracovávají správci těchto pojistných, tedy okresní správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Podle § 38lc zákona o daních z příjmů tak bude poplatník v oznámení o vstupu do paušálního režimu oznamovat orgánům finanční správy i údaje o pojistném na důchodové pojištění a údaje o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, zejména, která je jeho příslušná okresní správa sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovna. Podle § 38lp zákona o daních z příjmů potom orgány finanční správy budou orgánům sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců (tedy Všeobecné zdravotní pojišťovně) poskytovat informace o poplatnících v paušálním režimu potřebné pro provádění těchto pojistných.

Dále se v zákoně o daních z příjmů zavádí institut společného oznámení, viz § 38ld. Poplatníkovi daně z příjmů fyzických osob je tak umožněno u orgánu finanční správy spolu s oznámením o vstupu do paušálního režimu učinit i podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění. I v tomto případě tedy orgány finanční správy budou zpracovávat osobní údaje poplatníků za účelem správy uvedených veřejných pojistných.

Orgány finanční správy tak budou zpracovávat osobní údaje stejných subjektů jako doposud, tedy poplatníků daně z příjmů fyzických osob, v případě poplatníků, kteří se rozhodnou vstoupit do paušálního režimu, se však rozšíří okruh zpracovávaných osobních údajů.

Živnostenské úřady budou podle novelizovaného § 45b živnostenského zákona přijímat spolu s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi i podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu a předávat je správci daně, tedy orgánům finanční správy. Budou tedy zpracovávat osobní údaje týkající se daně z příjmů fyzických osob i pojistného na důchodové pojištění a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, neboť i ty jsou v oznámení o vstupu do paušálního režimu uváděny. I živnostenské úřady tak budou zpracovávat údaje stejných subjektů jako doposud (ohlašovatelů živnosti a žadatelů o koncesi), v případě poplatníků, kteří se rozhodnou vstoupit do paušálního režimu, se však rozšíří okruh zpracovávaných osobních údajů.

7.3. Způsob zpracování osobních údajů

Osobní údaje jsou povinnými osobami zpracovávány v analogové i digitální podobě. Konkrétní podobu zpracovávání nicméně ani jeden z novelizovaných zákonů ve své dosavadní ani navrhované podobě povinným osobám nestanovuje a povinné osoby se v tomto ohledu řídí obecnou právní úpravou podle nařízení 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy).

Na způsobu zpracování osobních údajů návrh nic nemění.

7.4. Veřejnost zpracování

Při správě daně se uplatňuje zásada neveřejnosti (§ 9 odst. 3 daňového řádu), která má svůj odraz v povinnosti osob zúčastněných na správě daní a úředních osob zachovávat mlčenlivost

o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly. Osobní údaje shromažďované podle dosavadní ani navrhované úpravy tak nebudou zpracovávány veřejně.

7.5. Lhůty pro uchování osobních údajů

Návrh nemění lhůty pro uchování osobních údajů.

7.6. Oprávnění subjektu údajů

Subjektům údajů nedává dosavadní ani navrhovaná úprava zákona o daních z příjmů ve vztahu k jejich shromažďovaným a uchovávaným osobním údajům žádná zvláštní oprávnění. K žádné změně nedochází ani v ostatních novelizovaných předpisech.

7.7. Posouzení nebezpečí neoprávněného přístupu k osobním údajům

Jak je uvedeno výše, v souvislosti s navrhovanou úpravou nedochází k zavádění nového způsobu zpracování osobních údajů. Povinné osoby budou postupovat totožně, jako postupují dnes při shromažďování a zpracovávání osobních údajů, které získávají z titulu plnění povinností založených příslušnými zákony. Je zajištěno, že nemůže dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům nebo neoprávněnému zpracování. K osobním údajům jsou oprávněny přistupovat pouze osoby oprávněné k jejich zpracování na základě organizačního řádu (organizační struktury) jednotlivých povinných osob.

7.8. Záruky ochrany osobních údajů

Prevence zneužití osobních údajů

Obecně se ochrana osobních údajů řídí právní úpravou obecného nařízení o ochraně osobních údajů a souvisejících právních předpisů, např. zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy). Prostřednictvím naplnění požadavků těchto předpisů je zejména zajištěno, aby se získanými údaji nakládaly toliko úřední osoby, které vykonávají předmětné úkoly (zejména sledování které osoby a v jakém rozsahu s údaji nakládají).

Další úroveň garancí práv subjektu údajů představuje skutečnost, že zpracování osobních údajů správcem daně podléhá dozorové kompetenci Úřadu pro ochranu osobních údajů, vůči němuž je v tomto rozsahu prolomena daňová mlčenlivost (§ 53 odst. 1 písm. g) daňového řádu).

Skutečnost, že daný údaj je potřebný pro výkon dané působnosti (plnění konkrétního úkolu), je přezkoumatelná prostřednictvím příslušného spisu a prostřednictvím interních postupů správců daně, které podléhají kontrolním mechanismům v souladu s právní úpravou ochrany osobních údajů.

Návrh nezavádí nové mechanismy prevence zneužití osobních údajů.

Sankce za zneužití osobních údajů

Osobní údaje zpracovávány podle zákona o daních z příjmů jsou chráněny striktně upravenou povinností mlčenlivosti, které podléhá každý, kdo se tyto informace dozví, a to pod hrozbou

pokuty do výše 500 000 Kč. Tyto informace nemohou být zpřístupněny veřejnosti, aniž by správce daně byl povinnosti mlčenlivosti zproštěn daňovým subjektem, kterého se týkají, anebo aniž by tak stanovil zákon.

Návrh nezavádí ani v zákoně o daních z příjmů, ani v ostatních novelizovaných zákonech nové sankce.

7.9. Závěr

Navrhovaná právní úprava nemění parametry zacházení s osobními údaji a jejich ochrany. Dochází pouze k drobnému rozšíření zpracovávaných osobních údajů u některých povinných osob, ovšem vždy v mezích stanovených obecným nařízením o ochraně osobních údajů. Jde přiměřené a relevantní zpracování osobních údajů omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány. Právní úprava sebou nenese jiné dopady na soukromí dotčených ani jiných osob.

8. Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Obecně lze k navrhované úpravě ve vztahu ke vzniku korupčních rizik uvést následující:

8.1. Identifikace korupčních rizik

8.1.1. Přiměřenost

Pokud jde o rozsah působnosti správního orgánu, je rozhodující jak zákonný okruh působnosti jako takový, tak míra diskrece, kterou zákon při výkonu jednotlivých působností správnímu orgánu umožňuje, resp. jakou míru diskrece zákon předpokládá. Jakýkoli normativní text zakotvující určitou míru diskrece sám o sobě představuje potenciální korupční riziko. Proto se při přípravě takového ustanovení vždy poměřuje nutnost zavedení takové diskrece daného orgánu s mírou zásahu do individuální sféry subjektu, o jehož právech a povinnostech by se v rámci této diskrece rozhodovalo.

Z hlediska změn zákona o daních z příjmů a navazujících úprav v souvisejících zákonech nepřináší nová úprava jakoukoliv změnu diskrece orgánů finanční správy.

8.1.2. Efektivita

Z hlediska efektivity lze k předložené úpravě uvést, že k uložení i k vynucování splnění povinnosti při správě daní je věcně a místně příslušný správce daně. Správce daně obvykle disponuje podklady pro vydání daného rozhodnutí, ale i potřebnými odbornými znalostmi, čímž je zaručena efektivní implementace dané regulace i její efektivní kontrola, případně vynucování. Nástroje kontroly a vynucování jsou v oblasti správy daní upraveny jako obecné instituty daňového řádu.

8.1.3. Odpovědnost

Návrh zákona respektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem. Návrh zákona nijak nemění určení odpovědné osoby v daňovém řízení. Odpovědnou osobou na straně správce daně, resp. jiného správního orgánu je v daňovém řízení vždy úřední osoba. Určení konkrétní úřední osoby je prováděno na základě vnitřních předpisů, resp. organizačního uspořádání konkrétního správního orgánu, přičemž popis své organizační struktury je správní orgán povinen zveřejnit na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Totožnost konkrétní úřední osoby je přitom seznatelná zákonem předvídaným postupem

(srov. § 12 odst. 4 daňového řádu); úřední osoba je povinna se při výkonu působnosti správního orgánu prokazovat příslušným služebním průkazem.

8.1.4. Opravné prostředky

Návrh zákona nijak nemění stávající právní úpravu opravných prostředků. Neměnně existuje možnost účinné obrany proti nesprávnému postupu správce daně v první řadě v podobě řádného opravného prostředku, kterým je odvolání, resp. rozklad (srov. § 109 a násl. daňového řádu). V souladu s § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu má správce daně povinnost v rozhodnutí uvést poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku. Neúplné, nesprávné nebo chybějící poučení je spojeno s důsledky pro bono daného subjektu uvedenými v § 110 odst. 1 daňového řádu. Existuje také možnost užití mimořádných opravných prostředků dle daňového řádu (srov. § 117 a násl. daňového řádu). Vedle opravných prostředků daňový řád připouští rovněž jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku (srov. § 159 daňového řádu), stížnost (srov. § 261 daňového řádu), podnět na nečinnost (srov. § 38 daňového řádu).

8.1.5. Kontrolní mechanismy

Návrh zákona nijak nemění stávající právní úpravu kontrolních mechanismů. Oblast daňového práva se neměnně pohybuje v procesním režimu daňového řádu, který obsahuje úpravu kontroly a přezkumu přijatých rozhodnutí, a to primárně formou opravných prostředků. Proti rozhodnutím je možno podat odvolání anebo v určitých případech užít mimořádných opravných prostředků či jiných prostředků ochrany (viz předchozí bod). Vedle toho lze využít rovněž dozorcí prostředky, čímž je zaručena dostatečná kontrola správnosti a zákonnosti všech rozhodnutí vydávaných v režimu daňového řádu.

Soustavy orgánů vykonávajících správu daní současně disponují interním systémem kontroly v rámci hierarchie nadřízenosti a podřízenosti včetně navazujícího systému personální odpovědnosti. V případě vydání nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu je s odpovědností konkrétní úřední osoby spojena eventuální povinnost regresní náhrady škody, za níž v důsledku nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu odpovídá stát.

Z hlediska transparency a otevřenosti dat lze konstatovat, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Při správě daní se uplatňuje zásada neveřejnosti. Informace o poměrech daňových subjektů jsou tak chráněny povinností mlčenlivosti pod hrozbou pokuty do výše 500 000 Kč a nemohou být zpřístupněny veřejnosti. Tím ovšem nemůže být dotčeno právo samotného daňového subjektu na informace o něm soustřeďované. Toto právo je realizováno prostřednictvím nahlížení do spisu a osobních daňových účtů. Získání informací je daňovým subjektům umožněno také prostřednictvím daňové informační schránky podle § 69 daňového řádu.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015.

Zvláštní část

K části první – změna zákona o daních z příjmů

K čl. I

K bodu 1 (§ 2a)

Jedná se o první ze série ustanovení, která zavádějí možnost paušalizace daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných (pojistného na důchodové pojištění a pojistného na veřejné zdravotní pojištění) u vybrané skupiny poplatníků (zejména § 2a a § 7a zákona o daních z příjmů). Na ně navazují ustanovení upravující správu těchto plnění, která mimo jiné umožňují jejich placení správci daně jednou platbou bez nutnosti podávat daňové přiznání, popřípadě přehledy o příjmech a výdajích (§ 38la až § 38lq zákona o daních z příjmů). Součástí navrhovaného zákona jsou dále novely příslušných pojistných předpisů, které se též upravují v souvislosti se zavedením paušalizace daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných.

Cílovou skupinou, na které má paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných směřovat, jsou poplatníci daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti, u nichž je odůvodnitelné významné snížení administrativní náročnosti spojené s daňovou a odvodovou povinností těchto plnění. Návrh směřuje jak na daňové rezidenty České republiky, tak na daňové nerezidenty, pokud na území České republiky vykonávají činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti. Z důvodu, že paušalizaci podléhají tři výše uvedená plnění, která jsou vždy placena jednou platbou, návrh směřuje pouze na poplatníky daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti, kteří jsou příslušní k placení veřejných pojistných na území České republiky.

Ustanovení § 2a vymezuje zvláštní kategorii poplatníka, a to poplatníka v paušálním režimu, zejména upravuje podmínky, při jejichž naplnění se poplatník daně z příjmů fyzických osob stane poplatníkem v paušálním režimu, okamžik, od jakého se jim stává (jinými slovy řečeno, kdy tzv. vstupuje do paušálního režimu), a okamžik, od které se poplatník přestává považovat za poplatníka v paušálním režimu.

Paušální režim je období, po které je poplatník poplatníkem v paušálním režimu. Pro paušální režim platí, že poplatník na místo standardních záloh na daň z příjmů placených správci daně (pokud má povinnost je platit), záloh na pojistné na důchodové pojištění placených okresní správě sociálního zabezpečení a záloh na veřejné zdravotní pojištění placených zdravotní pojišťovně platí měsíčně paušální zálohu (viz § 38lk zákona o daních z příjmů), která zahrnuje tato tři plnění, a to jednou platbou správci daně. Skutečnost, že poplatník je poplatníkem v paušálním režimu, však nemusí znamenat, že tento poplatník má za daně zdaňovací období paušální daň (viz § 7a zákona o daních z příjmů) nebo paušální veřejná pojistná a že je tak zproštěn povinnosti podat daňové přiznání nebo přehledy o příjmech a výdajích.

K odstavci 1:

Odstavec 1 stanoví podmínky, za kterých může poplatník daně z příjmů fyzických osob od začátku zdaňovacího období vstoupit do paušálního režimu. Toto ustanovení mohou využít poplatníci, kteří již provozují činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo kteří tuto činnost zahajují k 1. lednu. Pro poplatníky, kteří tuto činnost zahajují později v průběhu kalendářního roku, stanoví podmínky pro vstup do paušálního režimu odstavce 2. Ustanovení § 2a používá pojem „rozhodné zdaňovací období“, kterým se rozumí zdaňovací období, od kterého poplatník vstupuje do paušálního režimu. Podmínky uvedené v odstavcích

1 a 2 se vztahují buď k rozhodnému zdaňovacímu období, nebo k období mu bezprostředně předcházejícímu.

Odstavec 1 písm. a) stanoví podmínky, které musí být splněny k 1. lednu rozhodného zdaňovacího období. Podle bodu 1 musí být poplatník osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, tj. zákona o důchodovém pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění. Osoba samostatně výdělečně činná je definována v § 9 odst. 2 ve spojení s odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Na osobu samostatně výdělečně činnou se přitom musí vztahovat právní předpisy České republiky; kdy tomu tak je, upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 883/2004 ze dne 24. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Podle čl. 11 odst. 3 se na osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto státu a podle čl. 13 odst. 2 se na osobu, která pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná ve více členských státech, vztahují předpisy státu, na jehož území má bydliště, vykonává-li tam podstatnou část své činnosti, nebo předpisy státu, v němž je střed zájmů její činnosti, pokud nebydlí ve státě, v němž vykonává podstatnou část své činnosti. Do paušálního režimu tedy nemůže vstoupit poplatník, který sice vykonává samostatně výdělečnou činnost na území České republiky, ale podle uvedeného nařízení se na něho nevztahují právní předpisy České republiky. Takový poplatník totiž není povinen platit v České republice pojistné na důchodové pojištění, a proto není možné, aby vstoupil do paušálního režimu, v rámci kterého by toto pojistné musel platit (paušální zálohy vždy zahrnují i toto pojistné, viz § 38lk odst. 2 zákona o daních z příjmů).

Podle bodu 2 musí být poplatník také osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, tedy zákona o zdravotním pojištění. Definice osoby samostatně výdělečně činné obsažená v § 5 písm. b) zákona o zdravotním pojištění se částečně liší od definice osoby samostatně výdělečně činné podle zákona o důchodovém pojištění, to znamená, že množina osob samostatně výdělečně činných podle zákona o zdravotním pojištění, a tedy osob, které jsou jako takové povinny platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění, se zcela nepřekrývá s množinou osob samostatně výdělečně činných, a tedy osob, které jsou jako takové povinny platit pojistné na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Protože poplatník v paušálním režimu je vždy povinen platit zálohy na obě uvedená pojistná (viz § 38lk zákona o daních z příjmů), je třeba zajistit, aby do paušálního režimu vstupovali pouze poplatníci, kteří by tuto povinnost měli, i kdyby nebyli v paušálním režimu.

Podmínka, že se na poplatníka musí vztahovat právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění (tedy právní předpisy České republiky), je i v tomto ustanovení uvedena z důvodu úpravy v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 883/2004 ze dne 24. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, viz vysvětlení k bodu 1. Bod 2 dále obsahuje podmínku, že poplatník nesmí být vyňat z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině. Tato podmínka reaguje na ustanovení § 8 odst. 4 zákona o zdravotním pojištění, podle kterého poplatník není povinen platit pojistné po dobu, kdy je dlouhodobě v cizině, pokud je tam zdravotně pojištěn a učiní o tom prohlášení u zdravotní pojišťovny, přičemž za dlouhodobý pobyt v cizině se považuje nepřetržitý pobyt delší než šest měsíců. Důvodem ke stanovení této podmínky je opět to, aby v paušálním režimu, a tedy povinni platit mimo jiné zálohy na veřejné zdravotní pojištění, nebyli poplatníci, kteří by jinak tyto zálohy neplatili.

Bod 3 stanoví, že poplatník, který vstupuje do paušálního režimu, nesmí být k 1. lednu rozhodného zdaňovacího období plátcem daně z přidané hodnoty ani nesmí mít registrační povinnost k této dani. Podmínka zahrnuje jak plátce daně z přidané hodnoty, kteří se jimi stanou ze zákona, tak tzv. dobrovolné plátce (viz § 94a zákona č. 235/2004 Sb., o dani

z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“). Poplatník přitom nesmí být plátcem této daně ani v zahraničí. Podmínka, že poplatník nesmí mít ani registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, je uvedena z toho důvodu, že pokud poplatník překročí obrat stanovený v § 6 zákona o dani z přidané hodnoty, stává se plátcem až od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém k překročení došlo, podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty je však povinen se registrovat již do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém k překročení došlo. Pokud tedy poplatník překročí stanovený obrat v prosinci, již 1. ledna ví, že bude od února plátcem daně z přidané hodnoty, a vznikla mu registrační povinnost, a přestože se plátcem stane až od února, nemá smysl, aby vůbec vstupoval do paušálního režimu, protože u plátce daně z přidané hodnoty nemůže být daň rovna paušální dani (viz § 7a odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů) a navíc ke konci daného zdaňovacího období poplatník přestane být v paušálním režimu (viz § 2a odst. 4 písm. a) bod 2 zákona o daních z příjmů). Plátcem daně poplatník přestane být podle § 106 zákona o dani z přidané hodnoty nabytím právní moci rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace. Poplatník tedy nemůže do paušálního režimu vstoupit ani v okamžiku, kdy už sice naplnit podmínky pro zrušení registrace uvedené v § 106 odst. 1 nebo 2 zákona o dani z přidané hodnoty, ale rozhodnutí o tomto ještě nenabylo právní moci. Výslovně je však zakotveno, že požadavek na neexistenci registrační povinnosti k dani z přidané hodnoty se netýká identifikovaných osob podle § 6g až § 6l zákona o dani z přidané hodnoty. Podle § 97 zákona o dani z přidané hodnoty mají identifikované osoby povinnost podat přihlášku k registraci do 15 dnů ode dne, ve kterém se staly identifikovanou osobou. Těmto osobám je však registrační povinnost k dani z přidané hodnoty stanovena nikoli primárně z důvodu překročení hranice obratu, ale z důvodu charakteru jejich podnikání. Bez výslovného vymezení v zákoně by je právě tato skutečnost, tj. povinnost registrace k dani z přidané hodnoty, diskvalifikovala z možnosti vstoupit do paušálního režimu, což by ale nebylo žádoucí.

Důvodem pro stanovení podmínky, že poplatník nesmí být plátcem daně z přidané hodnoty ani nesmí mít registrační povinnost k této dani, je, že režim paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných cílů na skupinu poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti, u nichž má dojít k významnému snížení administrativní zátěže spojené s jejich daňovou a odvodovou povinností v podobě jediné platby a bez nutnosti podávat daňové přiznání a přehledy o příjmech a výdajích. Plnění daňových povinností poplatníka z hlediska jeho plátcovství k dani z přidané hodnoty (podávání přiznání, kontrolních hlášení, souhrnných hlášení, vedení povinné evidence) je spojeno s administrativní zátěží, která by popřela smysl paušálního režimu. Dalším důvodným aspektem je skutečnost, že vzhledem k podmínce nepřekročení limitu příjmů ze samostatné činnosti 800 000 Kč pro vstup do paušálního režimu je předem předurčeno vyřazení většiny plátců daně z přidané hodnoty, kteří překročili tento limit, z možného vstupu do paušálního režimu.

Zákaz být společníkem veřejné obchodní společnosti a komplementářem komanditní společnosti je stanoven z důvodu, že poplatníkovi nemůže být stanovena daň rovná paušální dani, pokud mu plynou příjmy v podobě podílu společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti (tj. příjmy podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o daních z příjmů). Tyto příjmy se podle odstavce 3 písm. b) pro účely paušálního režimu nepovažují za příjmy ze samostatné činnosti, nezapočítávají se tedy do limitu podle § 2a odst. 1 písm. b) pro účely posouzení splnění podmínek pro vstup do paušálního režimu ani do limitu podle § 7a odst. 1 písm. a) bodu 1 pro posouzení splnění podmínek pro stanovení daně rovné paušální dani.

Oproti skutečnosti, že je poplatník společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, není překážkou vstupu do paušálního režimu, pokud je poplatník společníkem společnosti podle občanského zákoníku. Jednotliví společníci

společnosti vykonávající samostatnou činnost podávají totiž přiznání k dani z příjmů i přehledy o příjmech a výdajích každý za sebe samostatně, není tedy důvod je nepustit do paušálního režimu.

Poslední podmínkou v písmenu a) je, že poplatník nesmí být dlužníkem, o jehož majetku bylo zahájeno insolvenční řízení. Podle § 97 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) je insolvenční řízení zahájeno dnem, kdy věcně příslušnému soudu dojde návrh na zahájení insolvenčního řízení. Důvodem je skutečnost, že pokud by byl poplatník, o jehož majetku bylo zahájeno insolvenční řízení, vpuštěn do paušálního režimu, mohlo by to vést k prohlubování jeho dluhové pasti a řádné plnění povinnosti platit měsíční paušální zálohy se jeví málo pravděpodobné.

Při splnění uvedených podmínek tak do paušálního režimu může vstoupit i poplatník, který má zaměstnance a je plátce daně ze závislé činnosti.

Podle písmena b) poplatník, který vstupuje do paušálního režimu, nesměl mít v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období příjmy ze samostatné činnosti vyšší než 800 000 Kč (přičemž pojem příjmů ze samostatné činnosti je pro účely paušální daně oproti jeho vymezení v § 7 modifikován v § 2a odst. 3 písm. b)); do tohoto limitu se přitom nezapočítávají příjmy od daně osvobození, příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Toto ustanovení vychází z předpokladu, že objem příjmů poplatníka je ve dvou po sobě následujících zdaňovacích obdobích podobný, a pokud tedy poplatník má v jednom zdaňovacím období příjmy vyšší než 800 000 Kč, je pravděpodobné, že takové výše dosáhne i v dalším zdaňovacím období. V takovém případě by mu však nemohla být stanovena daň v paušální výši (viz § 7a odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o daních z příjmů) a jeho účast v paušálním režimu by ke konci daného zdaňovacího období skončila (viz § 2a odst. 4 písm. a) bod 1 zákona o daních z příjmů), nemá tedy smysl, aby poplatník do paušálního režimu vůbec vstupoval. Limit 800 000 Kč byl zvolen z důvodu, že paušální režim má být určen pro poplatníky, kteří jsou malými a středními podnikateli.

V písmenu c) je stanoveno, že poplatník vstupující do paušálního režimu nesmí v první den rozhodného zdaňovacího období vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti. Důvod této podmínky je obdobný jako u písmena b), pokud poplatník za dané zdaňovací období má příjmy ze závislé činnosti, nemůže mu totiž být podle § 7a odst. 1 písm. a) stanovena daň v paušální výši, nemá tedy smysl, aby do paušálního režimu vůbec vstupoval. Výkon činnosti, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, se však na rozdíl od podmínky obsažené v písmeni b) testuje k začátku rozhodného zdaňovacího období, nikoli za předcházející zdaňovací období. Výkon činnosti, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období, přitom nesmí být vykládán doslova, tedy zda poplatník 1. ledna fakticky vykonával danou činnost (přičemž vzhledem k tomu, že 1. leden je státní svátek, tomu tak zpravidla nebude), ale musí být vykládán s ohledem na situaci poplatníka v období, do kterého 1. leden spadá. Poplatník tedy podmínku nenaplní např. tehdy, pokud je 1. ledna zaměstnán (tedy má uzavřenu pracovní smlouvu zahrnující 1. leden) nebo pokud je 1. ledna společníkem společnosti s r.o., který za svou práci za dané období dostává příjem.

Výjimka je v písmenu c) stanovena pro příjmy, ze kterých se daň vybírá srážkou podle zvláštní sazby daně, tedy pro příjmy podle § 6 odst. 4 zákona o daních z příjmů. Získání těchto příjmů zároveň nebrání tomu, aby měl poplatník v daném zdaňovacím období daň rovnou paušální dani, viz § 7a odst. 1 písm. a) bod 4 zákona o daních z příjmů.

Poslední podmínkou, uvedenou v písmenu d), je podání oznámení o vstupu do paušálního režimu správci daně. Oznámení musí poplatník učinit ve lhůtě stanovené v § 38lc zákona o daních z příjmů, přičemž § 38lc odst. 5 stanoví, že oznámení podané po lhůtě je neúčinné, tedy nezpůsobuje vstup poplatníka do paušálního režimu. Náležitosti oznámení jsou uvedeny v § 38lc odst. 4.

Z výše uvedeného vyplývá, že o vstupu do paušálního režimu nevydává správce daně rozhodnutí, ale dochází k němu ze zákona při splnění stanovených podmínek, a to k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období. Pokud tedy poplatník má za to, že splňuje podmínky uvedené v § 2a odst. 1 písm. a) až c) zákona o daních z příjmů, může správci daně podat oznámení, a tím vstoupit do paušálního režimu. Správce daně o tomto oznámení nijak nerozhoduje, pouze na požádání poplatníka podle § 73 odst. 3 věty první daňového řádu mu potvrdí přijetí podání, případně v situaci, kdy je oznámení zasíláno datovou zprávou na technické zařízení správce daně, je poplatníkovi přijetí oznámení potvrzeno tímto zařízením automaticky podle § 73 odst. 3 věty druhé daňového řádu. Toto potvrzení však znamená pouze potvrzení skutečnosti, že správce daně přijal oznámení, nikoli toho, že poplatník vstoupil do paušálního režimu. Pokud však správce daně zjistí, že poplatník nevstoupil do paušálního režimu, ačkoli podal oznámení o vstupu, vyrozumí ho o tom v souladu s § 38lf odst. 2 zákona o daních z příjmů. Správce daně toto může zjistit ihned při přijetí oznámení (např. nesplnění podmínky podle § 2a odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o daních z příjmů – poplatník je plátcem daně z přidané hodnoty), ale některé podmínky lze zjistit až později v průběhu zdaňovacího období, např. výši příjmů ze samostatné činnosti (§ 7a odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů) se správce daně dozví až z daňového přiznání poplatníka, které bude zpravidla podáváno až po podání oznámení o vstupu do paušálního režimu. Pokud skutečnost, že do paušálního režimu platně nevstoupil, zjistí poplatník dříve než správce daně (případně dříve, než ho o tom správce daně vyrozumí), má povinnost toto oznámit správci daně podle § 38lf odst. 1 zákona o daních z příjmů.

V těchto případech správce daně až zpětně zjistí, že poplatník od začátku rozhodného zdaňovacího období nebyl v paušálním režimu a nevznikaly mu tedy povinnosti jako poplatníkovi v paušálním režimu, tedy zejména povinnost platit paušální zálohy podle § 38lk zákona o daních z příjmů. Namísto toho měl po celé zdaňovací období povinnost platit zálohy na daň z příjmů podle obecného režimu upraveného v § 38a zákona o daních z příjmů a případně mu tedy mohl (po započítání záloh zaplacených v paušálním režimu) vzniknout nedoplatek na zálohách. Obdobně i v případě záloh na pojistné na důchodové pojištění a na pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které je v takovém případě poplatník povinen platit podle standardního režimu. Dále může nastat i situace, kdy poplatník i správce daně zjistí až po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém byl poplatník zdánlivě v paušálním režimu, že poplatník do tohoto režimu platně nevstoupil (a tedy mu nemohla být stanovena daň ve výši paušální daně). V takovém případě je poplatník povinen podat daňové přiznání za dané zdaňovací období, ve kterém vyčíslí svou daň podle obecné úpravy, a ponese následky pozdního podání daňového přiznání. Obdobně i v případě veřejných pojistných, kdy bude poplatník povinen podat přehledy o příjmech a výdajích.

Zvolené procesní řešení, kdy správce daně nevydává o vstupu do paušálního režimu rozhodnutí, ale pouze přijímá oznámení poplatníka o vstupu do paušálního režimu, je tedy na jednu stranu pro poplatníka administrativně méně zatěžující, protože není třeba čekat na vydání rozhodnutí správce daně, na druhou stranu však je poplatník sám zodpovědný za správné zhodnocení splnění všech podmínek, neboť pokud se později prokáže jejich nesplnění, musí poplatník splnit některé své povinnosti „zpětně“ za dobu, po kterou se domníval, že je v paušálním režimu.

K odstavci 2:

Odstavec 2 se vztahuje na situaci, kdy poplatník zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a má zájem od začátku výkonu této činnosti vstoupit do paušálního režimu. Zahájením činnosti se rozumí i její znovuzahájení po přerušení, srov. písm. c) bod 1 tohoto odstavce. Přitom se musí jednat o zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, v okamžiku, kdy poplatník žádnou činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevykonává. Ustanovení tedy nelze aplikovat v případě, kdy poplatník již nějakou činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, provozuje a vedle toho zahajuje činnost v jiném oboru, např. do této chvíle provozoval zemědělskou činnost a nyní k ní přidává pohostinství; v takovém případě totiž poplatníkovi již plynou příjmy ze samostatné činnosti a nebylo by možno stanovit daň v paušální výši, viz níže k písm. c). Zahájení činnosti se navíc posuzuje celosvětově, nikoli pouze v rámci České republiky; pokud tedy poplatník již vykonává činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, v zahraničí a nově ji začíná vykonávat v České republice, nelze toto ustanovení použít. V takové případě poplatník může vstoupit do paušálního režimu od dalšího zdaňovacího období.

Poplatník, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, se stane poplatníkem v paušálním režimu k počátku kalendářního měsíce, ve kterém činnost zahajuje. Paušální režim je totiž obecně koncipovaný tak, aby v něm byl poplatník vždy po celý kalendářní měsíc, viz i odstavec 4 upravující ukončení účasti v paušálním režimu. Také povinnost platit zálohy je stanovena za kalendářní měsíce, viz stanovení zálohového období v § 38lk odst. 1 zákona o daních z příjmů. Rozhodným zdaňovacím obdobím se i v tomto ustanovení rozumí zdaňovací období, ve kterém poplatník vstoupil do paušálního režimu, i když v tomto případě tomu tak nemusí být k začátku tohoto zdaňovacího období (pokud poplatník nezahájí činnost v lednu), ale až v jeho průběhu.

Písmeno a) odkazuje na odstavec 1, poplatník, který vstupuje do paušálního režimu při zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, v průběhu zdaňovacího období tedy musí splnit stejné podmínky jako poplatník, který do něho vstupuje k začátku zdaňovacího období, s tím rozdílem, že podmínky, které jsou v odstavci 1 vázány k začátku rozhodného zdaňovacího období, se v případě podle odstavce 2 testují ke dni zahájení činnosti (a tedy nikoli ke dni vstupu do paušálního režimu, který nastává již prvním dnem kalendářního měsíce, ve kterém poplatník zahájí činnost).

Prostřednictvím písmena a) se na poplatníka podle odstavce 2 vztahuje také podmínka stanovená v odstavci 1 písm. c), že v den zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti. Avšak vzhledem k tomu, že písmeno d) omezuje okruh příjmů, které poplatník před zahájením činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může mít, aby mohl vstoupit do paušálního režimu, a mezi těmito příjmy nejsou příjmy ze závislé činnosti, znamená to, že poplatník nemůže vstoupit do paušálního režimu nejen, když vykonává k okamžiku zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, ale ani tehdy, když tuto činnost vykonával dříve v rozhodném zdaňovacím období.

Podle písmene b) poplatník nemůže být plátcem daně z přidané hodnoty ani mít povinnost registrovat se k ní nejen v den zahájení činnosti, vstupu do paušálního režimu brání i to, že byl poplatník plátcem daně z přidané hodnoty v části rozhodného období před vstupem do paušálního režimu. Obecně však platí, že povinnost registrace k dani z přidané hodnoty není diskvalifikační pro poplatníka, který je identifikovanou osobou.

Podle písmena b) se i podmínka, že poplatník není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti, vztahuje nejen na den zahájení činnosti, ale na celou předcházející část rozhodného zdaňovacího období.

Písmeno c) stanoví podmínky vztahující se k výkonu činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, v části zdaňovacího období předcházející zahájení (či znovuzahájení) činnosti. Pokud poplatník v této části zdaňovacího období již vykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, ale tuto činnost přerušil, může podle bodu 1 vstoupit do paušálního režimu jedině tehdy, pokud i při výkonu této předchozí činnosti byl poplatníkem v paušálním režimu (při přerušení činnosti poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu uvedeného v § 2a odst. 4 písm. c) zákona o daních z příjmů). V takovém případě totiž je možné mu, za splnění všech podmínek uvedených v § 7a zákona o daních z příjmů, stanovit daň v paušální výši, protože bude poplatníkem v paušálním režimu po všech kalendářních měsících v daném zdaňovacím období, ve kterých vykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a tedy bude za všechny tyto kalendářní měsíce platit paušální zálohy. Daň mu tedy v souladu § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů bude stanovena ve výši součinu zálohy na daň podle § 38lk zákona o daních z příjmů a počtu kalendářních měsíců, ve kterých činnost vykonával. Přerušením činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a jejím (znovu)zahájením se přitom rozumí nejen situace, kdy poplatník přerušuje a znovu zahajuje tu samou činnost (např. stále podniká v pohostinství), ale také situace, kdy se jedná o dvě rozdílné činnosti, tedy poplatník v první části zdaňovacího období provozoval např. zemědělskou činnost, tu ukončil a poté začne provozovat např. pohostinství.

Bod 2 písmene c) se potom použije v situaci, kdy poplatník v rozhodném zdaňovacím období před zahájením činnosti ještě žádnou činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevykonával, a to ani v České republice, ani v zahraničí. V takovém případě se potom, za splnění všech podmínek stanovených v § 7a zákona o daních z příjmů, poplatníkovi daň stanoví pouze s ohledem na kalendářní měsíce od tohoto vstupu do paušálního režimu.

Písmeno d) obsahuje stejné podmínky, jako jsou stanoveny pro stanovení daně v paušální výši v § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů. Jejich smyslem je to, že kdyby poplatník za část zdaňovacího období předcházející zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, již měl jiné než uvedené příjmy či přesáhl zde uvedené hranice příjmů, nemohl už by za dané zdaňovací období mít daň rovnu paušální dani, a proto nemá smysl, aby do paušálního režimu v tomto okamžiku vstupoval.

Podmínky uvedené v písmenech b) až d) se váží na část rozhodného zdaňovacího období před vstupem do paušálního režimu, v případě poplatníka, který svoji činnost zahajuje k 1. lednu se z logiky věci tyto podmínky netestují, protože v jeho případě taková část období neexistuje.

Podle písmene e) jsou poplatníci, kteří svou činnost zahajují, rovněž povinni oznámit zahájení své samostatné výdělečné činnosti své příslušné okresní správě sociálního zabezpečení a příslušné zdravotní pojišťovně. Lhůta pro splnění této povinnosti pouze pro účely paušálního režimu koresponduje se lhůtou pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu. To konkrétně znamená, že poplatník, který činnost zahájí mezi druhým a desátým dnem rozhodného zdaňovacího období, musí v téže lhůtě, tj. do desátého kalendářního dne zdaňovacího období, oznámit zahájení své samostatné činnosti. Oproti tomu poplatník, který se rozhodne zahájit svou činnost až po desátém dni zdaňovacího období, tak musí učinit ještě před samotným zahájením své činnosti. V tomto ohledu se však nejedná o nepřímou novelu právních předpisů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví. Obecné lhůty uvedené v těchto předpisech zůstávají zachovány, pouze se zde stanovuje lhůta jakožto podmínka pro vstup výlučně do paušálního režimu. Jediným důsledkem při nedodržení lhůty uvedené v § 2a odst. 2 písm. e) bude nemožnost vstupu poplatníka do speciálního paušálního režimu. Posouzení, zda byly dodrženy obecné lhůty stanovené podle předpisů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví, zůstává zcela nezávislým na vstupu do paušálního režimu.

Nově je možno zahájení samostatné výdělečné činnosti okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně oznámit skrze správce daně při podání oznámení o vstupu do paušálního režimu (§ 38ld zákona o daních z příjmů) nebo, jak připouští již stávající právní úprava, na živnostenském úřadě při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi (§ 45a živnostenského zákona). Využije-li poplatník nejpozději v poslední den lhůty těchto možností, jak okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně oznámit zahájení své činnosti, pak je předmětná lhůta zachována.

K odstavci 3:

Odstavec 3 obsahuje odchylky ve vymezení některých pojmů pro účely paušálního režimu. Skutečnost, že se jedná o definice pro účely paušálního režimu, přitom znamená, že se použijí nejen pro posouzení práv a povinností poplatníka v paušálním režimu, ale také pro účely posouzení splnění podmínek vstupu do paušálního režimu podle § 2a zákona o daních z příjmů, včetně těch vztahujících se k předchozímu zdaňovacímu období. Písmeno a) obsahuje období ustanovení § 7 odst. 8 věty druhé zákona o daních z příjmů vztahující se k výdajům uplatněným paušální částkou a stanoví i pro účely paušální daně, že za příjmy se považují příjmy, které by poplatník měl, kdyby nebyl účetní jednotkou. Jedná se tedy o speciální ustanovení k § 21h zákona o daních z příjmů a za příjmy se vždy považují příjmy podle hotovostního principu bez ohledu na to, zda poplatník je účetní jednotkou, či nikoli. Tím se dosáhne toho, že všichni poplatníci v paušálním režimu vycházejí při určení svých příjmů a výdajů ze stejného principu.

Písmeno b) modifikuje pro účely paušálního režimu pojem příjmů ze samostatné činnosti. Za tyto příjmy se považují i úroky z vkladů na účtu, který je určen podle podmínek toho, kdo ho vede, k podnikání poplatníka. Toto ustanovení vychází ze současného znění § 7a zákona o daních z příjmů upravujícího daň stanovenou paušální částkou, které také do příjmů, které poplatníkovi s daní stanovenou paušální částkou mohou plynout, zahrnuje tento úrokový příjem. Důvodem je, že účet určený k podnikání je pro poplatníka s příjmy ze samostatné činnosti téměř nutností a pokud by byly úroky z tohoto účtu považovány za příjem z kapitálového majetku podle § 8 zákona o daních z příjmů, poplatník by mohl být diskvalifikován z toho, aby jeho daň byla rovna paušální dani, pouze proto, že úroky z tohoto účtu by přesáhly výši 15 000 Kč za zdaňovací období (viz § 7a odst. 1 písm. a) bod 5 zákona o daních z příjmů).

Za příjmy ze samostatné činnosti se naopak nepovažují příjmy z podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti, pro účely paušálního režimu tedy tyto příjmy představují ostatní příjmy podle § 10 zákona o daních z příjmů. Tyto příjmy se tedy nezapočítávají do limitu 800 000 Kč podle § 2a odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, to znamená, že pro vstup do paušálního režimu není překážkou, když byl poplatník v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem, ani to, jak vysoké mu z toho plynuly příjmy, nesmí jím však být na začátku rozhodného zdaňovacího období, viz § 2a odst. 1 písm. a) bod 4 zákona o daních z příjmů. Věcným důvodem této úpravy je to, že skutečnost, že byl poplatník společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti a dosahoval z toho titulu určitých příjmů, nemá po skončení jeho účasti v dané společnosti vliv na jeho příjmy v budoucnu. Pro úplnost se dodává, že pro stanovení daně rovné paušální dani za dané zdaňovací období je potom podle § 7a odst. 1 písm. c) zákona o daních z příjmů překážkou již to, že je poplatník společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, bez ohledu na to, jestli mu z této činnosti plynou příjmy.

K odstavci 4:

Odstavec 4 stanoví, kdy poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu. Písmeno a) obsahuje případy, při nichž poplatník zůstane v paušálním režimu až do konce zdaňovacího období, a v tomto zdaňovacím období tedy nadále plní povinnosti vyplývající z paušálního režimu, zejména platí paušální zálohy podle § 38lk zákona o daních z příjmů. Situace uvedené v bodech 1 až 3 zároveň způsobí, že poplatník za dané zdaňovací období nebude mít daň rovnu paušální dani, viz § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů. Naplnění podmínky v bodu 1 zároveň znamená, že poplatník nemůže v bezprostředně následujícím zdaňovacím období opětovně vstoupit do paušálního režimu, neboť nesplňuje podmínku pro vstup uvedenou v § 2 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů. V situacích uvedených v bodech 2 a 3 je však možné, že do konce zdaňovacího období, ve kterém se poplatník stal plátcem daně z přidané hodnoty nebo společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, jím zase být přestane; v takovém případě by sice ke konci zdaňovacího období přestal být poplatníkem v paušálním režimu, mohl by ale do něho (za splnění ostatních podmínek) opět vstoupit ihned od bezprostředně následujícího zdaňovacího období (srov. podmínky uvedené v § 2a odst. 1 písm. a) body 3 a 4 zákona o daních z příjmů vztahující se k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období, nikoli k předchozímu zdaňovacímu období).

Bod 4 stanoví, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu ke konci zdaňovacího období tehdy, pokud v daném zdaňovacím období nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku a zároveň v tomto období nebylo insolvenční řízení skončeno. Pokud tedy sice bylo rozhodnuto o úpadku, ale insolvenční řízení bylo v rámci daného zdaňovacího období již skončeno, poplatník setrvává v paušálním režimu i v následujícím zdaňovacím období. Zároveň naplnění tohoto bodu neznamena, že poplatník za toto zdaňovací období (za splnění ostatních podmínek) nebude mít daň rovnu paušální dani, srov. podmínky uvedené v § 7a odst. 1.

Na rozdíl od vstupu do paušálního režimu není v jeho průběhu samo o sobě na překážku, že bylo zahájeno insolvenční řízení ohledně jeho majetku, protože to nemusí znamenat, že bude skutečně přistoupeno k prohlášení úpadku. Insolvenční řízení může být zahájeno na návrh pouze jediného věřitele a insolvenční soud řízení následně zastaví, nebo dlužníkovi v insolvenčním řízení vypomůžou příbuzní, pohledávky, pro které bylo insolvenční řízení zahájeno, tak budou uhrazeny a odpadne důvod pro insolvenční řízení. Mnohdy mohou být návrhy na zahájení insolvenčního řízení zamítnuty i opakovaně. Rovněž nelze opomíjet případy šikanózních návrhů na zahájení insolvenčního řízení ze strany některých věřitelů. Z těchto důvodů je ukončení paušálního režimu vázáno až na prohlášení o úpadku. Paušální režim však nebude ukončen v průběhu zdaňovacího období, tedy v důsledku nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku, ale až ke konci zdaňovacího období za podmínky, že insolvenční řízení nebude do této doby ukončeno, a to z důvodu snížení administrativní náročnosti jak na straně poplatníka (v běžném režimu je povinnost podávat daňové přiznání za část zdaňovacího období před nabytím účinnosti rozhodnutí o úpadku a s tím nutnost rekonstrukce příjmů a výdajů), tak pro správce daně (lze přihlásit nedoplatky na paušálních zálohách za celé zdaňovací období).

Písmeno b) obsahuje případ dobrovolného vystoupení z paušálního režimu. Poplatník se totiž může kdykoli rozhodnout, že od dalšího zdaňovacího období již nechce v paušálním režimu pokračovat, i když nadále splňuje všechny podmínky. V takovém případě podá oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu podle § 38le zákona o daních z příjmů a ke konci zdaňovacího období, které v oznámení uvede, přestává být v paušálním režimu. Dobrovolně tedy nelze z paušálního režimu vystoupit k jinému okamžiku než ke konci zdaňovacího období. Do konce tohoto zdaňovacího období je poplatník v paušálním režimu a musí zejména platit paušální zálohy podle § 38lk. Dobrovolné vystoupení z paušálního režimu

nebrání v roce, k jehož konci poplatník vystupuje, tomu, aby měl v případě, že splní podmínky podle § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů, daň rovnu paušální dani.

Písmena c) až e) upravují situace, kdy poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období. Jedná se o situace, kdy by poplatník, kdyby nebyl v paušálním režimu, v průběhu zdaňovacího období přestal být povinen platit zálohy na veřejné zdravotní pojištění nebo na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo mu přestala vznikat daňová povinnost v České republice, a není proto žádoucí, aby nadále platil zálohy na všechna tato plnění (viz § 38lk odst. 2 zákona o daních z příjmů, podle kterého paušální zálohy vždy zahrnují všechna tři plnění). V případě ukončení paušálního režimu poplatník od následujícího kalendářního měsíce paušální zálohy neplatí (§ 38lk odst. 1 a 4 zákona o daních z příjmů) a podléhá klasickému režimu.

Písmena c) a d) navazují na odstavec 1 písm. a) body 1 a 2 a stanoví, že poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu uplynutím kalendářního měsíce, ve kterém přestane být splněna některá z podmínek uvedených v daných ustanoveních odstavce 1. Písmeno e) se vztahuje k situaci, kdy poplatníkovi přestanou plynout příjmy ze samostatné činnosti, které by byly zdanitelné v České republice (daňoví nerezidenti mají podle § 2 odst. 3 zákona o daních z příjmů daňovou povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky), a není tedy žádoucí, aby poplatník nadále platil zálohy na daň z příjmů v České republice, které by mu nadto zvyšovaly daň za dané zdaňovací období, viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů.

Z výše uvedeného vyplývá, že stejně jako v případě vstupu do paušálního režimu, tak ani v případě výstupu z paušálního režimu správce daně nevydává rozhodnutí, ale dochází k němu ze zákona při splnění stanovených podmínek, a to ke dni uvedenému u jednotlivých důvodů ukončení paušálního režimu. Z důvodu, že správce daně o vystoupení z paušálního režimu nerozhoduje a o skutečnosti, že tak nastalo, neví s výjimkou případu dobrovolného vystoupení, je poplatníkovi stanovena v § 38lg zákona o daních z příjmů povinnost oznámit správci daně skutečnost, která má za následek, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu, a to do 15 dnů ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala. Pokud však správce daně zjistí, že poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu, aniž by to poplatník oznámil, vyrozumí ho o tom v souladu s § 38lg odst. 2 zákona o daních z příjmů.

K bodu 2 (§ 7 odst. 13 věta první)

Stanoví se výjimka z povinnosti vést daňovou evidenci podle § 7b zákona o daních z příjmů pro zdaňovací období, za které je daň poplatníka rovna paušální dani. Vzhledem k paušální výši této daně totiž není evidence příjmů a výdajů ani majetku a dluhů nutná. Skutečnost, zda je poplatníková daň rovna paušální dani, však poplatník s jistotou zjistí až po skončení zdaňovacího období, protože ačkoli je poplatníkem v paušálním režimu, neznamená to automaticky, že naplní podmínky podle § 7a zákona o daních z příjmů a bude mít daň rovnu paušální dani; pokud tomu tak není, musí daňovou evidenci za dané zdaňovací období vést, resp. zpětně rekonstruovat.

K bodu 3 (§ 7a)

Ustanovení § 7a upravuje podmínky, za kterých je daň poplatníka daně z příjmů fyzických osob rovna paušální dani, a výši této paušální daně.

K odstavci 1:

Odstavec 1 stanoví podmínky, za kterých je rovna paušální dani daň poplatníka, který je na konci zdaňovacího období v paušálním režimu. Jedná se o poplatníky, kteří platně vstoupili do paušálního režimu (ať již v tomto, nebo v některém z předcházejících zdaňovacích období) a buď u nich nenastala žádná ze skutečností podle § 2a odst. 4 zákona o daních z příjmů

ukončujících paušální režim, nebo v daném zdaňovacím období nastala skutečnost podle § 2a odst. 4 písm. a) nebo b), takže poplatník ke konci zdaňovacího období stále je (i když už tímto okamžikem přestává být) v paušálním režimu, případně nastala některá ze skutečností uvedených v § 2a odst. 4 písm. c) až e) v prosinci a poplatník stále je (i když už tímto okamžikem přestává být) v paušálním režimu uplynutím prosince, který je u poplatníků daně z příjmů fyzických osob vždy posledním měsícem zdaňovacího období (viz § 16b zákona o daních z příjmů). Pro některé z posledně uvedených případů je stanoven odlišný režim v odstavci 3, viz níže.

Pro použití odstavce 1 není rozhodné, zda poplatník do paušálního režimu vstoupil od začátku zdaňovacího období (podle § 2a odst. 1 zákona o daních z příjmů), zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti v průběhu zdaňovacího období a zároveň vstoupil do paušálního režimu (§ 2a odst. 2 písm. c) bod 2 zákona o daních z příjmů), nebo v průběhu zdaňovacího období nejdříve činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, vykonával, ale přerušil ji a poté ji v tom samém zdaňovacím období opět začal vykonávat a vykonával ji až do konce zdaňovacího období (§ 2a odst. 2 písm. c) bod 1 zákona o daních z příjmů). V druhých dvou uvedených případech bude výše daně poplatníka odpovídat počtu kalendářních měsíců, ve kterých byl v paušálním režimu (a tedy vykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti), viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů.

Jako podmínky pro stanovení daně ve výši paušální daně je stanoven taxativní výčet příjmů, které poplatník za dané zdaňovací období může dosáhnout (písmeno a)), neplátcovství daně z přidané hodnoty nebo skutečnost, že je poplatník identifikovanou osobou (písmeno b)) a skutečnost, že poplatník není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti (písmeno c)). Druhá a třetí podmínka musí být splněny po celé zdaňovací období.

Pokud poplatník nesplní některou z uvedených podmínek, bude jeho daň stanovena v obecném režimu, to znamená, že musí podat za dané zdaňovací období daňové přiznání (nevztáhne se na něho fikce podání daňového přiznání zakotvená v § 38lh odst. 1 zákona o daních z příjmů) a v něm vyčíslit svou daň podle obecných pravidel (tedy jako rozdíl mezi příjmy a výdaji, vycházející z výsledku hospodaření, případně využít výdaje v paušální výši podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů).

Porušení podmínky uvedené v písmenu a) bodu 1, písmenu b) nebo písmenu c) zároveň způsobí konec paušálního režimu poplatníka ke konci daného zdaňovacího období (viz § 2a odst. 4 písm. a) zákona o daních z příjmů). Při překročení limitu stanoveného v písmenu a) bodu 5, nebo při porušení bodu 2 až 4 poplatník nebude mít za dané zdaňovací období daň rovnou paušální dani, bude však i nadále v paušálním režimu. Příjmy z kapitálového majetku se přitom rozumí příjmy vymezené v § 8 zákona o daních z příjmů, příjmy z nájmu příjmy vymezené v § 9 zákona o daních z příjmů a ostatními příjmy příjmy vymezené v § 10 zákona o daních z příjmů.

Pokud poplatníkovi v daném zdaňovacím období plynou příjmy uvedené v § 6 odst. 4 zákona o daních z příjmů a poplatník neučinil u plátce daně prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, 5 ani 7 zákona o daních z příjmů, je daň poplatníka rovna paušální dani, neboť tyto příjmy spadají pod písmeno a) bod 4. V takovém případě poplatník nemůže využít ustanovení § 36 odst. 7 zákona o daních z příjmů, protože pokud poplatník naplní podmínky v § 7a zákona o daních z příjmů pro daň rovnou paušální dani, nemůže si zvolit, že bude mít daň stanovenu podle obecných pravidel. K podanému daňovému přiznání by se tak nepřihlíželo, viz § 38lh odst. 1 zákona o daních z příjmů. Pokud však poplatník dodatečně poruší podmínku uvedenou v § 6 odst. 4 a učiní u plátce daně tam uvedené prohlášení ve lhůtě podle § 38k odst. 7 druhé větě, nebude příjem podle § 6 odst. 4 zdaněn daní vybíranou srážkou podle zvláštní srážky daně, protože vybraná srážková daň se změní na zálohu na daň z příjmů ze závislé činnosti,

a podmínky pro daň ve výši paušální daně nebudou splněny. Poplatník tak bude muset za dané zdaňovací období podat daňové přiznání.

K odstavci 2:

Odstavec 2 upravuje podmínky, za kterých je daň stanovena ve výši paušální daně poplatníkovi, který ke konci zdaňovacího období není v paušálním režimu. Podle návěti se musí jednat o poplatníka, který přestal být v paušálním režimu z důvodu přerušení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, to znamená, že přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění (§ 2a odst. 4 písm. c) bod 1 zákona o daních z příjmů) i osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění (§ 2a odst. 4 písm. c) bod 2 zákona o daních z příjmů). Další podmínkou je, že poplatník poté, co přestal být poplatníkem v paušálním režimu, až do konce zdaňovacího období nevykonával žádnou činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti (písm. b)). Tím je zajištěno, že poplatník byl v paušálním režimu, a tedy měl povinnost platit paušální zálohy za veškeré kalendářní měsíce daného zdaňovacího období, kdy vykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti (viz § 38lk odst. 4 zákona o daních z příjmů), a tedy výše jeho daně bude odpovídat tomuto počtu měsíců (viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů). Pokud však poplatník přeruší činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a tuto činnost nezahájí do uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za dané zdaňovací období (viz závěrečnou část tohoto ustanovení), je nutno (a to nejen v obecném režimu, ale i tehdy, pokud je poplatník v paušálním režimu) provést úpravy podle § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů. Z toho důvodu je v písmenu c) stanovena podmínka, že poplatník musí činnost zahájit do konce lhůty pro podání daňového přiznání; pokud by poplatník činnost v této lhůtě nezahájil, musel by provést úpravy podle § 23 odst. 8, které mají vliv na jeho výslednou daň, a nemohl by tedy mít daň rovnu paušální dani. V písmenu a) se i pro případ poplatníka, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem zdaňovacího období, stanoví, že musí za dané zdaňovací období splňovat podmínky podle odstavce 1. Pokud tedy poplatník po ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, začne vykonávat např. činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, nebo se stane společníkem veřejné obchodní společnosti, jeho daň za dané zdaňovací období nebude rovna paušální dani.

Pro úplnost se dodává, že pokud by poplatník po přerušení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a tedy ukončení paušálního režimu, znovu zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, v rámci jednoho zdaňovacího období, byla by jeho daň za dané zdaňovací období rovna paušální dani pouze tehdy, pokud by znovu vstoupil do paušálního režimu (podle § 2a odst. 2); potom by se na něho vztahoval § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů. Za splnění těchto podmínek by mu byla stanovena daň v paušální výši s ohledem na přerušení činnosti (viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů).

K odstavci 3:

Odstavec 3 obsahuje fikci pro případ, že poplatník ukončí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo zemře v posledním měsíci zdaňovacího období (tj. v prosinci); na takového poplatníka se hledí, jako by přestal být v paušálním režimu již před koncem tohoto zdaňovacího období. Tak se na tohoto poplatníka nebude vztahovat odstavec 1, ale odstavec 2. Důvodem je, že v odstavci 1 není jako podmínka stanoveno, že poplatník musí zahájit činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, ve lhůtě pro podání daňového přiznání za dané zdaňovací období, těmto poplatníkům by tedy podle odstavce 1 byla paušální daň stanovena i v situaci, kdy by bylo nutno provádět úpravy podle § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů. Fikce v odstavci 3 zajistí, že se i u těchto poplatníků při posouzení, zda má být jejich daň rovna paušální dani, bude testovat znovuzahájení činnosti (u poplatníka, který zemřel,

tato podmínka samozřejmě nikdy splněna nebude a takový poplatník nebude moci mít daň rovnou paušální dani).

K odstavci 4:

Odstavec 4 se vztahuje na poplatníky, kteří jsou daňovými rezidenty České republiky a kterým zároveň plynou příjmy ze zdrojů v zahraničí. Pokud takový poplatník splňuje podmínky pro stanovení daně v paušální výši, má dvě možnosti. Pokud neučiní nic, bude mu stanovena daň v paušální výši a paušalizace bude zahrnovat jak příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Pokud poplatník z příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí zaplatí daň i v zahraničí, nebude tato daň ve výši paušální daně nijak zohledněna. Podle odstavce 4 se však poplatník může rozhodnout, že chce využít postup k vyloučení dvojího zdanění, tedy zápočet nebo vynětí podle příslušné mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění; v tom případě podá daňové přiznání, ve kterém vypočítá svou daň podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů a vyloučí dvojí zdanění podle § 38f zákona o daních z příjmů. Tím podle § 7a odst. 4 způsobí, že jeho daň nebude rovna paušální dani, ale stanoví se podle obecných pravidel zákona o daních z příjmů. Tím, že je stanoveno, že daň není rovna paušální dani, se zároveň vyloučí použití § 38lh odst. 1 zákona o daních z příjmů, který stanoví fikci podání daňového přiznání poplatníkem, jehož daň se rovná paušální dani, a podle kterého se nepřihlíží k daňovému přiznání takového poplatníka.

Odstavec 4 tak obsahuje jedinou situaci, kdy má poplatník možnost zvolit si, zda při splnění podmínek podle odstavce 1 nebo 2 jeho daň bude, nebo nebude rovna paušální dani. V ostatních případech poplatník, který splní podmínky uvedené v těchto ustanoveních, má daň rovnou paušální dani a jeho daň nemůže být stanovena podle obecného režimu.

K odstavci 5:

Podle odstavce 5 je paušální daň rovna součtu záloh, které byl poplatník v paušálním režimu povinen za dané zdaňovací období zaplatit. Vzhledem k § 38lk odst. 4 zákona o daních z příjmů, podle kterého se paušální záloha (která zahrnuje zálohu na daň) platí od zálohového období (tj. kalendářního měsíce, viz § 38lk odst. 1 zákona o daních z příjmů), ve kterém se poplatník stal poplatníkem v paušálním režimu, do zálohového období, ve kterém jím přestal být, odpovídá výše paušální daně vždy počtu kalendářních měsíců, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu. Pokud tedy poplatník v některé části zdaňovacího období přerušil činnost, bude jeho daň úměrně tomuto přerušení nižší než daň poplatníka, který činnost vykonával po celé zdaňovací období. Systém je zároveň nastaven tak, aby poplatník, který v průběhu zdaňovacího období řádně a včas plní povinnost platit paušální zálohy, po skončení zdaňovacího období nemusel již nic doplácet ani mu nevznikl přeplatek.

K odstavci 6:

Odstavec 6 stanoví fikci, podle které poplatník v paušálním režimu vždy má příjmy ze samostatné činnosti. Tato fikce je nutná z důvodu, že daňová povinnost nemůže vzniknout, aniž by existoval předmět daně, kterým je v případě daně z příjmů příjem. Ustanovení § 7a zákona o daních z příjmů je přitom konstruováno tak, že poplatník má daň rovnou paušální dani, pokud je v paušálním režimu a splňuje podmínky uvedené v odst. 1 nebo 2. Vstup poplatníka do paušálního režimu je přitom vázán na výkon činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti (poplatník musí být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění i podle zákona o veřejném zdravotním pojištění), to však neznamená, že poplatníkovi musí tyto příjmy skutečně plynout; podmínkou je tedy pouze výkon činnosti, ze které tyto příjmy standardně plynou. Stejně tak mezi podmínkami uvedenými v odstavcích 1 a 2 není skutečné plynutí příjmů (v odst. 1 písm. a) je pouze maximální objem příjmů, který poplatníkovi může plynout, nikoli však minimální). Může tedy nastat situace, kdy poplatník

nebude mít za zdaňovací období, ve kterém splní podmínky pro stanovení daně v paušální výši, žádné příjmy. Paušální režim je však konstruován tak, že vstupem do něho poplatník bere na vědomí, že při splnění podmínek podle § 7a bude jeho daň paušalizována bez ohledu na skutečnou výši příjmů a výdajů (v rámci limitů podle § 7a odst. 1 písm. a)), a tedy i v případě, že jeho příjmy budou rovny nule nebo jeho výdaje budou vyšší než příjmy. Poplatník tak musí paušální daň, resp. paušální zálohy platit i tak, tedy paušální zálohy platí i v kalendářních měsících, ve kterých neobdržel žádné příjmy, a ani po skončení zdaňovacího období nemůže být jeho daň v paušální výši upravována s ohledem na neexistenci příjmů.

Z konstrukce § 2a a § 7a vyplývá, že je nutné rozlišovat mezi institutem paušální daně a institutem paušálního režimu. Neplatí totiž rovnítko mezi skutečností, že poplatník je poplatníkem v paušálním režimu, a skutečností, že takový poplatník má paušální daň. Paušální daň se uplatní jen v tom zdaňovacím období, ve kterém jsou splněny podmínky pro paušalizaci daně z příjmů a veřejných pojistných (viz § 7a zákona o daních z příjmů). Podmínky, za kterých se daň rovná paušální dani, však plně nekorespondují se skutečnostmi, které mají za následek ukončení paušálního režimu (viz § 2a odst. 4 zákona o daních z příjmů). Některé skutečnosti, které u poplatníka nastanou, totiž vyžadují pouze podání daňového přiznání za dané zdaňovací období, a neznamenají porušení podmínek, které by mělo za následek ukončení paušálního režimu. Je tak nutné vždy zkoumat, zda nesplnění podmínky pro uplatnění paušální daně za dané zdaňovací období, je současně skutečností, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu. Z daného vyplývá, že skutečnost, že poplatník je poplatníkem v paušálním režimu, nemusí znamenat, že tento poplatník má za dané zdaňovací období paušální daň nebo paušální veřejná pojistná a že je tak zproštěn povinnosti podat daňové přiznání nebo přehledy o příjmech a výdajích. V některých případech naopak může mít daň rovnu paušální dani i poplatník, který v daném zdaňovacím období přestal být poplatníkem v paušálním režimu. Pokud jsou naplněny podmínky podle § 7a a poplatníková daň z příjmů je rovna paušální dani, jsou i pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění rovna paušálním pojistným. V závislosti na skutečnosti, zda poplatníková daň z příjmů je či není rovna paušální dani, se též aplikuje úprava navržená v § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů, která stanovuje povinnost upravovat ve stanovených případech základ daně v návaznosti na změnu uplatňovaného daňového režimu mezi dvěma zdaňovacími obdobími (standardní daň vs. paušální daň a naopak). Z výše uvedeného vyplývá, že v paušálním režimu může nastat několik režimů, které jsou blíže specifikované v obecné části důvodové zprávy (viz kapitola 2.5).

K bodu 4 (§ 8 odst. 1 písm. g)

Skutečnost, že pro účely paušálního režimu jsou úroky z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo ho vede, určen k podnikání, považovány za příjmy ze samostatné činnosti, již není uvedena v § 7a, proto se odkaz na toto ustanovení nahrazuje odkazem na příjmy poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani. Tyto příjmy tedy nepředstavují příjmy z kapitálového majetku..

K bodu 5 (§ 13 odst. 4 písm. c))

Navrhuje se legislativně technická úprava v souvislosti s doplněním písmene e) v § 13 odst. 4.

K bodu 6 (§ 13 odst. 4 písm. e))

Stanoví se, že poplatník, jehož daň je rovna paušální dani, nemůže své příjmy a výdaje rozdělovat na spolupracující osoby, ani na takového poplatníka nemůže své příjmy a výdaje rozdělovat jiný poplatník. V prvním případě je důvodem, že poplatník, jehož daň je rovna paušální dani, nevychází při určení daně z rozdílu mezi příjmy a výdaji, ale jeho daň je stanovena bez ohledu na výši příjmů (při splnění limitů uvedených v § 7a odst. 1 písm. a)

zákona o daních z příjmů). Pro úplnost se dodává, že nelze tedy postupovat tak, že by poplatník, který splňuje všechny podmínky § 7a zákona o daních z příjmů kromě výše příjmů ze samostatné činnosti do 800 000 Kč, rozdělil část svých příjmů na jiného poplatníka a poté by měl daň rovnu paušální dani.

Na poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, nemůže jiný poplatník rozdělovat své příjmy a výdaje z důvodu, že daň tohoto poplatníka je paušalizovaná a tento jiný poplatník by si tedy snížil svou daň tím, že by část příjmů přidělil poplatníkovi s daní rovnou paušální dani, zatímco poplatníkovi s daní rovnou paušální dani by se daň vzhledem k její paušální výši nezvýšila. Tento postup by tedy vedl k umělému snižování celkové daňové povinnosti těchto dvou poplatníků.

K bodu 7 (§ 23 odst. 8 závěrečná část ustanovení)

Ustanovení § 23 odst. 8 se doplňuje o úpravy, které je potřeba provést v souvislosti s přechody mezi zdaňovacími obdobími, ve kterých je poplatníková daň rovna paušální dani, a zdaňovacími obdobími, ve kterých tomu tak není. Nutnost provádění úprav tedy nezáleží na tom, že poplatník vstupuje do paušálního režimu nebo z něho vystupuje, ale na tom, že ve dvou po sobě následujících zdaňovacích obdobích je jeho daň stanovena odlišným způsobem. Může tedy nastat i situace, kdy poplatník vícekrát provádí tyto úpravy, zatímco je stále v paušálním režimu, pokud v jednotlivých letech střídavě naplňuje a nenaplňuje podmínky pro stanovení daně v paušální výši.

Úpravy se vždy provádí o stavy příslušných položek k okamžiku přechodu z jednoho zdaňovacího období do druhého.

Pokud poplatník v jednom zdaňovacím období nemá daň rovnu paušální dani (tedy nesplnil podmínky podle § 7a odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů, bez ohledu na to, zda byl v paušálním režimu, či nikoli) a v následujícím zdaňovacím období je jeho daň rovna paušální dani, je vždy nutné provést příslušné úpravy podle § 23 odst. 8 písm. b) bodů 1, 2 nebo 3 podle toho, jakým způsobem stanovoval svou daň v prvním uvedeném zdaňovacím období.

Tyto úpravy se přitom provádějí za zdaňovací období, ve kterém daň poplatníka není rovna paušální dani, protože ve druhém zdaňovacím období je daň paušalizována a není tedy možné upravovat základ daně. Vzhledem k tomu, že to, zda je za druhé zdaňovací období daň rovna paušální dani, může poplatník s jistotou zjistit až po uplynutí tohoto zdaňovacího období, podá za předcházející zdaňovací období dodatečné daňové přiznání, a to ve lhůtě pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém je jeho daň rovna paušální dani.

Dále se úpravy provádí v situaci, kdy má poplatník v jednom zdaňovacím období daň rovnu paušální dani a v následujícím zdaňovacím období nikoli, ale pouze za podmínky, že v tomto druhém zdaňovacím období vede účetnictví nebo uplatňuje paušální výdaje podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů. I v tomto případě se úpravy provádějí za zdaňovací období, kdy daň není rovna paušální dani (a lze tedy upravit základ daně), v tomto případě tedy již v řádném daňovém přiznání za toto zdaňovací období, protože poplatník již ve lhůtě pro podání řádného daňového přiznání ví, že má úpravy provést (že došlo k přechodu mezi zdaňovacími obdobími, kdy jeho daň byla rovna paušální dani, a zdaňovacím obdobími, kdy tomu tak nebylo).

Z nutnosti provádění těchto úprav tak vyplývá, že poplatník musí přesto, že mu zákon neukládá vedení takové evidence, zjistit skutečný stav pohledávek, dluhů a zásob k poslednímu dni zdaňovacího období, za které má daň rovnu paušální dani a po kterém následuje zdaňovací období, ve kterém daň určuje na základě účetnictví nebo využívá paušální výdaje podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů.

Navrhuje se úprava formulace tak, aby nevyjadřovala vyvratitelnou domněnku, ale právní fikci, neboť to je smyslem daného ustanovení.

K bodu 8 (§ 23 odst. 8 závěrečná část ustanovení)

Viz důvodová zpráva k bodu 5.

K bodu 9 (§ 26 odst. 8 věta druhá)

Poplatníkům se neumožňuje přerušit odpisování za zdaňovací období, ve kterém je jejich daň rovna paušální dani, z důvodu zabránění umělému snižování daňové povinnosti. V takovém zdaňovacím období je totiž výše jejich daně paušalizována bez ohledu na výši výdajů, pokud by tedy v takovém období přerušili odpisování, přesunuli by si tím výdaje v podobě odpisů za toto zdaňovací období do následujícího zdaňovacího období a prodloužili by si dobu odpisování bez snížení výše jednotlivých ročních odpisů. Ve výsledku by si tak snížili celkovou daňovou povinnost za zdaňovací období za daná zdaňovací období.

K bodu 10 (§ 26 odst. 8 věta třetí)

Viz důvodová zpráva k bodu 8.

K bodu 11 (§ 38a odst. 2)

Navrhuje se legislativně technická úprava navazující na zrušení institutu daně stanovené paušální částku podle dosavadního znění § 7a zákona o daních z příjmů.

K bodu 12 (§ 38la až § 38lq)

K § 38la (Správa paušálních veřejných pojistných):

Odstavec 1 stanoví použití daňového řádu při správě paušálních veřejných pojistných a zakládá působnost orgánů Finanční správy České republiky v této oblasti. Paušální veřejná pojistná jsou přitom definována v odstavci 3 a rozumí se jimi pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění za období, za které má poplatník daň rovnu paušální dani. V takovém případě totiž i pro veřejná pojistná platí princip, že pojistné za dané období se rovná součtu záloh, které měl poplatník v průběhu tohoto období zaplatit, a poplatník za toto období nepodává přehledy pro veřejná pojistná (viz úprava v novele zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a v novele zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění). Vzhledem k tomu, že orgány Finanční správy České republiky spravují i zálohy na veřejná pojistná poplatníků v paušálním režimu (viz § 38lk odst. 3 zákona o daních z příjmů, tedy zálohy všech poplatníků v paušálním režimu, bez ohledu na to, zda poplatník bude mít za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani, či nikoli, což ostatně v okamžiku placení záloh ani není známo), je vhodné ponechat jim i správu paušálních veřejných pojistných po jejich vyměření podle § 38lj, protože případný doplatek na paušálním veřejném pojistném odpovídá výši nezaplacené zálohy a není efektivní přenášet vymáhání tohoto doplatku na správce příslušného pojistného.

Odstavec 2 obsahuje fikci nutnou s ohledem na § 2 odst. 1 daňového řádu, podle kterého jsou předmětem správy daní daně, které jsou příjmem nebo snížením příjmu veřejného rozpočtu. Zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, který spravuje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky podle zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, není veřejným rozpočtem, a proto by bez stanovení této fikce pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které je příjmem tohoto účtu, nebylo předmětem správy daní, přestože se na jeho správu podle odstavce 1 vztahuje daňový řád.

Odstavec 3 definuje pro účely paušálního režimu paušální veřejná pojistná, kterými jsou paušální pojistné na důchodové pojištění a paušální pojistné na zdravotní pojištění. Tento

pojem, stejně jako pojmy pro jednotlivá pojistná definované v písmenech a) a b), se vztahují pouze na případy, kdy poplatník má daň v paušální výši. Pokud je daň poplatníka stanovena standardním způsobem podle obecných ustanovení zákona o daních z příjmů, jsou i jeho veřejná pojistná stanovena standardním způsobem podle příslušných zákonů a spravují se podle těchto zákonů (to znamená, že se podle příslušných zákonů spravují případné doplatky a přeplatky na veřejných pojistných).

Co se týče záloh na veřejná pojistná poplatníka v paušálním režimu, ty budou spravovány orgány Finanční správy České republiky podle daňového řádu, viz § 38lk odst. 3 zákona o daních z příjmů. Jejich procesní režim po skončení zdaňovacího období je odvislý od skutečnosti, zda je za toto období daň rovna paušální dani, nebo nikoliv. Pokud je za dané zdaňovací období daň rovna paušální dani, uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání se zálohy na veřejná pojistná započtou na paušální veřejná pojistná (§ 174 odst. 3 daňového řádu ve spojení s § 38lj a 38li zákona o daních z příjmů) a případný nedoplatek na nich bude nadále spravovat správce daně. Pokud není za dané zdaňovací období daň rovna paušální dani, uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání správa těchto plnění splatných v rámci tohoto období u správce daně končí a s lhůtou pro podání přehledu o příjmech a výdajích přechází na okresní správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu (v podrobnostech viz § 38ln zákona o daních z příjmů). Jinými slovy řečeno, správce daně paušální zálohy za zdaňovací období, za které není daň rovna paušální dani, spravuje a vymáhá do okamžiku podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Pokud poplatník dlužil na zálohách na veřejná pojistná, nedoplatky na nich k tomu okamžiku, s výjimkou příslušenství, zaniknou u správce daně. To však neznamená, že poplatník nebude muset dlužné pojistné uhradit, učiní tak však vůči okresní správě sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovně. Těmto orgánům vznikne příslušná pohledávka na základě podaného přehledu o příjmech a výdajích jako rozdíl mezi skutečným pojistným odvozeným ze základu daně z příjmů ze samostatné činnosti a zálohami na pojistném zaplacenými správcem daně, popř. okresní správě sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovně.

K § 38lb (Registrační povinnost poplatníka v paušálním režimu):

Ustanovení § 38lb odst. 1 obsahuje speciální úpravu registrační povinnosti pro poplatníky v paušálním režimu, resp. poplatníky, kteří chtějí vstoupit do paušálního režimu od začátku výkonu činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a nejsou doposud registrováni k dani z příjmů fyzických osob. Pro tyto poplatníky tedy neplatí lhůty uvedené v § 39 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Lhůta pro podání přihlášky k registraci je v tomto případě stejná jako lhůta pro oznámení vstupu do paušálního režimu, která je uvedena v § 38lc odst. 1 a 2 a je vždy kratší než standardní lhůta uvedená v § 39 zákona o daních z příjmů, pokud tedy poplatník chce ihned při zahájení činnosti vstoupit do paušálního režimu, musí podat přihlášku k registraci v kratší lhůtě než podle obecné úpravy. Pro podání přihlášky k registraci je stanovena stejná lhůta jako pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu z toho důvodu, aby správce daně mohl oznámení vždy přiřadit již registrovanému poplatníkovi. Pokud však poplatník podá pouze oznámení o vstupu do paušálního režimu a nikoli přihlášku k registraci, správce daně ho zaregistruje z moci úřední podle § 129 odst. 3 písm. a) daňového řádu a nepodání přihlášky k registraci nemá vliv na poplatníkův vstup do paušálního režimu.

Obdobně, jako je upraveno zachování lhůty v ustanovení § 2a odst. 2 písm. e), je v odstavci 2 koncipováno zachování lhůty v případě podání přihlášky registraci k dani z příjmů fyzických osob prostřednictvím živnostenského úřadu. Tato možnost vyplývá ze stávajícího znění § 45b živnostenského zákona. Potřeba upravit zachování lhůty vychází ze stávající konstrukce možnosti činit podání přes živnostenský úřad, která je ve formálním smyslu postavena na důsledném rozlišení dvojice podání. Prvním z těchto podání je podání, které daňový subjekt učiní vůči živnostenskému úřadu (tzv. podání na vstup). Jedná se o svébytné podání

upravené v živnostenském zákoně učiněné v procesním režimu správního řádu. K učinění podání na vstupu dochází v okamžiku, kdy se dostane do sféry živnostenského úřadu. Případné vady podání se řeší v obecném režimu správního řádu. Z pohledu samotné správy daní je okamžik učinění podání na vstupu irelevantní, neboť se ještě nejedná o podání ve smyslu daňového řádu. Živnostenský úřad nepostupuje správci daně podání na vstupu tak, jak je obdržel, ale je povinen toto podání zpracovat do elektronické podoby a předat je správci daně ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně pro dané formulářové podání (tzv. podání na výstupu). Zákon přitom stanoví právní fikci, že na takto předanou písemnost se hledí jako na podání, které učinil sám daňový subjekt (přestože jej fakticky zaslal živnostenský úřad). Podání na výstupu je již podáním v procesním režimu daňového řádu, přičemž k jeho učinění dojde v okamžiku, kdy se daná písemnost dostane do sféry příslušného správce daně (je mu předána živnostenským úřadem). Případné vady podání se řeší podle daňového řádu (interakcí mezi správcem daně a daňovým subjektem, který je na základě právní fikce podatelem). Lhůty pro správce daně, které jsou odvozeny od okamžiku podání, počínají běžet až od okamžiku jeho předání živnostenským úřadem, nikoliv od okamžiku podání na vstupu. Dané by znamenalo, že zejména v případě lhůty pro podání oznámení o vstupu podle odstavce 2, která se shoduje se dnem zahájením činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, by musel poplatník využívající služeb centrálního registračního místa přizpůsobit okamžik podání na vstupu této lhůtě, přičemž ze zákona má živnostenský úřad lhůtu pro zpracování podání na vstupu a jeho předání ve formě podání na výstupu správci daně stanovenou na 3 pracovní dny. Takové krácení lhůty není vhodné, proto odstavec 2 stanovuje, že lhůta pro podání přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob je zachována, je-li v této lhůtě učiněno tzv. podání na vstupu vůči živnostenskému úřadu.

K § 38lc (Oznámení o vstupu do paušálního režimu):

Ustanovení § 38lc upravuje oznámení poplatníka o vstupu do paušálního režimu. Podání tohoto oznámení je jednou z podmínek vstupu do paušálního režimu, viz § 2a odst. 1 písm. d).

Podle odstavce 1 postupují poplatníci, kteří již vykonávají činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a poplatníci, kteří tuto činnost zahajují v období od začátku zdaňovacího období do jeho desátého dne. Tito poplatníci musí oznámení podat do desátého dne rozhodného zdaňovacího období (tedy zdaňovacího období, od jehož počátku chtějí být v paušálním režimu). V případě, že konec lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek, uplatní se § 33 odst. 4 daňového řádu a posledním dnem lhůty se stane nejbližší následující pracovní den.

Lhůta do desátého dne rozhodného zdaňovacího období je stanovena z toho důvodu, že správce daně, který oznámení obdrží, musí o vstupu poplatníka do paušálního režimu informovat správce veřejných pojistných a tito mu musí potvrdit, že poplatník splňuje podmínky pro vstup do paušálního režimu v jejich gesci (tj. jde o osobu samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění i podle zákona o veřejném zdravotním pojištění). Přestože správce daně o vstupu poplatníka do paušálního režimu nevydává rozhodnutí (pouze na požádání poplatníka podle § 73 odst. 3 věty první daňového řádu mu potvrdí přijetí podání, případně v situaci, kdy je oznámení zasíláno datovou zprávou na technické zařízení správce daně, je poplatníkovi přijetí oznámení potvrzeno tímto zařízením automaticky podle § 73 odst. 3 věty druhé daňového řádu), ale tento vstup nastává při splnění podmínek stanovených v § 2a ze zákona, je vhodné, aby správce daně ověřil podmínky, které ve chvíli obdržení oznámení ověřit může, a v případě, že poplatník některou z podmínek pro vstup do paušálního režimu nesplňuje, ho o tom bude informovat podle § 38lf odst. 2. Zamezí se tak situaci, kdy by se poplatník domníval, že vstoupil do paušálního režimu, a platil by paušální zálohy, zatímco by však v tomto režimu nebyl a vznikala by mu zatím povinnost platit zálohy podle obecné úpravy, případně by na konci zdaňovacího období nepodal daňové

přiznání v domnění, že k tomu není povinen díky fikci v § 38lh odst. 1, ačkoli by tuto povinnost měl; poté by musel nést sankce za nesplnění uvedených povinností podle obecné úpravy daní z příjmů i povinností podle zákonů upravujících veřejná pojistná.

Odstavec 2 obsahuje lhůtu pro poplatníky, kteří zahajují činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po desátém dni rozhodného zdaňovacího období a nemohou tak dodržet lhůtu podle odstavce 1. Tito poplatníci musí oznámení podat nejpozději v den zahájení činnosti, přičemž takto krátká lhůta je opět zvolena z důvodu co nejrychlejšího toku informací mezi poplatníkem a správcem daně i správci veřejných pojistných. Poplatník zahajující činnost v průběhu kalendářního měsíce se stává poplatníkem v paušálním režimu již od začátku daného kalendářního měsíce (viz § 2a odst. 2) a již za tento kalendářní měsíc platí zálohy, informace o vstupu do paušálního režimu je tedy nutno obdržet co nejdříve.

Odstavec 3 upravuje formu, ve které mohou poplatníci oznámení podat. Oznámení musí být vždy podáno na formuláři, a to buď na jeho originálu, nebo na formuláři vytisknutém z internetových stránek Finanční správy České republiky (písm. a)), na jiném formuláři, který má údaje, obsah a uspořádání shodné s formulářem podle písmena a), tj. např. na formuláři vytištěném z internetových stránek odlišných od stránek Finanční správy České republiky (písm. b)), nebo datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně, a to elektronicky způsoby podle daňového řádu. Co se rozumí podáním podaným elektronicky, upravuje § 71 daňového řádu.

Odstavec 4 stanoví náležitosti oznámení o vstupu do paušálního režimu. Kromě obecných náležitostí podání, uvedených v § 70 odst. 3 daňového řádu, a identifikačních a kontaktních údajů musí poplatník uvést údaje o důchodovém pojištění a o veřejném zdravotním pojištění, tedy zejména, u které zdravotní pojišťovny je pojištěn. Dále bude nutné uvádět údaje o vstupu do paušálního režimu, tj. zejména datum, od kterého se poplatník přihlašuje do paušálního režimu, a to z důvodu, aby byl zřejmý záměr poplatníka, od kdy chce vstoupit do paušálního režimu. Lhůta pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu je ohraničena, pouze co se týče jejího konce. Poplatník tak může oznámení podat i v časovém předstihu, tj. před začátkem zdaňovacího období, od kterého hodlá být v paušálním režimu. Dále se může jednat o poplatníka, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, tj. paušální režim mu vznikne v průběhu zdaňovacího období. Údajem o vstupu do paušálního režimu je i údaj, zda poplatník vstupuje v režimu v § 2a odst. 1 (tj. je již podnikající poplatník), nebo v režimu § 2a odst. 2 (tj. je poplatník, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti). Tento údaj správce daně potřebuje znát zejména z důvodu, aby věděl, zda má ověřovat splnění podmínek v § 2a odst. 1 nebo 2.

Podle odstavce 5 věty první bude oznámení podané po lhůtě neúčinné, to znamená, že poplatník se nestane poplatníkem v paušálním režimu. Správce daně v takovém případě poplatníka vyrozumí podle § 38lf odst. 2 o tom, že nesplnil podmínky pro vstup do paušálního režimu, protože podání oznámení je jednou z podmínek pro vstup do tohoto režimu. Věta druhá vylučuje použití institutu navrácení lhůty v předešlý stav podle § 37 daňového řádu. Zároveň nelze využít ani prodloužení lhůty vzhledem k § 36 odst. 5 daňového řádu, protože s uplynutím lhůty je spojen zánik práva poplatníka na vstup do paušálního režimu. V případě, že poplatník nechá marně uplynout lhůtu podle odstavce 1 nebo 2, tedy nemůže oznámení o vstupu do paušálního režimu za žádných okolností podat a do režimu vstoupit.

Obdobně, jako je upraveno zachování lhůty v ustanovení § 2a odst. 2 písm. e), je v odstavci 6 koncipováno zachování lhůty v případě podání oznámení o vstupu do paušálního režimu prostřednictvím živnostenského úřadu. To je nově umožněno novelizací § 45b živnostenského zákona. Potřeba upravit zachování lhůty vychází ze stávající konstrukce možnosti činit podání přes živnostenský úřad, která je ve formálním smyslu postavena na důsledném rozlišení

dvojice podání. Prvním z těchto podání je podání, které daňový subjekt učiní vůči živnostenskému úřadu (tzv. podání na vstupu). Jedná se o svébytné podání upravené v živnostenském zákoně učiněné v procesním režimu správního řádu. K učinění podání na vstupu dochází v okamžiku, kdy se dostane do sféry živnostenského úřadu. Případné vady podání se řeší v obecném režimu správního řádu. Z pohledu samotné správy daní je okamžik učinění podání na vstupu irelevantní, neboť se ještě nejedná o podání ve smyslu daňového řádu. Živnostenský úřad nepostupuje správci daně podání na vstupu tak, jak je obdržel, ale je povinen toto podání zpracovat do elektronické podoby a předat je správci daně ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně pro dané formulářové podání (tzv. podání na výstupu). Zákon přitom stanoví právní fikci, že na takto předanou písemnost se hledí jako na podání, které učinil sám daňový subjekt (přestože jej fakticky zaslal živnostenský úřad). Podání na výstupu je již podáním v procesním režimu daňového řádu, přičemž k jeho učinění dojde v okamžiku, kdy se daná písemnost dostane do sféry příslušného správce daně (je mu předána živnostenským úřadem). Případné vady podání se řeší podle daňového řádu (interakcí mezi správcem daně a daňovým subjektem, který je na základě právní fikce podatelem). Lhůty pro správce daně, které jsou odvozeny od okamžiku podání, počínají běžet až od okamžiku jeho předání živnostenským úřadem, nikoliv od okamžiku podání na vstupu. Dané by znamenalo, že zejména v případě lhůty pro podání oznámení o vstupu podle odstavce 2, která se shoduje se dnem zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, by musel poplatník využívající služeb centrálního registračního místa přizpůsobit okamžik podání na vstupu této lhůtě, přičemž ze zákona má živnostenský úřad lhůtu pro zpracování podání na vstupu a jeho předání ve formě podání na výstupu správci daně stanovenou na 3 pracovní dny. Takové krácení lhůty není vhodné, proto odstavec 6 stanovuje, že lhůta pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu je zachována, je-li v této lhůtě učiněno tzv. podání na vstupu vůči živnostenskému úřadu.

K § 38ld (Společné oznámení):

Ustanovení § 38ld upravuje tzv. společné podání. Smyslem této normy je usnadnit a urychlit splnění povinností souvisejících s prvotním zahájením samostatné výdělečné činnosti nebo opětovným zahájením samostatné výdělečné činnosti po jejím přerušení v případě, že poplatník hodlá ve stejném okamžiku vstoupit do paušálního režimu.

Společným oznámením se podle odstavce 1 umožňuje takovému poplatníkovi současně s oznámením o vstupu do paušálního režimu splnit u správce daně také svou povinnost vůči okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, jimž oběma je povinen podat oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti. Tento institut je obdobou § 45a živnostenského zákona, podle něhož lze pomocí jednotného registračního formuláře rovněž oznámit zahájení činnosti skrze živnostenský úřad. Společné podání tedy není jediným způsobem, jak oznámení o zahájení činnosti učinit, a poplatník se již sám rozhodne, zda tak učiní zprostředkovaně pomocí společného podání u správce daně nebo v rámci jednotného formuláře na živnostenském úřadu nebo zcela přímo vůči okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně.

Odstavec 2 stanoví, že pro podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti je vyžadována tatáž forma jako pro oznámení o vstupu do paušálního režimu. Především se tedy jedná o formulář Ministerstva financí anebo zaslání datové zprávy v předepsaném formátu a struktuře. Zákonná úprava nevylučuje, aby podání, která jsou umožněna podat společně, bylo možné podat na jednom tiskopisu. De iure se bude jednat stále o 3 podání.

Odstavcem 3 se správci daně ukládá povinnost předat příslušným orgánům, tj. okresní správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění,

údaje podle odpovídajících právních předpisů. Správce daně tak musí učinit do 5 pracovních dnů po jejich obdržení, a to elektronicky.

Odstavec 4 upravuje fikci obdobnou ustanovení § 45b odst. 6 živnostenského zákona.

Ačkoliv v materiálním smyslu je cílem navržené konstrukce umožnit poplatníkovi splnit povinnost učinit vybranou oznamovací povinnost vůči okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně podání stanovenou příslušným právním předpisem, ve formálním smyslu poplatník učiní vůči správci daně (tzv. podání na vstupu). Jedná se o svébytné podání upravené v zákoně o daních příjmu učiněné v procesním režimu daňového řádu. Podání lze učinit způsoby uvedenými v odstavci 2, přičemž toto podání by mělo z povahy věci obsahovat takovou skladbu údajů, aby správce daně disponoval shodnými údaji, které je poplatník jinak povinen uvést v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle § 48 odst. 1 písm. a) zákona o organizaci sociálního zabezpečení a podle § 10 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění. K učinění podání na vstupu dojde v okamžiku, kdy se dostane do sféry správce daně. Pro účely splnění lhůty stanovené v rámci podmínky pro vstup do paušálního režimu spočívající v povinnosti učinit oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení a oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu je okamžikem, kdy se toto podání na vstupu dostane do sféry správce daně, tato lhůta zachována (viz § 2a odst. 2 písm. e)). Případné vady podání se budou řešit v režimu daňového řádu.

Z pohledu správy daného pojistného je okamžik učinění podání na vstupu irelevantní, neboť se ještě nejedná o podání ve smyslu jejich zákonů. Správce daně nebude postupovat okresní správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění podání na vstupu tak, jak je obdržel, ale bude povinen tato podání předávat v elektronické podobě (tzv. podání na výstupu). Odstavec 4 přitom stanoví právní fikci, že až na takto předanou písemnost se hledí jako na podání, které učinil sám poplatník (přestože jej fakticky zaslal správci dani), a to okresní správě sociálního zabezpečení podle § 48 odst. 1 písm. a) a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění podle § 10 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění. Podání na výstupu je již podáním v procesním režimu správního řádu, přičemž k jeho učinění dojde v okamžiku, kdy se daná písemnost dostane do sféry okresní správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění (je mu předána správcem daně). Případné vady podání se řeší podle správního řádu (interakcí mezi správcem pojistného a poplatníkem, který je na základě právní fikce podatelem). Okamžik předání těchto podání na výstupu správcem daně je pak rozhodný pro účely posouzení splnění lhůt pro podání těchto oznámení osobou samostatně výdělečně činnou, které jsou upraveny v příslušných předpisech v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví. Vzhledem ke skutečnosti, že společné podání poplatník musí podat do dne zahájení samostatné činnosti a správce má na předání údajů 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil společné podání, budou tyto lhůty vždy splněny.

Za případné rozdíly mezi podáním na vstupu (možnost prověřit u správce daně) a podáním na výstupu (možnost prověřit jak u správce daně, tak u okresní správy sociálního zabezpečení a správce registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění) bude primárně odpovědný poplatník (neboť na základě právní fikce učinil podání vůči okresní správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění on sám), avšak současně bude mít vůči správci daně, který rozdíl fakticky způsobil, právo na náhradu případné škody ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád),

ve znění pozdějších předpisů. Totéž bude platit v případě, že z důvodů na straně správce daně nebude dodržena lhůta pro předání podání na výstupu stanovená v odstavci 3 (povinnost poplatníka učinit podání vůči okresní správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění bude splněna až okamžikem, kdy se podání na výstupu dostane do sféry těchto subjektů).

K § 38le (Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu):

Ustanovení § 38le upravuje institut oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu. Poplatník může z paušálního režimu dobrovolně vystoupit vždy ke konci zdaňovacího období, v průběhu zdaňovacího období tedy z paušálního režimu dobrovolně vystoupit nelze. Zdaňovací období, k jehož konci chce poplatník z paušálního režimu vystoupit, se v oznámení uvede, viz odstavec 2. Poplatník přitom přestává být v paušálním režimu uplynutím uvedeného zdaňovacího období, stejně jako vstup do paušálního režimu tedy ani výstup z něho není vázán na rozhodnutí správce daně. Pro výstup navíc nejsou stanoveny žádné další podmínky kromě podání oznámení.

Pro oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu není stanovena forma, poplatník jej tedy může podat jakoukoli formou podání, pokud správce daně pro toto oznámení vytvoří formulář, bude jeho využití dobrovolné.

Podle odstavce 1 může poplatník toto oznámení podat do desátého dne zdaňovacího období následujícího po období, k jehož konci chce z paušálního režimu vystoupit; začátek lhůty pro podání oznámení přitom není dán, poplatník jej tedy samozřejmě může podat už v průběhu zdaňovacího období, k jehož konci chce z paušálního režimu vystoupit. Podle odstavce 3 je oznámení podané po uplynutí stanovené lhůty neúčinné, lhůtu přitom nelze ani prodloužit vzhledem k § 36 odst. 5 daňového řádu, protože se jedná o lhůtu, se kterou zákon spojuje zánik práva poplatníka na dobrovolné vystoupení z paušálního režimu. Lhůtu pro podání oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu však lze, na rozdíl od lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu (viz § 38lc odst. 5), navrátit v předešlý stav za podmínek § 37 daňového řádu.

Dobrovolné vystoupení z paušálního režimu nemá vliv na stanovení daně poplatníka za zdaňovací období, k jehož konci z paušálního režimu vystupuje. Vzhledem k tomu, že poplatník vystoupí z paušálního režimu uplynutím zdaňovacího období uvedeného v oznámení, naplní návěti § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů, a pokud splní další podmínky uvedené v tomto ustanovení, bude jeho daň rovna paušální dani. S vystoupením z paušálního režimu (stejně jako s jeho ukončením z jiných důvodů uvedených v § 2a odst. 4 zákona o daních z příjmů) souvisí otázka záloh v následujícím zdaňovacím období. V následujícím zdaňovacím období se na povinnost platit zálohy použije obecný režim uvedený v § 38a zákona o daních z příjmů a výše záloh se určí v závislosti na výši poslední známé daňové povinnosti. V případě, kdy měl poplatník poslední známou daňovou povinnost ve výši paušální daně, bude se tedy pro určení záloh vycházet z ní a vzhledem k výši paušální daně poplatník v souladu s § 38a odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů zálohy platit nebude.

K § 38lf (Oznámení o nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu):

Ustanovení § 38lf slouží k tomu, aby jak správce daně, tak poplatník byli co nejdříve informováni o skutečnosti, že poplatník nesplnil podmínky pro vstup do paušálního režimu, ačkoli poplatník podal oznámení o vstupu do paušálního režimu a mohla by tak vzniknout mylná domněnka, že poplatník do paušálního režimu platně vstoupil. Nesprávné posouzení vstupu do paušálního režimu s sebou totiž nese ten důsledek, že při zjištění této chyby musí poplatník splnit své povinnosti podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů, které neplnil z důvodu, že se domníval, že je v paušálním režimu a měl tedy povinnosti vyplývající

z tohoto režimu. Stejně tak správce daně při zjištění této chyby musí ve svém interním systému zpětně konstruovat povinnosti poplatníka podle obecného režimu.

Podle odstavce 1 proto musí poplatník, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu a zjistí, že nesplňoval některou z podmínek pro vstup, oznámit tuto skutečnost správci daně do 15 dnů od tohoto zjištění, a to včetně konkrétního důvodu, pro který podmínky nesplňoval. Lhůta je tedy stanovena jako subjektivní, protože skutečnost, pro kterou nebyly splněny podmínky pro vstup do paušálního režimu, nastala již při vstupu do paušálního režimu, případně před ním, ale poplatník si jí nebyl vědom. Pro oznámení není stanovena žádná forma, případný formulář vytvořený správcem daně bude tedy pouze k dobrovolnému využití. Pokud poplatník oznámení ve stanovené lhůtě nepodá, bude se jednat o nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy, za které může být uložena pokuta podle § 247a daňového řádu.

Pokud nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu zjistí správce daně, musí o ní podle odstavce 2 učinit úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumět. Vyrozumění vhodným způsobem znamená, že nejde o formalizovaný institut, ale o neformální komunikaci mezi správcem daně a poplatníkem, ke které lze zvolit různé prostředky, vedle úředního dopisu např. i běžný e-mail nebo telefon. Současně správce daně poplatníka vyrozumí o následcích nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu, tedy zejména o tom, že poplatník neměl za dobu, která uplynula od okamžiku, kdy domněle vstoupil do paušálního režimu, platit paušální zálohy podle § 38lk, ale zálohy v obecném režimu podle § 38a zákona o daních z příjmů a zálohy na veřejná pojistná podle příslušných zákonů, a v případě, že ke zjištění nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu dojde až poté, co již byla domněle stanovena daň v paušální výši podle § 38lj, také o tom, že měl za dané zdaňovací období podat daňové přiznání a v něm uvést daň podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů, popřípadě podat přehledy o příjmech a výdajích na veřejná pojistná podle příslušných zákonů.

Pro vyrozumění správcem daně zákon nestanoví žádnou lhůtu ani sankce za nesplnění této povinnosti. Vychází se totiž z pojetí paušálního režimu, kdy odpovědnost za řádný vstup do paušálního režimu leží na poplatníkovi a správce daně ani nevydává rozhodnutí o vstupu do paušálního režimu, ani jinak poplatníkovi nepotvrzuje splnění podmínek pro vstup. Důsledky podání oznámení o vstupu do paušálního režimu v situaci, kdy nejsou splněny všechny podmínky pro vstup, nese výhradně poplatník. S ohledem na zásadu vstřícnosti (§ 6 odst. 4 daňového řádu), zásadu hospodárnosti (§ 7 odst. 2 daňového řádu) a zásadu poučovací (§ 6 odst. 3 daňového řádu) je však nutné povinnost stanovenou v § 38lf odst. 2 zákona o daních z příjmů dodržovat.

Z logiky věci vyplývá, že oznámení podle odstavce 1 není nutné podávat v případě, že se poplatník o nesplnění podmínek dověděl z vyrozumění správcem daně podle odstavce 2 a naopak, v případě podání oznámení podle odstavce 1 již nemusí správce daně poplatníka vyrozumívat o téže skutečnosti podle odstavce 2.

K § 38lg (Oznámení o ukončení paušálního režimu):

Ustanovení § 38lg má obdobný význam jako § 38lf, vztahuje se však na situace, kdy nastane některá ze skutečností uvedených v § 2a odst. 4, která způsobí, že poplatník přestane (ať již ke konci zdaňovacího období, nebo ke konci kalendářního měsíce) být v paušálním režimu. Smyslem tohoto ustanovení je opět to, aby jak poplatník, tak správce daně měli správné a včasné informace o postavení poplatníka a jeho právech a povinnostech.

Oznamovací povinnost poplatníka stanovená v odstavci 1 je, na rozdíl od povinnosti stanovené v § 38lf odst. 1, navázána nikoli na zjištění dané skutečnosti, ale na její objektivní existenci, a také lhůta pro splnění oznamovací povinnosti je stanovena jako objektivní, tedy 15 dní ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala. Pokud tedy poplatník vstoupí do paušálního

režimu, má povinnost sledovat, zda nenastala některá ze skutečností ukončujících účast v paušálním režimu, a případně o tom správce daně informovat. Stejně jako pro oznámení podle § 38lf odst. 1 není ani zde stanovena žádná forma, případný formulář vytvořený správcem daně bude tedy pouze k dobrovolnému využití. Pokud poplatník oznámení ve stanovené lhůtě nepodá, bude se jednat o nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy, za které může být uložena pokuta podle § 247a daňového řádu.

Odstavec 2 stanoví povinnost správce daně vyrozumět poplatníka vhodným způsobem o skutečnosti, která má za následek ukončení paušálního režimu, pokud takovou skutečnost zjistí. Konstrukce tohoto ustanovení je stejná jako v § 38lf odst. 2, jedná se tedy o neformalizovaný institut a správce daně volí nejvhodnější prostředek vyrozumění. Spolu se skutečností, která způsobí ukončení paušálního režimu, správce daně poplatníka vyrozumí i o následcích tohoto ukončení, kterými bude vždy zejména povinnost platit po ukončení paušálního režimu zálohy na daň podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů a zálohy na veřejná pojistná podle příslušných právních předpisů. V případě ukončení paušálního režimu z důvodů, které zároveň způsobí i nemožnost stanovit daň v paušální výši za zdaňovací období, ve kterém nastanou (tedy zejména z důvodů uvedených v § 2a odst. 4 písm. a) bodu 1 až 3), je vhodné, aby správce daně poplatníka vyrozuměl i o povinnosti podat za dané zdaňovací období daňové přiznání s daní vyčíslenou podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů.

Stejně jako v případě § 38lg platí, že pokud bylo podáno oznámení podle odstavce 1, není nutné poplatníka o té samé skutečnosti vyrozumívat podle odstavce 2 a naopak.

K § 38lh (Daňové přiznání k paušální dani):

Ustanovení § 38lh stanoví zvláštní pravidla pro podání daňového přiznání poplatníka v paušálním režimu.

Odstavec 1 se vztahuje pouze na poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani (nikoli tedy na všechny poplatníky v paušálním režimu). Pro takového poplatníka je stanovena fikce, že podal daňové přiznání k dani ve výši paušální daně v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání. Tento poplatník tedy sice má povinnost podat daňové přiznání, ale vzhledem ke stanovené fikci se tato povinnost považuje za splněnou a poplatník tedy reálně daňové přiznání nepodává. Poplatník tak musí vždy po skončení zdaňovacího období zhodnotit, zda za dané zdaňovací období splnil podmínky podle § 7a odst. 1 nebo 2 a má tedy daň rovnu paušální dani, nebo nikoli, a pokud tomu tak bude, nepodává daňové přiznání. Pokud by poplatník i v tomto případě daňové přiznání podal, nepřihlíželo by se k němu. Toto je pro právní jistotu uvedeno ve větě druhé, bylo by tomu tak však i na základě obecné úpravy v daňovém řádu. Pokud by totiž poplatník podal daňové přiznání před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání, fiktivní daňové přiznání podle věty první by bylo považováno za opravné daňové přiznání k přiznání skutečně podanému a nahradilo by ho (§ 138 odst. 1 daňového řádu), takže by se k původně podanému přiznání nepřihlíželo (§ 138 odst. 2 daňového řádu). Pokud by poplatník podal dodatečné daňové přiznání na daň v jiné výši než paušální daň, byla by daň v tomto přiznání uvedena nesprávně a správce daně by poslední známou daň (vyměřenou podle § 38lj zákona o daních z příjmů) nezměnil.

Jedinou výjimkou z nemožnosti podat daňové přiznání je situace podle § 7a odst. 4 zákona o daních z příjmů týkající se vyloučení dvojího zdanění příjmů plynoucích poplatníkovi ze zdrojů v zahraničí, blíže viz odůvodnění k tomuto ustanovení.

V odstavci 2 je stanovena výjimka z povinnosti podat daňové přiznání z důvodu insolvenčního řízení pro všechny poplatníky v paušálním režimu, tedy bez ohledu na to, zda v daném zdaňovacím období mají, resp. budou mít daň rovnu paušální dani (což v okamžiku účinnosti rozhodnutí o úpadku ještě nemusí vědět). Poplatník v paušálním režimu tak nemusí

podávat daňové přiznání podle § 38gb odst. 1 zákona o daních z příjmů, resp. podle § 244 daňového řádu, která má poplatník povinnost podávat v průběhu zdaňovacího období z důvodu insolvenčního řízení. U poplatníka v paušálním režimu totiž správce daně přihlašuje v insolvenčním řízení jako pohledávky nezaplacené paušální zálohy, jejichž výše je dána ze zákona, a není tedy potřeba, aby ji poplatník vyčíslil v daňovém přiznání. Správce daně přitom přihlásí i zálohu za kalendářní měsíc, ve kterém rozhodnutí o úpadku nabylo účinnosti, protože pohledávka správce daně za touto zálohou již vznikla (záloha se platí na každé zálohové období, tedy kalendářní měsíc, ve kterém je poplatník v paušálním režimu, viz § 38lk odst. 4, a tedy již na začátku daného kalendářního měsíce je zřejmé, že poplatník zálohu za daný měsíc má zaplatit) a přihlášení pohledávky v insolvenčním řízení není na překážku, že ještě není splatná, viz § 173 odst. 3 insolvenčního zákona.

I po uplynutí zdaňovacího období, ve kterém je poplatník poplatníkem v paušálním režimu a ve kterém bylo zahájeno insolvenční řízení, se vyhodnocuje, zda poplatníková daň za toto zdaňovací období je rovna paušální dani, či nikoli, a to na základě podmínek uvedených v § 7a odst. 1 nebo 2 zákona o daních z příjmů; zahájení insolvenčního řízení nemá vliv na to, zda má poplatník v daném zdaňovacím období daň rovnu paušální dani. Pokud však insolvenční řízení není skončeno do konce zdaňovacího období, ve kterém bylo zahájeno, poplatník přestává být ke konci tohoto zdaňovacího období poplatníkem v paušálním režimu podle § 2 odst. 4 písm. a) bodu 4 zákona o daních z příjmů.

Pokud poplatník v paušálním režimu ve zdaňovacím období, ve kterém bylo insolvenční řízení zahájeno, splnil podmínky podle § 7a odst. 1 nebo 2 zákona o daních z příjmů, je jeho daň rovna paušální dani a jeho veřejná pojistná jsou stanovena jako paušální veřejná pojistná a spravuje je správce daně. Pokud podmínky podle § 7a odst. 1 ani 2 zákona o daních z příjmů poplatník nesplnil, musí podat daňové přiznání a přehledy k veřejným pojistným a veřejná pojistná jsou stanovena a spravována podle příslušných právních předpisů okresní správou sociálního zabezpečení a příslušnou zdravotní pojišťovnou. Nedoplatky na zálohách na veřejná pojistná zanikají podle § 38ln uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání, a to včetně záloh přihlášených do insolvenčního řízení. Výše veřejných pojistných se stanoví podle příslušných zákonů upravujících daná pojistná, tedy jsou na ně započítané zálohy již zaplacené správcem daně (ať v rámci insolvenčního řízení, nebo mimo něj), a jejich vymáhání probíhá mimo insolvenční řízení, neboť pohledávky za veřejnými pojistnými vznikly až po zahájení insolvenčního řízení a jedná se tedy o pohledávky za podstatou.

K § 38li (Splatnost paušálních veřejných pojistných):

Stanoví se splatnost paušálních veřejných pojistných, kterými se podle § 38la odst. 3 rozumí pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění v případě, kdy je daň poplatníka rovna paušální dani. Tato pojistná jsou podle § 38la odst. 1 spravována podle daňového řádu, avšak vzhledem k tomu, že se k těmto pojistným nepodává daňové tvrzení, nelze určit jejich splatnost podle obecné úpravy v § 135 odst. 3 daňového řádu. Splatnost se proto stanoví na poslední den lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů, tedy na stejný okamžik, ke kterému se tato pojistná vyměřují podle § 38lj zákona o daních z příjmů. V praktické rovině se tímto okamžikem nic nemění z důvodu, že podle příslušných zákonů upravujících veřejná pojistná je výše veřejných pojistných rovna součtu záloh splatných na veřejná pojistná v průběhu zdaňovacího období; pokud poplatník již zaplatil všechny zálohy splatné v průběhu zdaňovacího období, nevzniká mu žádný nedoplatek ani přeplatek na paušálních veřejných pojistných, pokud poplatník má nedoplatky na zálohách, od tohoto okamžiku mu tyto nedoplatky zanikají a vznikají nedoplatky ve stejné výši na paušálních veřejných pojistných.

K § 38lj (Vyměření paušální daně a paušálních veřejných pojistných):

K odstavci 1:

Ustanovení § 38lj zavádí pro daň z příjmů rovnou paušální dani a paušální veřejná pojistná institut samovyměření. Tento způsob stanovení daně je již použit např. v zákoně č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, ve znění pozdějších předpisů. Samovyměření spočívá v tom, že daň je vyměřena bez vydání individuálního právního aktu (rozhodnutí) správce daně; k jejímu vyměření dochází ze zákona.

Kdy je daň rovna paušální dani, vyplývá z § 7a odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů, její výše potom z § 7a odst. 5 ve spojení s § 38lk odst. 7 zákona o daních z příjmů. Není proto nutné jak podávat daňové přiznání (viz § 38lh odst. 1 zákona o daních z příjmů), tak vydávat rozhodnutí o výši daně. Zvolené řešení tak snižuje administrativní zátěž nejen na straně poplatníka, ale i na straně správce daně, který nebude nucen vydávat platební výměr, který by se zakládal do spisu, případně jej doručovat, jako je tomu v případě standardního vyměření podle daňového řádu.

Paušální veřejná pojistná vznikají za stejné období jako daň v paušální výši (viz § 38la odst. 3 zákona o daních z příjmů) a jejich výše je také stanovena zákonem, a to zákonem o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákonem o pojistném na veřejné zdravotní pojištění (v těchto zákonech je vždy stanoven vyměřovací základ daného pojistného pro poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, a z tohoto vyměřovacího základu se pomocí sazby vypočítá příslušné pojistné).

Z institutu samovyměření vyplývá, že správce nevydává rozhodnutí, ale pouze podle odstavce 2 předepíše do evidence daní, že daň poplatníka je rovna paušální dani. Pokud se následně zjistí, že daň poplatníka za dané zdaňovací období nebyla rovna paušální dani (ať už z důvodu, že poplatník nikdy platně nevstoupil do paušálního režimu podle § 2a odst. 1 nebo 2, nebo že v daném zdaňovacím období nesplnil podmínky pro stanovení daně ve výši paušální daně podle § 7a odst. 1 nebo 2 zákona o daních z příjmů), ale měla být stanovena podle obecné úpravy zákona o daních z příjmů na základě daňového přiznání poplatníka, správce daně opět nemusí vydávat žádný právní akt ani činit jiný formální úkon; dojde totiž pouze ke zjištění, že nebyly splněny podmínky pro vyměření daně ze zákona, a daň tedy nikdy vyměřena nebyla (nenastaly podmínky pro uplatnění fikce podle § 38lj). Správce daně toto pouze upraví v evidenci daní, protože vzhledem k tomu, že daň nebyla vyměřena, nebyla splněna podmínka pro její předepsání do evidence daní podle odstavce 2, a dále se postupuje jako ve standardní situaci, kdy poplatník nesplnil ve lhůtě svou povinnost podat daňové přiznání. Obdobně bude správce daně postupovat v případě vyměření paušálních veřejných pojistných.

Lhůtou pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, bude s ohledem na novou úpravu v § 136 odst. 2 daňového řádu, 3měsíční lhůta. K prodloužení této obecné lhůty pro podání daňového přiznání docházet nebude, protože v novelizovaném § 136 odst. 2 daňového řádu dojde k prodloužení lhůty jen v případě, že bude podání ve stanovených formách podáno po 3měsíční lhůtě. Podmínkou pro prodloužení lhůty již nebude včasné uplatnění plné moci u správce daně, ale pouze faktické podání oprávněným daňovým poradcem po 3měsíční lhůtě. U poplatníka, který má daň rovnou paušální dani, k posunu této lhůty nedojde, protože na základě fikce uvedené v § 38li zákona o daních z příjmů se na něho hledí, že daňové přiznání podal v obecné lhůtě. A vzhledem k limitu 800 000 Kč pro uplatnění paušální daně se v daném případě nebude aplikovat ani automatické prodloužení této lhůty u poplatníka s povinností mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

V důsledku výše uvedené aplikace samovyměření v případě, kdy poplatníková daň z příjmů je rovna paušální dani, není exekučním titulem z povahy věci rozhodnutí o stanovení daně, které

absentuje, ale výkaz nedoplatků sestavený z údajů z evidence daní. Výkaz nedoplatků coby exekuční titul upravuje současná právní úprava (§ 176 daňového řádu). V tomto ohledu nebude nutná změna de iure, ale pouze dojde k faktickému zvýšení počtu případů, kdy bude výkaz nedoplatků využíván coby exekuční titul. Obdobně bude sloužit výkaz nedoplatků jako exekuční titul v případě neuhrazených paušální záloh, zálohy jsou stanoveny ze zákona včetně jejich výše, nikoliv na základě rozhodnutí správce daně.

K odstavci 2:

V případě vyměření daně obecně platí, že správce daně daň, kterou vyměří, předepíše do evidence daní na debetní stranu osobního daňového účtu (§ 139 odst. 2 daňového řádu). Toto ustanovení se v případě samovyměření paušální daně a paušálních veřejných pojistných nepoužije, protože nejde o daň vyměřenou na základě výsledků vyměřovacího řízení rozhodnutím správce daně, čímž je podmíněno použití § 139 odst. 2 daňového řádu. Z tohoto důvodu je nutné výslovně stanovit, že fikcí vyměřenou daň rovnou paušální dani a paušální veřejná pojistná správce daně předepíše do evidencí daní, a to na debetní stranu společného osobního daňového účtu, který je podle § 38II veden pro paušální zálohy, daň, která se rovná paušální dani, a paušální veřejná pojistná.

K § 38Ik (Paušální zálohy):

Ustanovení § 38Ik upravuje paušální zálohy, tedy zálohy, které platí poplatník v paušálním režimu na daň z příjmů, na pojistné na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Z praktického hlediska jsou paušální zálohy stěžejním institutem paušálního režimu, protože právě prostřednictvím nich je poplatníkům umožněno platit uvedená tři plnění dohromady jednou platbou, a to každý měsíc zdaňovacího období ve stejné výši s tím, že při splnění všech podmínek již není nutno po skončení zdaňovacího období nic doplácet ani nevznikají přeplatky. V placení všech tří plnění tímto způsobem spočívá největší administrativní úleva poskytovaná poplatníkům. Odstavec 1 stanoví, že paušální zálohy se platí na zálohová období, přičemž zálohovým obdobím je kalendářní měsíc. Jedná se tedy o speciální ustanovení ve vztahu k § 38a odst. 1 větě druhé zákona o daních z příjmů, která vymezuje zálohové období jako období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Zálohové období v délce jednoho kalendářního měsíce bylo zvoleno z důvodu, že poplatník je v paušálním režimu vždy od začátku určitého kalendářního měsíce do konce určitého kalendářního měsíce, přičemž v rámci jednoho zdaňovacího období může být v paušálním režimu pouze v některých kalendářních měsících, a to i po sobě bezprostředně nenásledujících.

Odstavec 2 upravuje, že paušální záloha zahrnuje zálohu na daň z příjmů i zálohy na pojistné na důchodové pojištění, na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na zdravotní pojištění, přičemž druhou a třetí uvedenou zálohu definuje. Pokud jsou tedy dále v zákoně o daních z příjmů použity tyto pojmy, rozumí se jimi zálohy na uvedená veřejná pojistná placená poplatníky v paušálním režimu. Výše těchto záloh je stanovena v zákoně o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákonem o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. „Paušální záloha“ je tedy pouze legislativní pojem používaný k označení všech těchto tří záloh, které platí poplatník v paušálním režimu, najednou, nadále se však jedná o tři samostatná plnění.

Odstavec 3, obdobně jako § 38Ia odst. 1, stanoví, že záloha na pojistné na důchodové pojištění a záloha na pojistné na zdravotní pojištění se spravují jako daň podle daňového řádu a jejich správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky. Tak je zajištěno, že poplatníci mohou všechny zálohy tvořící paušální zálohu platit jednou platbou na jedno místo, tedy na

jeden účet u správce daně (společný osobní daňový účet podle § 38II zákona o daních z příjmů).

Podle odstavce 4 se paušální zálohy platí v zálohovém období (tedy kalendářním měsíci, viz odstavec 1), ve kterém byl poplatník v paušálním režimu. Za tyto měsíce se tedy daň z příjmů i veřejná pojistná paušalizují prostřednictvím záloh, jejichž součet je v případě, že poplatník splní podmínky pro stanovení daně v paušální výši uvedené v § 7a odst. 1 nebo 2 a jeho daň je rovna paušální dani, roven výsledné dani z příjmů a veřejným pojistným, viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů, § 3a odst. 5 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a § 5b odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Odstavec 5 stanoví splatnost paušální zálohy na 20. den příslušného zálohového období. Druhá věta stanoví výjimku pro zálohové období, ve kterém poplatník zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti; taková záloha je splatná až 20. den bezprostředně následujícího zálohového období, to znamená, že první dvě zálohy jsou splatné ve stejný den. Důvodem této výjimky je skutečnost, že poplatník může činnost zahájit v kterémkoli dni kalendářního měsíce, tedy i po jeho 20. dni, přičemž v takovém případě by nemohl splnit povinnost podle věty první (zálohu je povinen zaplatit již na zálohové období, ve kterém činnost zahájil, jak vyplývá z odstavce 4; poplatníkem v paušálním režimu se poplatník podle § 2a odst. 2 zákona o daních z příjmů stane již od začátku kalendářního měsíce, ve kterém zahájí činnost). Pokud poplatník paušální zálohu nezaplatí ve stanovené lhůtě splatnosti, vzniká mu nedoplatek, který bude vymáhán podle daňového řádu.

Podle odstavce 6 se paušální záloha platí na společný osobní daňový účet upravený v § 38II zákona o daních z příjmů. Na tento účet tedy mohou poplatníci v paušálním režimu platit všechny zálohy zahrnuté v paušální záloze jednou platbou. Placení jednou platbou ve výši souhrnu všech tří plnění však není poplatníkovou povinností, ve lhůtě splatnosti paušální zálohy může zaplatit i každé plnění zvlášť nebo platbu rozdělit jakkoli jinak, podrobněji viz odůvodnění k § 38II a § 38Im.

Odstavec 7 stanovuje výši zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů, která činí 100 Kč. Výše záloh na veřejná pojistná poplatníka v paušálním režimu je stanovena v příslušných předpisech upravujících tato veřejná pojistná (viz § 8a zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a § 14 odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti).

Odstavec 8 představuje lex specialis vůči § 174 odst. 5 daňového řádu, který umožňuje v odůvodněných případech správci daně stanovit zálohy jinak, nebo na žádost daňového subjektu povolit výjimku daň zálohovat. Odstavec 8 daně neumožňuje z důvodu, že by byl popřen smysl paušální zálohy jako stěžejního institutu paušálního režimu, protože právě prostřednictvím záloh je poplatníkům umožněno platit uvedená tři plnění dohromady jednou platbou, a to každý měsíc zdaňovacího období ve stejné výši s tím, že při splnění všech podmínek již není nutno po skončení zdaňovacího období nic doplácet ani nevznikají přeplatky. Z důvodu, že pod povolení výjimky z placení záloh by z určitého úhlu pohledu bylo možné podřadit i možnost povolit posečkání úhrady paušální zálohy nebo rozložení její úhrady na splátky, výslovně se stanovuje, že tato možnost není odstavcem 8 dotčena.

K § 38II (Společný osobní daňový účet):

Poplatníkům v paušálním režimu bude u správce daně založen zvláštní osobní daňový účet, označovaný jako společný osobní daňový účet. Tento účet je podle odstavce 1 určen pro paušální zálohy, daň, která se rovná paušální dani, a paušální veřejná pojistná. Vzhledem k tomu, že tato plnění by se vždy měla rovnat úhrnu paušálních záloh za dané zdaňovací období, bude na ně poplatník posílat primárně platby paušálních záloh (které zahrnují zálohy

na daň z příjmů i veřejná pojistná, viz § 38lk odst. 2 zákona o daních z příjmů). Paušální zálohy budou na tento účet placeny bez ohledu na to, zda poplatník bude nakonec mít za dané zdaňovací období daň rovnou paušální dani a paušální veřejná pojistná, či nikoli, protože smyslem společného osobního účtu je sdružovat platby poplatníka v paušálním režimu na všechna tři plnění. Pokud však poplatník za dané zdaňovací období nakonec nebude mít daň rovnou paušální dani, nebude se jeho daň z příjmů platit na tento účet, ale na osobní daňový účet určený pro daň z příjmů (veřejná pojistná se v takovém případě budou platit na účty u příslušných správců těchto pojistných).

Podle odstavce 2 se na debetní straně společného osobního daňového účtu evidují odděleně předpisy a odpisy za daň a jednotlivá veřejná pojistná. To je nutné z toho důvodu, že prostředky vybrané na jednotlivá pojistná budou převáděny podle § 38lo zákona o daních z příjmů okresní správě sociálního zabezpečení příslušné danému poplatníkovi a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, je tedy třeba vědět, kolik prostředků patří ke kterému plnění.

Odstavec 3 reaguje na skutečnost, že paušální režim je koncipován tak, aby poplatník mohl zálohy na všechna tři plnění platit jednou platbou v jeden okamžik. Při platbě na společný osobní daňový účet tak poplatník nebude specifikovat, na které plnění peníze posílá. Pokud poplatník nebude mít na tomto účtu žádné nedoplatky a ve lhůtě splatnosti záloh (která je u záloh na všechna tři plnění stejná, viz § 38lk odst. 5 zákona o daních z příjmů) zašle na tento účet přesně tu částku, kolik celkově činí paušální záloha, bude tím splněna jeho povinnost zaplatit zálohy na daň z příjmů i na veřejná pojistná. Pokud však poplatník pošle nižší částku, než kolik celkově činí paušální záloha, je nutno určit, jaké plnění bude z této částky uhrazeno. Toto přitom není ponecháno na rozhodnutí poplatníka, ale v odstavci 3 se stanoví pravidlo, že úhrada se použije na úhradu pohledávek na společném osobním daňovém účtu se stejným datem splatnosti v poměru podle jejich výše. Pokud tedy například poplatník zaplatí poloviční částku, než kolik činí celková paušální záloha, zaplatí tím polovinu z předepsané zálohy na daň, polovinu z předepsané zálohy na pojistné na zdravotní pojištění a polovinu z předepsané zálohy na pojistné na důchodové pojištění a ve zbylé polovině každé zálohy mu vznikne nedoplatek. V důsledku tohoto pravidla tak budou úhrady na jednotlivá plnění vždy uhrazena ve stejném poměru a i nedoplatky na nich budou vznikat ve stejném poměru.

Současně se uplatní pořadí úhrady daně podle § 152 daňového řádu, tedy nejdříve se ze zaslané platby uhradí nedoplatky na dani a splatná daň, poté nedoplatky na příslušenství daně a poté vymáhané nedoplatky na dani a vymáhané nedoplatky na příslušenství daně, přičemž v jednotlivých skupinách se hradí nejdříve pohledávky s dřívějším datem splatnosti. Tím je zajištěno, že pokud na společném osobním daňovém účtu vzniknou nedoplatky na dani (i daň rovná paušální dani a paušální veřejná pojistná mají stejné datum splatnosti, viz § 135 odst. 3 daňového řádu a § 38li zákona o daních z příjmů) za více zdaňovacích období, kdy v každém zdaňovacím období bude jiný poměr mezi jednotlivými plněními (v důsledku zvýšení pouze některé ze záloh nebo jejich zvýšení o jiné procento), budou nedoplatky za dané zdaňovací období vždy uspokojovány poměrně podle původních poměrů těchto plnění, protože v důsledku stejného data splatnosti se na ně použije pravidlo obsažené v odstavci 3.

K § 38lm (Přeplatek):

Ustanovení § 38lm stanoví zvláštní pravidlo pro zacházení s přeplatkem na společném osobním daňovém účtu oproti obecnému režimu podle § 154 daňového řádu. Podle odstavce 1 se přeplatek na tomto účtu nepoužije na nedoplatek poplatníka na jiném daňovém účtu nebo nedoplatek evidovaný u jiného správce daně, pokud není splněna některá z podmínek v písmenech a) až c). Smyslem tohoto pravidla je umožnit poplatníkovi, aby, ačkoli jsou paušální zálohy splatné pravidelně jednou za kalendářní měsíc, mohl na společný osobní

daňový účet zaslat vyšší platbu (např. jednorázově na celý rok dopředu) a zaslané prostředky se poté postupně započítávaly na splatné paušální zálohy. V obecném režimu podle daňového řádu by toto nebylo možné v případě, kdy by existovaly nedoplatky na jiné dani tohoto poplatníka (podle § 154 odst. 2 věty třetí daňového řádu se úhrada nedoplatku neprovede, pokud je odůvodněný předpoklad ke vzniku povinnosti uhradit daň na osobním účtu, na kterém je přeplatek, v případě „předplacení“ paušálních záloh na celý rok dopředu by však zřejmě vzhledem k výši přeplatku a délce období, které by tento přeplatek mohl pokrýt, tento odůvodněný předpoklad nebyl naplněn). Zároveň však, pokud existují nedoplatky na jiných osobních daňových účtech poplatníka nebo nedoplatek poplatníka u jiného správce daně, nejedná se o vratitelný přeplatek (viz § 154 odst. 2 věta druhá daňového řádu).

V písmenech a) až c) jsou stanoveny výjimky z pravidla, že se přeplatek na společném osobním daňovém účtu nepoužije na úhradu nedoplatků na jiných daních. Podle písmene a) se tak přeplatek použije, pokud o to poplatník požádá. Pokud se tak stane, správce daně ze společného osobního daňového účtu nejdříve převede prostředky na úhradu nedoplatků, pokud poté na společném osobním daňovém účtu ještě zbyde část přeplatku, stane se vratitelným přeplatkem (viz § 154 odst. 2 věta druhá daňového řádu). Druhou výjimkou, uvedenou v písmenu b), je, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu. V takovém případě totiž již nenastane situace, kdy by si poplatník chtěl „předplatit“ paušální zálohy, a není tedy důvod stanovit pro zacházení s přeplatkem na společném osobním daňovém účtu režim odlišný od obecného režimu podle daňového řádu. Poslední výjimkou, uvedenou v písmenu c), je situace, kdy se zjistí, že poplatník vůbec nevstoupil platně do paušálního režimu. Jedná se o situace, kdy se až v době, kdy už je poplatník domněle v paušálním režimu, zjistí, že nesplnil některou z podmínek pro vstup do tohoto režimu, a poplatník tedy zasílal platby na společný osobní daňový účet bez právního důvodu. Vzhledem k tomu, že v tomto případě neměly být na tomto účtu žádné platby, není samozřejmě důvod zaslané prostředky nepoužít na nedoplatky na jiných osobních daňových účtech (v této situaci poplatníkovi zřejmě vznikl nedoplatek na osobním daňovém účtu určeném pro daň z příjmů).

Stejně situace jako odst. 1 písm. c) se týká i odstavec 2. Pokud se až v době, kdy už je poplatník domněle v paušálním režimu, zjistí, že nesplnil některou z podmínek pro vstup do tohoto režimu, zruší správce daně předpisy na společném osobním daňovém účtu a na kreditní straně tohoto účtu vznikne přeplatek ve výši přijatých plateb. Vzhledem k tomu, že správce daně se až do tohoto okamžiku domníval, že poplatník je v paušálním režimu a platí tedy paušální zálohy po právu, převáděl výnos zálohy na pojistné na důchodové pojištění na účet okresní správy sociálního zabezpečení podle § 38lo odst. 1 a výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění podle § 38lo odst. 2 zákona o daních z příjmů. Ve výši těchto převedených prostředků by tedy sice podle obecného režimu na společném osobním daňovém účtu vznikl přeplatek, protože platby byly na účet zaplacený, avšak prostředky odpovídající těmto platbám na tomto účtu již nejsou. Odstavec 2 proto stanoví, že přeplatek ve výši těchto převedených prostředků zaniká. Platby ve výši výnosů záloh na pojistné na důchodové pojištění budou představovat přeplatek na účtu okresní správy sociálního zabezpečení a budou započítány na předpis pojistného v obecném režimu. Pro účely výnosu záloh na pojistné na zdravotní pojištění je v zákoně o pojistném na veřejné zdravotní pojištění stanovena fikce, že ve výši převedených plateb vzniká přeplatek na pojistném u zdravotní pojišťovny tohoto poplatníka, přestože platby jsou ve skutečnosti převedeny na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, nikoli zdravotní pojišťovně poplatníka, aby se tyto platby také mohly započítat na předpis pojistného stanovený podle obecného režimu.

Odstavec 3 obsahuje zvláštní úpravu nakládání s vratitelným přeplatkem na společném osobním daňovém účtu, o jehož vrácení poplatník nepožádal do 6 let od konce roku, ve kterém vznikl. Obecná úprava bude uvedena v § 160a daňového řádu, kde přeplatek se podle ní po uplynutí uvedené doby stává příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost správce daně, který jej evidoval. Vzhledem k tomu, že na společném osobním daňovém účtu poplatníka jsou soustředěny platby nejen na daň z příjmů, ale také na pojistné na důchodové pojištění a pojistné na zdravotní pojištění, rozděluje se i vratitelný přeplatek, u něhož uplynula doba 6 let pro vrácení, mezi rozpočty, ze kterých je hrazena činnost správců těchto jednotlivých plnění. V části připadající na zálohy na pojistné na zdravotní pojištění se tedy přeplatek stává příjmem zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění, který slouží k přerozdělování pojistného mezi jednotlivé zdravotní pojišťovny. Ve zbývající části, tedy v části připadající na daň z příjmů a na pojistné na důchodové pojištění, je přeplatek příjmem státního rozpočtu, protože činnost správců těchto plnění je placena ze státního rozpočtu. Podíl výše zálohy na pojistné na zdravotní pojištění na celkové výši paušální zálohy se určuje podle výše těchto záloh v okamžiku zániku přeplatku.

K § 38ln (Nedoplatek na záloze na veřejné pojistné):

Navržené ustanovení se vztahuje na situaci, kdy je poplatník sice v paušálním režimu, ale nemá za dané zdaňovací období daň rovnou paušální dani, a tedy ani paušální veřejná pojistná. Za takové období musí poplatník podat přehledy za jednotlivá veřejná pojistná a vyčíslit v nich svá pojistná podle obecných pravidel. Vzhledem k tomu, že platba obou veřejných pojistných je rozdělena na zálohy a doplatky, kdy doplatky jsou vymezeny jako rozdíl mezi pojistným a zaplacenými zálohami, vznikne v tomto případě doplatek na veřejných pojistných ve výši rozdílu mezi tímto pojistným a zálohami, které byly zaplacený v rámci paušálních záloh. Protože výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění je podle § 38lo odst. 2 zákona o daních z příjmů převáděn na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, nikoli na účet u příslušné zdravotní pojišťovny poplatníka, stanoví se v zákoně o pojistném na veřejné zdravotní pojištění fikce, že tyto zálohy byly zaplacený příslušné zdravotní pojišťovně. Tak je tato pojišťovna může použít pro účely výpočtu doplatku na pojistném.

Pokud má poplatník nedoplatky na paušálních zálohách, bude tento nedoplatek v částech týkajících se veřejných pojistných promítnut ve výši doplatků na těchto pojistných. Z tohoto důvodu se stanoví, že nedoplatky na zálohách u správce daně uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů zanikají. Tento postup je zvolen z praktických důvodů, protože umožní, aby po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání, resp. po podání přehledů k veřejným pojistným, vybíral zbylou část pojistného vždy pouze jeden správce, a nikoli částečně správce daně (nedoplatky z částí paušálních záloh připadajících na veřejná pojistná) a částečně orgán správy sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovna (doplatek na veřejném pojistném). Zánik se však netýká příslušenství těchto nedoplatků (tedy především úroků z prodlení), které bude i nadále vybírat správce daně; po zániku nedoplatku u správce daně již však u něho další úroky vznikat nebudou, případné penále bude poté vznikat u správce příslušného pojistného podle zákona upravujícího daně veřejné pojistné.

K § 38lo (Převod výnosu paušálního pojistného):

Ustanovení § 38lo upravuje převod výnosu paušálního pojistného. Výnosem se rozumí výnos podle § 2 písm. b) zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtovém určení daní“), tedy peněžní prostředky vybrané správcem daně, snížené o vrácené prostředky, zaevidované na splatnou daň (tedy v tomto případě na splatné pojistné, které se spravuje podle daňového řádu). Výnos zálohy na pojistné na důchodové pojištění a paušálního pojistného na důchodové pojištění se převádí na účet okresní správy sociálního zabezpečení příslušné poplatníkovi (viz

odstavec 1), zatímco výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění a paušálního pojistného na zdravotní pojištění se převádí na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, který spravuje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (viz odstavec 2). Tento výnos tedy neplyne příslušné zdravotní pojišťovně poplatníka, ale je příjmem zvláštního účtu a poté je předmětem přerozdělení podle zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

Odstavec 3 stanoví, že správce daně výnosy podle odstavců 1 a 2 převádí způsobem stanoveným zákonem upravujícím rozpočtové určení daní pro převod daňového příjmu. Jedná se konkrétně o § 6 zákona o rozpočtovém určení daní. Na převod výnosu podle odstavce 2 by se způsob stanovený tímto zákonem použil i bez ustanovení odstavce 3, z důvodu přehlednosti právní úpravy však odstavec 3 odkazuje na výnosy podle odstavce 1 i 2. Podle § 257 odst. 1 daňového řádu totiž správce daně, pokud spravuje daně, jejichž výnos náleží do jiného veřejného rozpočtu, než náleží účty, které spravuje, převede jejich výnos v souladu s rozpočtovým určením a ve lhůtách stanovených zákonem o rozpočtovém určení daní; výnosy záloh na pojistné na zdravotní pojištění i paušálního pojistného na zdravotní pojištění přitom patří do rozpočtů zdravotních pojišťoven a účty správce daně do státního rozpočtu. Výnos záloh na pojistné na důchodové pojištění a paušálního pojistného na důchodové pojištění však patří také do státního rozpočtu, proto se na něj nepoužije § 257 odst. 1 daňového řádu a je třeba speciálně normovat, že se použije zákon upravující rozpočtové určení daní.

K § 38lp (Poskytování informací správcem daně):

Ustanovení § 38lp stanoví povinnost správce daně poskytovat orgánům sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců (tedy Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky) informace o poplatnících v paušálním režimu a o placení paušálních veřejných pojistných a záloh v paušálním režimu potřebné pro provádění důchodového pojištění a veřejného zdravotního pojištění. Jedná se zejména o údaje sloužící ke vzájemnému ověření poplatníka vstupujícího do paušálního režimu a k zahájení paušálního režimu u orgánu sociálního zabezpečení a příslušné zdravotní pojišťovny. Dále se jedná o údaje o vstupu poplatníka do paušálního režimu, údaje, že poplatník nemá za dané období daň rovnu paušální dani, platební údaje obsahující částku, datum úhrady, identifikace poplatníka, titul platby (záloha či příslušenství) a období, za které je placeno, a údaje, že poplatník vystoupil z paušálního režimu dobrovolně nebo ze zákona, včetně důvodu a data.

K § 38lq (Poskytování informací orgány sociálního zabezpečení a správcem registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění):

Ustanovení § 38lq stanoví povinnost poskytování informací v opačném směru než § 38lp, tedy od orgánů sociálního zabezpečení a správce registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění ke správci daně. Správci daně musí být podle tohoto ustanovení poskytovány informace nutné pro potřeby paušálního režimu. Jedná se zejména o informace, které správce daně potřebuje při vstupu poplatníka do paušálního režimu pro posouzení, zda daný poplatník splňuje všechny podmínky pro vstup, tedy podmínky uvedené v § 2a odst. 1 písm. a) bodech 1 a 2 zákona o daních z příjmů, a informace rozhodné pro ukončení paušálního režimu, viz § 2a odst. 4 písm. c) body 1 a 2.

K čl. II – přechodná ustanovení

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že pro uplatnění daně, jakož i práv a povinností vyplývajících ze zákona za zdaňovací období před účinností tohoto zákona se použijí předpisy platné do dne předcházejícího účinnosti (dosavadní předpisy).

K bodu 2

Přechodné ustanovení reaguje na zrušení institutu daně stanové paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění. Podle tohoto ustanovení mohl poplatník daně z příjmů fyzických osob požádat o stanovení daně paušální částkou na základě předpokládaných příjmů a výdajů, a to až na tři zdaňovací období dopředu, tedy i na zdaňovací období započatá ode dne účinnosti tohoto zákona. Stanoví se proto, že poplatník, který má daň takto stanovenou, nemůže vstoupit do paušálního režimu, a to bez ohledu na to, zda splňuje obecné podmínky vstupu do paušálního režimu uvedené v § 2a zákona o daních z příjmů ve znění ode dne účinnosti tohoto zákona. Poplatník může do paušálního režimu vstoupit hned od zdaňovacího období následujícího po období, na které měl daň stanovenou paušální částkou, přičemž splnění příjmů ze samostatné činnosti nepřevyšujících 800 000 Kč (viz § 2a odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů) se bude posuzovat na základě jeho skutečných příjmů (o nichž je i po zdaňovací období, na které má daň stanovenou paušální částkou, povinen vést jednoduchou evidenci, viz § 7a odst. 7 věta pátá zákona o daních z příjmů v dosavadním znění), nikoli na základě předpokládaných příjmů, ze kterých se vycházelo při stanovení daně paušální částkou.

K bodu 3

Přechodné ustanovení reaguje na zrušení institutu daně stanové paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění. Protože daň mohla být podle tohoto ustanovení stanovena paušální částkou až na tři zdaňovací období dopředu, tedy i na zdaňovací období započatá ode dne účinnosti tohoto zákona, stanoví se, že pro poplatníka s takto stanovenou daní se i po tato zdaňovací období použijí ustanovení zákona o daních z příjmů týkající se daně stanovené paušální částkou ve znění před nabytím účinnosti této novely.

K bodu 4

Stanoví se měsíční odklad splatnosti zálohy za první kalendářní měsíc (tedy leden) prvního zdaňovacího období započatého ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy prvního zdaňovacího období, od kterého bude možné vstoupit do paušálního režimu.

K části druhé – změna živnostenského zákona

K čl. III

K bodu 1 (§ 45b odst. 1)

Tato legislativní úprava doplňuje do § 45b oznámení o vstupu do paušálního režimu jakožto podání, které bude nově možno učinit na živnostenském úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi. Procesní režim bude shodný jako již v současné možnosti učinit na živnostenském úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci k dani z příjmů nebo k dani silniční.

K bodu 2 (§ 45b odst. 3)

Viz důvodová zpráva k bodu 1.

K bodu 3 (§ 45b odst. 4)

Viz důvodová zpráva k bodu 1.

K bodu 4 (§ 45b odst. 6)

Viz důvodová zpráva k bodu 1.

K části třetí – změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

K čl. IV

K bodu 1 (§ 3 odst. 2)

V souvislosti s novelou zákona o daních z příjmů, která zavádí institut paušálního režimu a na to navazující pravomoc orgánů Finanční správy České republiky spravovat pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (viz § 38la odst. 1 zákona o daních z příjmů) se i do zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení doplňuje, že orgány Finanční správy České republiky vykonávají působnost na úseku sociálního zabezpečení.

K bodu 2 (§ 48 odst. 1 písm. b))

Úprava navazuje na změnu provedenou v § 10 odst. 6 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, v důsledku které se již přerušeni samostatné výdělečné činnosti, které trvá déle než 6 kalendářních měsíců, nebude považovat za ukončení této činnosti.

K bodu 3 (§ 48d odst. 1)

Navrhovaná změna navazuje na institut společného podání zaváděný novelou zákona o daních z příjmů do jeho § 38ld. Podle tohoto ustanovení může poplatník spolu s oznámením o vstupu do paušálního režimu (viz § 38lc zákona o daních z příjmů) učinit u správce daně podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Na základě fikce uvedené v § 38ld odst. 4 zákona o daních z příjmů, není potřeba jako v případě učinění oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti živnostenskému úřadu normovat, že je povinnost učinit hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) okresní správě sociálního zabezpečení považována za splněnou podáním u správce daně. Z fikce upravené v zákoně o daních z příjmů totiž vyplývá, že na písemnost předanou správcem daně okresní správě sociálního zabezpečení (viz § 38ld odst. 3 zákona o daních z příjmů) se hledí jako na podání, které učinila osoba samostatně výdělečně činná (přestože jej fakticky zaslala správci daně), okresní správě sociálního zabezpečení. Okamžik předání těchto údajů správcem daně je pak rozhodný pro účely posouzení splnění lhůty pro tuto povinnost. Vzhledem ke skutečnosti, že společné podání poplatník musí podat do dne zahájení samostatné činnosti a správce daně má na předání údajů 3 pracovní dny ode dne, kdy poplatník učinil společné podání správci daně, bude tato lhůta splněna (viz blíže důvodová zpráva k § 38ld odst. 4). Při posouzení, zda je tato povinnost splněna, se použije § 120a, podle kterého za den splnění oznamovací povinnosti se považuje den, ve kterém bylo podání předáno příslušnému orgánu sociálního zabezpečení.

K bodu 4 (§ 123g)

Navrhovaná změna navazuje na institut společného podání zaváděný novelou zákona o daních z příjmů a doplnění § 48d odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle kterého je možné hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) učinit u orgánu Finanční správy České republiky. Podle § 38ld odst. 2 ve spojení s § 38lc odst. 3 zákona o daních z příjmů se toto podání činí na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí, stanoví se proto povinnost tento tiskopis projednat s Českou správou sociálního zabezpečení.

K části čtvrté – změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

K čl. V

K bodu 1 (§ 5b odst. 1)

Zrušuje se ustanovení věty čtvrté, stanovící vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je stanovena paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění, z důvodu zrušení institutu stanovení daně paušální částkou a jeho nahrazení novým institutem paušálního režimu a daně rovné paušální dani. Věta čtvrtá by se tedy v důsledku této novely zákona o daních z příjmů stala obsoletní.

Zároveň dochází k přeformulování vymezení vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné, které odkazuje na pojmy ze zákona o daních z příjmů, ale v současném znění tyto pojmy používá nepřesně. Navrhovanou změnou nedochází k věcné změně. Ve větě první se namísto „základ daně nebo dílčí základ daně“ uvádí pouze „dílčí základ daně“, neboť vždy se jedná o dílčí základ daně, a to i v případě, že poplatník nemá příjmy spadající do jiných dílčích základů daně; v takovém případě se dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti rovná základu daně. Dále se ruší nadbytečný odkaz na konkrétní ustanovení zákona o daních z příjmů a uvádí se pouze, že se jedná o dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů. Jako nadbytečná se zrušují i slova „pokud se dále nestanoví jinak“, protože pokud by jinde v zákoně bylo stanoveno jinak, vyplývalo by přednostní použití takové zvláštní právní úpravy z obecných výkladových pravidel (lex specialis derogat generali). Pro nadbytečnost se zrušuje i věta pátá, protože příjmy, které jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně, nespádají podle zákona o daních z příjmů do dílčího základu daně z příjmů ze samostatné činnosti, tedy již z věty první je zřejmé, že tyto příjmy nemají být zohledněny. Věta šestá stanoví speciální pravidlo pro osoby, které nepodávají daňové přiznání, i u těchto osob se však určuje základ daně, a tedy i dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti, a použije se tak na ně věta první a není třeba zvláštní úprava. O daňovou ztrátu se podle zákona o daních z příjmů dílčí základy daně nesnižují, toto snížení se provádí až vůči celkovému základu daně, navrhuje se proto vypustit i větu sedmou pro nadbytečnost.

K bodu 2 (§ 5b odst. 3)

V souvislosti se zavedením institutu paušálního režimu a daně z příjmů fyzických osob rovné paušální dani v zákoně o daních z příjmů se stanoví, jak se určuje vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani. Podmínky, za kterých je daň z příjmů osoby samostatně výdělečně činné rovna paušální dani, jsou uvedeny v § 7a odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů. Smyslem institutu paušálního režimu je, aby za splnění uvedených podmínek byla paušalizována jak daň z příjmů fyzických osob, tak pojistné na důchodové pojištění a pojistné na zdravotní pojištění dané osoby samostatně výdělečně činné.

Výše vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění bude závislá na tom, kolik kalendářních měsíců z daného kalendářního roku byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů (ke vstupu do paušálního režimu a jeho ukončení viz § 2a zákona o daních z příjmů), a bude činit součet počtu těchto kalendářních měsíců a nejnižšího vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost zvýšeného o 15 %. Jedná se o stejný princip jako v případě paušální daně, kdy je částka daně nebo pojistného paušalizována (tedy určena bez ohledu na výši příjmů a výdajů v daném zdaňovacím období, pokud je dodržen limit příjmů stanovený v § 7a odst. 1 zákona o daních z příjmů), a to pouze s ohledem na kalendářní měsíce, ve kterých poplatník vykonával samostatnou výdělečnou

činnost (neboť skutečnost, že je poplatník osobou samostatně výdělečně činnou, je podmínkou pro vstup do paušálního režimu, viz § 2a odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o daních z příjmů, a pokud poplatník přestane touto osobou být, paušální režim se mu ukončuje, viz § 2a odst. 4 písm. c) bod 2 zákona o daních z příjmů). Rozdíl oproti způsobu určení paušální daně je v tom, že v případě daně rovné paušální dani se neurčuje základ daně, ale výše paušální daně je určena jako součet záloh na daň z příjmů, které má poplatník za dané zdaňovací období zaplatit (viz § 7a odst. 5 zákona o daních z příjmů). V případě pojistného na sociální zabezpečení je v § 5b odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení určen vyměřovací základ, ale i tak je zachován princip, že výsledné pojistné je rovné součtu záloh na pojistné, které má poplatník zaplatit za daný kalendářní rok, srov. § 5b odst. 3 a § 14 odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení. V případech, kdy poplatník nebude mít daň rovnou paušální dani, uplatní se za dané rozhodné období vyměřovací základ podle § 5b odst. 1 a 2.

K bodu 3 (§ 5b odst. 4)

Stanoví se speciální pravidlo pro určení měsíčního základu pro pojistné na nemocenské pojištění osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů. Minimální měsíční základ je stejný jako u ostatních osob samostatně činných, tj. dvojnásobek částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění, maximální měsíční základ se rovná měsíčnímu vyměřovacímu základu poplatníka v paušálním režimu. Tento měsíční vyměřovací základ je totiž známý ihned za kalendářní měsíc, za který osoba samostatně výdělečně činná pojistné na nemocenské pojištění platí, není tedy třeba jej určovat podle ustanovení upravujících maximální měsíční základ pro ostatní osoby samostatně výdělečně činné. V případě, kdy v souladu se zákonem o daních z příjmů bude v kalendářním roce osoba samostatně činná poplatníkem v paušálním režimu, ale kvůli nesplnění podmínek pro stanovení daně v paušální výši bude dodatečně povinna za takový rok podat daňové přiznání a přehled o příjmech a výdajích, nemůže si osoba samostatně výdělečně činná dodatečně po lhůtě splatnosti pojistného na nemocenské pojištění měsíční základ zvýšit. I když u takové osoby bude podle přehledu vyměřovací základ vyšší než úhrn měsíčních vyměřovacích základů u osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, neovlivní tato skutečnost výši měsíčních základů za tento rok a ani výši měsíčních základů v kalendářním roce, v němž byl nebo měl být tento přehled podán, pokud je i v tomto roce poplatníkem v paušálním režimu.

K bodu 4 (§ 7 odst. 1 písm. c) bod 1)

Navrhuje se legislativně technická úprava související s vložením nového odstavce 3 do § 5b, ve kterém je také uvedena výše vyměřovacího základu. Sazba uvedená v § 7 odst. 1 písm. c) bodu 1 se použije i na tento vyměřovací základ.

K bodu 5 (§ 7 odst. 1 písm. c) bod 2)

Navrhuje se legislativně technická úprava související s vložením nového odstavce do § 5b a přeznačením současného odstavce 3 na odstavec 4.

K bodu 6 (§ 13 odst. 1)

V souvislosti se zavedením paušálního režimu v zákoně o daních z příjmů se doplňuje výjimka z pravidla, že pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti jsou odváděny na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem v paušálním režimu, totiž odvádí zálohy na tato plnění správci daně, který je následně přeposílá okresní správě sociálního zabezpečení (viz § 38la odst. 1 a § 38lk odst. 3 zákona o daních z příjmů).

K bodu 7 (§ 13a odst. 7)

Zrušuje se ustanovení týkající se povinnosti platit zálohy osobou samostatně výdělečně činnou, jejíž daň z příjmů je stanovena paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění, z důvodu zrušení institutu stanovení daně paušální částkou a jeho nahrazení novým institutem paušálního režimu a daně rovné paušální dani. Odstavec 7 by se tedy v důsledku této novely zákona o daních z příjmů stal obsoletní.

K bodu 8 (§ 13a odst. 8 věta první a druhá)

Ve větě první i druhé se navrhuje legislativně technické úpravy v souvislosti se zrušením dosavadního odstavce 7 a novým označením dosavadního odstavce 8 jako odstavce 7.

K bodu 9 (§ 13a odst. 9)

Ustanovení odkazuje na zákon o daních z příjmů, který obsahuje speciální úpravu o placení záloh na pojistné na důchodové pojištění osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů. Tato úprava je obsažena v § 38lk zákona o daních z příjmů.

K bodu 10 (§ 14 odst. 3)

Zrušuje se ustanovení stanovící měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je stanovena paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění, z důvodu zrušení institutu stanovení daně paušální částkou a jeho nahrazení novým institutem paušálního režimu a daně rovné paušální dani. Obsah odstavce 3 se tedy nahrazuje úpravou výše měsíčního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů. Měsíční vyměřovací základ je roven minimálnímu měsíčnímu vyměřovacímu základu osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost zvýšenému o 15 %. Minimální měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné činí 25% průměrné mzdy stanovené podle § 23b odst. 4 zákona č. o pojistném na sociální zabezpečení. Tato částka je pravidelně každý rok upravována podle statistického indexu růstu mezd, a proto se bude také každoročně měnit (zvyšovat) minimální měsíční vyměřovací základ. Jedná se tedy o paušální částku určenou bez ohledu na skutečné příjmy a výdaje osoby samostatně výdělečně činné, která v kombinaci se způsobem určení vyměřovacího základu podle § 5b odst. 3 umožní, aby osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň za dané období bude rovna paušální dani (k tomu viz § 7a zákona o daních z příjmů), splnila celou svou povinnost k pojistnému na důchodové pojištění prostřednictvím záloh a na konci kalendářního roku jí nevznikl ani doplatek, ani přeplatek na pojistném.

K bodu 11 (§ 14 odst. 5)

Navrhuje se legislativně technická úprava související se zrušením odstavce 7 v § 13a a označením dosavadních odstavců 8 a 9 jako odstavce 7 a 8.

K bodu 12 (§ 14c odst. 4 a 6)

Navrhuje se legislativně technické úpravy související s vložením nového odstavce 3 do § 5b a označením dosavadního odstavce 3 jako odstavce 4.

K bodu 13 (§ 15 odst. 1 věta první)

Ustanovení § 15 odst. 1 věty první stanoví výjimku z povinnosti podat přehled o příjmech a výdajích pro osoby samostatně výdělečně činné, jejichž daň z příjmů je za dané zdaňovací období (tedy kalendářní rok) rovna paušální dani. U takových poplatníků se totiž pojistné nestanoví na základě příjmů a výdajů, ale je určeno v paušální výši podle § 5b odst. 3 ve spojení s § 7 odst. 1 písm. c) bodem 1, a jednak jeho správu neprovádí okresní správa

sociálního zabezpečení, ale orgány Finanční správy České republiky, viz § 38la odst. 1 zákona o daních z příjmů. Podání přehledu by tedy v této situaci bylo nadbytečné.

Dále se provádí legislativně technická úprava odkazu na lhůtu pro podání daňového přiznání a na zákon o daních z příjmů.

K bodu 14 (§ 15 odst. 1 věta druhá)

Vkládána věta druhá obsahuje fikci, podle které přehled, který byl podán poplatníkem v paušálním režimu, jehož daň není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání, byl podán v poslední den této lhůty. Ustanovení navazuje na § 38ln zákona o daních z příjmů, které upravuje zánik nedoplateků na zálohách na pojistné na důchodové pojištění. Tento nedoplatek u správce daně zaniká uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů. Vzhledem k tomu, že platba pojistného je rozdělena na zálohy a doplatek, kdy doplatek je vymezen jako rozdíl mezi pojistným a zaplacenými zálohami, vznikne osobě samostatně výdělečně činné v tomto případě doplatek na pojistném ve výši rozdílu mezi tímto pojistným a zálohami, které byly zaplacený v rámci paušálních záloh (viz § 38lk odst. 2, podle kterého paušální zálohy zahrnují i zálohu na pojistné na důchodové pojištění). Proto je nutné zajistit, aby doplatek na pojistném nebyl stanoven před zánikem nedoplatku na záloze u správce daně, protože to by mohlo vést k situaci, kdy by poplatníkovi byl stanoven doplatek ve výši rozdílu mezi pojistným a zaplacenými zálohami (tedy nezaplacené zálohy by se promítly do výše tohoto doplatku), i když by poplatník zároveň ještě zaplatil svůj existující nedoplatek na paušální záloze u správce daně před jeho zánikem. Režim je proto nastaven tak, aby nejdříve zanikl nedoplatek u správce daně (uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů za dané zdaňovací období) a doplatek na pojistném u okresní správy sociálního zabezpečení vznikl buď stejným okamžikem (pokud je přehled o příjmech a výdajích podán před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání), nebo později, pokud bude přehled podán později (lhůta pro jeho podání je o měsíc delší než lhůta pro podání daňového přiznání).

K bodu 15 (§ 15 odst. 1 věta třetí)

Ve větě čtvrté se ruší slovo „tomto“, protože v důsledku vložení vět druhé a třetí by současná formulace mohla vyvolávat dojem, že se tato věta vztahuje pouze na přehled podaný osobou, která byla poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů. Jedná se však o obecné ustanovení vztahující se na všechny podávané přehledy.

K bodu 16 (§ 15 odst. 1 věta čtvrtá)

Navrhuje se legislativně technická úprava související se zrušením odstavce 7 v § 13a a označením dosavadního odstavce 9 jako odstavce 8.

K bodu 17 (§ 15 odst. 1 věty šestá až osmá)

Zrušení dosavadní věty páté až sedmé je nutné z důvodu zrušení institutu daně stanovené paušální částkou v dosavadním § 7a zákona o daních z příjmů. Tyto věty by tedy byly nadále obsoletní.

K bodu 18 (§ 15 odst. 5)

Navrhuje se legislativně technická úprava související s vložení nového odstavce 3 do § 5b a označením dosavadního odstavce 3 jako odstavce 4.

K bodu 19 (§ 25c odst. 1 písm. a) bod 1)

Navrhuje se legislativně technická úprava související se zrušením § 25c odst. 1 písm. a) bodu 3.

K bodu 20 (§ 25c odst. 1 písm. a) bod 2)

Navrhuje se legislativně technická úprava související se zrušením § 25c odst. 1 písm. a) bodu 3.

K bodu 21 (§ 25c odst. 1 písm. a) bod 3)

Navrhuje se zrušení ustanovení stanovícího důsledek porušení povinnosti předložit protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění z důvodu zrušení institutu stanovení daně paušální částkou a jeho nahrazení novým institutem paušálního režimu a daně rovné paušální dani. Toto ustanovení by se tedy v důsledku této novely zákona o daních z příjmů stalo obsoletní.

K bodu 22 (poznámka pod čarou č. 62)

Poznámka pod čarou č. 62 se zrušuje jako obsoletní, neboť odkazuje na již zrušený zákon č. 337/1992 Sb. Nadto byla poznámka pod čarou nadbytečná, neboť obsah poznámek pod čarou je nenormativní (viz čl. 47 odst. 1 Legislativních pravidel vlády).

K čl. VI – přechodná ustanovení

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za období před 1. lednem 2021 se použijí předpisy platné do dne předcházejícího účinnosti (dosavadní předpisy).

K bodu 2

Přechodné ustanovení reaguje na zrušení institutu daně stanové paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění. Protože daň mohla být podle tohoto ustanovení stanovena paušální částkou až na tři zdaňovací období dopředu, tedy i na zdaňovací období započatá ode dne účinnosti tohoto zákona, stanoví se, že pro osobu samostatně výdělečně činnou s takto stanovenou daní se i po tato zdaňovací období použijí zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti týkající se osoby samostatně výdělečně činné s daní stanovenou paušální částkou, ve znění před nabytím účinnosti této novely.

K části páté – změna zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

K čl. VII

K bodu 1 (§ 3a odst. 1)

Současné znění ustanovení obsahuje nejednoznačné vymezení vyměřovacího základu v případech, kdy dochází k různým úpravám rozdílu mezi příjmy a výdaji. Pokud osoba samostatně výdělečně činná vede účetnictví, jsou tyto úpravy součástí daňového základu a zahrnují se do vyměřovacího základu. Osoba samostatně výdělečně činná, která nevede účetnictví, však vychází pouze z rozdílu mezi příjmy a výdaji a další úpravy zohledňovat nemusí. Vzniká tak neodůvodněný rozdíl mezi dvěma skupinami osob samostatně výdělečně činných. Tento rozpor se stává předmětem nejasností, a bude odstraněn jednoznačnou vazbou vyměřovacího základu na daňový základ, obdobně jako tomu je u pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a to ve znění upraveném tímto zákonem, blíže tedy viz odůvodnění k čl. V bodu 1 (změna § 5b odst. 1 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti).

Návrh nového znění vede též ke sjednocení, zjednodušení a zpřehlednění určení výše vyměřovacího základu, neboť každý příjem ze samostatné činnosti dle § 7 zákona o daních z příjmů, který podléhá dani, bude podléhat i odvodu pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Současně jsou odstraněny i dosavadní výjimky z placení pojistného a odvodu pojistného na veřejné zdravotní pojištění tak budou nově podléhat např. i příjmy dle autorského zákona.

Přestože nová právní úprava vyměřovacího základu nesouvisí přímo s právní úpravou paušálního režimu, je zde zcela namístě, neboť i v rámci paušálního režimu je vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné dále řešen.

K bodu 2 (§ 3a odst. 3 závěrečná část ustanovení)

V souladu s úpravou § 3a odst. 1 se upravuje ustanovení týkající se osob, kterým není stanoven minimální vyměřovací základ.

K bodu 3 (§ 3a odst. 5)

Stanoví se, že u osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, splňuje podmínky pro paušální daň (podle § 7a zákona o daních z příjmů), a tedy její daň z příjmů je rovna paušální dani (tzn., že nepodává daňové přiznání a ani přehled o příjmech a výdajích dle § 24 odst. 2 - dále jen „Přehled“), je vyměřovacím základem pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění vždy minimální vyměřovací základ. Zatímco standardní osoby samostatně výdělečně činné nemají povinnost platit pojistné z minimálního vyměřovacího základu v případě, že splňují podmínky dle odstavce 3 nebo 4 (jde např. o zaměstnance, pojištěnce, za které hradí pojistné i stát, matky celodenně pečující o malé děti), osoby samostatně výdělečně činné v paušálním režimu jsou povinny platit pojistné v minimální výši vždy tehdy, pokud daň z příjmů se rovná paušální dani.

Skutečnost, že poplatník je v paušálním režimu, nemusí vždy znamenat, že jeho daň z příjmů bude rovna paušální dani. Poplatník v paušálním režimu je povinen vždy platit paušální zálohy (tj. minimální zálohy na zdravotní pojištění), ale až po skončení zdaňovacího období se ukáže, zda jsou splněny podmínky pro paušální daň (§ 7a zákona o daních z příjmů) nebo zda bude poplatník povinen podat daňové přiznání, a tedy bude mít daň ze skutečných příjmů, která paušální dani rovna není. Pokud osoba samostatně výdělečně činná sice bude v paušálním režimu, avšak za dané zdaňovací období bude povinna podat daňové přiznání, ustanovení odstavce 5 se neuplatní. V takovém případě daň nebude rovna paušální dani, osoba samostatně výdělečně činná bude mít povinnost zdravotní pojišťovně předložit Přehled a uplatní se příslušný vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné ve standardním režimu.

Pokud osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu nebude po celý kalendářní rok, bude povinna platit pojistné z minimálního vyměřovacího základu jen za ty kalendářní měsíce, v nichž alespoň po část tohoto měsíce poplatníkem v paušálním režimu byla.

Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se taktéž neuplatní odstavce 3 a 4 stanovující výjimku z uplatňování minimálního vyměřovacího základu, tj. osoba samostatně výdělečně činná, která ve standardním režimu nemusí ve vyjmenovaných případech platit pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu, v tomto případě této výhody pozbývá a zaplatí pojistné ze skutečně dosažených příjmů, nejméně však minimálního vyměřovacího základu.

K bodu 4 (§ 7a)

Osoba samostatně výdělečně činná v paušálním režimu platí zálohy na pojistné nebo pojistné podle zákona o daních z příjmů. Platby na zdravotní pojištění v rámci paušálního režimu se považují za zálohy tehdy, pokud osoba samostatně výdělečně činná v paušálním režimu podává daňové přiznání (tj. daň se nerovná paušální dani) a v návaznosti na to i Přehled,

v němž je vypočtena výše pojistného, a tedy i případný doplatek pojistného. Pokud osoba samostatně výdělečně činná v paušálním režimu nepodává daňové přiznání (neboli daň se rovná paušální dani) a tedy ani Přehled, pak předmětné platby nejsou zálohami na pojistné, ale považují se za pojistné.

Placení záloh nebo pojistného v rámci paušálního režimu (jak je uvedeno výše) se řídí zákony, které upravují daně, a to zejména zákonem o daních z příjmů a daňovým řádem. To také znamená, že v případě nedostatků v placení záloh a pojistného se uplatňují sankce dle daňového řádu a nikoli dle § 18 zákona č. 592/1992 Sb.

K bodu 5 (§ 8 odst. 3 a 5)

Navrhovaná úprava souvisí se změnou § 24 odst. 2 věty první zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění; v přehledu se nově neuvádí příjmy a výdaje, ale výše daňového základu, nejedná se tedy už o „přehled o příjmech a výdajích“.

K bodu 6 (§ 8 odst. 5)

Pokud u osoby samostatně výdělečně činné, která je v paušálním režimu a podává daňové přiznání, vznikl za příslušný kalendářní rok nedoplatek na zálohách, tento nedoplatek „přechází“ do správy příslušné zdravotní pojišťovny (u orgánu Finanční správy České republiky zaniká a u zdravotní pojišťovny vzniká). Orgány Finanční správy České republiky budou zálohy spravovat do dne stanoveného pro podání daňového přiznání a zdravotní pojišťovna bude spravovat nedoplatek, který představuje rozdíl mezi skutečně zaplacenými zálohami a celkovou výší pojistného vypočteného dle Přehledu. Toto ustanovení je v kontextu s ustanovením § 38ln zákona o daních z příjmů.

K bodu 7 (§ 8a)

Stanovuje se výše záloh na pojistné pro poplatníky v paušálním režimu jako speciální ustanovení vůči § 8 odst. 1 a 2. U osoby samostatně výdělečně činné v paušálním režimu je záloha na pojistné vždy ve výši minimální zálohy stanovené z minimálního vyměřovacího základu dle § 3a odst. 2.

K bodu 8 (§ 20 odst. 2 písm. b))

Navrhuje se legislativně technická úprava v souvislosti s doplněním písmene d) v § 20 odst. 2.

K bodu 9 (§ 20 odst. 2 písm. d))

Stanoví se, že předmětem přerozdělování pojistného jsou také platby osoby samostatně výdělečně činné v paušálním režimu, které spravují orgány Finanční správy České republiky. Přitom se jedná nejen o platby pojistného, ale také o příslušenství, tedy sankce – zejména úroky z prodlení dle daňového řádu, a dále přeplatek podle § 38lm zákona o daních z příjmů a částky převedené orgánem Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu.

K bodu 10 (§ 24 odst. 2)

Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, nepodává daňové přiznání. V takovém případě nepodává ani Přehled. Vyměřovacím základem pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění je v takovém případě vždy minimální vyměřovací základ – § 3a odst. 5. Současně se upřesňuje terminologie ohledně lhůty stanovené pro podání přehledu, a to ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání.

Poznámka pod čarou č. 32 se zrušuje jako obsoletní, neboť odkazuje na již zrušený zákon č. 337/1992 Sb. Nadto byla poznámka pod čarou nadbytečná, neboť obsah poznámek pod čarou je nenormativní (viz čl. 47 odst. 1 Legislativních pravidel vlády).

Úprava věty třetí souvisí se změnou věty první; v přehledu se nově neuvádí příjmy a výdaje, ale výše daňového základu, nejedná se tedy už o „přehled o příjmech a výdajích“.

K bodu 11 (§ 24 odst. 2 věta poslední)

Úprava v poslední větě dopadá na situaci, kdy osoba samostatně výdělečně činná v paušálním režimu během roku platila paušální zálohy, avšak má povinnost podat daňové přiznání (buď z důvodu ukončení paušálního režimu, nebo pokračuje v režimu, ale na základě jiné skutečnosti musí podat daňové přiznání). Její daň tedy není rovna paušální dani, a v takovém případě musí podat Přehled. Ustanovení navazuje na § 38ln zákona o daních z příjmů, které upravuje zánik nedoplatků na zálohách na pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Tento nedoplatek u správce daně zaniká uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů. Vzhledem k tomu, že platba pojistného je rozdělena na zálohy a doplatek, kdy doplatek je vymezen jako rozdíl mezi pojistným a zaplacenými zálohami, vznikne osobě samostatně výdělečně činné v tomto případě doplatek na pojistném ve výši rozdílu mezi tímto pojistným a zálohami, které byly zaplacený v rámci paušálních záloh (viz § 38lk odst. 2, podle kterého paušální zálohy zahrnují i zálohu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění). Proto je nutné zajistit, aby doplatek na pojistném nebyl stanoven před zánikem nedoplatku na záloze u správce daně, protože to by mohlo vést k situaci, kdy by poplatníkovi byl stanoven doplatek ve výši rozdílu mezi pojistným a zaplacenými zálohami (tedy nezaplacené zálohy by se promítly do výše tohoto doplatku), i když by poplatník zároveň ještě zaplatil svůj existující nedoplatek na paušální záloze u správce daně před jeho zánikem. Režim je proto nastaven tak, aby nejdříve zanikl nedoplatek u správce daně (uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů za dané zdaňovací období) a doplatek na pojistném u zdravotní pojišťovny vznikl buď stejným okamžikem (pokud je přehled o příjmech a výdajích podán před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání), nebo později, pokud bude přehled podán později (lhůta pro jeho podání je o měsíc delší než lhůta pro podání daňového přiznání).

K bodu 12 (§ 24 odst. 5)

Pojištěnec, který hodlá vstoupit do režimu paušální daně a současně zahajuje samostatnou výdělečnou činnost, může tyto skutečnosti oznámit orgánu Finanční správy České republiky. V zájmu zjednodušení postupu pro osoby samostatně výdělečně činné se tímto umožňuje, aby zahájení samostatné výdělečné činnosti a údaje dle odstavce 1 osoba samostatně výdělečně činná nemusela oznamovat současně příslušné zdravotní pojišťovně, ale využila dané možnosti a pověřila splněním této oznamovací povinnosti orgán Finanční správy České republiky.

Na základě fikce uvedené v § 38ld odst. 4 zákona o daních z příjmů není potřeba jako v případě učinění oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti živnostenskému úřadu normovat, že je tato povinnost považována za splněnou podáním u správce daně. Z fikce upravené v zákoně o daních z příjmů totiž vyplývá, že až na písemnost předanou správcem daně správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění (viz § 38ld odst. 3 zákona o daních z příjmů) se hledí jako na podání, které učinila osoba samostatně výdělečně činná (přestože jej fakticky zaslala správci dani), tomuto správci registru. Okamžik předání těchto údajů správcem daně je pak rozhodný pro účely posouzení splnění lhůty pro tuto povinnost, kdy tato lhůta je splněna podle § 24 odst. 6 zákona o pojistném na zdravotní pojištění okamžikem podání správci centrálního registru pojištěnců, tj. předáním údajů správce daně tomuto registru. Vzhledem ke skutečnosti, že společné podání poplatník musí podat správci daně do dne zahájení samostatné činnosti a správce daně má na předání údajů 3

pracovní dny ode dne, kdy poplatník učinil společné podání, bude tato lhůta splněna (viz blíže důvodová zpráva k § 38ld odst. 4 zákona o daních z příjmů). Z důvodu, že správce daně bude předávat údaje z této oznamovací povinnosti správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění a nikoli zdravotním pojišťovnám a až na toto předání se bude hledět jako na oznamovací povinnost učiněnou osobou samostatně výdělečně činnou správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění, je nutné normovat, že i v tomto případě (podáním oznámení správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky) je splněna povinnost oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti zdravotní pojišťovně. Správce registru pak předá údaje příslušné zdravotní pojišťovně na základě § 27 odst. 5 zákona o pojistném na zdravotní pojištění.

K bodu 13 (§ 24 odst. 6)

Ustanovení navazuje na předchozí ustanovení odstavce 5, které umožňuje, aby údaje dle odstavce 1 osoba samostatně výdělečně činná nemusela oznamovat současně příslušné zdravotní pojišťovně, ale prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky správci centrálního registru pojištěnců. Tím se považuje za den splnění této oznamovací povinnosti u příslušné zdravotní pojišťovny den podání oznámení u správce centrálního registru pojištěnců.

K bodu 14 (§ 27 odst. 5)

V souvislosti se zavedením paušálního režimu pro osoby samostatně výdělečně činné bude orgán Finanční správy České republiky předávat veškeré potřebné informace spojené se správou režimu paušální daně Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky jakožto správci centrálního registru. K zajištění kontinuity předávání informací příslušné zdravotní pojišťovně se správci centrálního registru ukládá povinnost předávání těchto informací zdravotním pojišťovnám, a to vždy k čtvrtému dni v měsíci.

K čl. VIII – přechodná ustanovení

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že pro uplatnění daně, jakož i práv a povinností vyplývajících ze zákona za zdaňovací období před účinností tohoto zákona se použijí předpisy platné do dne předcházejícího účinnosti (dosavadní předpisy).

K bodu 2

Přechodné ustanovení reaguje na zrušení institutu daně stanové paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v dosavadním znění. Protože daň mohla být podle tohoto ustanovení stanovena paušální částkou až na tři zdaňovací období dopředu, tedy i na zdaňovací období započatá ode dne účinnosti tohoto zákona, stanoví se, že pro osobu samostatně výdělečně činnou s takto stanovenou daní se i po tato zdaňovací období použije ustanovení zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění upravující stanovení vyměřovacího základu pro osobu samostatně výdělečně činnou s takto stanovenou daní z příjmů ve znění před nabytím účinnosti této novely.

K části šesté – změna zákona o státní sociální podpoře

K čl. IX

K bodu 1 (§ 5 odst. 1 písm. a) bod 2)

V souvislosti se zavedením paušálního režimu je nutné zrušit opatření, které je nadbytečné vzhledem k tomu, že podle nové právní úpravy již nebude možné stanovit předpokládané vynaložené výdaje a předpokládané příjmy poplatníka v paušálním režimu.

K bodu 2 (§ 5 odst. 1 písm. a) závěrečná část ustanovení)

U poplatníků podléhajících dani z příjmů stanovené paušální částkou se za příjem ze samostatné činnosti považuje příjem předpokládaný po odečtu předpokládaných výdajů a daně z příjmů. Takto se dosud započítávají příjmy uvedené v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku. Vzhledem k úpravě daňových a odvodových povinností u osob, které vstoupí do paušálního režimu, u kterých již nebude možné stanovit konkrétní příjem (a odvody), je nezbytné upravit započítávání příjmů ze samostatné činnosti tak, aby mohl být posouzen nárok a výše dávek státní sociální podpory odvislých od příjmů rodiny i u těchto osob.

K bodu 3 (§ 5 odst. 4 písm. b))

Vzhledem k tomu, že příjmy ze samostatné činnosti mohou být u poplatníka v paušálním režimu v rozmezí od 1 Kč do 799 999 Kč, navrhuje se, aby pro účely dávek státní sociální podpory byl příjem stanoven v případě hlavní činnosti ve výši odpovídající nejméně částce 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, stejně jako je stanovena minimální částka u ostatních osob ze samostatné činnosti. Jde-li o činnost vedlejší, pak se vychází z prohlášení osoby o příjmu.

K čl. X – přechodné ustanovení

Přechodné ustanovení se navrhuje v souladu s úpravou zápočtu příjmů ze samostatné činnosti pro účely dávek státní sociální podpory. Příjmy uvedené v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, jsou rozhodné pro příjmově testované dávky státní sociální podpory náležející od počátku tohoto období, tj. od 1. července. Např. příjem ze samostatné činnosti za zdaňovací období roku 2021 bude rozhodným pro dávky náležející od 1. července roku 2022 do 30. června 2023.

K části sedmé – změna zákona o důchodovém pojištění

K čl. XI

K bodu 1 (§ 6 odst. 1 písm. h))

Smyslem zavedení nového kvalifikovaného důvodu pro dobrovolnou účast na důchodovém pojištění je umožnit osobě samostatně výdělečně činné v paušálním režimu, aby kdykoli v budoucnu mohla zpětně získat účast na důchodovém pojištění za dobu této samostatné výdělečné činnosti, pokud jí za tuto dobu vznikl dluh na paušálním pojistném, který již nelze vymáhat, neboť byl prekludován z důvodu uplynutí lhůty pro placení podle daňového řádu.

Dluhy na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které osoba samostatně výdělečně činná platí jako součást paušálních veřejných pojistných, totiž nebude přebírat a vymáhat okresní správa sociálního zabezpečení. Dluh na záloze na pojistné zanikne ve stejné lhůtě, v jaké zanikne dluh na paušálním veřejném pojistném; nebude proto možné, aby si osoba samostatně výdělečně činná zaniklý dluh na zálohách za dobu paušálního režimu mohla doplatit.

Řešením pro takovou osobu samostatně výdělečně činnou může být zpětné přihlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění právě z tohoto nového kvalifikovaného důvodu. Pokud by tento nový důvod zaveden nebyl, osoba samostatně výdělečně činná by po prekluzi dluhu na paušálním pojistném již neměla šanci tuto dobu pojištění získat, což by mohlo negativně ovlivnit výši jejího důchodu, v horším případě by v důsledku toho mohl být vznik nároku na důchod opožděn či zcela vyloučen.

Dobrovolná účast na důchodovém pojištění může být pro osobu samostatně výdělečně činnou v paušálním režimu využitelná rovněž za účelem zvýšení vyměřovacího základu nad rámec částky stanovené v § 14 odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s cílem zajištění vyššího důchodu v budoucnu. Vhodným nástrojem zde může být tato účast bez uvedení důvodu, tj. v režimu ustanovení § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Tuto účast je možno využívat průběžně (zpětně nejvýše 1 rok před podáním přihlášky). Tento typ účasti je možný nejvýše v rozsahu 15 let, což však nepředstavuje zásadní problém (nyní ani do budoucna), neboť efektu navýšení vyměřovacího základu za konkrétní kalendářní rok lze dosáhnout přihlášením k dobrovolné účasti např. pouze na jeden měsíc (resp. na jeden den) v tomto roce. Výši vyměřovacího základu si pojištěnec může stanovit libovolně, horní limit není stanoven, dolní limit činí 1/4 průměrné měsíční mzdy platné pro kalendářní rok, v němž se pojistné platí.

K bodu 2 (§ 10 odst. 6 písm. a))

Zrušuje se ustanovení, podle kterého se za ukončení samostatné výdělečné činnosti považuje přerušení činnosti, pouze pokud trvalo po měsíci, ve kterém k němu došlo, alespoň 6 kalendářních měsíců po sobě jdoucích. V důsledku zrušení tohoto ustanovení bude každé přerušení činnosti, tedy bez ohledu na jeho délku, považováno za ukončení činnosti.

K bodu 3 (§ 10 odst. 7)

Stanoví se speciální pravidlo určující, že osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů, je vždy účastna pojištění, tedy bez ohledu na splnění podmínek uvedených v předchozích odstavcích. Taková osoba samostatně výdělečně činná, která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá povinnou účast na pojištění, a vstoupí do paušálního režimu, je tedy účastna pojištění i bez toho, že by musela podávat přihlášku okresní správě sociálního zabezpečení. Smyslem tohoto ustanovení je sjednotit dobu, kdy je osoba samostatně výdělečně činná účastna pojištění, s dobou, po kterou platí zálohy na pojistné v rámci paušálních záloh (ty platí vždy, když je poplatníkem v paušálním režimu podle zákona o daních z příjmů, viz § 38lk odst. 4 zákona o daních z příjmů).

K části osmé – změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

K čl. XII

K bodu 1 (§ 8 odst. 1)

Podle zákona o daních z příjmů osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem v paušálním režimu, platí zálohy a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které jsou součástí paušální daně, resp. které jsou v paušální dani zahrnuty, na účet orgánu Finanční správy České republiky, a nikoli na účet příslušné zdravotní pojišťovny. Orgán Finanční správy České republiky vybrané zálohy a pojistné převádí na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění zřízený dle § 20 zákona č. 592/1992 Sb., a tyto platby jsou pak předmětem přerozdělování podle téhož ustanovení.

Placení záloh a pojistného (o pojistné jde tehdy, kdy daň je rovna paušální dani) v případě osoby samostatně výdělečně činné, která je v paušálním režimu, se řídí zákonem o daních z příjmů.

Pozn.: V případě, že daň z příjmů je rovna paušální dani (tzn. že osoba samostatně výdělečně činná v paušálním režimu nepodává daňové přiznání, a tedy ani Přehled dle § 24 zákona č. 592/1992 Sb.), považují se zálohy na pojistné za pojistné na veřejné zdravotní pojištění. V případě že daň z příjmů není rovna paušální dani (tzn. že osoba samostatně výdělečně činná podává daňové přiznání a Přehled), považují se zálohy na pojistné nadále za zálohy, a po

podání daňového přiznání a následně Přehledu se tyto zálohy zúčtují proti pojistnému zjištěnému dle Přehledu.

K bodu 2 (§ 10 odst. 3)

Pojištěnec, který hodlá vstoupit do režimu paušální daně a současně zahajuje samostatnou výdělečnou činnost, může tyto skutečnosti oznámit orgánu Finanční správy České republiky. V zájmu zjednodušení postupu pro osoby samostatně výdělečně činné se tímto umožňuje, aby zahájení samostatné výdělečné činnosti pojištěnec nemusel oznamovat současně také příslušné zdravotní pojišťovně, ale využil dané možnosti a pověřil splněním této oznamovací povinnosti orgán Finanční správy České republiky.

Na základě fikce uvedené v § 38ld odst. 4 zákona o daních z příjmů, není potřeba jako v případě učinění oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti živnostenskému úřadu normovat, že je tato povinnost považována za splněnou podáním u správce daně. Z fikce upravené v zákoně o daních z příjmů vyplývá, že na písemnost předanou správcem daně správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění (viz § 38ld odst. 3 zákona o daních z příjmů) se hledí jako na podání, které učinila osoba samostatně výdělečně činná (přestože jej fakticky zaslala správci dani), tomuto správci registru. Okamžik předání těchto údajů správcem daně je pak rozhodný pro účely posouzení splnění lhůty pro tuto povinnost. Vzhledem ke skutečnosti, že společné podání poplatník musí podat do dne zahájení samostatné činnosti a správce daně má na předání údajů 3 pracovní dny ode dne, kdy poplatník učinil společné podání správci daně, bude tato lhůta splněna (viz blíže důvodová zpráva k § 38ld odst. 4 zákona o daních z příjmů). Při posouzení, zda je tato povinnost splněna, se použije § 24 odst. 6 zákona o pojistném na zdravotní pojištění v novelizovaném znění, podle kterého se za den splnění oznamovací povinnosti se považuje okamžik podání správci centrálního registru pojištěnců, tj. předáním údajů správce daně tomuto registru. Z důvodu, že správce daně bude předávat údaje z této oznamovací povinnosti správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění a nikoli zdravotním pojišťovnám a až na toto předání se bude hledět jako na oznamovací povinnost učiněnou osobou samostatně výdělečně činnou správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění, je nutné normovat, že i v tomto případě je splněna povinnost oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti zdravotní pojišťovně. Správce registru pak předá údaje příslušné zdravotní pojišťovně na základě § 27 odst. 5 zákona o pojistném na zdravotní pojištění.

K části deváté – změna zákona o rozpočtovém určení daní

K čl. XIII

K bodu 1 (§ 3 odst. 1 písm. c))

Navrhuje se legislativně-technická úprava ustanovení. Zaprvé se zrušuje uvedení zálohy daně v závorce, neboť obecně platí, že kde se hovoří o dani, rozumí se jí i záloha na daň, a není tedy třeba ji uvádět zvlášť, nadto v závorce, která se v legislativním textu nepoužívá. Zadruhé se zrušuje čárka, neboť oddělovaná slova představují přívlastek těsný, nikoli volný, a proto zde čárka být nemá. Dále se zrušují slova „zaměstnavatelem jako“ jednak pro nadbytečnost, protože postačuje označení „plátce daně“, jednak pro vyhnutí se nejasnostem, zda se jedná o zaměstnavatele podle zákoníku práce, nebo ve významu podle § 6 odst. 2 zákona o daních z příjmů.

K bodu 2 (§ 3 odst. 1 písm. e))

Navrhuje se legislativní úprava uvádějící z důvodu přehlednosti jednotlivé výjimky do bodů a zároveň doplnění výjimky pro zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani, pro které je stanoven zvláštní režim v nově doplňovaném písmenu g).

K bodu 3 (§ 3 odst. 1 písm. g))

V souvislosti se zaváděním paušální daně se doplňuje nové pravidlo stanovící podíl rozpočtu krajů na výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani. Vzhledem ke speciálnímu režimu výběru těchto záloh se tento podíl neurčuje z celostátního hrubého výnosu, ale z výnosu těchto záloh a daně, tedy z hrubého výnosu zaevidovaného na splatnou daň, viz § 2 písm. b) zákona o rozpočtovém určení daní. Poplatník v paušálním režimu totiž platí paušální zálohy, které zahrnují zálohu na daň z příjmů fyzických osob, zálohu na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a zálohu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění, viz § 38lk zákona o daních z příjmů, na společný osobní daňový účet. Zároveň je poplatníkovi umožněno, aby na tento účet zaslal platbu paušálních záloh i na několik zálohových období (tj. kalendářních měsíců) dopředu a tato zasláná částka tvořící přeplatek bude na tomto účtu „čekat“ až do splatnosti jednotlivých záloh; viz § 38lm odst. 1 zákona o daních z příjmů, podle kterého se přeplatek na společném osobním daňovém účtu zásadně nepoužije na úhradu nedoplatku na jiném osobním daňovém účtu nebo u jiného správce daně. Na účet okresní správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění se podle § 38lo odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů převádí až výnos záloh na veřejné pojistné a paušálních veřejných pojistných, tedy v souladu s § 2 písm. b) zákona o rozpočtovém určení daní pouze část celostátního hrubého výnosu zaevidovaná na splatnou daň. Z toho důvodu se i v § 3 odst. 1 písm. g) zákona o rozpočtovém určení daní stanoví, že příjmem rozpočtů jednotlivých krajů je až podíl na výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani, protože není úmyslem rozdělovat veškeré prostředky zaplacené na společný osobní daňový účet poplatníka v paušálním režimu, ale až prostředky připadající na splatnou daň nebo zálohu na ni.

K bodu 4 (§ 3 odst. 2)

Zprvė se navrhuje zrušit slovo „procentní“, a to z důvodu, že v rámci zákona o rozpočtovém určení daní je „část celostátního hrubého výnosu daně“ podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 uváděna na některých místech jako „procentní“ a na některých nikoli, viz např. § 4 odst. 2 písm. d) a § 4 odst. 4; slovo „procentní“ se proto ve všech výskytech tohoto pojmu zrušuje jako nadbytečné, neboť to, že jde o podíl určený procentem, je zřejmé z textu § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena g) do odstavce 1; výnos podle tohoto nově doplněného ustanovení se také mezi kraje rozděluje v souladu s přílohou č. 1 k zákonu o rozpočtovém určení daní.

K bodu 5 (§ 4 odst. 1 písm. c))

Navrhuje se legislativně-technická úprava ustanovení. Zprvė se zrušuje uvedení zálohy daně v závorce, neboť obecně platí, že kde se hovoří o dani, rozumí se jí i záloha na daň, a není tedy třeba ji uvádět zvlášť, nadto v závorce, která se v legislativním textu nepoužívá. Druhou změnou se zprvė zrušuje čárka, neboť oddělovaná slova představují přívlastek těsný, nikoli volný, a proto zde čárka být nemá. Zadruhé se zrušují slova „zaměstnavatelem jako“ jednak pro nadbytečnost, protože postačuje označení „plátce daně“, jednak pro vyhnutí se nejasnostem, zda se jedná o zaměstnavatele podle zákoníku práce, nebo ve významu podle § 6 odst. 2 zákona o daních z příjmů, a zatřetí se odstraňuje nadbytečný odkaz na zákon o daních z příjmů, neboť plátce daně z příjmů ze závislé činnosti je v zákoně o daních z příjmů vymezen pro celý právní řád.

Začtvrté se provádí oprava stávajícího textu. V dosavadním znění byl v písmenu c) upraven podíl obcí na celostátním hrubém výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně a v písmenu d) podíl na celostátním hrubém výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby s výjimkou uvedenou v písmenu c); daň

z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděná plátcem daně podle zvláštní sazby daně tedy podle textu zákona spadala pod písmeno c). Správně však má tato daň spadat pod písmeno d), stejně jako je tomu u podílu krajů podle § 3 odst. 1 písm. c) a d).

K bodu 6 (§ 4 odst. 1 písm. d))

Zrušuje se uvedení zálohy daně v závorce, neboť obecně platí, že kde se hovoří o dani, rozumí se jí i záloha na daň, a není tedy třeba ji uvádět zvlášť, nadto v závorce, která se v legislativním textu nepoužívá. Dále se zrušuje výjimka stanovená pro výnosy uvedené pod písmenem c) z důvodů uvedených v odůvodnění předchozího novelizačního bodu.

K bodu 7 (§ 4 odst. 1 písm. e))

Navrhuje se legislativní úprava uvádějící z důvodu přehlednosti jednotlivé výjimky do bodů a zároveň doplnění výjimky pro zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani, pro které je stanoven zvláštní režim v nově doplňovaném písmenu i). Výjimka navržená v bodě 1 zahrnuje i podíl na celostátním hrubém výnosu daně z příjmů fyzických osob uvedený v § 4 odst. 1 písm. h), který není součástí celostátního hrubého výnosu daně podle písmene e), ale v současném znění tato výjimka není uvedena.

K bodu 8 (§ 4 odst. 1 písm. f))

Opravuje se nesprávný odkaz v dosavadním textu, kdy výjimka má být stanovena pro písmeno g), nikoli h), neboť písmeno g) obsahuje pravidlo pro rozdělení výnosu daně z příjmů právnických osob, písmeno h) nikoli, a proto nemůže představovat výjimku z pravidla uvedeného v písmenu f).

K bodu 9 (§ 4 odst. 1 písm. h))

Navrhuje se legislativně-technická úprava ustanovení. Zaprvé se zrušuje uvedení zálohy daně v závorce, neboť obecně platí, že kde se hovoří o dani, rozumí se jí i záloha na daň, a není tedy třeba ji uvádět zvlášť, nadto v závorce, která se v legislativním textu nepoužívá. Druhou změnou se jednak zrušuje čárka, neboť oddělovaná slova představují přívlastek těsný, nikoli volný, a proto zde čárka být nemá. Dále se zrušují slova „zaměstnavatelem jako“ jednak pro nadbytečnost, protože postačuje označení „plátce daně“, jednak pro vyhnutí se nejasnostem, zda se jedná o zaměstnavatele podle zákoníku práce, nebo ve významu podle § 6 odst. 2 zákona o daních z příjmů.

K bodu 10 (§ 4 odst. 1 písm. i))

V souvislosti se zaváděním paušální daně se doplňuje nové pravidlo stanovící podíl rozpočtu obcí na výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani. Vzhledem ke speciálnímu režimu výběru těchto záloh se tento podíl neurčuje z celostátního hrubého výnosu, ale z výnosu těchto záloh a daně, tedy z hrubého výnosu zaevidovaného na splatnou daň, viz § 2 písm. b) zákona o rozpočtovém určení daní. Poplatník v paušálním režimu totiž platí paušální zálohy, které zahrnují zálohu na daň z příjmů fyzických osob, zálohu na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a zálohu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění, viz § 38lk zákona o daních z příjmů, na společný osobní daňový účet. Zároveň je poplatníkovi umožněno, aby na tento účet zaslal platbu paušálních záloh i na několik zálohových období (tj. kalendářních měsíců) dopředu a tato zasláná částka tvořící přeplatek bude na tomto účtu „čekat“ až do splatnosti jednotlivých záloh; viz § 38lm odst. 1 zákona o daních z příjmů, podle kterého se přeplatek na společném osobním daňovém účtu zásadně nepoužije na úhradu nedoplatku na jiném osobním daňovém účtu nebo u jiného správce daně. Na účet okresní správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění se podle §

38lo odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů převádí až výnos záloh na veřejné pojištění a paušálních veřejných pojistných, tedy v souladu s § 2 písm. b) zákona o rozpočtovém určení daní pouze část celostátního hrubého výnosu zaevidovaná na splatnou daň. Z toho důvodu se i v § 4 odst. 1 písm. i) zákona o rozpočtovém určení daní stanoví, že příjmem rozpočtů jednotlivých obcí je až podíl na výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani, protože není úmyslem rozdělovat veškeré prostředky zaplacené na společný osobní daňový účet poplatníka v paušálním režimu, ale až prostředky připadající na splatnou daň nebo zálohu na ni.

K bodu 11 (§ 4 odst. 2 úvodní část ustanovení)

Zprv se navrhuje zrušit slovo „procentní“, a to z důvodu, že v rámci zákona o rozpočtovém určení daní je „část celostátního hrubého výnosu daně“ podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 uváděna na některých místech jako „procentní“ a na některých nikoli, viz např. § 4 odst. 2 písm. d) a § 4 odst. 4; slovo „procentní“ se proto ve všech výskytech tohoto pojmu zrušuje jako nadbytečné, neboť to, že jde o podíl určený procentem, je zřejmé z textu § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; výnos podle tohoto nově doplněného ustanovení se také mezi obce rozděluje postupem podle § 4 odst. 2.

K bodu 12 (§ 4 odst. 2 písm. d))

Zprv se opravuje písařská chyba, kdy slovo „část“ má být uvedeno ve třetím pádě. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; s výnosem podle tohoto nově doplněného ustanovení se pro účely rozdělení příjmů mezi obce zachází stejně jako s částmi celostátního hrubého výnosu podle odstavce 1 písm. b) až f).

K bodu 13 (§ 4 odst. 3)

Opravuje se chybný odkaz v dosavadním textu, kdy koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů jsou zmíněny v odst. 2 písm. d), odstavec 3 však u těchto pojmů odkazuje na odst. 2 písm. c).

K bodu 14 (§ 4 odst. 4)

Navrhovaná změna souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; s výnosem podle tohoto nově doplněného ustanovení se pro účely rozdělení příjmů mezi obce zachází stejně jako s částmi celostátního hrubého výnosu podle odstavce 1 písm. b) až f).

K bodu 15 (§ 4 odst. 5 úvodní část ustanovení)

Zprv se navrhuje zrušit slovo „procentní“, a to z důvodu, že v rámci zákona o rozpočtovém určení daní je „část celostátního hrubého výnosu daně“ podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 uváděna na některých místech jako „procentní“ a na některých nikoli, viz např. § 4 odst. 2 písm. d) a § 4 odst. 4; slovo „procentní“ se proto ve všech výskytech tohoto pojmu zrušuje jako nadbytečné, neboť to, že jde o podíl určený procentem, je zřejmé z textu § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; procento podílu Prahy, Plzně, Ostravy a Brna na tomto výnosu se také stanoví postupem podle § 4 odst. 5.

K bodu 16 (§ 4 odst. 11 písm. a))

Navrhovaná změna souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; s výnosem podle tohoto nově doplněného ustanovení se pro účely rozdělení příjmů mezi obce zachází stejně jako s částmi celostátního hrubého výnosu podle odstavce 1 písm. b) až f).

K bodu 17 (§ 4 odst. 11 písm. b))

Zprv se navrhuje zrušit slovo „procentní“, a to z důvodu, že v rámci zákona o rozpočtovém určení daní je „část celostátního hrubého výnosu daně“ podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 uváděna na některých místech jako „procentní“ a na některých nikoli, viz např. § 4 odst. 2 písm. d) a

§ 4 odst. 4; slovo „procentní“ se proto ve všech výskytech tohoto pojmu zrušuje jako nadbytečné, neboť to, že jde o podíl určený procentem, je zřejmé z textu § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena i) do odstavce 1; s výnosem podle tohoto nově doplněného ustanovení se pro účely rozdělení příjmů mezi obce zachází stejně jako s částmi celostátního hrubého výnosu podle odstavce 1 písm. b) až f).

K bodu 18 (§ 4 odst. 11 písm. c))

Opravuje se nesprávnost v dosavadním textu, kdy bylo odkazováno na výnos podle odst. 1 písm. h), zatímco odst. 1 písm. h) upravuje celostátní hrubý výnos.

K bodu 19 (příloha č. 1)

Zprvce se navrhuje zrušit slovo „procentní“, a to z důvodu, že v rámci zákona o rozpočtovém určení daní je „část celostátního hrubého výnosu daně“ podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 uváděna na některých místech jako „procentní“ a na některých nikoli, viz např. § 4 odst. 2 písm. d) a § 4 odst. 4; slovo „procentní“ se proto ve všech výskytech tohoto pojmu zrušuje jako nadbytečné, neboť to, že jde o podíl určený procentem, je zřejmé z textu § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1. Druhá úprava souvisí s doplněním nového písmena g) do § 3 odst. 1; přílohou č. 1 upravuje i procentní rozdělení tohoto výnosu mezi jednotlivé kraje.

K části desáté – změna zákona o životním a existenčním minimu

K čl. XIV

K bodu 1 (§ 7 odst. 1 závěrečná část ustanovení)

V souvislosti se zavedením paušálního režimu se zrušují slova „; příjmy z podnikání jsou však u osoby, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle zákona o daních z příjmů¹⁸⁾, předpokládané příjmy, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení jsou předpokládané výdaje, na jejichž základě byla stanovena daň paušální částkou“ včetně poznámky pod čarou č. 18. Důvodem je nadbytečnost textu vzhledem k tomu, že podle nové právní úpravy již nebude možné stanovit předpokládané vynaložené výdaje a předpokládané příjmy poplatníka v paušálním režimu.

K bodu 2 (§ 8 odst. 1 písm. b))

Upravuje se způsob zápočtu příjmů ze samostatné výdělečné činnosti poplatníka v paušálním režimu. Vzhledem k tomu, že u poplatníka v paušálním režimu nebude možné ověřit skutečnou výši čistého příjmu (příjmy ze samostatné činnosti mohou být u poplatníka v paušálním režimu v rozmezí od 1 Kč do 799 999 Kč), navrhuje se přistoupit k fikci a stanovit, že se u takovéto osoby za započitatelný příjem za kalendářní měsíc považuje příjem nejméně ve výši 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Minimální výše započitatelného příjmu se stanoví stejným způsobem jako u ostatních osob, které mají příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a nejsou v paušálním režimu.

K bodu 3 (§ 8 odst. 4 věta první)

Slova „daně z příjmů stanovené paušální částkou“ se nahrazují slovy „v paušálním režimu“ z důvodu terminologické konzistence.

K bodu 4 (§ 8 odst. 4 věta druhá)

Část ustanovení upravuje minimální částku započitatelného příjmu u osoby, která v předcházejícím zdaňovacím období podnikatelskou ani jinou samostatnou výdělečnou činnost ještě nevykonávala. Vzhledem k tomu, že se dosavadní úprava vztahuje pouze na osobu s příjmy ze samostatné výdělečné činnosti, která není v paušálním režimu, ustanovení se doplňuje o poplatníka, který v paušálním režimu je. U obou těchto osob se při stanovení

započitatelných příjmů bude shodně vycházet z poloviny částky 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.

K čl. XV – přechodné ustanovení

Přechodné ustanovení se navrhuje v souladu s úpravou zápočtu příjmů ze samostatné činnosti pro účely zákona o životním a existenčním minimu a z něho vycházejících právních předpisů.

Důvodem je skutečnost, že příjmy ze samostatné činnosti za zdaňovací období roku, ve kterém nabyde účinnosti navrhovaná právní úprava, lze považovat za započitatelné příjmy až od července roku následujícím po roce, ve kterém nabyde účinnosti tento zákon. Do té doby je nutné postupovat podle zákona č. 110/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

K části jedenácté – účinnost

K čl. XVI

Účinnost se navrhuje dnem 1. ledna 2021.

V Praze dne 29. června 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v. r.

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí:
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., v. r.

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní

1. Základní identifikační údaje	
<p>- Název návrhu: návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní</p>	
<p>Zpracovatel: Ministerstvo financí</p>	<p>Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte 1. ledna 2021</p>
Implementace práva EU: Ne	
2. Cíl návrhu zákona	
<p>Návrh změny zákona a zavedení nového institutu paušální daně si klade za cíl úsporu primárně administrativních a až sekundárně finančních nákladů poplatníků daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných a zároveň posílení jejich právní jistoty vůči správci daně. Základním principem je jedna platba vůči správci daně bez nutnosti podávání daňového přiznání a souvisejících přehledů k veřejným pojistným a s minimalizací kontrolních činností ze strany správce daně. Prostřednictvím jedné platby zaplatí poplatník čtyři plnění najednou, jedná se o daň z příjmů, pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.</p>	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano	
<p>Jsou odhadovány dopady na veřejné rozpočty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snížení inkasa daně z příjmů fyzických osob, -196 mil. Kč; - zvýšení inkasa pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, +530 mil. Kč; - snížení inkasa pojistného na veřejné zdravotní pojištění, - 2 mil. Kč; - nepřímý negativní dopad na zvýšení inkasa DPH, -52 mil. Kč. <p>Při odhadu dopadu bylo přihlédnuto mimo jiné k současnému negativnímu ekonomickému vývoji v důsledku šíření nemoci COVID-19.</p>	
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne	
3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano	
<p>Hlavním přínosem je snížení administrativní zátěže poplatníků daně z příjmů fyzických osob – nemusí vést daňovou evidenci, nemusí podávat daňové přiznání a přehledy na veřejná pojistná. Nový režim zajistí plnění povinností k dani z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných jednou platbou na účet správce daně.</p> <p>Dalším přínosem je minimalizace kontrol ze strany správce daně a správců veřejných pojistných,</p>	

jež dává podnikateli klid na podnikání (správci daně a veřejných pojistných budou přezkoumávat splnění podmínek vstupu do režimu paušalizace). V neposlední řadě je přínosem zvýšení právní jistoty podnikatelů, že pokud plní podmínky paušálního režimu, tak platí daň a veřejná pojistná v předem stanovené výši.
3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ano
<p>Vzhledem k tomu, že daň z příjmů fyzických osob je podle rozpočtového určení daní zařazena do sdílených daní, lze při vstupu většího počtu poplatníků do paušálního režimu předpokládat vliv výnosu této daně na rozpočty obcí a krajů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopad na rozpočet krajů, -10,5 mil. Kč; - dopad na rozpočet obcí, -27,7 mil. Kč.
3.5 Sociální dopady: Ne
3.6 Dopady na spotřebitele: Ne
3.7 Dopady na životní prostředí: Ne
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne
3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne
3.10 Korupční rizika: Ne
3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

Obsah

<u>1. Důvod předložení a cíle</u>	<u>5</u>
1.1 Definice problému	5
1.2 Popis existujícího stavu - daň stanovená paušální částkou	6
1.3 Identifikace dotčených subjektů	8
1.4 Popis cílového stavu	8
1.5 Zhodnocení rizika	9
<u>2. Návrh variant řešení</u>	<u>10</u>
2.1 Varianta 0 – daň stanovená paušální částkou	10
2.2 Varianta 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima + 500 Kč daň	10
2.3 Varianta 2 – paušální režim do 1 mil. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň	12
2.4 Varianta 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň	13
<u>3. Vyhodnocení nákladů a přínosů</u>	<u>14</u>
3.1 Identifikace nákladů a přínosů	14
3.2 Náklady (N)	14
3.3 Přínosy (P)	16
<u>4. Vyhodnocení nákladů a přínosů variant</u>	<u>16</u>
4.1 Varianta 0 – daň stanovená paušální částkou	16
4.2 Varianta 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima + 500 Kč daň	16
4.2.1 Náklady	16
4.2.2 Přínosy	21
4.3 Varianta 2 – paušální režim do 1 mil Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň	23
4.3.1 Náklady	23
4.3.2 Přínosy	28
4.4 Varianta 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň	30
4.4.1 Náklady	30
4.4.2 Přínosy	34
<u>5. Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení</u>	<u>36</u>
<u>6. Implementace doporučené varianty a vynucování</u>	<u>37</u>
<u>7. Přezkum účinnosti regulace</u>	<u>38</u>
<u>8. Konzultace a zdroje dat</u>	<u>38</u>

1. Důvod předložení a cíle

Zhodnocení dopadů regulace k návrhu zákona o daních z příjmů v souvislosti se zavedením nového institutu paušální daně.

1.1 Definice problému

Stávající úprava zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) obsahuje v ustanovení § 7a možnost poplatníkům s příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, ze živnostenského podnikání a z jiného podnikání, ke kterému je potřebné podnikatelské oprávnění, stanovit daň paušální částkou. Tento institut je v zákonné úpravě od roku 2001, v průběhu let doznal řady úprav, ovšem nikdy v celé historii existence nedosáhl významného zájmu, co do počtu využití poplatníky daně z příjmů fyzických osob (ročně jej využije zhruba 50 poplatníků). Nepřinesl očekávané významné snížení administrativy jak na straně podnikajících fyzických osob, tak ani na straně daňové správy a navíc je zaměřen, oproti současnému požadavku paušalizovat i odvody na veřejných pojistných, pouze na oblast daně z příjmů, a to na základě dosahovaných příjmů a výdajů za určitý historický úsek. Osoby s příjmy ze samostatné činnosti si mohou požádat o stanovení daně paušální částkou, kterou správce daně stanovuje rozhodnutím a není tudíž zcela jisté, že jim bude daň takto stanovena. Podstatně administrativně zatěžující na straně poplatníka zůstává skutečnost, že o stanovení daně paušální částkou musí požádat a správce daně ve věci jeho žádosti o stanovení daně paušální částkou zahájí řízení, jehož výsledkem je v kladném případě vydání rozhodnutí o stanovení daně paušální částkou. V podané žádosti musí poplatník uvést kromě obecných náležitostí předpokládané příjmy a k těmto příjmům předpokládané výdaje. Dále pak nesmí opomenout všechny ostatní rozhodné skutečnosti nezbytné pro stanovení daně paušální částkou, tj. všechny předpokládané nezdánitelné části základu daně a slevy na dani. Negativní skutečností pro poplatníka žádajícího o stanovení daně paušální částkou je nemožnost uplatnění daňové ztráty vyměřené v minulém zdaňovacím období či nepřihlídnutí k daňovému bonusu. Dalším negativem pro poplatníka je povinnost vést jednoduchou evidenci příjmů, pohledávek a hmotného majetku i při stanovení daně paušální částkou. Stanovit daň paušální částkou je umožněna i plátcům DPH, avšak nejsou zbaveni povinných evidencí podle zákona o dani z přidané hodnoty.

Ze strany správce daně je řízení ve věci stanovení daně paušální částkou poměrně administrativně náročné v tom smyslu, že jde o individuální stanovení daně, tj. správce daně vede řízení pro každou podanou žádost zvlášť. V případě stanovení daně paušální částkou u poplatníka podnikajícího za spolupráce druhého z manželů vede řízení i k žádosti podané druhým z manželů. Správce daně musí posoudit správnost a objektivnost údajů uvedených v žádosti, uvedené skutečnosti ověřuje z daňového spisu (podaná daňová přiznání, výsledky doměřovacích řízení, poznatky z místních šetření) optimálně za poslední tři zdaňovací období. I při stanovení daně paušální částkou musí správce daně vycházet ze základního cíle správy daně, tj. správného zjištění a stanovení daně a zabezpečení její úhrady. Správce daně by proto měl vycházet i ze znalostí okolností, za kterých poplatník vykonává podnikatelskou činnost, z místních poměrů, případně porovnání údajů uváděných poplatníkem s údaji vykazovanými jinými srovnatelnými subjekty. V případě potřeby si správce daně pro posouzení objektivnosti poplatníkem uváděných údajů od poplatníka vyžádá předložení evidencí (účetnictví, daňové evidence, záznamů o příjmech a evidenci pohledávek, případně jiných evidencí), které poplatník vedl v předchozích zdaňovacích obdobích. Stanovení daně paušální částkou je správce daně povinen s poplatníkem projednat, zaznamenat formou protokolu podle

daňového řádu, jehož součástí je i rozhodnutí. Institut stanovení daně paušální částkou tak výrazně nezbavuje poplatníka administrativní zátěže oproti řádnému podání daňového přiznání v běžném režimu, neboť v sobě nese stejný princip stanovení daně tak, jak by bylo postupováno při jejím výpočtu v daňovém přiznání, navíc je poplatník zatížen součinností vůči správci daně po celou dobu řízení a nejistotou kladného rozhodnutí správce daně o stanovení daně paušální částkou. Na straně správce daně se ukazuje tento institut více administrativně zatěžující oproti vyměření daně podle poplatníkem podaného přiznání k dani z příjmů, neboť na sebe váže další úkony, nutné pro správné stanovení daně paušální částkou.

V neposlední řadě je pro poplatníky určitou překážkou i relativně krátká lhůta pro podání žádosti o stanovení daně paušální částkou (do 31. ledna běžného zdaňovacího období).

1.2 Popis existujícího stavu - daň stanovená paušální částkou

Pro stanovení základu daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP se vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji na základě vedení daňové evidence, z výsledku hospodaření na základě vedení účetnictví, ze záznamů o příjmech v případě, že poplatník uplatní paušální výdaje, a dále je možno vycházet z rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, požádá-li poplatník o stanovení daně paušální částkou v souladu s § 7a ZDP.

V současné době zákon stanoví, že správce daně může stanovit na žádost podanou nejpozději do 31. ledna daň paušální částkou poplatníkovi:

- kterému kromě příjmů podle § 6, příjmů od daně osvobozených a příjmů zdanitelných zvláštní sazbou daně plynou pouze příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až c), tj. příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění;
- dále mu plynou úroky z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka [§ 8 odst. 1 písm. g) ZDP];
- u něhož roční výše těchto příjmů v bezprostředně předcházejících 3 zdaňovacích obdobích nepřesáhla 5 000 000 Kč.

Pokud poplatník provozuje podnikatelskou činnost bez spolupracujících osob s výjimkou spolupracující manželky, která také může požádat o stanovení daně paušální částkou. Vyloučen z daného režimu je poplatník, který je společníkem společnosti. Z tohoto režimu jsou dále vyloučeni i poplatníci, kteří mají příjmy v podobě podílu na zisku jako společník veřejné obchodní společnosti či komplementář komanditní společnosti, příjmy z autorských honorářů, z nezávislého povolání a z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku.

V žádosti o stanovení daně paušální částkou musí poplatník uvést předpokládané příjmy a předpokládané výdaje. Rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji se sníží o nezdanitelné částky základu daně podle § 15 ZDP a z výsledné částky se vypočte daň (sazbou 15%). Tato daň se sníží:

- o předpokládanou slevu na dani podle § 35ba ZDP nebo
- o předpokládanou slevu na dani podle § 35c ZDP.

Výši daně stanovené paušální částkou stanoví správce daně individuálně na základě předpokládané výše daně za zdaňovací období. Zákon o daních z příjmů upravuje postup, jímž správce daně paušální částku vyčíslí. Výše daně stanovené paušální částkou vychází z rozdílu předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů, které poplatník uvedl vedle dalších skutečností v žádosti o stanovení daně paušální částkou. Tento rozdíl se upraví o zákonem stanovené položky a z výsledné částky se určí daň za pomoci standardní sazby

15 %. Rovněž se zohlední předpokládané slevy na dani nebo daňové zvýhodnění. Minimální paušální daň pak činí 600 Kč. Správce daně takto vyčíslenou daň musí projednat s poplatníkem a následně vydat rozhodnutí o stanovení daně, a to do 15. května daného zdaňovacího období. Daň je následně splatná nejpozději do 15. prosince daného zdaňovacího období. Z toho plyne, že poplatník s takto stanovenou daní neplatí zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

Dosáhne-li poplatník v průběhu zdaňovacího období příjmů:

- z prodeje věci, která byla zahrnuta do obchodního majetku;
 - ze závislé činnosti;
 - z podílu společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti na zisku;
 - ze samostatné činnosti neuvedených v § 6 ZDP;
 - z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů;
- a to v úhrnné výši přesahující 15 000 Kč za zdaňovací období, je povinen po skončení zdaňovacího období podat daňové přiznání. V tomto daňovém přiznání příjmy a výdaje z činností, ze kterých mu byla stanovena daň paušální částkou, uplatní ve výši, ze které správce daně vycházel při stanovení daně paušální částkou, s tím, že zaplacenou daň paušální částkou započte na výslednou daňovou povinnost. Podáním tohoto přiznání se rozhodnutí o dani stanovené paušální částkou v části vztahující se na zdaňovací období, za které bylo toto přiznání podáno, ruší.

Správce daně může daň paušální částkou stanovit i na více zdaňovacích obdobích, nejdéle však na 3. Správce daně také může daň stanovenou paušální částkou zrušit, a to pro zdaňovací období následující po zdaňovacím období, v němž bylo zjištěno, že:

- její výše neodpovídá příjmu z činnosti, ze které byla stanovena daň paušální částkou;
- nebo došlo ke změně podmínek rozhodných pro stanovení daně paušální částkou daně.

Poplatník, jemuž byla stanovena paušální daň, je povinen vést jednoduchou evidenci o výši dosahovaných příjmů, výši pohledávek a o hmotném majetku používaném pro výkon dané činnosti.

Požádá-li poplatník o stanovení daně paušální částkou do 31. ledna 2020 na zdaňovací období 2020 a stanoví-li správce daně daň paušální částkou do 15. května 2020, bude muset poplatník takto stanovenou daň do 15. prosince 2020 zaplatit.

Následující tabulka uvádí počty podaných žádostí o stanovení daně paušální částkou v jednotlivých letech v součtu za všechny kraje. Data za rok 2019 jsou uváděna k 26. 8. 2019.

Počet podaných žádostí o stanovení daně paušální částkou

Rok	Počet podaných žádostí o stanovení daně paušální částkou	Počet vydaných rozhodnutí (kladných) o stanovení daně paušální částkou
2013	42	41
2014	45	39
2015	36	31

2016	39	28
2017	158	57
2018	57	50
srpen 2019	28	0

Zdroj: Údaje z databázi finančních úřadů aktuální k 26. 8. 2019

1.3 Identifikace dotčených subjektů

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Dotčenými subjekty jsou poplatníci daně z příjmů fyzických osob s nižšími příjmy ze samostatné činnosti a bez jiných příjmů, kteří nejsou společníkem společnosti (veřejné obchodní společnosti či komplementář komanditní společnosti).

Skupina poplatníků s nižšími příjmy platí ve většině případů nulovou daň z příjmů a minimální odvody sociálního a zdravotního pojistného. Tato skupina se dá poměrně snadno standardizovat, což oproti skupinám nad 1 milion Kč není typickým prvkem. Paušální daň cílí na úsporu administrativních nákladů, které mají vliv právě na podnikání nejdrobnějších poplatníků. U většiny těchto poplatníků není oproti dani významná odchylka, protože většina odvádí minima pojistného a nulovou daň z příjmů.

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce daně

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Finanční správy České republiky, jimž je svěřena působnost a pravomoc v rámci zákona o daních z příjmů.

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce pojistného

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Správy sociálního zabezpečení a její okresní pobočky a dále zdravotní pojišťovny.

1.4 Popis cílového stavu

Primárním cílem je zjednodušit stávající daňový systém a zároveň dosáhnout na společný výběr paušalizovaných veřejných pojistných. Tento cíl je podle Programového prohlášení vlády prioritou vlády pro oblast financí a hospodaření státu pro současné volební období, ve kterém se zavázala ke konkrétní změně, kterou je rozšíření institutu paušální daně.

Cílem je vytvoření institutu pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob s nižšími příjmy ze samostatné činnosti a bez jiných příjmů, který by umožnil zjednodušit administrativu, která je pro ně spojena s plněním daňových a pojistných povinností.

Klíčovým prvkem v tomto je odbřemenění od povinností týkajících se vypočítávání základu daně a pojistných a v případě daně též uplatňování položek, které základ nebo daň ještě dodatečně korigují (slevy na dani a daňové odpočty).

Namísto standardního výpočtu tak bude pro vybranou skupinu osob možné, aby byla jejich daň a pojistné přímo určeny ze zákona. K tomuto postačí, aby poplatník naplnil předem dané podmínky v zákoně, čímž následně získá jistotu exaktně stanovené daně bez další potřeby kvantifikace či dokazování jednotlivých složek základu daně či nároku na odčitatelné položky či slevy.

Dalším pozitivním aspektem je pak absence podání vůči finanční správě, správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Je-li daň/pojistné stanoveno pevně zákonem, není vyjma ohlášení skutečnosti, že poplatník chce paušální režim uplatnit, zapotřebí, aby poplatník další skutečnosti těmto orgánům reportoval.

1.5 Zhodnocení rizika

Rizika vzniku nerovnováhy mezi poplatníky

Obecně platí, že paušální daň má primárně mířit na zjednodušení administrativy. Toho je dosaženo způsobem popsaným výše, tj. paušalizací daňové povinnosti. Paušalizace je však spojena se znepresněním „ideální“ daňové povinnosti, která se u daní z příjmů a veřejných pojistných odvíjí od výše zisku.

Tato odchylka pak může znamenat vznik situací, kdy pro část poplatníků může vznikat daňová povinnost větší než by měli za standardního režimu a pro část poplatníků naopak daňová povinnost menší. V případě větší daňové povinnosti jsou dodatečná rizika zanedbatelná, neboť jde o systém dobrovolný, tj. v případě, že by docházelo k významnému zvýšení daňové povinnosti a tím i potencialitě významného „předanění“, poplatník tento systém nevyužije a zvolí standardní systém zdanění.

Druhý pól odchylky, tedy potenciál nižší daňové povinnosti, se jeví jako významnější, neboť je motivací pro poplatníky využít tento systém k daňové optimalizaci. Tento aspekt pak produkuje dva základní typy nerovnováhy, a to mezi:

- skupinami podnikatelů, těmi, kteří užívají vybraný institut a těmi, kterým to umožněno není;
- poplatníky s různými druhy příjmů.

Potenciálně nižší daňová a odvodová zátěž pak do budoucna implikuje nižší nárok na dávky důchodového pojištění a tím potenciálně horší důchodové zabezpečení příslušných podnikatelů.

Řízení výše uvedených rizik, pak probíhá zejména tím, že se stanoví vhodný poměr mezi parametry vstupu do systému, tj. zejm. horní strop příjmů, do kterého ještě poplatník může na paušální dani participovat, a výši paušalizované daně a pojistných. Obecně bude v kontextu zmíněných parametrů platit, že rizika klesají při snižování horního stropu příjmu a zvyšování paušalizované daně a pojistných.

Samozřejmě potírání těchto rizik není jediným kritériem pro definici výše uvedených parametrů, neboť ty jsou určující na druhé straně také pro atraktivitu celého systému, tj. určitým optimem může být směřování k „neutrální paušalizaci“, tj. stavu, kdy sice může dojít u některých poplatníků ke zlepšení jejich fiskální pozice, nicméně zhoršení pro určitou jinou část znamená, že v průměru budou dopady neutrální.

Roli při nastavování klíčových parametrů také hrají souvislosti týkající se některých prahových veličin (např. povinná registrace pro DPH), kdy je účelné, aby tyto parametry byly ve shodě.

Rizika administrativní

V rámci rizik na straně dotčených subjektů je nutné zmínit i otevření dodatečných komunikačních toků mezi správcem daně a správcí zdravotního a sociálního pojistného. Nový systém s sebou nese vždy určitá rizika na selhání těchto informačních toků. Přičemž významné je jen při začátku projektu. Jakmile se nové postupy stanou rutinní záležitostí, uvedený problém bude zcela potlačen.

Většina dat však slouží k ověření deklarovaných skutečností, tj. důsledek naplnění rizika není zpravidla fatálního charakteru. Určitou výjimkou jsou údaje, které jsou následně potřebné při stanovování starobních důchodů, kdy se při naplnění tohoto rizika může řádné vyměření zkomplikovat.

Rizika na straně veřejné moci

Tato rizika souvisí zejména s dopadem do inkasa veřejných financí. V zásadě popis příčin těchto rizik koresponduje s popisem, který je u rizik vzniku nerovnováhy mezi poplatníky.

Výše inkasa daně z příjmů má samozřejmě přímý dopad do státního rozpočtu a do rozpočtů obcí a krajů, a to vzhledem k rozpočtovému určení daně z příjmů fyzických osob, která je transferována i do těchto rozpočtů.

Rozpočtové dopady jsou vyjádřené u jednotlivých variant a pohybují se v nízkých stamilionech Kč.

2. Návrh variant řešení

2.1 Varianta 0 – daň stanovená paušální částkou

Právní úprava zákona o daních z příjmů obsahuje možnost stanovit výši daně z příjmů fyzických osob paušální částkou. Vymezení tohoto institutu je uvedeno v zákoně o daních z příjmů v ustanovení § 7a. Detailní popis je uveden v kapitole 1.2 Popis existujícího stavu – daň stanovená paušální částkou.

2.2 Varianta 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima + 500 Kč daň

Navržená legislativní úprava by nahradila, respektive modifikovala současný institut paušální daně § 7a ZDP. Navrhuje se plnění povinností k dani z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných jednou platbou vůči správci daně (finančnímu úřadu), bez nutnosti podávat daňové přiznání a přehledy k veřejným pojistným. Poplatníci navíc nebudou muset vést daňovou evidenci. Do paušálního režimu se poplatník hlásí na základě dobrovolnosti.

Vstup do paušálního režimu bude umožněn podnikající fyzické osobě s příjmy podle § 7 ZDP, která dále splňuje tyto základní podmínky:

- měla za bezprostředně předcházející zdaňovací období **příjmy ze samostatné činnosti do výše 1 mil. Kč**;¹
- není členem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti;
- **není plátcem DPH** (ani v zahraniční) a ani jí nevznikla povinnost registrace k DPH s výjimkou registrační povinnosti identifikovaných osob;
- není v insolvenčním řízení;
- platí daň a veřejná pojistná v ČR²;
- není zaměstnancem³.

¹ Pozn. tento parametr je v jiných variantách odlišný.

² Má příjmy ze zdrojů na území ČR a je účastna sociálního a veřejného zdravotního pojištění v ČR, resp. nepatří a není účastna jen proto, že nevykonává dostatečně významnou ekonomickou aktivitu). Do paušalizace tedy za uvedených podmínek nebudou moci vstoupit daňoví nerezidenti, kteří platí daň ze zdrojů v ČR, ale pojistné platí v jiném státě, stejně jako daňoví rezidenti, kteří platí daň z celosvětových příjmů v ČR, ale pojistné platí v jiném státě.

³ Přesněji k prvnímu dni zdaňovacího období, kdy vstupuje do paušálního režimu, nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti podle § 6 ZDP, s výjimkou příjmů zdaněných srážkovou daní, která je daní konečnou.

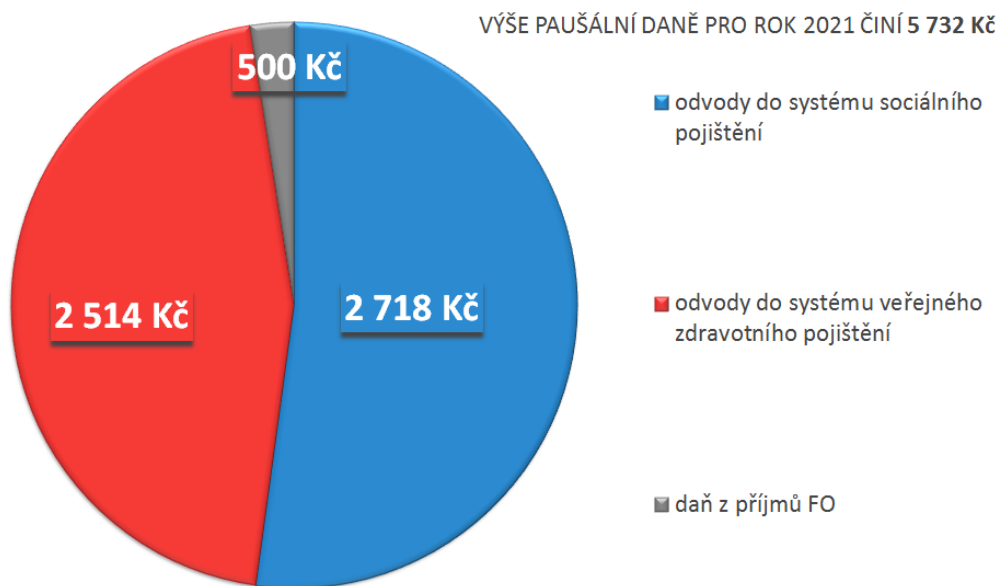
Poplatník vstupuje do paušálního režimu na základě oznámení správci daně. To se bude muset podat bezprostředně po začátku zdaňovacího období (aby se stihli zpracovat nezbytná data před první platbou a zároveň nedošlo k posunu inkasa zejm. pojistného na zdravotní pojištění), tj. bude se podávat nejpozději do 10. ledna zdaňovacího období, od kterého hodlá být paušálním poplatníkem, nebo při zahájení podnikání. Oznámení o vstupu do režimu paušalizace se podává pouze jednou, tedy při zahájení režimu a nepodává jej opakovaně. Paušální režim je platný až do doby jeho ukončení.

Po podání oznámení správci daně o vstupu do paušálního režimu nejprve správce daně ověří podmínky vstupu do paušálního režimu a vyrozumí o tom Všeobecnou zdravotní pojišťovnu, jako správce Centrálního registru pojištěnců a příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení. V případě nesouladu s podmínkami tak může být poplatník na tento nesoulad upozorněn ještě před první platbou pojistného.

Paušální poplatník bude od zdaňovacího období, ve kterém vstoupil do paušálního režimu, platit měsíčně paušální daň, a to jednou platbou za daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění.⁴ Jednotlivé odvody budou v následující výši:

- daň z příjmů fyzických osob ve výši **500 Kč**⁵ za kalendářní měsíc;
- pojistné na veřejné zdravotní pojištění ve výši pojistného **z minimálního vyměřovacího základu**;
- pojistné na sociální zabezpečení ve výši pojistného **z minimálního měsíčního vyměřovacího základu**⁶.

Pro zdaňovací období roku 2021 by to tedy bylo v úhrnu cca 5 732 Kč, z toho 500 Kč daň, 2 718 Kč sociální pojištění, 2 514 Kč zdravotní pojištění.

⁴ Formálně má tato měsíční daň formu zálohy na daň, která se po konci zdaňovacího období bez dalšího automaticky překlápí do finální roční daně/pojistného. Forma zálohy je volena z těch důvodů, že je univerzálnější a nabízí snadný postup i v případě, kdy dojde k porušení podmínek v rámci aplikace paušální daně. Pak je důležitý charakter zálohy kvůli plnění daňové/pojistné povinnosti standardním způsobem (jak daně tak pojistná dnes se zálohami běžně pracují).

⁵ Pozn. tento parametr je v jiných variantách odlišný.

⁶ Pozn. tento parametr je v jiných variantách odlišný.

Zdroj: vlastní výpočet

Z toho důvodu, že se jedná o pevně stanovenou daň, nebude moci poplatník s paušální daní uplatnit nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně, slevy na dani a daňové zvýhodnění (např. na děti, či vyživovanou manželku).

V případě, že dojde k porušení podmínek paušálního režimu, což znamená, že v průběhu roku bude např. překročen limit příjmů 1 mil. Kč, vejde v účinnost rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení, apod., pak je zapotřebí, aby došlo k přechodu zpět do standardního režimu zdanění (v těchto situacích totiž daň poplatníka, resp. parametry, na základě kterých byla stanovena, již mohou značně vybočovat z toho, jak by byla daň či pojistné stanovovány ve standardním režimu; případně si ukončení paušálního režimu vyžaduje sama daná okolnost z jiných důvodů).

V takových případech poplatník uvedenou skutečnost oznamuje správci daně a v zásadě do konce zdaňovacího období stále odvádí stejné měsíční platby jako zálohy na budoucí standardní daňovou povinnost. Po konci zdaňovacího období následně podá daňová přiznání a pojistné přehledy vycházející ze skutečných příjmů a výdajů do konce zdaňovacího období je ponechán v paušálním režimu. Zaplacené paušální zálohy se započítají na splatnou daň a veřejná pojistná a platbu poplatník učiní vůči každé příslušné instituci. V případě, že poplatník v průběhu zdaňovacího období měl příjmy ze závislé činnosti, agreguje tyto příjmy s příjmy ze samostatné činnosti v daňovém přiznání.

Pokud se poplatník rozhodne opustit paušální režim dobrovolně, může tak učinit pro další zdaňovací období. Oznámení správci daně o této volbě však musí podat nejpozději do 10. dne zdaňovacího období, za které poplatník již v paušálním režimu nechce být. Správce daně předává tuto informaci Centrálnímu registru pojištěnců a okresní správě sociálního zabezpečení. I v případě dobrovolného ukončení poplatník dokončí v paušálním režimu celý rok.

I když je poplatník v prodlení s placením záloh, nemá to za následek ukončení paušálního režimu. V případě, že poplatník nezaplatí paušální zálohy řádně a včas, vzniká mu nedoplatek podle daňového řádu, a to poměrně na zálohy na dani a veřejných pojistných. Vymáhání a předepisování úroku z prodlení se v paušálním režimu řídí daňovým řádem. Vymáhání nedoplatků na paušálních zálohách provádí správce daně a vybrané prostředky dělí ve stejném poměru jako zálohy a odvádí je na účty příslušných institucí.

2.3 Varianta 2 – paušální režim do 1 mil. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň

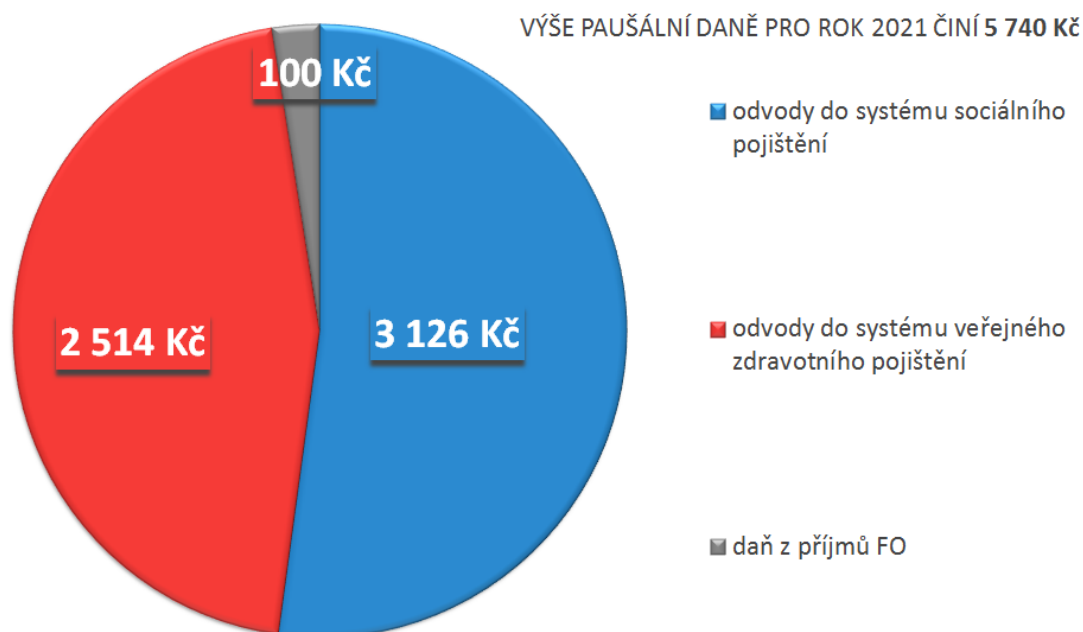
Z hlediska popisu jde o identický návrh jako ve variantě 1 s tím rozdílem, že výše paušální daně se skládá z těchto složek:

- daň z příjmů fyzických osob ve výši **100 Kč⁷** za kalendářní měsíc;
- pojistné na veřejné zdravotní pojištění ve výši pojistného **z minimálního vyměřovacího základu**;
- pojistné na sociální zabezpečení ve výši pojistného **z minimálního měsíčního vyměřovacího základu zvýšeného o 15 %⁸**.

Pro zdaňovací období roku 2021 by to tedy bylo v úhrnu cca 5 740 Kč, z toho 100 Kč daň, 3 126 Kč sociální pojištění, 2 514 Kč zdravotní pojištění.

⁷ Pozn. tento parametr je v jiných variantách odlišný.

⁸ Pozn. tento parametr je v jiných variantách odlišný.

Zdroj: vlastní výpočet

Na základě politické diskuze na úrovni koaliční vlády, došlo k modifikaci původní varianty, kde byla daň z příjmů stanovena ve výši 500 Kč. Důvodem byla snaha vyjít vstříc tendenci zejm. ze strany rezortu práce a sociálních věcí, který dlouhodobě usiluje o to, aby pojistné a vyměřovací základ osob samostatně výdělečně činných byl vyšší. Důvodem je zejména předcházet vzniku sociálních problémů v budoucnu daných tím, že osoby samostatně výdělečně činné mají zabezpečení na stáří koncipované v řadě případů dominantně z plateb minimálních částek na sociální pojištění. Tím vzniká potenciál chudoby ve stáří, který je pak nutné řešit např. i sociálními dávkami.

Navýšení pojistného nad úroveň minima má i další důvod, a to sice reflexi odlišnosti pojistné povinnosti od pojistného na zdravotní pojištění. U zdravotního pojistného totiž poplatník začíná platit z vyšší částky než minimální od signifikantně vyšší příjmové hladiny než u pojistného na sociální zabezpečení. V rámci paušalizování těchto platebních povinností tedy dává i po této stránce smysl, aby se stanovení paušálního odvodu z pojistného na sociální zabezpečení lišilo od paušalizace stanovení zdravotním pojištěním.

Navýšení složky sociálního pojistného v paušálním odvodu pak nepovede ke zvýšení částky celkového paušálního odvodu, neboť o obdobnou částku bude snížena složka odpovídající dani z příjmů.

2.4 Varianta 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň

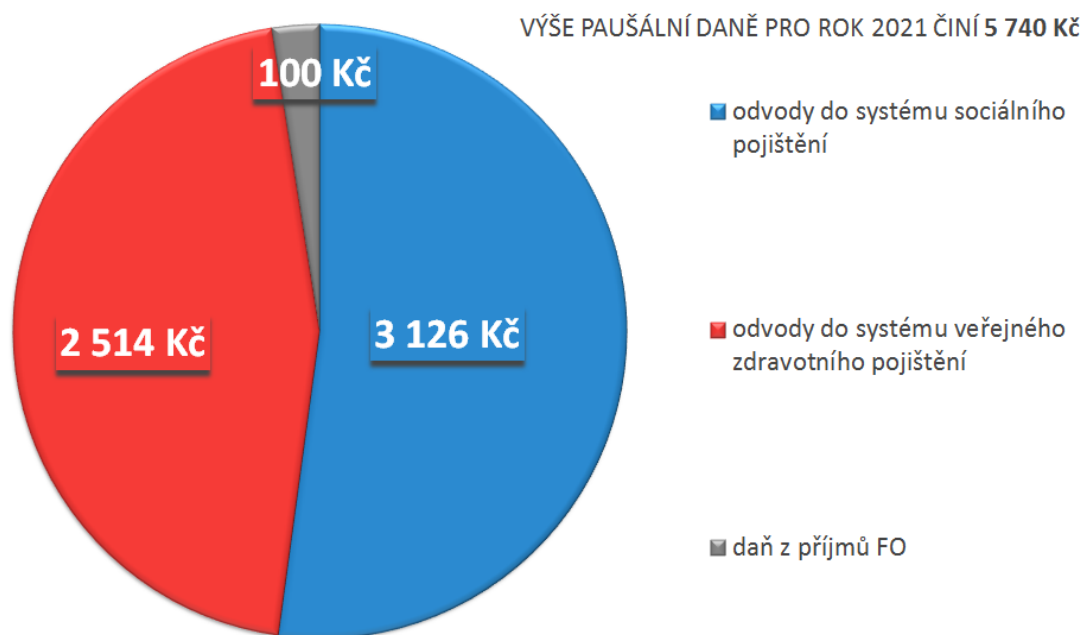
Varianta 3 vychází z varianty 2 s tím, že se liší v hranici vstupního prahu pro použití paušální daně, a to sice že je snížena na **800 000 Kč** příjmů z podnikání v daném zdaňovacím období.

Tento návrh vzešel především z otázek spojených s efektem paušalizace u poplatníků, kteří se pohybují v příjmovém pásmu mezi 800 000 Kč a 1 mil. Kč, kdy pro tyto poplatníky může paušální daň znamenat fiskální úsporu, neboť difference mezi jejími parametry a daní a pojistnými, které by byly odvedeny v rámci standardního výpočtu, může být vyšší.

S tím se pojí také potenciál vzniku určité bariéry růstu, kdy při překonání hranice 1 mil. Kč může v takových případech docházet ke skokové změně daňové povinnosti, tj. vzniku bariéry ve vůli uvedenou příjmovou hranici překonávat.

Na druhou stranu hranice 1 mil. Kč odpovídá hranici pro povinnou registraci u DPH, snížením na 600 000 Kč se tedy tato vazba opouští. Dále pak klesá potenciální počet uživatelů nového režimu, viz kapitola 4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant.

Pro zdaňovací období roku 2021 by to tedy bylo v úhrnu cca 5 740 Kč, z toho 100 Kč daň, 3 126 Kč sociální pojištění, 2 514 Kč zdravotní pojištění.

Zdroj: vlastní výpočet

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Za účelem posouzení vhodnosti jednotlivých variant identifikovalo Ministerstvo financí ve vztahu ke všem variantám řešení základní náklady a přínosy, které jsou uvedeny níže. Tato kritéria vycházejí zejména z diskuzí v průběhu přípravy samotného návrhu, a to jak s věcně příslušnými rezorty, tak i odbornou veřejností.

Cílem této části je pouze uvést základní náklady a přínosy, které budou pro jednotlivé varianty posouzeny z mikroekonomického (dopad na jednotlivce) a makroekonomického hlediska (dopad na celkový vývoj ekonomické situace).

3.2 Náklady (N)

Náklady na implementaci (N1)

Jedná se o náklady na zajištění fungování institutu:

- vstupní náklady - zejména potřeba investic do IT zabezpečení uvedeného institutu;

- opakované náklady - zejména na dodatečné zdroje v platové oblasti na personální složku systému; potřeba dodatečných personálních zdrojů participujících na vyřizování agendy v rozsahu, ve kterém nebude automatizována; případně též udržovací náklady na IT zabezpečení.

Toto kritérium je hodnoceno u orgánů odpovědných za implementaci, tedy Ministerstvo financí a orgány Finanční správy České republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí a orgány České správy sociálního zabezpečení, Ministerstvo zdravotnictví, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, jako správce Centrálního registru pojištěnců a jako běžná zdravotní pojišťovna, a ostatní zdravotní pojišťovny.

Dopad na veřejné finance (tj. včetně dopadů na zdravotní pojišťovny) (N2)

Z hlediska posouzení fiskálních dopadů pozitivní nebo negativní fiskální dopad není automaticky hodnocen jako pozitivum či negativum, neboť uvedený efekt se pojí s opačně působícím efektem na straně poplatníků (tj. zvýšením či snížením daňové zátěže). Cílem návrhu je zejména snížení administrativní zátěže, tj. dodatečný dopad na přerozdělení bude hodnocen zejména s ohledem na vznik případných daňových distorzí či zvýšení rizik při správě daní.

V tomto případě tedy bude z hlediska pozitiv a negativ hodnoceno především riziko vzniku dodatečných možností daňové optimalizace poplatníka, které implikují nerovnost mezi poplatníky.

Distorze a neoptimální alokace zdrojů (N21)

Dalším dopadem jsou negativa spojená s distorzemi, které vznikají potenciálním použitím paušální daně jako preferenčního režimu, tj. potenciálními mikroekonomickými dopady jsou především dopady na subjekty, které tohoto systému nemohou využívat, tj. jiné podnikatele a zaměstnance. Prohlubuje se tak neoptimální alokace zdrojů s důsledkem do efektivity ekonomiky jako celku (v tomto případě však takový efekt je vzhledem ke své velikosti obtížně kvantifikovatelný).

Zabezpečení poplatníků ve stáří (N22)

V zásadě tato potenciální distorze (tj. snížení odvodových povinností) v sobě též v případě snížení základů pojistného na důchodové pojištění nese riziko v podobě nižšího zabezpečení poplatníků na stáří (resp. nejistoty jejich dostatečného zabezpečení).

Další případné dopady na straně poplatníků (N3)

Administrativní náklady

Případné specifické nové administrativní povinnosti, které se pojí s novým daňovým režimem, jsou menší než ty, které poplatník má při standardním stanovování daňové povinnosti. Výše administrativních nákladů je závislá na využívání např. výdajových paušálů, či reálných příjmů, ceně účetní či daňového poradce. Na základě požadavku komise RIA byl proveden hrubý odhad výše administrativních nákladů.

Obecně je možné odhadnout roční výši nákladů na daňového poradce. Pokud využití služeb daňového poradce vyjde na 2 000 Kč, pak tato částka za celý rok dosáhne hodnoty 24 000 Kč. V případě výše tržeb 300 000 Kč a ročním nákladem 24 000 Kč se jedná o náklady ve výši 8 % z ročního objemu tržeb.

Z výše uvedených důvodů budou tyto nové specifické povinnosti promítány v rámci snížení pozitivního efektu dopadů na administrativní náročnost, tj. nebudou hodnoceny jako samostatná položka v rámci nákladů.

3.3 Přínosy (P)

Snížení administrativní zátěže poplatníků (P1)

Obecně se od paušálního režimu očekává a je to hlavním cílem snížení administrativní zátěže jak pro poplatníky. Jedná se o primární cíl s tím, že základními hodnocenými aspekty tohoto snížení jsou:

Zjednodušení plnění povinností poplatníků (P11): tj. fakt, že zejm. nebudou muset přesně vypočítávat standardní daňovou povinnost a její jednotlivé prvky k tomu prokazovat. Toto se může u nich projevit i finančně, a to díky menší potřebě využívat služeb poradenství. Ke zjednodušení také povede agregování jednotlivých plateb do jedné měsíční zálohové a předem dané platby.

Zvýšení právní jistoty poplatníků (P12): Především bude posuzována redukci předmětů kontrol, neboť předmětem přezkoumávání budou v zásadě jen kvalifikační podmínky pro daného režimu. Tato redukce znamená jednak redukci času stráveného poplatníkem při administraci těchto řízení, ale též značnou hodnotu má odbourání tohoto prvku nejistoty v podnikání. Obě poté vede k získání většího prostoru pro rozvoj vlastní podnikatelské činnosti.

Snížení administrativy správců daní a pojistného (P2)

Hodnotí se snížení administrativy a administrativních úkonů, oproti stávajícímu stavu, tj. byť přibudou nové instituty, tak jejich náročnost by měla být nižší než při administraci správy daní a pojistných dle institutů stávajících. Tento pozitivní faktor bude vzat do úvahy tedy rozdílově (tj. rozdíl mezi úbytkem stávajících povinností a přírůstkem nových).

4. Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Každá varianta je vyhodnocena z hlediska stanoveného cíle v první řadě, následně z hlediska obecných nákladů, kde byla zahrnuta i vyjmenovaná rizika výše v kapitole 1.5 Zhodnocení rizika.

4.1 Varianta 0 – daň stanovená paušální částkou

Tato varianta slouží jako srovnávací, tj. vzhledem k tomu, že se klíčové aspekty používání stávajících institutů nezmění, nejsou predikovány žádné dodatečné pozitivní nebo negativní jevy, které by tuto variantu doprovázely.

4.2 Varianta 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima + 500 Kč daň

4.2.1 Náklady

Náklady na implementaci (N1)

Správce daně odhaduje náklady zhruba ve výši 150 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se vytvoření formulářů, zpracování nové kategorie poplatníka, úpravy v registraci, zavedení evidence na novém osobním účtu, úpravy v párování plateb a předpisů, úročení, posečkání a vymáhání, úpravy ve změně místní příslušnosti, zavedení nových druhů příjmů pro platby a převody pojistného Správě sociálního zabezpečení

a Centrálnímu registru pojištěnců. Dále je nutná centralizovaná aplikační podpora, komunikační kanály a další průřezové úpravy.

Správce sociálního pojištění odhaduje náklady zhruba ve výši 50 – 100 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se v budoucnu i centralizace aplikační podpory systému, bez které nelze změny systému realizovat.

Správci zdravotního pojištění odhaduje náklady zhruba ve výši 47 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Implementaci paušálního režimu bude nutné provést u všech zdravotních pojišťoven. Předpokládá se upravení formulářů, zapracování nové kategorie plátce včetně popsání změn této kategorie, úpravy vymáhání pojištění a penále, komunikační kanály, administrativní řešení nesouladů.

Celkové náklady za všechny instituce jsou tedy **kolem 247 - 297 mil. Kč**.

Dopad na veřejné finance (tj. včetně dopadů na zdravotní pojišťovny) (N2)

Některým skupinám návrh umožní snížit zdanění, poplatník mající možnost volby bude svou daň minimalizovat, aby splňoval podmínky paušálního režimu (eliminace tohoto rizika závisí na finálních parametrech paušálního režimu, tj. výši paušálního odvodu a limity pro vstup do něj).

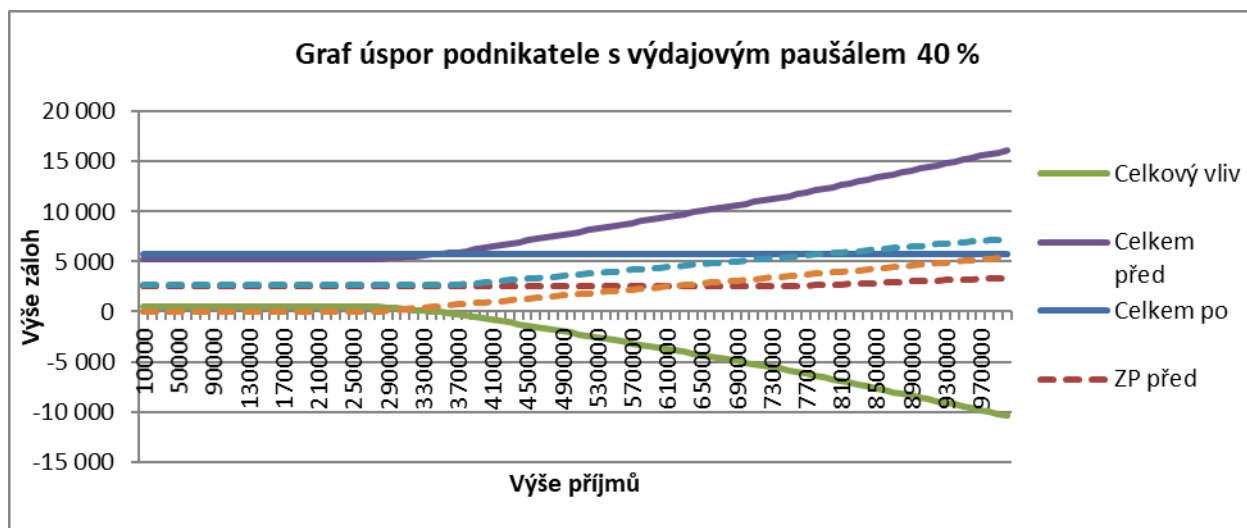
Míra daňové úspory je dobrým kritériem pro zhodnocení míry distorze, kterou může nový režim přinést, kdy čím větší dopad u jednotlivého poplatníka na veřejné rozpočty (tj. jeho daňová úspora), tím větší je vzniklá nerovnost mezi poplatníkem využívajícím standardní režim zdanění a paušální daně potenciálním uživatelem paušální daně.

Obecně platí, že největší potenciální úspory mají v systému paušální daně šanci dosáhnout poplatníci, kteří se blíží vrchní hranici obratu, do kterého je ještě možné o paušální režim žádat.

Naopak podnikatelé do určité příjmové hranice budou na odvodech platit o něco větší částky než doposud, což je dáno tím, že vedle dvou pojistných placených z minima, je složkou též daň ve výši 500 Kč, přičemž řada podnikatelů dnes daň v rámci standardního výpočtu daně má nulovou.

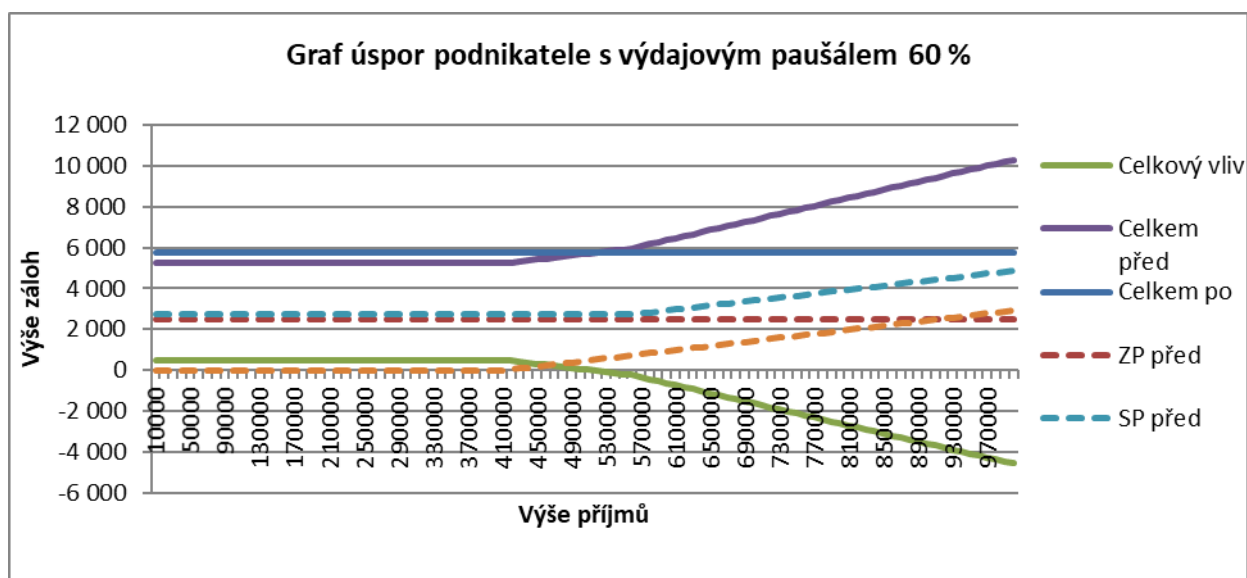
Platí tedy přístup, že do určité hranice poplatník daně platí více než ve standardním režimu. Od této hranice pak platí vztah, že čím více se blíží podnikatel k limitu ročního příjmu 1 mil. Kč, tím se zvyšuje jeho úspora na dani a pojistných.

Bodu zlomu se různí dle nákladovosti dané profese. Pro účely analýzy se tato úspora odhaduje u tří základních skupin podnikatelů, s nákladovostí 40 %, 60 % a 80 % (což odpovídá i jednotlivým druhům výdajových paušálů). Pro výpočet byly použity minimální odvody odhadované pro rok 2021.

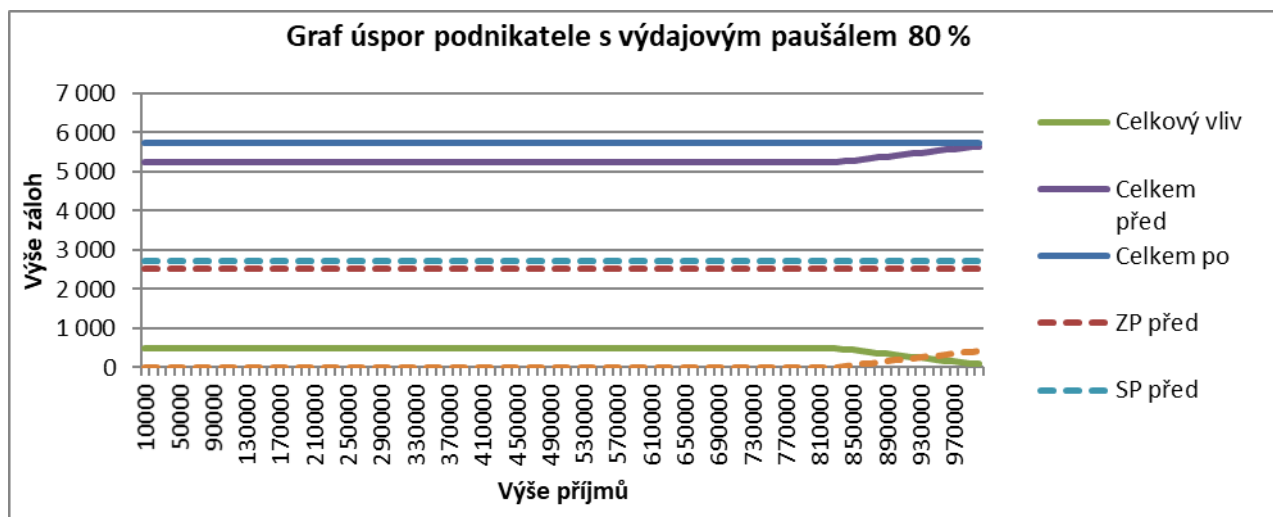
Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, při zvolení varianty 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima SP a ZP + 500 Kč daň by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 40 % a při příjmu 999 999 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 10 365 Kč. Tato úspora by na jednotlivých složkách paušálních záloh byla na dani 4 922 Kč, na sociálním pojistném 4 582 Kč a na zdravotním pojistném 861 Kč. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 350 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, při zvolení varianty 1 – paušální režim do 1 mil. Kč, minima SP a ZP + 500 Kč daň by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 60 % a při příjmu 999 999 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 4 570 Kč. Tato úspora by na jednotlivých složkách paušálních záloh byla na dani 2 422 Kč, na sociálním pojistném 2 148 Kč a na zdravotním pojistném 0 Kč. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 520 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Při nákladovosti 80 % nedojde u paušální daně k bodu zlomu. Při nejvyšší hodnotě příjmu stále platí o něco více než v rámci standardního režimu bez paušální daně – konkrétně o 78 Kč. Nutno doplnit, že motivace poplatníků být v paušálním režimu však nevychází z primárně pozitivního fiskálního dopadu, ale z úspory administrativy, která se může sekundárně projevit i finančně (nebude potřeba hradit daňového poradce, úspora času samotného poplatníka).

Při odhadu dopadů, které vycházely z **ankety Ipsos Marketing z dubna 2019**, vyplynulo, že počet poplatníků, kteří by se do systému potenciálně zapojili, by byl 140 000 osob (viz výpočet a podrobnější distribuce poplatníků níže části věnující se přínosům této varianty).

Zejména se brala do úvahy distribuce jednotlivých druhů poplatníků a jejich tendence aplikovat paušální režimu pro výpočet vycházejí z výsledků ankety:

- 36 % poplatníků by nevidilo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Na základ těchto propočtů byl celkový potenciální negativní dopad na veřejné finance ve výši 263 mil. Kč⁹.

Při odhadu dopadu bylo přihlédnuto mimo jiné k současnému negativnímu ekonomickému vývoji v důsledku šíření nemoci COVID-19, a to zejména k předpokládanému dočasnému snížení příjmů poplatníků, a tedy ke snížení počtu poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by zapojením se do systému odváděli nižší odvody, než jaké odvádějí nyní. Současné však nelze vyloučit, že se dočasně po dobu nepříznivého ekonomického vývoje také sníží počet poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by v konečném důsledku v případě zapojení se do systému odváděli vyšší odvody, než jaké odvádějí nyní. Jedná se tak o dva protichůdné vlivy na celkový fiskální dopad, lze však předpokládat, že se tyto vlivy vzájemně vyruší.

⁹ Dopady zavedení paušální daně na základě údajů zjištěných z databáze ADIS – podaná DAP DPFO za rok 2017.

- pro výpočet bylo počítáno pouze s poplatníky, kteří vykazují příjmy pouze dle § 7 a jejichž příjmy jsou zároveň menší než 1 mil. Kč (mimo společnosti v.o.s. a komplementáře k. s.);
- pro výpočet byly použity údaje o minimálních zálohách na pojistné pro rok 2019, přičemž záloha na pojistné na důchodové pojištění byla navýšena o 15 %, a 100 Kč DPFO/měsíčně.

Celkové dopady na veřejné finance

Celkové dopady na veřejné rozpočty	částka (v mil. Kč)
Daň z příjmů fyzických osob	274
Pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	-570
Pojištění na veřejné zdravotní pojištění	-15
Dodatečný pozitivní dopad na DPH	48
Celkem:	-263

Zdroj: vlastní výpočet

Snížení inkasa daně z příjmů fyzických osob za skupinu paušálních poplatníků bude mít mimo jiné dopad na příjem státního rozpočtu a příjem krajů a obcí, a to vzhledem k rozpočtovému určení daně z příjmů fyzických osob, která je transferována i do těchto rozpočtů. Dodatečné inkaso DPH je druhotným efektem vlivem vyššího disponibilního příjmu, přímo vyplývajícím z navržené úpravy příjmových daní, za předpokladu jinak nezměněných podmínek.

Celkové dopady na rozpočty obcí a krajů

	Dopad na veřejné rozpočty	Dopad na státní rozpočet	Dopad na rozpočet obcí	Dopad na rozpočet krajů
	mil. Kč			
Daň z příjmů fyzický osob	-274	-220,5	-38,8	-14,7
Daň z přidané hodnoty	48	32,4	11,3	4,3

Zdroj: vlastní výpočet

Samotná výše dopadu pak do určité míry determinuje případnou tendenci k optimalizacím směřujícím právě k preferenci podnikatelského vztahu před vztahem zaměstnaneckým. Fakt, že při aktuálním hodnotě příjmu se pro krátké období vytvoří prostor pro přechod mezi těmito dvěma formami, ještě z mikroekonomického hlediska nemusí znamenat, že se tak dané osoby zachovají. Především to totiž z jejich strany znamená komplexnější přenastavení fungování vztahu k minulému zaměstnavateli. Tento proces zároveň nese určitá rizika, proti kterým taktéž působí vidina dosažení daňové úspory.

Je-li tato vidina pouze krátkodobá (tj. např. při změně výše odměny již paušální režimu nebude atraktivní anebo nebude možné ho aplikovat), pak nelze očekávat, že taková transformace vztahů bude z hlediska poplatníka-zaměstnance atraktivní.

Míra tendence k transformaci vztahů u jednotlivého poplatníka je, jak již bylo výše uvedeno dána především výší jeho příjmu a nákladovostí dané profese (jednotlivé realizované úspory, či naopak vícenálady) v jednotlivých situacích nákladovosti činnosti demonstrují výše

uvedené grafy úspor. Z hlediska agregované výše za všechny podnikatele pak míru distorze znázorňuje tabulka celkových dopadů na veřejné rozpočty.

Vysoká úspora v hladině příjmu blížící se horní hranici limitu pro vstup do systému paušální daně taktéž může znamenat nízkou motivaci k rozvoji podnikání, které by dosahovalo příjmu nad 1 mil. Kč. Teoreticky by bylo možné pro příjmy nad tuto hranici využít jinou podnikatelskou formu (např. právnickou osobu), nicméně tento aspekt vede paradoxně k větší administrativní zátěži u daného podnikatele než standardní model podnikání. Míra tohoto problému závisí na míře fiskální úspory dosažené v úrovni příjmu těsně pod horní hranicí podmínky pro vstup do systému paušální daně.

Zabezpečení podnikatelů ve stáří (N22)

S fiskální úsporou, která se zejména projeví ve snížení příspěvků placených na pojistném na sociální zabezpečení, se také pojí problematika zajištění podnikatelů na stáří, kdy příspěvky placené z minimálního základu neposkytují adekvátní finanční zabezpečení.

Zavedení režimu, který celou tuto skupinu poplatníků na tuto míru zabezpečení dává (resp. velká část z potenciálních uživatelů tohoto systému standardně minimální pojistné na sociální zabezpečení odvádí) tedy vede k prohloubení tohoto problému.

Z odhadovaného počtu 140 tis. potenciálních poplatníků, kteří by se zapojili do institutu paušální daně, bude méně na soc. pojištění odvádět jen cca 34 tis. poplatníků. Počet potenciálních účastníků, kteří v rámci propočtu paušální daně, kteří budou odvádět stejně na soc. pojištění je cca 106 tis. poplatníků.

Z hlediska zabezpečení na stáří je taktéž podstatné, že zůstane zachována možnost přispívat na pojistné na sociální pojištění větší částky dobrovolně.

4.2.2 Přínosy

Snížení administrativní zátěže poplatníků (P1)

V rámci snížení administrativních nákladů jde především o úsporu v podobě zjednodušení plnění povinností při správě daní a pojistných:

- absence povinnosti podávat daňové přiznání, namísto něj se pouze oznámí vstup do paušálního režimu;
- absence povinnosti jakkoliv kvantifikovat daňovou a pojistné povinnosti a zejména jejich jednotlivé prvky, včetně prokazování jejich jednotlivých částí (např. dokládání faktur atd.);
- z toho plyne de facto absence potřeby hlubší odborné znalosti daňového práva při plnění povinností v rámci daní a pojistných;
- nutnosti poplatníka toliko sledovat obrátové hranice pro nárok na paušální režim, která je v zásadě totožná s obrátem pro povinné plátcovství DPH (tj. je zajištěna odpovídající synergie).

Dále pak dojde k zvýšení právní jistoty ohledně splnění daňových povinností poplatníků, a to především díky faktu, že správce daně toliko přezkoumává nárok na paušální režim, tj. prakticky se eliminuje potřeba daňové kontroly a v případě přezkoumávání parametrů nároku na paušální režim by se omezila na velmi úzký okruh skutečností.

Agregovaná výše této administrativní úspory je pak dána zejména počtem poplatníků, kteří by na uvedeném režimu participovali. Při odhadu počtu účastníků tohoto režimu se vycházelo z poslední citlivostní analýzy ankety Ipsos Marketing z dubna 2019, kde se zkoumala citlivost jednotlivých skupin na potenciálně vyšší platbu uvedených plnění výměnou za jejich paušální

výši. Vycházelo se, že potenciální teoretický okruh uživatelů systému je 408 118 osob (poplatníci do 1 mil. Kč s příjmy dle § 7 zákona o daních z příjmů, kteří nejsou plátcí DPH – údaj z daňové správy). Na tuto množinu, kterou lze z hlediska základů daně rozdělit následujícím způsobem (tabulka distribuce poplatníků dle dosahovaných základů daně – příjmy do 1 mil. Kč).

Výše základu daně u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 a jsou menší než 1 mil. Kč

Výše ZD na ř. 114	0 - 100 000	100 001 - 200 000	200 001 - 300 000	300 001 - 400 000	400 001 - 500 000
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	8 941 214 660	24 506 958 635	10 613 018 137	6 625 900 801	997 055 251
Průměr (v Kč)	50 683	148 564	241 468	345 603	443 925
Počet daň. přiznání	176 415	164 959	43 952	19 172	2 246

Výše ZD na ř. 114	500 001 - 600 000	600 001 - 700 000	700 001 - 800 000	800 001 - 900 000	900 001 - 999 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	637 016 079	89 513 685	35 121 974	11 868 713	6 556 240
Průměr (v Kč)	546 326	639 383	747 276	847 765	936 606
Počet daň. přiznání	1 166	140	47	14	7

Výše ZD na ř. 114	0 – 999 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	52 464 224 175
Průměr v Kč	128 552
Počet daň. přiznání	408 118

Zdroj: ADIS - Výše základu daně (před odpočty, po vynětí příjmů ze zdrojů v zahraničí dle § 7) u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 (mimo společnosti v.o.s. a kompl. k. s.) a tyto jsou menší než 1 mil. Kč, 7. 3. 2019

Z předmětné ankety byly zjištěny následující skutečnosti:

- 36 % poplatníků by nevidilo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Z tohoto vyplynulo, že počet poplatníků, který by do systému vstoupil, se odhaduje na přibližně 140 000 osob s tím, že skutečný počet účastníků bude záviset i na aktuálních faktorech v roce zavedení – např. míra tendenčnosti zachovávat stávající chování či míra aktuální atraktivitu institutu v rámci společenského mínění. Časem by však tyto jednorázové efekty měly odeznívat.

Nutno zdůraznit, že bod zlomu (základ daně, od kterého jsou odvody vyšší než minimální) pro odvody minimálního pojistného na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti je cca 200 tis. Kč. Na sociálním pojistném tedy odvádí minimální odvody zhruba 341 tis. poplatníků, ze zmíněných 408 tis. poplatníků s limitem příjmů do 1 mil. Kč. Pak tedy méně než 67 tis. poplatníků odvádí více než minimální odvody na tomto pojistném. Vzhledem k tomu, že výše minimálního základu u zdravotního pojištění je přibližně dvakrát vyšší, výše zmíněná skupina taktéž odvádí i pojistné na veřejné zdravotní pojištění z minimální výše.

Snížení administrativy správců daní a pojistného (P2)

Z hlediska správy daní a pojistných je zásadní úspora především v nižším počtu podávaných daňových přiznání a nižším počtu potřeby následných auditů daňových a pojistných povinností.

Nicméně vzhledem k tomu, že nejde o kompletní zrušení standardního režimu, ale toliko vytvoření režimu nového fungujícího vedle standardního režimu, neznamená tento projekt snížení fixních nákladů na správu daní (tj. stále bude zapotřebí mít připraven kompletní systém na standardní správu daní).

Snížení administrativy se tak bude odehrávat především v oblasti variabilních nákladů, tj. zejména v potenciálně menším počtu daňových auditů, které je třeba fyzicky realizovat a také v procesu přijímání daňových přiznání (zejm. těch které jsou v listinné podobě).

Míra této úspory je variabilní a odvislá od množství poplatníků, kteří participují v paušálním režimu. Odhadovaný počet účastníků je 140 000 poplatníků, viz výpočet výše.

Administrativní úspora se však neočekává ihned v začátku fungování paušálního režimu (s ohledem na spíše vícepráce spojené s jeho spuštěním), ale až v delším časovém horizontu. Je pak předpokladem, že uvolněné kapacity budou věnovány k jiným činnostem v rámci finanční správy.

4.3 Varianta 2 – paušální režim do 1 mil Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň

4.3.1 Náklady

Náklady na implementaci (N1)

Správce daně odhaduje náklady zhruba ve výši 150 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se vytvoření formulářů, zpracování nové kategorie poplatníka, úpravy v registraci, zavedení evidence na novém osobním účtu, úpravy v párování plateb a předpisů, úročení, posečkání a vymáhání, úpravy ve změně místní příslušnosti, zavedení nových druhů příjmů pro platby a převody pojistného Správě sociálního zabezpečení a Centrálnímu registru pojištěnců. Dále je nutná centralizovaná aplikační podpora, komunikační kanály a další průřezové úpravy.

Správce sociálního pojistného odhaduje náklady zhruba ve výši 50 – 100 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se v budoucnu i centralizace aplikační podpory systému, bez které nelze změny systému realizovat.

Správci zdravotního pojistného odhaduje náklady zhruba ve výši 47 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Implementaci paušálního režimu bude nutné provést u všech zdravotních pojišťoven. Předpokládá se upravení formulářů, zpracování nové kategorie plátce včetně popsání změn této kategorie, úpravy vymáhání pojistného a penále, komunikační kanály, administrativní řešení nesouladů.

Celkové náklady za všechny instituce jsou tedy **kolem 247 - 297 mil. Kč**.

Dopad na veřejné finance (tj. včetně dopadů na zdravotní pojišťovny) (N2)

Některým skupinám návrh umožní snížit zdanění, poplatník mající možnost volby bude svou daň minimalizovat, aby splňoval podmínky paušálního režimu (eliminace tohoto rizika závisí na finálních parametrech paušálního režimu, tj. výši paušálního odvodu a limity pro vstup do něj).

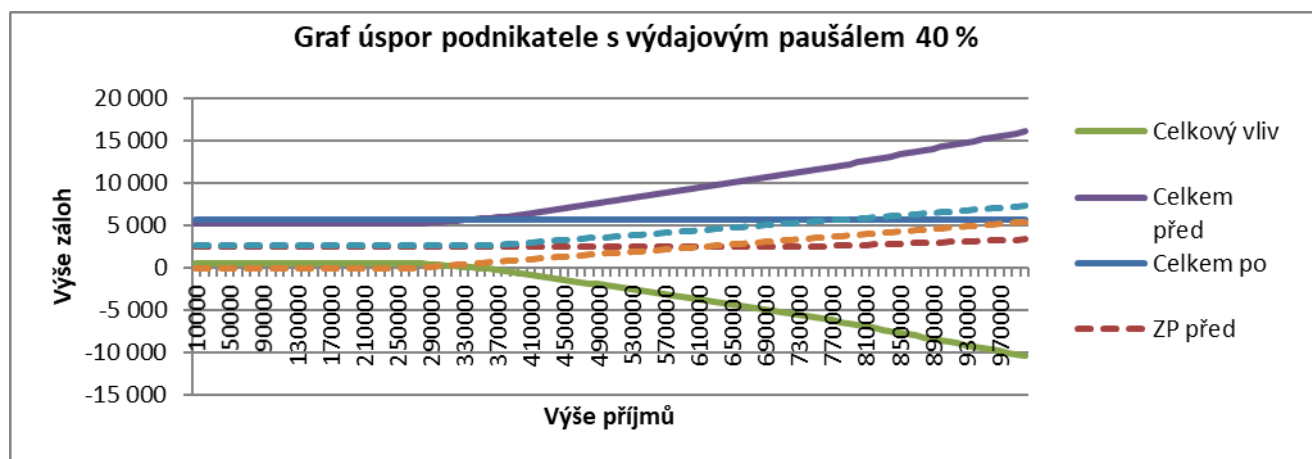
Míra daňové úspory je dobrým kritériem pro zhodnocení míry distorze, kterou může nový režim přinést, kdy čím větší dopad u jednotlivého poplatníka na veřejné rozpočty (tj. jeho daňová úspora), tím větší je vzniklá nerovnost mezi poplatníkem využívajícím standardní režim zdanění a paušální daně potenciálním uživatelem paušální daně.

Obecně platí, že největší potenciální úspory mají v systému paušální daně šanci dosáhnout poplatníci, kteří se blíží vrchní hranici obratu, do kterého je ještě možné o paušální režim žádat.

Naopak podnikatelé budou odvádět větší odvody pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, především díky navýšení minimálního pojistného o 15 %, na úkor daně. Daň zůstává v hodnotě 100 Kč. Přičemž řada podnikatelů odvádí na pojistném minima a daň vykazuje v nulové hodnotě.

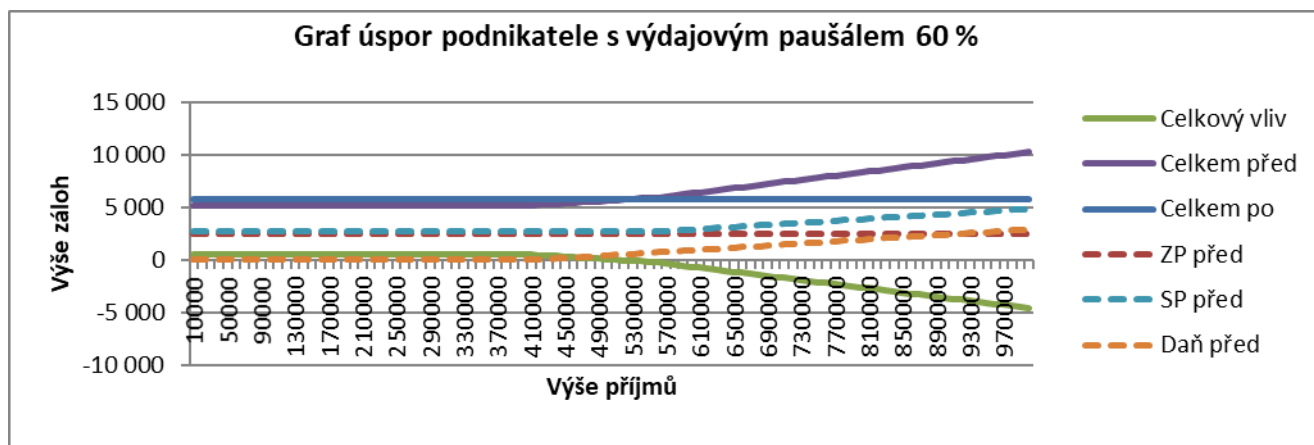
Platí tedy přístup, že do určité hranice poplatník daně platí více než ve standardním režimu. Od této hranice pak platí vztah, že čím více se blíží podnikatel k limitu ročního příjmu 1 mil. Kč, tím se zvyšuje jeho úspora na dani a pojistných.

Bodu zlomu se různí dle nákladovosti dané profese. Pro účely analýzy se tato úspora odhaduje u tří základních skupin podnikatelů, s nákladovostí 40 %, 60 % a 80 % (což odpovídá i jednotlivým druhům výdajových paušálů). Pro výpočet byly použity minimální odvody odhadované pro rok 2021.

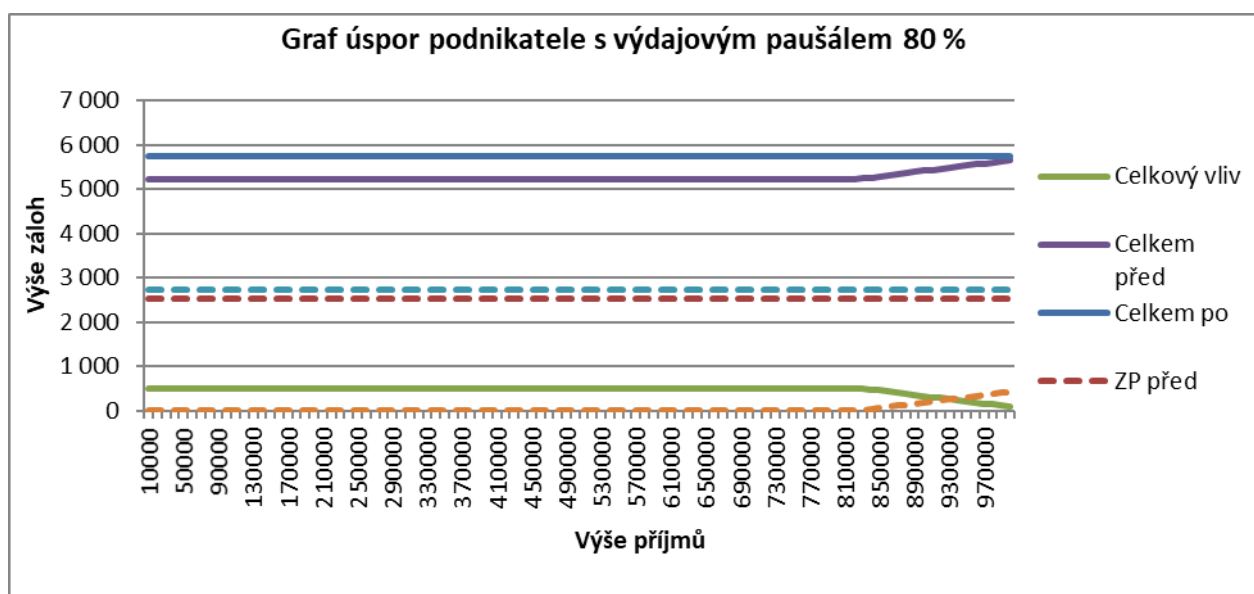
Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, při zvolení varianty 2 – paušální režim do 1 mil. Kč, minimum ZP + zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 40 % a při příjmu 999 999 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 10 357 Kč. Tato úspora by na jednotlivých složkách paušálních záloh byla na dani 5 322 Kč, na sociálním pojistném 4 174 Kč a na zdravotním pojistném 861 Kč. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 350 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, při zvolení varianty 2 – paušální režim do 1 mil. Kč, minimum ZP + zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 60 % a při příjmu 999 999 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 4 562 Kč. Tato úspora by na jednotlivých složkách paušálních záloh byla na dani 2 822 Kč, na sociálním pojistném 1 740 Kč a na zdravotním pojistném 0 Kč. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 520 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Při nákladovosti 80 % nedojde u paušální daně k bodu zlomu. Při nejvyšší hodnotě příjmu stále platí o něco více než v rámci standardního režimu bez paušální daně – konkrétně o 87 Kč.

Nutno doplnit, že motivace poplatníků být v paušálním režimu však nevychází primárně z pozitivního fiskálního dopadu, ale z úspory administrativy, která se může sekundárně projevit i finančně (nepotřeba hradit daňového poradce, úspora času samotného poplatníka).

Při odhadu dopadů, které vycházely z **ankety Ipsos Marketing z dubna 2019**, vyplynulo, že počet poplatníků, kteří by se do systému potenciálně zapojili, by byl 140 000 osob (viz výpočet a podrobnější distribuce poplatníků níže části věnující se přínosům této varianty).

Zejména se brala do úvahy distribuce jednotlivých druhů poplatníků a jejich tendence aplikovat paušální režimu pro výpočet vycházejí z výsledků ankety:

- 36 % poplatníků by nevadilo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Na základ těchto propočtů byl celkový potenciální negativní dopad na veřejné finance ve výši 300 mil. Kč¹⁰.

Při odhadu dopadu bylo přihlédnuto mimo jiné k současnému negativnímu ekonomickému vývoji v důsledku šíření nemoci COVID-19, a to zejména k předpokládanému dočasnému snížení příjmů poplatníků, a tedy ke snížení počtu poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by zapojením se do systému odváděli nižší odvody, než jaké odvádějí nyní. Současně však nelze vyloučit, že se dočasně po dobu nepříznivého ekonomického vývoje také sníží počet poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by v konečném důsledku v případě zapojení se do systému odváděli vyšší odvody, než jaké odvádějí nyní. Jedná se tak o dva protichůdné vlivy na celkový fiskální dopad, lze však předpokládat, že se tyto vlivy vzájemně vyruší.

Celkové dopady na veřejné finance

Celkové dopady na veřejné rozpočty	částka (v mil. Kč)
Daň z příjmů fyzických osob	-398
Pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	59
Pojištění na veřejné zdravotní pojištění	-15
Dodatečný pozitivní dopad na DPH	54
Celkem:	-300

Zdroj: vlastní výpočet

Snížení inkasa daně z příjmů fyzických osob za skupinu paušálních poplatníků bude mít mimo jiné dopad na příjem státního rozpočtu a příjem krajů a obcí, a to vzhledem k rozpočtovému určení daně z příjmů fyzických osob, která je transferována i do těchto rozpočtů. Dodatečné inkaso DPH je druhotným efektem vlivem vyššího disponibilního příjmu, přímo vyplývajícím z navržené úpravy příjmových daní, za předpokladu jinak nezměněných podmínek.

¹⁰ Dopady zavedení paušální daně na základě údajů zjištěných z databáze ADIS – podaná DAP DPFO za rok 2017:

- pro výpočet bylo počítáno pouze s poplatníky, kteří vykazují příjmy pouze dle § 7 a jejichž příjmy jsou zároveň menší než 1 mil. Kč (mimo společnosti v.o.s. a komplementáře k. s.);
- pro výpočet byly použity údaje o minimálních zálohách na pojistné pro rok 2019, přičemž záloha na pojistné na důchodové pojištění byla navýšena o 15 %, a 100 Kč DPFO/měsíčně.

Celkové dopady na rozpočty obcí a krajů

	Dopad na veřejné rozpočty	Dopad na státní rozpočet	Dopad na rozpočet obcí	Dopad na rozpočet krajů
	mil. Kč			
Daň z příjmů fyzický osob	-398	-320,4	-56,3	-21,3
Daň z přidané hodnoty	54	36,5	12,7	4,8

Zdroj: vlastní výpočet

Samotná výše dopadu pak do určité míry determinuje případnou tendenci k optimalizacím směřujícím právě k preferenci podnikatelského vztahu před vztahem zaměstnaneckým. Fakt, že při aktuální hodnotě příjmu se pro krátké období vytvoří prostor pro přechod mezi těmito dvěma formami, ještě z mikroekonomického hlediska nemusí znamenat, že se tak dané osoby zachovají. Především to totiž z jejich strany znamená komplexnější přenastavení fungování vztahu k minulému zaměstnavateli. Tento proces zároveň nese určitá rizika, proti kterým taktéž působí vidina dosažení daňové úspory.

Je-li tato vidina pouze krátkodobá (tj. např. při změně výše odměny již paušální režim nebude atraktivní anebo nebude možné ho aplikovat), pak nelze očekávat, že taková transformace vztahů bude z hlediska poplatníka-zaměstnance atraktivní.

Míra tendence k transformaci vztahů u jednotlivého poplatníka je, jak již bylo výše uvedeno dána především výší jeho příjmu a nákladovostí dané profese (jednotlivé realizované úspory, či naopak vícenálady) v jednotlivých situacích nákladovosti činnosti demonstrují výše uvedené grafy úspor. Z hlediska agregované výše za všechny podnikatele pak míru distorze znázorňuje tabulka celkových dopadů na veřejné rozpočty.

Vysoká úspora v hladině příjmu blížící se horní hranici limitu pro vstup do systému paušální daně taktéž může znamenat nízkou motivaci k rozvoji podnikání, které by dosahovalo příjmu nad 1 mil. Kč. Teoreticky by bylo možné pro příjmy nad tuto hranici využít jinou podnikatelskou formu (např. právnickou osobu), nicméně tento aspekt vede paradoxně k větší administrativní zátěži u daného podnikatele než standardní model podnikání. Míra tohoto problému závisí na míře fiskální úspory dosažené v úrovni příjmu těsně pod horní hranicí podmínky pro vstup do systému paušální daně.

Zabezpečení podnikatelů ve stáří (N22)

Oproti předchozí variantě je v této variantě zásadní posun díky 15 % navýšení částky, která reprezentuje pojistné na sociální zabezpečení. Díky tomu bude zabezpečení osob, které budou účastny systému paušální daně lepší než osob, které účastny nebudou a v současné době odvádějí pojistné z minimálních částek pojištění.

Z odhadovaného počtu 140 tis. potenciálních poplatníků, kteří by se zapojili do institutu paušální daně, by mělo cca 116 tis. osob odvádět na pojistné na sociální zabezpečení (a tím být lépe zajištěno na stáří) více než dnes. Určitá část poplatníků bude oproti dnešku odvádět na sociálním pojistném méně než dnes, konkrétně cca 24 tis. osob.

Pozitivní na uvedeném srovnání však je, že více budou odvádět ty osoby, které dnes platí pojistná z minimálních základů, tj. jejich zabezpečení na stáří je nejvíce rizikové. Ke snížení naopak dojde u osob, které platily na pojistném dnes více než minimální vyměřovací základ.

Z hlediska zabezpečení na stáří je taktéž podstatné, že zůstane zachována možnost přispívat na pojistné na sociální pojištění větší částky dobrovolně.

4.3.2 Přínosy

Snížení administrativní zátěže poplatníků (P1)

V rámci snížení administrativních nákladů jde především o úsporu v podobě zjednodušení plnění povinností při správě daní a pojistných:

- absence povinnosti podávat daňové přiznání, namísto něj se pouze oznámí vstup do paušálního režimu (odhadovaný obsah tohoto podání je uveden v příloze);
- absence povinnosti jakkoliv kvantifikovat daňovou a pojistné povinnost a zejména její jednotlivé prvky, včetně prokazování jejich jednotlivých částí (např. dokládání faktur atd.);
- z toho plyne de facto absence potřeby hlubší odborné znalosti daňového práva při plnění povinností v rámci daní a pojistných;
- nutnosti poplatník toliko sledovat obrátové hranice pro nárok na paušální režim, která je v zásadě totožná s obrátem pro povinné plátcovství DPH (tj. je zajištěna odpovídající synergie).

Dále pak dojde k zvýšení právní jistoty ohledně splnění daňových povinností poplatníků, a to především díky faktu, že správce daně toliko přezkoumává nárok na paušální režim, tj. prakticky se eliminuje potřeba daňové kontroly a v případě přezkoumávání parametrů nároku na paušální režim by se omezila na velmi úzký okruh skutečností.

Agregovaná výše této administrativní úspory je pak dána zejména počtem poplatníků, kteří by na uvedeném režimu participovali. Při odhadu počtu účastníků tohoto režimu se vycházelo z poslední citlivostní analýzy ankety Ipsos Marketing z dubna 2019, kde se zkoumala citlivost jednotlivých skupin na potenciálně vyšší platbu uvedených plnění výměnou za jejich paušální výši. Vycházelo se, že potenciální teoretický okruh uživatelů systému je 408 118 osob (poplatníci do 1 mil. Kč s příjmy dle § 7 zákona o daních z příjmů, kteří nejsou plátcí DPH – údaj z daňové správy). Na tuto množinu, kterou lze z hlediska základů daně rozdělit následujícím způsobem (tabulka distribuce poplatníků dle dosahovaných základů daně – příjmy do 1 mil. Kč).

Výše základu daně u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 a jsou menší než 1 mil. Kč

Výše ZD na ř. 114	0 - 100 000	100 001 - 200 000	200 001 - 300 000	300 001 - 400 000	400 001 - 500 000
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	8 941 214 660	24 506 958 635	10 613 018 137	6 625 900 801	997 055 251
Průměr (v Kč)	50 683	148 564	241 468	345 603	443 925
Počet daň. přiznání	176 415	164 959	43 952	19 172	2 246

Výše ZD na ř. 114	500 001 - 600 000	600 001 - 700 000	700 001 - 800 000	800 001 - 900 000	900 001 - 999 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	637 016 079	89 513 685	35 121 974	11 868 713	6 556 240
Průměr (v Kč)	546 326	639 383	747 276	847 765	936 606
Počet daň. přiznání	1 166	140	47	14	7

Výše ZD na ř. 114	0 – 999 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	52 464 224 175
Průměr v Kč	128 552
Počet daň. přiznání	408 118

Zdroj: ADIS - Výše základu daně (před odpočty, po vynětí příjmů ze zdrojů v zahraničí dle § 7) u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 (mimo společníků v.o.s. a kompl. k. s.) a tyto jsou menší než 1 mil. Kč, 7. 3. 2019

Z předmětné ankety byly zjištěny následující skutečnosti:

- 36 % poplatníků by nevadilo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Z tohoto vyplynulo, že počet poplatníků, který by do systému vstoupil, se odhaduje na přibližně 140 000 osob s tím, že skutečný počet účastníků bude záviset i na aktuálních faktorech v roce zavedení – např. míra tendenčnosti zachovávat stávající chování či míra aktuální atraktivity institutu v rámci společenského mínění. Časem by však tyto jednorázové efekty měly odeznívat.

Nutno zdůraznit, že bod zlomu (základ daně, od kterého jsou odvody vyšší než minimální) pro odvody minimálního pojistného na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti je pro tuto variantu cca 225 tis. Kč. Na sociálním pojistném tedy odvádí minimální odvody zhruba 357 tis. poplatníků, ze zmíněných 408 tis. poplatníků s limitem příjmů do 1 mil. Kč. Pak tedy méně než 51 tis. poplatníků odvádí více než minimální odvody na tomto pojistném. Vzhledem k tomu, že výše minimálního základu u zdravotního pojištění je dvakrát vyšší než u sociálního, výše zmíněná skupina taktéž odvádí i pojistné na veřejné zdravotní pojištění z minimální výše.

Snížení administrativy správců daní a pojistného (P2)

Z hlediska správy daní a pojistných je zásadní úspora především v nižším počtu podávaných daňových přiznání a nižším počtu potřeby následných auditů daňových a pojistných povinností.

Nicméně vzhledem k tomu, že nejde o kompletní zrušení standardního režimu, ale toliko vytvoření režimu nového fungujícího vedle standardního režimu, neznamena tento projekt snížení fixních nákladů na správu daní (tj. stále bude zapotřebí mít připravenou kompletní systém na standardní správu daní).

Snížení administrativy se tak bude odehrávat především v oblasti variabilních nákladů, tj. zejména v potenciálně menším počtu daňových auditů, které je třeba fyzicky realizovat a také v procesu přijímání daňových přiznání (zejm. těch které jsou v listinné podobě).

Míra této úspory je variabilní a odvislá od množství poplatníků, kteří participují v paušálním režimu. Odhadovaný počet účastníků je 140 000 poplatníků, viz výpočet výše.

Administrativní úspora se však neočekává ihned v začátku fungování paušálního režimu (s ohledem na spíše vícepráce spojené s jeho spuštěním), ale až v delším časovém horizontu. Je pak předpokladem, že uvolněné kapacity budou věnovány k jiným činnostem v rámci finanční správy.

4.4 Varianta 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň

4.4.1 Náklady

Náklady na implementaci (N1)

Správce daně odhaduje náklady zhruba ve výši 150 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se vytvoření formulářů, zpracování nové kategorie poplatníka, úpravy v registraci, zavedení evidence na novém osobním účtu, úpravy v párování plateb a předpisů, úročení, posečkání a vymáhání, úpravy ve změně místní příslušnosti, zavedení nových druhů příjmů pro platby a převody pojistného Správě sociálního zabezpečení a Centrálnímu registru pojištěnců. Dále je nutná centralizovaná aplikační podpora, komunikační kanály a další průřezové úpravy.

Správce sociálního pojistného odhaduje náklady zhruba ve výši 50 – 100 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Předpokládá se v budoucnu i centralizace aplikační podpory systému, bez které nelze změny systému realizovat.

Správci zdravotního pojistného odhaduje náklady zhruba ve výši 47 mil. Kč na vybudování systému pro paušální režim. Implementaci paušálního režimu bude nutné provést u všech zdravotních pojišťoven. Předpokládá se upravení formulářů, zpracování nové kategorie plátce včetně popsání změn této kategorie, úpravy vymáhání pojistného a penále, komunikační kanály, administrativní řešení nesouladů.

Celkové náklady za všechny instituce jsou tedy **kolem 247 - 297 mil. Kč**.

Dopad na veřejné finance (tj. včetně dopadů na zdravotní pojišťovny) (N2)

Některým skupinám návrh umožní snížit zdanění, poplatník mající možnost volby bude svou daň minimalizovat, aby splňoval podmínky paušálního režimu (eliminace tohoto rizika závisí na finálních parametrech paušálního režimu, tj. výši paušálního odvodu a limity pro vstup do něj).

Míra daňové úspory je dobrým kritériem pro zhodnocení míry distorze, kterou může nový režim přinést, kdy čím větší dopad u jednotlivého poplatníka na veřejné rozpočty (tj. jeho daňová úspora), tím větší je vzniklá nerovnost mezi poplatníkem využívajícím standardní režim zdanění a potenciálním uživatelem paušální daně.

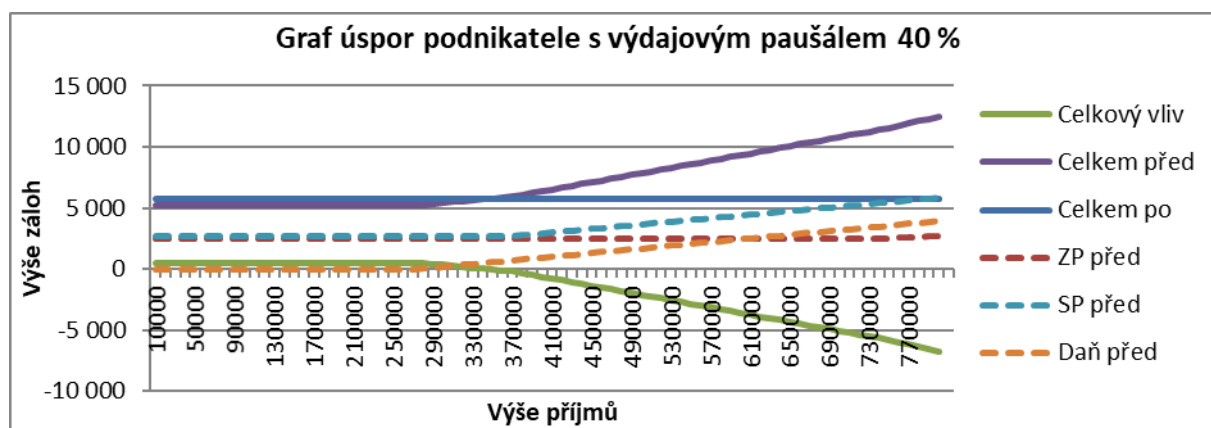
Obecně platí, že největší potenciální úspory mají v systému paušální daně šanci dosáhnout poplatníci, kteří se blíží vrchní hranici obratu, do kterého je ještě možné o paušální režim žádat.

Naopak podnikatelé do určité příjmové hranice budou na odvodech platit o něco větší částky než doposud, což je dáno především zvýšeným minimem na sociální pojistné a státní politiku zaměstnanosti zvýšeného o 15 %.

Platí tedy přístup, že do určité hranice poplatník daně platí více než ve standardním režimu. Z důvodu platby daně ve výši 100 Kč a navýšeného sociálního pojistného. Od této hranice pak platí vztah, že čím více se blíží podnikatel k limitu ročního příjmu, tím se zvyšuje jeho úspora na dani a pojistných. Tento jev je ale patrný pouze u poplatníků využívajících nákladovost 40 % a 60 %.

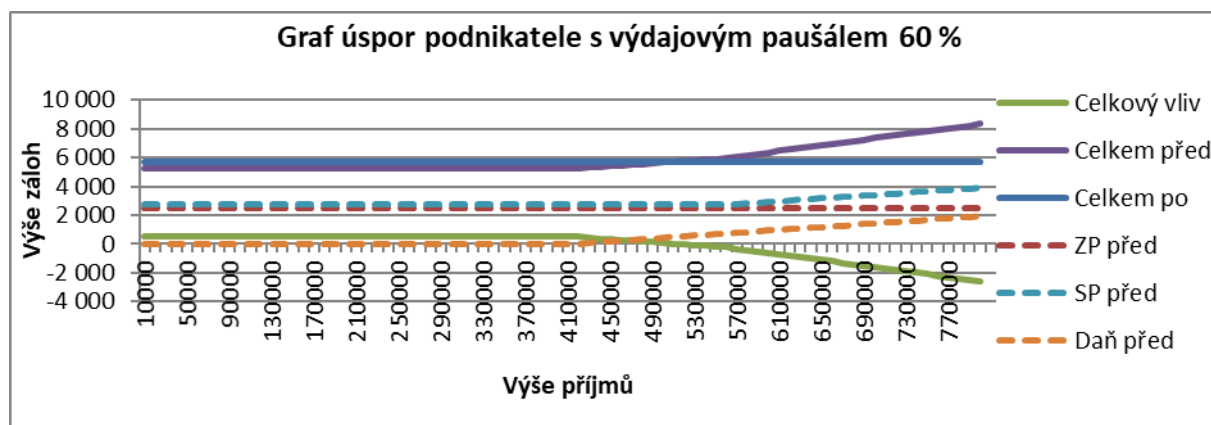
Bodu zlomu se různí dle nákladovosti dané profese. Pro účely analýzy se tato úspora odhaduje u tří základních skupin podnikatelů, s nákladovostí 40 %, 60 % a 80 % (což odpovídá

i jednotlivým druhům výdajových paušálů). Pro výpočet byly použity minimální odvody odhadované pro rok 2021.

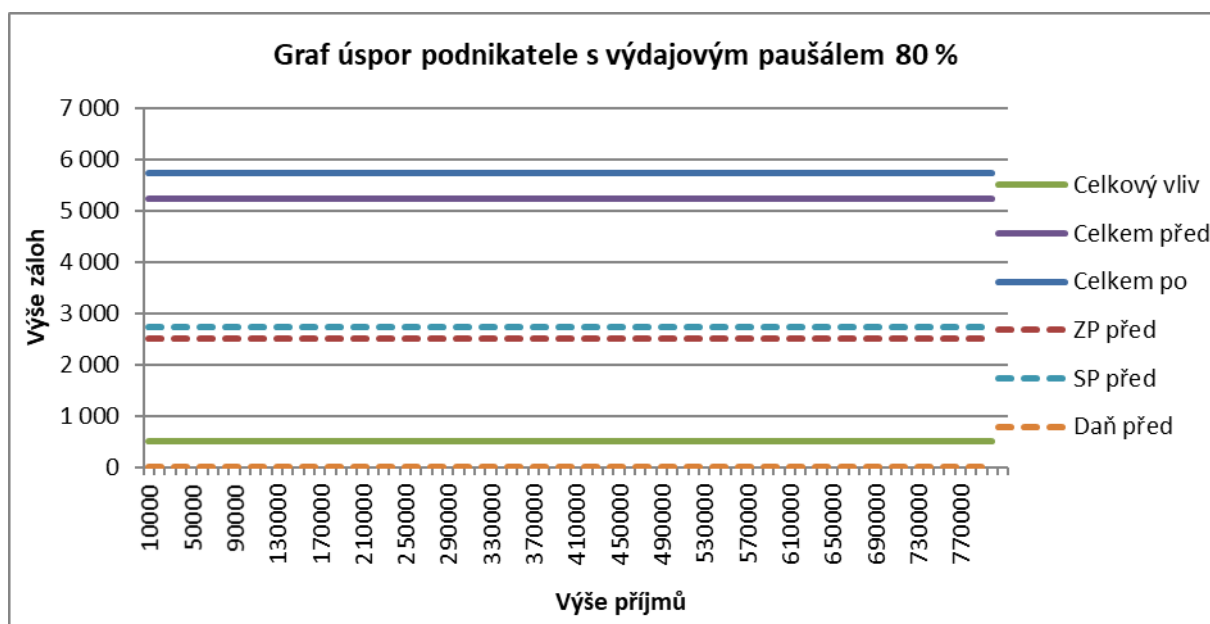
Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, že při zvolení varianty 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, minimum ZP + zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň, by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 40 % a při příjmu 800 000 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 6 730 Kč. Tato úspora by na jednotlivých složkách paušálních záloh byla na dani 3 830 Kč, na sociálním pojistném 2 714 Kč a na zdravotním pojistném 186 Kč. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 350 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Jak je z grafu patrné, při zvolení varianty 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, minimum ZP + zvýšené minimum u SP + 100 Kč daň, by pro poplatníky uplatňující výdajový paušál ve výši 60 % a při příjmu 800 000 Kč byla měsíční úspora v hodnotě celkem 2 597 Kč. Úspora oproti standardnímu režimu bez paušální daně by na dani byla ve výši 1 830 Kč, na sociálním pojistném 767 Kč. Na zdravotním pojištění by poplatník zaplatil stejně, jako ve standardním režimu. Při této variantě dojde k bodu zlomu, kterým se rozumí úspora peněžních prostředků pro poplatníka při příjmu 520 000 Kč.

Zdroj: vlastní výpočet

Při nákladovosti 80 % nedojde u paušální daně k bodu zlomu. Při nejvyšší hodnotě příjmu stále poplatník platí o něco více než v rámci standardního režimu bez paušální daně, konkrétně o 509 Kč.

Nutno doplnit, že motivace poplatníků být v paušálním režimu však nevychází z primárně pozitivního fiskálního dopadu, ale z úspory administrativy, která se může finančně projevit sekundárně (nepotřeba hradit daňového poradce, úspora času samotného poplatníka).

Při odhadu dopadů, které vycházely z **ankety Ipsos Marketing z dubna 2019**, vyplynulo, že počet poplatníků, kteří by se do systému potenciálně zapojili, by byl 127 000 osob (viz výpočet a podrobnější distribuce poplatníků níže části věnující se přínosům této varianty). Zejména se brala do úvahy distribuce jednotlivých druhů poplatníků a jejich tendence aplikovat paušální režim pro výpočet vycházejí z výsledků ankety:

- 36 % poplatníků by nevědělo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Na základ těchto propočtů byl celkový potenciální pozitivní dopad na veřejné finance ve výši 280 mil. Kč¹¹.

Při odhadu dopadu bylo přihlédnuto mimo jiné k současnému negativnímu ekonomickému vývoji v důsledku šíření nemoci COVID-19, a to zejména k předpokládanému dočasnému snížení příjmů poplatníků, a tedy ke snížení počtu poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by zapojením se do systému odváděli nižší

¹¹ Dopady zavedení paušální daně na základě údajů zjištěných z databáze ADIS – podaná DAP DPFO za rok 2018:

- pro výpočet bylo počítáno pouze s poplatníky, kteří vykazují příjmy pouze dle § 7 a jejichž příjmy jsou zároveň menší než 600 tis. Kč (mimo společnosti v.o.s. a komplementáře k. s.);
- pro výpočet byly použity údaje o minimálních zálohách na pojistné pro rok 2021, přičemž záloha na pojistné na důchodové pojištění byla navýšena o 15 %, a 100 Kč DPFO/měsíčně.
- Pozn. Průzkum IPSOS měl jako vzorek podnikatele do 1 mil. Kč, tj. poměry odpovědí se v užším vzorku mohou lišit.

odvody, než jaké odvádějí nyní. Současně však nelze vyloučit, že se dočasně po dobu nepříznivého ekonomického vývoje také sníží počet poplatníků, kteří splňují podmínky pro zapojení se do systému paušální daně a kteří by v konečném důsledku v případě zapojení se do systému odváděli vyšší odvody, než jaké odvádějí nyní. Jedná se tak o dva protichůdné vlivy na celkový fiskální dopad, lze však předpokládat, že se tyto vlivy vzájemně vyruší.

Celkové dopady na veřejné rozpočty

Celkové dopady na veřejné rozpočty	částka (v mil. Kč)
Daň z příjmů fyzických osob	-196
Pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	530
Pojištění na veřejné zdravotní pojištění	-2
Dodatečný negativní dopad na DPH	-52
Celkem:	280

Zdroj: vlastní výpočet

Snížení inkasa daně z příjmů fyzických osob za skupinu paušálních poplatníků bude mít mimo jiné dopad na příjem státního rozpočtu a příjem krajů a obcí, a to vzhledem k rozpočtovému určení daně z příjmů fyzických osob, která je transferována i do těchto rozpočtů. Dodatečné snížení inkasa DPH je druhotným efektem vlivem nižšího disponibilního příjmu, přímo vyplývajícím z navržené úpravy příjmových daní, za předpokladu jinak nezměněných podmínek.

Celkové dopady na rozpočty obcí a krajů

	Dopad na veřejné rozpočty	Dopad na státní rozpočet	Dopad na rozpočet obcí	Dopad na rozpočet krajů
	mil. Kč			
Daň z příjmů fyzických osob	-196	-157,8	-27,7	-10,5
Dodatečný negativní dopad na DPH	-52	-35,1	-12,3	-4,6

Zdroj: vlastní výpočet

Samotná výše dopadu pak do určité míry determinuje případnou tendenci k optimalizacím směřujícím právě k preferenci podnikatelského vztahu před vztahem zaměstnaneckým. Fakt, že při aktuálním hodnotě příjmu se pro krátké období vytvoří prostor pro přechod mezi těmito dvěma formami, ještě z mikroekonomického hlediska nemusí znamenat, že se tak dané osoby zachovají. Především to totiž z jejich strany znamená komplexnější přenastavení fungování vztahu k minulému zaměstnavateli. Tento proces zároveň nese určitá rizika, proti kterým taktéž působí vidina dosažení daňové úspory.

Je-li tato vidina pouze krátkodobá (tj. např. při změně výše odměny již paušální režimu nebude atraktivní anebo nebude možné ho aplikovat), pak nelze očekávat, že taková transformace vztahů bude z hlediska poplatníka-zaměstnance atraktivní.

Míra tendence k transformaci vztahů u jednotlivého poplatníka je, jak již bylo výše uvedeno dána především výší jeho příjmu a nákladovostí dané profese – jednotlivé realizované úspory (či naopak vícenáklady) v jednotlivých situacích nákladovosti činnosti demonstrují výše uvedené grafy úspor. Z hlediska agregované výše za všechny podnikatele pak míru distorze znázorňuje tabulka celkových dopadů na veřejné rozpočty.

Úspora v hladině příjmu blížící se horní hranici limitu pro vstup do systému paušální daně taktéž může znamenat nízkou motivaci k rozvoji podnikání, které by dosahovalo příjmu nad 800 000 Kč. Teoreticky by bylo možné pro příjmy nad tuto hranici využít jinou podnikatelskou formu (např. právnickou osobu), nicméně tento aspekt vede paradoxně k větší administrativní zátěži u daného podnikatele než standardní model podnikání. Míra tohoto problému závisí na míře fiskální úspory dosažené v úrovni příjmu těsně pod horní hranicí podmínky pro vstup do systému paušální daně.

Zabezpečení podnikatelů ve stáří (N22)

Oproti základní variantě 1 je v této variantě zásadní posun díky 15 % navýšení částky, která reprezentuje pojistné na sociální zabezpečení. Díky tomu bude zabezpečení osob, které budou účastny systému paušální daně lepší než osob, které účastny nebudou a v současné době odvádějí pojistné z minimálních částek pojištění.

Z hlediska srovnání by z předpokládaných účastníků, tedy 127 tis. poplatníků, na systému paušální daně mělo cca 116 tis. osob odvádět na pojistné na sociální zabezpečení (a tím být lépe zajištěno na stáří) více než dnes. Určitá část poplatníků bude oproti dnešku odvádět na sociálním pojistném méně než dnes, konkrétně cca 11 tis. osob.

Pozitivní na uvedeném srovnání však je, že více budou odvádět ty osoby, které dnes platí pojistná z minimálních základů, tj. jejich zabezpečení na stáří je nejvíce rizikové. Ke snížení naopak dojde u osob, které platily na pojistném dnes více než minimální vyměřovací základ.

Z hlediska zabezpečení na stáří je taktéž podstatné, že zůstane zachována možnost přispívat na pojistné na sociální pojištění větší částky dobrovolně.

4.4.2 Přínosy

Je třeba při hodnocení přínosů této varianty brát v potaz i nižší počet poplatníků, kteří se mohou do institutu paušální daně přihlásit, vzhledem ke snížení příjmového limitu z 1 mil. Kč na 800 tis. Kč. Z původních více než 408 tisíc poplatníků bude moci tento institut využít pouze cca 369 tisíc poplatníků.

Snížení administrativní zátěže poplatníků (P1)

V rámci snížení administrativních nákladů jde především o úsporu v podobě zjednodušení plnění povinností při správě daní a pojistných:

- absence povinnosti podávat daňové přiznání, namísto něj se pouze oznámí vstup do paušálního režimu (odhadovaný obsah tohoto podání je uveden v příloze);
- absence povinnosti jakkoliv kvantifikovat daňovou a pojistné povinnost a zejména její jednotlivé prvky, včetně prokazování jejich jednotlivých částí (např. dokládání faktur atd.);
- z toho plyne de facto absence potřeby hlubší odborné znalosti daňového práva při plnění povinností v rámci daní a pojistných.

Dále pak dojde k zvýšení právní jistoty ohledně splnění daňových povinností poplatníků, a to především díky faktu, že správce daně toliko přezkoumává nárok na paušální režim,

tj. prakticky se eliminuje potřeba daňové kontroly a v případě přezkoumávání parametrů nároku na paušální režim by se omezila na velmi úzký okruh skutečností.

Agregovaná výše této administrativní úspory je pak dána zejména počtem poplatníků, kteří by na uvedeném režimu participovali. Při odhadu počtu účastníků tohoto režimu se vycházelo z citlivostní analýzy ankety Ipsos Marketing z dubna 2019, kde se zkoumala citlivost jednotlivých skupin na potenciálně vyšší platbu uvedených plnění výměnou za jejich paušální výši. Na tuto množinu, kterou lze z hlediska základů daně rozdělit následujícím způsobem (tabulka distribuce poplatníků dle dosahovaných základů daně – příjmy do 800 tis. Kč).

Výše základu daně u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 a jsou menší než 800 tis. Kč

Výše ZD na ř. 114	0 - 100 000	100 001 - 200 000	200 001 - 300 000	300 001 - 400 000
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	8 368 573 821	22 253 471 124	10 868 226 696	2 547 657 017
Průměr (v Kč)	51 269	146 959	241 790	326 288
Počet daň. přiznání	163 228	151 426	44 949	7 808

Výše ZD na ř. 114	400 001 - 500 000	500 001 - 600 000	600 001 - 700 000	700 001 - 799 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	604 896 622	143 742 016	61 902 916	18 685 175
Průměr (v Kč)	438 330	544 477	644 822	747 407
Počet daň. přiznání	1 380	264	96	25

Výše ZD na ř. 114	0 – 799 999
Základ daně (ř. 114) (v Kč)	44 867 155 389
Průměr (v Kč)	121 533
Počet daň. přiznání	369 176

Zdroj: ADIS - Výše základu daně (před odpočty, po vynětí příjmů ze zdrojů v zahraničí dle § 7) u poplatníků, kteří mají příjmy pouze dle §7 (mimo společníků v.o.s. a kompl. k. s.) a tyto jsou menší než 800 tis. Kč, 29. 6. 2020

Z předmětné ankety byly zjištěny následující skutečnosti:

- 36 % poplatníků by nevadilo platit o 500 Kč měsíčně víc a nemít kontroly;
- 61 % poplatníků, kteří by platili po novu méně, by se do systému přihlásilo;
- do systému nevstoupí poplatníci s daňovým bonusem.

Z tohoto vyplynulo, že počet poplatníků, který by do systému vstoupil, se odhaduje na přibližně 127 000 osob s tím, že skutečný počet účastníků bude záviset i na aktuálních faktorech v roce zavedení – např. míra tendenčnosti zachovávat stávající chování či míra aktuální atraktivity institutu v rámci společenského mínění. Časem by však tyto jednorázové efekty měly odeznívat.

Nutno zdůraznit, že bod zlomu (základ daně, od kterého jsou odvody vyšší než minimální) pro odvody minimálního pojistného na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti je pro tuto variantu cca 225 tis. Kč. Na sociálním pojistném tedy odvádí minimální odvody zhruba 330 tis. poplatníků, ze zmíněných 369 tis. poplatníků s limitem příjmů do 800 tis. Kč. Pak tedy cca 39 tis. poplatníků odvádí více než minimální odvody na tomto pojistném. Vzhledem k tomu, že výše minimálního základu u zdravotního pojištění je dvakrát vyšší, výše zmíněná skupina taktéž odvádí i pojistné na veřejné zdravotní pojištění z minimální výše.

Snížení administrativy správců daní a pojistného (P2)

Z hlediska správy daní a pojistných je zásadní úspora především v nižším počtu podávaných daňových přiznání a nižším počtu potřeby následných auditů daňových a pojistných povinností.

Nicméně vzhledem k tomu, že nejde o kompletní zrušení standardního režimu, ale toliko vytvoření režimu nového fungujícího vedle standardního režimu, neznamená tento projekt snížení fixních nákladů na správu daní (tj. stále bude zapotřebí mít připravenou kompletní systém na standardní správu daní).

Snížení administrativy se tak bude odehrávat především v oblasti variabilních nákladů, tj. zejména v potenciálně menším počtu daňových auditů, které je třeba fyzicky realizovat a také v procesu přijímání daňových přiznání (zejm. těch které jsou v listinné podobě).

Míra této úspory je variabilní a odvislá od množství poplatníků, kteří participují v paušálním režimu. Odhadovaný počet účastníků je 127 000 poplatníků, viz výpočet výše.

Administrativní úspora se však neočekává ihned v začátku fungování paušálního režimu (s ohledem na spíše vícepráce spojené s jeho spuštěním), ale až v delším časovém horizontu. Je pak předpokladem, že uvolněné kapacity budou věnovány k jiným činnostem v rámci finanční správy.

5. Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které byly popsány v kapitole č. 2 Návrh řešení a vyhodnoceny v kapitole č. 3 Vyhodnocení nákladů a přínosů. V následujícím hodnocení se nejedná o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení podle jednotlivých kritérií, ale zprehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi **0 – nehodnoceno, 1 - nejlepší a 2 - nejhorší**.

Vyhodnocení variant

	náklady na implementaci (N1)	dopad na veřejné finance (vč. zdravotní pojišťovny) (N2, vč. N21 a N22)	snížení administrativní zátěže poplatníků (P1)	snížení administrativy správců daní a pojistného (P2)
V0	0	0	0	0
V1	2	2	1	1
V2	2	2	1	1
V3	2	1	1	2

Zdroj: vlastní výpočet

Optimální je varianta 3 – paušální režim do 800 tis. Kč, zvýšení minimum u SP + 100 Kč daň. Optimální varianta naplňuje stanovený cíl, tedy snížení administrativní zátěže, zjednodušením plnění povinností k dani a pojistným, finanční úsporou, minimalizací kontrol ze strany správců, zvýšením právní jistoty a získáním více času na rozvoj podnikatelské činnosti podnikatelů. Je dále nejvíce vyhovující podle zvolených parametrů a vykazuje nejvyšší přínosy jak pro poplatníky, tak pro správce daně a pojistného. Je třeba zdůraznit, že hodnocení nákladů N2 zahrnuje i rizika popsána v kapitole 3.2 Náklady, tedy Distorze a neoptimální alokace zdrojů (N21) a Zabezpečení poplatníků na stáří (N22).

6. Implementace doporučené varianty a vynucování

Za účelem implementace bude přijata novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, zákona č. 582/1992 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Orgány odpovědnými za implementaci budou Ministerstvo financí a orgány Finanční správy České republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí a orgány České správy sociálního zabezpečení, Ministerstvo zdravotnictví, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, jako správce Centrálního registru pojištěnců a jako běžná zdravotní pojišťovna, a ostatní zdravotní pojišťovny.

Implementace byla vyčíslena a zahrnuta již do kapitoly 3.2 Náklady, kde je jí věnována bližší specifikace. Implementace se dotkne především orgánů veřejné správy a zdravotních pojišťoven. Níže je uveden odhad nákladů jednotlivých dotčených resortů:

- Ministerstvo financí a orgány Finanční správy České republiky;
 - o hrubý odhad nákladů vychází ze zkušeností s vývojem informačního systému Finanční správy ČR, náklady na implementaci paušální daně byly odhadnuty ve výši 150 mil. Kč;
 - o náklady na implementaci budou hrazeny ze státního rozpočtu;
- Ministerstvo práce a sociálních věcí a orgány České správy sociálního zabezpečení;
 - o předpokládány jsou náklady na úpravu informačního systému České správy sociálního zabezpečení, který není v dnešní době centralizovaný. Pro implementaci paušální daně je nutná centralizace tohoto systému, což včetně dalších úprav bylo odhadnuto na 50 – 100 mil. Kč;
 - o náklady budou hrazeny ze státního rozpočtu;
- Ministerstvo zdravotnictví, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, jako správce Centrálního registru pojištěnců a jako běžná zdravotní pojišťovna, a ostatní zdravotní pojišťovny;
 - o finanční dopady související se zavedením nové právní úpravy byly na straně provozu zdravotních pojišťoven odhadnuty ve výši 10 mil. Kč, neboť vznikne potřeba nové úpravy jejich informačních systémů;
 - o největší náklady spojené se zavedením a správou paušálního režimu budou na straně VZP ČR, jakožto správce centrálního registru pojištěnců a jakožto správce zvláštního účtu, na který budou orgány Finanční správy ČR veškeré platby pojistného vybrané od poplatníků v paušálním režimu posílat, a to v odhadnuté výši 37 mil. Kč;
 - o jsou předpokládány i další náklady v personální oblasti;
 - o náklady budou hrazeny z prostředků provozních fondů zdravotních pojišťoven.

Přímý dopad nenulové varianty se ve vztahu ke správci daně projeví vznikem nových pravomocí, zejména ve vztahu k získávání nových informací o daňových subjektech a výběru a správě pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Získání informací pro účely ztotožnění poplatníků s dotčenými subjekty (zdravotní pojišťovnou a správou sociálního zabezpečení).

Přijetí nenulové varianty se projeví též v nárůstu povinností správce daně – správce daně nad rámec stávající působnosti bude vybírat a spravovat pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, rozhodovat v

řízení o sankcích, kontrolovat splnění uložené sankce a dobrovolně nesplněné povinnosti vymáhat. Dále bude vybrané pojistné včetně jeho příslušenství odvádět na příslušné účty zdravotního a sociálního pojištění.

Výše uvedené orgány veřejné správy a zdravotní pojišťovny si budou vyměňovat údaje o podnikatelích, kteří vstoupí do paušálního režimu, včetně odvedených peněžních prostředků na paušální pojistné a jeho příslušenství. Tato výměna informací bude probíhat v rámci informačních technologií, kterými orgány veřejné správy a zdravotní pojišťovny disponují. Je ale nutná jejich úprava, a to vzhledem k zavádění nového institutu paušálního režimu, což s sebou přináší především nutnost vybudování nových komunikačních kanálů mezi jednotlivými systémy.

Jedná se sice o zcela nový institut, zaváděný formou novely stávající paušální daně. Nevznikají zde však nové sankce. Proces vynucování navrhovaného řešení, včetně sankcí bude využit stávající, který je uveden v platné legislativě.

7. Přezkum účinnosti regulace

Účinnost regulace bude ověřována v souladu s § 22 kompetenčního zákona analyzováním dosahovaných výsledků a naplňování cílů regulace, a to zejména pravidelnými zjišťováními Ministerstva financí, resp. Finanční správy ČR, kdy některé informace o účinnosti regulace je rovněž možné zjistit z činnosti Českého statistického úřadu. Součástí přezkumu účinnosti regulace budou konzultace s odbornými a metodickými pracovníky a zúčastněnými profesními subjekty i kontrolní činnosti příslušných kontrolních orgánů.

Regulace bude hodnocená kompletně, ale až s časovým odstupem kvůli náběhu celého systému. Hlavním kritériem přezkumu účinnosti navrhované regulace bude vyhodnocení naplnění cílů, kde nejvhodnějším ukazatelem bude počet podnikatelů využívajících nový paušální režim a s navazujícími poznatky z funkčnosti celého nastaveného systému, především ze strany správců daně a pojistných. Samozřejmě i za podpory poznatků a zkušeností samotných osob zapojených do systému paušálního odvodu soustředěné na všech stupních a oblastech správy daně a pojistných. Účinnost regulace bude možné sledovat až po uplynutí minimálně jednoho roku účinnosti legislativního návrhu. Přičemž budou sledovány výše uvedené parametry: počet poplatníků zapojených do režimu paušální daně a poznatky z funkčnosti systému správců daně a pojistných. Tak, aby byl maximálně zajištěn přezkum za účelem potvrzení, zda principy regulace jsou účinné, popř. zda mohou být nějak zlepšeny, přehodnoceny apod.

8. Konzultace a zdroje dat

Konzultace:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí;
- Česká správa sociálního zabezpečení;
- Ministerstvo zdravotnictví;
- Svaz zdravotních pojišťoven ČR, Všeobecná zdravotní pojišťovna a.s., Pojišťovna Ministerstva vnitra;
- Výzkumný ústav práce a sociálních věcí;
- Podvýbor pro podnikatele Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR;
- Ministerstvo průmyslu a obchodu;
- Podnikatelská rada;
- Finanční správa České republiky.

Zdroje dat:

- data dostupná z Automatického daňového informačního systému (ADIS);
- vlastní data a analýzy Ministerstva financí a Finanční správy České republiky;
- vlastní data a analýzy Ministerstva zdravotnictví a zdravotních pojišťoven;
- vlastní data a analýzy Ministerstva práce a sociálních věcí a České správy sociálního zabezpečení;
- výsledky ankety k paušální dani provedené Ipsos Marketing z dubna 2019;
- při přípravě bylo využito především ustanovení níže uvedených zákonů a vyhlášek:
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (např. pro výpočet výdajů procentem);
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (např. pro výpočet vyměřovacího základu);
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění (např. pro stanovení vyměřovacího základu);
- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (zejména ve znění zákona č. 212/2016 Sb.);
- nařízení vlády č. 260/2019 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2020 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2020 a o zvýšení důchodů v roce 2020;
- nařízení vlády č. 213/2018 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2019 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2019 a o zvýšení důchodů v roce 2019;
- pokyny k vyplnění přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2018;
- přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2018;
- přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné pro rok 2018 – „Přehled OSVČ za rok 2018“;
- poučení k formuláři „Přehled OSVČ za rok 2018“;
- průzkum veřejného mínění společnosti MEDIAN, s.r.o., zpracovaný pro MF „Názory na paušální daň pro živnostníky a malé podnikatele“;
- vlastní zpracování výpočtů.

K části první návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 2a

Poplatník v paušálním režimu

(1) Poplatníkem v paušálním režimu je od prvního dne rozhodného zdaňovacího období poplatník daně z příjmů fyzických osob, který

- a) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období**
 - 1. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění,**
 - 2. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění a která není vyňata z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině,**
 - 3. není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,**
 - 4. není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti a**
 - 5. není dlužníkem, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení,**
- b) ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období neměl příjmy ze samostatné činnosti převyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o**
 - 1. příjmy od daně osvobozené,**
 - 2. příjmy, které nejsou předmětem daně,**
 - 3. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,**
- c) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a**
- d) podá správci daně oznámení o vstupu do paušálního režimu.**

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je poplatníkem v paušálním režimu od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém tuto činnost zahajuje, pokud

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1, přičemž podmínky podle odstavce 1 písm. a) a c) musí být splněny namísto k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období ke dni zahájení této činnosti,**
- b) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti nebyl plátcem daně z přidané hodnoty, společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti,**
- c) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti**
 - 1. přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a po dobu výkonu této činnosti v daném zdaňovacím období byl poplatníkem v paušálním režimu nebo**

2. nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti,
- d) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti měl pouze
1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,
 2. příjmy od daně osvobozené,
 3. příjmy, které nejsou předmětem daně,
 4. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
 5. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesáhne 15 000 Kč, a
- e) učinil oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení a oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu; tato lhůta je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno podání obsahující údaje požadované v příslušném oznámení správci daně společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo živnostenskému úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

(3) Pro účely paušálního režimu se

- a) příjmy rozumí příjmy podle tohoto zákona, které by poplatník měl, pokud by nebyl účetní jednotkou,
- b) za příjmy ze samostatné činnosti považují také úroky z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka, a nepovažují se za ně příjmy z podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

(4) Poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu uplynutím

- a) zdaňovacího období, ve kterém
1. má příjmy ze samostatné činnosti převyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené, příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
 2. se stane plátcem daně z přidané hodnoty nebo mu vznikne registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 3. se stane společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti nebo
 4. nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku poplatníka a insolvenční řízení nebylo skončeno,
- b) zdaňovacího období, které poplatník uvede v oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu,
- c) kalendářního měsíce, ve kterém přestane být
1. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění, nebo
 2. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění,
- d) kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího kalendářnímu měsíci, od kterého poplatník není povinen platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině, nebo

- e) kalendářního měsíce, ve kterém se poplatník stane daňovým nerezidentem a přestane na území České republiky vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti.

§ 7

Příjmy ze samostatné činnosti

(1) Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání,
- c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

(2) Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je dále

- a) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- c) příjem z výkonu nezávislého povolání.

(3) Základem daně (dílčím základem daně) jsou příjmy uvedené v odstavcích 1 a 2 s výjimkou uvedenou v odstavci 6. Tyto příjmy se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení s výjimkou příjmů uvedených v odstavci 1 písm. d). Pro zjištění základu daně (dílčího základu daně) se použijí ustanovení § 23 až 33.

(4) U poplatníka, který je společníkem veřejné obchodní společnosti, je součástí základu daně (dílčího základu daně) poměrná část základu daně nebo daňové ztráty veřejné obchodní společnosti. Tento poměr odpovídá poměru, kterým se společník podílí na zisku veřejné obchodní společnosti.

(5) U poplatníka, který je komplementářem komanditní společnosti, je součástí základu daně (dílčího základu daně) poměrná část základu daně nebo daňové ztráty komanditní společnosti. Tento poměr odpovídá poměru, kterým se komplementář podílí na zisku komanditní společnosti.

(6) Příjem autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů na území České republiky je samostatným základem daně pro daň vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně za předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce daně nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč a jde o příjem uvedený v odstavci 2 písm. a).

(7) Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu, může uplatnit výdaje, s výjimkou uvedenou v § 12, ve výši

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,
- b) 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,
- c) 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,

- d) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů podle odstavce 1 písm. d) a odstavce 6; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč.

Způsob uplatnění výdajů podle tohoto odstavce nelze zpětně měnit.

(8) Uplatní-li poplatník výdaje podle odstavce 7, má se za to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti. Pro účely odstavce 7 se příjmy rozumí příjmy podle tohoto zákona, které by poplatník měl, pokud by nebyl účetní jednotkou. Poplatník, který uplatňuje výdaje způsobem podle odstavce 7, je povinen vždy vést záznamy o příjmech podle odstavce 7 a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti.

(9) Jde-li o věc ve společném jmění manželů, která je využívána pro činnost, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, jedním z manželů nebo oběma manžely, vkládá tuto věc do obchodního majetku jeden z manželů. V případě, že tuto věc má v obchodním majetku jeden z manželů, avšak je pro činnost, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, využívána také druhým z manželů, lze výdaje (náklady) související s touto věcí, které připadají na část věci využívané pro činnost, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, oběma manžely, rozdělit mezi oba manžele v poměru, v jakém ji využívají při své činnosti podle odstavců 1 a 2. Příjmy z prodeje věci ve společném jmění manželů jsou zdaňovány u toho z manželů, který měl takovou věc zahrnutou v obchodním majetku. Po ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, se postupuje podle § 10 odst. 5 zákona.

(10) Za příjmy podle § 7 odst. 1 písm. d) se nepovažují a předmětem daně nejsou náhrady cestovních výdajů poskytované společníkům veřejných obchodních společností a komplementářům komanditních společností do výše stanovené zvláštním předpisem.⁵⁾

(11) Dojde-li k ukončení (přerušení) činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, a poplatník, zaplatí částky pojistného podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 5 a § 24 odst. 2 písm. f) po stanoveném termínu a uhradí dluhy uvedené v § 23 odst. 3 písm. a) bod 11, může podat dodatečné daňové přiznání na daňovou povinnost nižší. Obdobně postupuje právní nástupce poplatníka s příjmy podle § 7 v případě úmrtí poplatníka.

(12) Pokud poplatník s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) nebo b) uplatní jako účetní období hospodářský rok,²⁰⁾ je dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou rozdíl mezi příjmy a výdaji za ukončený hospodářský rok. Při změně účtování v kalendářním roce na účtování v hospodářském roce je dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou podle § 7 rozdíl mezi příjmy a výdaji do posledního dne měsíce, kterým poplatník ukončil účtování v kalendářním roce. Při změně účtování v hospodářském roce na účtování v kalendářním roce je dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou podle § 7 odst. 1 písm. a) nebo b) součet rozdílu mezi příjmy a výdaji v hospodářském roce a rozdílu mezi příjmy a výdaji od doby ukončení účtování v hospodářském roce do konce kalendářního roku. Dílčí základ daně se zahrne do daňového přiznání za kalendářní rok, ve kterém končí hospodářský rok nebo účtování přechodu z kalendářního roku na hospodářský rok a naopak. Obdobně postupuje poplatník s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. d), pokud veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost uplatní jako účetní období hospodářský rok.

(13) Poplatníci s příjmy podle odstavců 1 a 2, kteří nevedou účetnictví ~~a neuplatňují~~ , **neuplatňují** výdaje podle odstavce 7 **a jejichž daň za dané zdaňovací období není rovna paušální dani**, postupují podle § 7b. Vede-li každý ze společníků společnosti (§ 12), daňovou evidenci, mohou vést i daňovou evidenci, ve které evidují společné příjmy a společné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů; přitom na konci zdaňovacího období nebo při

ukončení činnosti v průběhu zdaňovacího období, uvedou do své daňové evidence podíl na společných příjmech a podíl na společných výdajích na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

~~§ 7a~~

Daň stanovená paušální částkou

~~(1) Poplatníkovi, kterému kromě příjmů podle § 6, příjmů od daně osvobozených a příjmů zdanitelných zvláštní sazbou daně plynou pouze příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až e) včetně úroků z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka [§ 8 odst. 1 písm. g)], pokud provozuje podnikatelskou činnost bez spolupracujících osob s výjimkou uvedenou v odstavci 2, u něhož roční výše těchto příjmů v bezprostředně předcházejících 3 zdaňovacích obdobích nepřesáhla 5 000 000 Kč a který není společníkem společnosti, může správce daně stanovit na žádost poplatníka podanou nejpozději do 31. ledna běžného zdaňovacího období daň paušální částkou. V žádosti poplatník uvede předpokládané příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až e) (dále jen „předpokládané příjmy“) a předpokládané výdaje k těmto příjmům (dále jen „předpokládané výdaje“) a další skutečnosti rozhodné pro stanovení daně paušální částkou uvedené v odstavcích 2 až 7.~~

~~(2) Provozuje-li poplatník činnost podle odstavce 1 za spolupráce druhého z manželů, může o stanovení daně paušální částkou požádat i spolupracující manžel (manželka). V tom případě se předpokládané příjmy a předpokládané výdaje rozdělí na spolupracujícího manžela (manželku) v poměru stanoveném podle § 13. Nezdanitelné části základu daně podle § 15, slevu na dani podle § 35ba nebo slevu na dani podle § 35c uplatní poplatník i spolupracující manžel (manželka) samostatně.~~

~~(3) Výše daně paušální částkou se určí v závislosti na výši předpokládaných příjmů, které jsou předmětem daně, kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů, z nichž se daň vybírá zvláštní sazbou daně, a na výši předpokládaných výdajů, nejméně však ve výši podle § 7 odst. 7. Do předpokládaných příjmů se zahrnují i příjmy z prodeje majetku, který byl vložen do obchodního majetku, příjmy ze zrušení rezervy vytvořené podle zákona o rezervách^{22a)} a do předpokládaných výdajů se zahrnuje i zůstatková cena prodaného majetku, který lze podle tohoto zákona odpisovat, a výše rezervy vytvořené pro příslušné zdaňovací období podle zákona o rezervách.^{22a)} Rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji se upraví o výdaje uplatněné podle § 24, u kterých odpadl právní důvod pro jejich uplatnění, nebo o předpokládané nezdanitelné části základu daně podle § 15. Správce daně stanoví daň paušální částkou po projednání s poplatníkem do 15. května běžného zdaňovacího období. Pokud stanovený termín nebude dodržen, nelze stanovit pro toto zdaňovací období daň paušální částkou.~~

~~(4) Z rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji upravenými podle odstavce 2 se daň vypočte sazbou daně podle § 16. Vypočtená daň se dále sníží o předpokládanou slevu na dani podle § 35ba nebo o předpokládanou slevu na dani podle § 35c, uplatněnou poplatníkem v žádosti o stanovení daně paušální částkou podle odstavce 1. K předpokládanému nároku na uplatnění daňového bonusu podle § 35c se při stanovení daně paušální částkou nepřihlédne. Daň stanovená paušální částkou činí, i po snížení o uplatněné předpokládané slevy na dani podle § 35ba a 35c, nejméně 600 Kč za zdaňovací období.~~

^{22a)} Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

~~(5) Dosáhne-li poplatník v průběhu zdaňovacího období příjmů z prodeje věci, která byla zahrnuta do obchodního majetku nebo jiných příjmů podle § 6, § 7 odst. 1 písm. d), § 7 odst. 2, § 8 až 10 v úhrnné výši přesahující 15 000 Kč za zdaňovací období, kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů, z nichž se daň vybírá zvláštní sazbou daně, než při stanovení daně paušální částkou předpokládal, je povinen po skončení zdaňovacího období podat řádné daňové přiznání a příjmy a výdaje z činnosti podle § 7 odst. 1 písm. a) až e) uplatní v přiznání ve výši, ze které správce daně vycházel při stanovení daně paušální částkou, a zaplacenou daň paušální částkou započte na výslednou daňovou povinnost. Podáním tohoto přiznání se rozhodnutí o dani stanovené paušální částkou v části vztahující se na zdaňovací období, za které bylo toto přiznání podáno, ruší. Správce daně může daň paušální částkou stanovit i na více zdaňovacích obdobích, nejdéle však na 3.~~

~~(6) Správce daně může zrušit rozhodnutím daň stanovenou podle odstavce 1 pro zdaňovací období následující po zdaňovacím období, v němž bylo zjištěno, že její výše neodpovídá příjmu z činnosti, ze které byla stanovena daň paušální částkou, nebo došlo ke změně podmínek uvedených v odstavci 1 rozhodných pro stanovení daně paušální částkou daně.~~

~~(7) O stanovení daně paušální částkou sepíše správce daně protokol o ústním jednání. Součástí protokolu je i rozhodnutí vyhlášené při jednání, které musí obsahovat zejména předpokládanou výši příjmů, předpokládanou výši výdajů, rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji upravený podle odstavce 3, výši uplatněných částek podle § 15, výši slevy na dani podle § 35ba nebo slevy na dani podle § 35c, výši daně a zdaňovací období, kterého se týká. Jestliže poplatník s takto stanovenou daní souhlasí, nelze se proti tomuto vyhlášenému rozhodnutí odvolat; v případě jeho nesouhlasu nebude daň paušální částkou stanovena. Takto stanovená daň se již nevyměřuje platebním výměrem. Poplatník je povinen vést jednoduchou evidenci o výši dosahovaných příjmů, výši pohledávek a o hmotném majetku používaném pro výkon činnosti.~~

~~(8) Daň stanovená paušální částkou je splatná nejpozději do 15. prosince běžného zdaňovacího období.~~

§ 7a

Paušální daň

(1) Daň poplatníka, který je na konci zdaňovacího období poplatníkem v paušálním režimu, je rovna paušální dani, pokud tento poplatník v tomto zdaňovacím období

- a) má pouze**
 - 1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 800 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,**
 - 2. příjmy od daně osvobozené,**
 - 3. příjmy, které nejsou předmětem daně,**
 - 4. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a**
 - 5. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesahuje 15 000 Kč,**
- b) není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby, a**
- c) není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti.**

(2) Pokud poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem zdaňovacího období z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je jeho daň za toto zdaňovací období rovna paušální dani, pokud poplatník

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1,
- b) v části tohoto zdaňovacího období po dni, ve kterém přestal být poplatníkem v paušálním režimu, nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a
- c) zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období.

(3) Pro účely odstavců 1 a 2 se na poplatníka, který v posledním kalendářním měsíci zdaňovacího období zemřel nebo ukončil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, hledí jako na poplatníka, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem tohoto zdaňovacího období.

(4) Daň se nerovná paušální dani, pokud poplatník podle odstavce 1 nebo 2, který je daňovým rezidentem České republiky, vyloučí dvojí zdanění příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí v daňovém přiznání.

(5) Paušální daň činí součet záloh na daň, které měl poplatník v paušálním režimu zaplatit za dané zdaňovací období.

(6) Na poplatníka v paušálním režimu se pro účely daní z příjmů hledí jako na poplatníka s příjmy ze samostatné činnosti, které jsou předmětem daně, a to i v případě, že mu v rozhodném období tyto příjmy neplynou.

§ 8

Příjmy z kapitálového majetku

(1) Příjmy z kapitálového majetku, pokud nejde o příjmy podle § 6 odst. 1 nebo § 7 odst. 1 písm. d), jsou

- a) podíly na zisku obchodní korporace nebo podílového fondu, je-li v něm podíl představován cenným papírem, a úroky z držby cenných papírů,
- b) podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,
- c) úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu, který není podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání,
- d) výnos z jednorázového vkladu a z vkladu jemu na roveň postaveného,
- e) dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem^{9a)}, dávky doplňkového penzijního spoření a z penzijního pojištění po snížení podle odstavce 6,
- f) plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, po snížení podle odstavce 7,
- g) úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, úroky z prodlení, poplatek z prodlení, úroky z práva na dorovnání, úroky z vkladů na účtech neuvedených v písmeni c) s výjimkou ~~podle § 7a~~ **příjmů poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani**, a úroky z hodnoty splaceného vkladu ve smluvené výši členů obchodních korporací,
- h) úrokové a jiné výnosy z držby směn (např. diskont z částky směnky, úrok ze směnečné sumy),
- i) plnění ze zisku svěřenského fondu nebo rodinné fundace.

^{9a)} Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.

(2) Za příjem z kapitálového majetku se dále považuje rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou hodnotou dluhopisu včetně vkladního listu nebo vkladu jemu na roveň postaveného a emisním kursem při jejich vydání; v případě předčasného zpětného odkupu se použije místo jmenovité hodnoty cena zpětného odkupu.

(3) Příjmy uvedené v odstavci 1 písm. a) až f) a i) a v odstavci 2 a úrokové příjmy a jiné výnosy z držby směnky vystavené bankou k zajištění pohledávky vzniklé z vkladu věřitele [odstavec 1 písm. h)], plynoucí ze zdrojů na území České republiky, jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně (§ 36).

(4) Plynou-li příjmy uvedené v odstavci 1 písm. a) až d) a i) a v odstavci 2 ze zdrojů v zahraničí, jsou nesnížené o výdaje základem daně (dílním základem daně). Plynou-li příjmy uvedené v odstavci 1 písm. e) a f) ze zdrojů v zahraničí, jsou základem daně (dílním základem daně).

(5) Úrokové příjmy z dluhopisů vydaných v zahraničí poplatníkem se sídlem v České republice nebo Českou republikou plynoucí poplatníkům uvedeným v § 2 odst. 2 a příjmy uvedené v odstavci 1 písm. g) a h) nesnížené o výdaje jsou základem daně (dílním základem daně), s výjimkou úroků a jiných výnosů ze směnky vystavené bankou k zajištění pohledávky vzniklé z vkladu věřitele, které jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně (§ 36). U příjmu z úroků ze zápůjčky nebo úvěru je výdajem zaplacený úrok z částek použitých na poskytnutí zápůjčky nebo úvěru, a to až do výše příjmu.

(6) Dávka penzijního připojištění se státním příspěvkem se považuje za základ daně po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky na penzijní připojištění. Dávka z penzijního pojištění se považuje za základ daně po snížení o zaplacené příspěvky. Dávka z doplňkového penzijního spoření se považuje za základ daně po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření. Jde-li o penzi, rozloží se příspěvky na penzijní připojištění, státní příspěvky na penzijní připojištění, příspěvky na penzijní pojištění, příspěvky na doplňkové penzijní spoření a státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření na vymezené období pobírání penze. Jednorázové vyrovnání nebo odbytné z penzijního připojištění se státním příspěvkem se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaplacené penzijní společností zaměstnavatelem za zaměstnance po 1. lednu 2000. Jednorázové plnění z penzijního pojištění nebo plnění vyplacené při předčasném zániku penzijního pojištění se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaplacené institucí penzijního pojištění zaměstnavatelem ve prospěch zaměstnance. Jednorázové vyrovnání nebo odbytné z doplňkového penzijního spoření se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaplacené penzijní společností zaměstnavatelem za zaměstnance, s výjimkou příspěvků na penzijní připojištění se státním příspěvkem zaplacených penzijnímu fondu zaměstnavatelem za zaměstnance před 1. lednem 2000 v případě, kdy došlo k převodu prostředků účastníka z penzijního připojištění se státním příspěvkem do doplňkového penzijního spoření účastníka, ze kterého je jednorázové vyrovnání nebo odbytné vypláceno.

(7) Plnění ze soukromého životního pojištění se považuje za základ daně po snížení o zaplacené pojistné. Jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, se považuje za základ daně po snížení o zaplacené pojistné ke dni výplaty, a to až do výše tohoto příjmu. Plyne-li jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy opakovaně v průběhu trvání pojistné smlouvy, nelze tento příjem snižovat o dříve uplatněné zaplacené pojistné. U plnění ve formě dohodnutého důchodu (penze) se považuje za základ daně plnění z pojištění snížené o zaplacené pojistné, rovnoměrně rozdělené na období pobírání důchodu. Plnění ze soukromého životního pojištění se pro zjištění základu daně nesnižuje o zaplacené pojistné, které bylo dříve uplatněno v souvislosti s jiným příjmem z pojištění osob, který není pojistným plněním

a nezakládá zánik pojistné smlouvy. Odkupné se pro zjištění základu daně snižuje o zaplacené pojistné s výjimkou pojistného, které bylo dříve uplatněno v souvislosti s jiným příjmem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy a s výjimkou příspěvků na pojistné za soukromé životní pojištění zaměstnance, které hradil zaměstnavatel za zaměstnance za jeho soukromé pojištění vpo 1. lednu 2001 a které nebyly zdaněny z důvodu výplaty pojistného plnění ze soukromého životního pojištění, jiného příjmu, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, nebo předčasného ukončení pojistné smlouvy před skončením doby 60 kalendářních měsíců od uzavření smlouvy nebo před rokem, ve kterém pojištěný dosáhne 60 let.

(8) Jedná-li se o příjem podle odstavce 1 nebo odstavce 2 plynoucí do společného jmění manželů ze zdroje, který je vložen do obchodního majetku jednoho z manželů, zdaňuje se jen u tohoto manžela. Jedná-li se o příjem podle odstavce 1 nebo 2 plynoucí do společného jmění manželů ze zdroje, který není vložen do obchodního majetku žádného z manželů, zdaňuje se jen u jednoho z nich.

§ 13

Příjmy a výdaje spolupracujících osob

(1) Příjmy a výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení při samostatné činnosti s výjimkou podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti mohou být rozděleny mezi poplatníka a s ním spolupracující osoby, kterými se rozumí

- a) spolupracující manžel,
- b) spolupracující osoba žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti,
- c) člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu.

(2) U spolupracujících osob musí být výše podílu na příjmech a výdajích stejná. Příjmy a výdaje se rozdělují tak, aby

- a) podíl příjmů a výdajů připadající na spolupracující osoby nečinil v úhrnu více než 30 % a
- b) částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, činila
 - 1. za zdaňovací období nejvýše 180 000 Kč a
 - 2. za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce nejvýše 15 000 Kč.

(3) V případě, že je spolupracující osobou pouze manžel, se příjmy a výdaje rozdělují tak, aby

- a) podíl příjmů a výdajů připadající na manžela nečinil více než 50 % a
- b) částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, činila
 - 1. za zdaňovací období nejvýše 540 000 Kč a
 - 2. za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce nejvýše 45 000 Kč.

(4) Příjmy a výdaje nelze rozdělovat

- a) na dítě, které nemá ukončenou povinnou školní docházku,
- b) na dítě v kalendářních měsících, ve kterých je na něj uplatňováno daňové zvýhodnění na vyživované dítě,
- c) na manžela, je-li na něj uplatněna sleva na manžela, a
- d) na a od poplatníka, který zemřel, a
- e) **na a od poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.**

§ 23

Základ daně

(1) Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období; rozdíl se upraví podle tohoto zákona.

(2) Pro zjištění základu daně se vychází

- a) z výsledku hospodaření (zisk nebo ztráta), a to vždy bez vlivu Mezinárodních účetních standardů, u poplatníků, kteří vedou účetnictví.²⁰⁾ Poplatník, který sestavuje účetní závěrku podle Mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství¹²⁶⁾, pro účely tohoto zákona použije ke zjištění výsledku hospodaření a pro stanovení dalších údajů rozhodných pro stanovení základu daně zvláštní právní předpis²⁰ⁱ⁾. Při stanovení základu daně se nepřihlíží k zápisům v knihách podrozvahových účtů, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Pro zjištění základu daně veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti se vychází z výsledku hospodaření upraveného o převod podílů na výsledku hospodaření společníkům veřejné obchodní společnosti nebo komplementářům komanditní společnosti. Pro zjištění základu daně u poplatníků, kteří odpisují majetek metodou komponentního odpisování podle právních předpisů upravujících účetnictví, se vychází z výsledku hospodaření bez vlivu této účetní metody odpisování,
- b) z rozdílu mezi příjmy a výdaji u poplatníků, kteří nevedou účetnictví, nebo vedou jednoduché účetnictví.

(3) Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 2

- a) se zvyšuje o
 - 1. částky neoprávněně zkracující příjmy,
 - 2. částky, které nelze podle tohoto zákona zahrnout do výdajů (nákladů),
 - 3. částky uplatněné v předchozích zdaňovacích obdobích nebo v obdobích, za která se podává daňové přiznání, jako osvobozený bezúplatný příjem veřejně prospěšného poplatníka nebo výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud následně došlo k porušení podmínek pro jejich osvobození nebo uplatnění jako výdaje (nákladu) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém k porušení došlo,
 - 4. částky, o které byl snížen výsledek hospodaření podle písmene c) bodů 1 a 2 za předchozí zdaňovací období, a to ve zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávností v účetnictví provedena a ovlivnila výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření se zvyšuje dále o částku, o kterou byl snížen výsledek hospodaření podle písmene c) bodu 1 za předchozí zdaňovací období, a to v tom zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávností zaúčtována rozvahově,

¹²⁶⁾ Nařízení ES č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady ze dne 19. července 2002 o používání Mezinárodních účetních standardů.

²⁰ⁱ⁾ Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi.

Vyhláška č. 502/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou pojišťovnami.

5. částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které je podle zvláštních právních předpisů²¹⁾ povinen platit zaměstnanec a byly zaměstnavatelem, který vede účetnictví, sražený, avšak neodvedeny do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období nebo jeho části. Pokud je daňový subjekt povinen podat podle tohoto zákona nebo zvláštního zákona daňové přiznání v průběhu zdaňovacího období, jsou částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění částkami, o které se zvýší výsledek hospodaření, nebudou-li odvedeny do termínu pro podání daňového přiznání,
6. přijaté úhrady smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů u věřitele, který vede účetnictví, pokud byly podle písmene b) bodu 1 položkou snižující výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích; přitom za přijetí úhrady se považuje i vzájemné započtení pohledávek. Věřitel, který vede účetnictví a postoupí pohledávku z těchto smluvních sankcí nebo u kterého pohledávka z těchto sankcí zanikne jiným způsobem než jejím uhrazením nebo splynutím práva s povinností u jedné osoby a její výše byla podle písmene b) bodu 1 položkou snižující výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích, je povinen o částku této pohledávky zvýšit výsledek hospodaření, pokud již nebyl o stejnou částku zvýšen podle bodu 2. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace,
7. částku zrušené rezervy, jejíž způsob tvorby a výši pro daňové účely stanoví zvláštní právní předpis,^{22a)} u poplatníka, který nevede účetnictví,
8. částku, o kterou byl snížen základ daně podle § 20 odst. 7, a to ve výši, která odpovídá poměru nevyčerpané úspory na dani, a to v tom zdaňovacím období, nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém došlo k porušení podmínek pro použití úspory na dani nebo k ukončení činnosti,
9. kladný rozdíl mezi vzájemnými pohledávkami zúčastněných a nástupnických obchodních korporací, u nichž dochází k zániku v důsledku přeměny splynutím osoby dlužníka a věřitele, vyloučený v zahajovací rozvaze ve prospěch vlastního kapitálu, a to u nástupnické obchodní korporace v prvním zdaňovacím období nebo období, za něž je nástupnická obchodní korporace povinna podat daňové přiznání, přičemž tento rozdíl se stanoví bez vlivu ocenění reálnou hodnotou pro účely přeměny. Tento rozdíl se snižuje o tu část pohledávky zanikající v důsledku splynutí osoby dlužníka a věřitele, která byla u věřitele odepsána do nákladů, které nebyly považovány za daňově uznatelné podle § 24. Toto ustanovení se nevztahuje na pohledávky z titulu závazkových pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze smluvních vztahů,
10. kladný rozdíl mezi oceněním majetku podle právních předpisů upravujících oceňování majetku, kterým je vypořádáván vypořádací podíl nebo likvidační zůstatek v nepeněžní formě, a výši jeho hodnoty zachycené v účetnictví obchodní korporace podle právních předpisů upravujících účetnictví, a to u poplatníka, který je členem obchodní korporace; jestliže poplatníkovi, kterému je vypořádací podíl vyplácen, vznikne dluh vůči obchodní korporaci, sníží se vypočtený kladný rozdíl o hodnotu tohoto dluhu,
11. výši neuhrazeného dluhu zachyceného v účetnictví dlužníka odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 30 měsíců nebo se promlčela. Toto se

²¹⁾ Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

nevztahuje na dluhy dlužníka, který je v úpadku podle zvláštního právního předpisu,¹²⁷⁾ a u ostatních poplatníků na dluhy z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty obchodní korporace, úvěrů, zápůjček, ručení, záloh, smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení a jiných sankcí ze závazkových vztahů a dále na dluhy, z jejichž titulu vznikl výdaj (náklad), ale je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byl zaplacen. Toto ustanovení se dále nevztahuje na dluhy, z jejichž titulu nebyl uplatněn výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, a dále na dluhy, o které vedou poplatníci rozhodčí řízení podle zvláštního právního předpisu nebo soudní řízení a nebo správní řízení podle zvláštního právního předpisu, jehož se poplatník řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění svého práva, a to až do doby pravomocného rozhodnutí. Za dluhy se pro účely tohoto ustanovení v případě poplatníků, kteří vedou účetnictví, nepovažují dohadné položky pasivní nebo rezervy zachycené v účetnictví poplatníka v souladu se zvláštním právním předpisem²⁰⁾. Poplatníci s příjmy podle § 7 nebo 9, kteří nevedou účetnictví a výdaje uplatňují podle § 24, zvýší rozdíl mezi příjmy a výdaji o výši neuhrazeného dluhu odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 30 měsíců nebo se promlčela, s výjimkou dluhů dlužníka, který je v úpadku podle zvláštního právního předpisu^{19a), 127)}, a u ostatních poplatníků s výjimkou dluhů z titulu úvěrů, zápůjček, smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení a jiných sankcí nebo dluhů, které při úhradě nejsou výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, nejedná-li se o dluhy z titulu pořízení hmotného majetku a úplaty u finančního leasingu,

12. výši dluhu zachyceného v rozvaze, který zanikl jinak než splněním, započtením, splynutím práva s povinností u jedné osoby, dohodou, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým stejné hodnoty, nebo narovnáním, pokud nebyla podle právních předpisů upravujících účetnictví zaúčtována ve prospěch výnosů nebo se o tuto výši dluhu nezvyšuje výsledek hospodaření podle bodu 9; toto se nevztahuje na dluh, z jehož titulu vznikl výdaj (náklad), ale je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byl zaplacen,
13. částku vzniklou v důsledku změny účetní metody, která zvýšila vlastní kapitál, a to v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo o změně účetní metody účtováno, pokud tato změna účetní metody následně ovlivňuje příjmy a výdaje vstupující do základu daně,
14. hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, pokud se o tomto příjmu neúčtuje ve výnosech a nejedná se o příjem osvobozený od daně nebo příjem, který není předmětem daně, nebo o příjem ve formě daru účelově poskytnutého na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení,
15. částku ve výši rozdílu mezi dosavadním dluhem a dluhem novým nižší hodnoty vzniklou na základě dohody, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým,
16. částku nebo její část uplatněnou v předchozích zdaňovacích obdobích nebo obdobích, za která se podává daňové přiznání, jako odpočet na podporu odborného vzdělávání nebo jako odpočet na podporu výzkumu a vývoje, pokud následně došlo k porušení podmínek pro jeho uplatnění, a to ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém k porušení došlo,
17. částku ve výši rozdílu mezi cenou sjednanou mezi spojenými osobami a cenou, která by byla sjednána mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, o kterou byl snížen základ daně poplatníka

¹²⁷⁾ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

podle § 23 odst. 7; toto ustanovení se nepoužije pro tu část rozdílu, která byla mezi těmito spojenými osobami vypořádána,

18. částku ve výši zrušené rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů, o kterou byl snížen výsledek hospodaření podle odstavce 3 písm. c) bodu 10,
 19. úbytek rezerv v pojišťovnictví podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů,
- b) se snižuje o
1. rozdíl, o který smluvní pokuty a úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů zúčtované ve prospěch výnosů podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ u poplatníka, který vede účetnictví, převyšují přijaté částky v tomto zdaňovacím období. Do tohoto rozdílu nelze zahrnout částky pohledávek z těchto sankcí, které zanikly v průběhu nebo k poslednímu dni zdaňovacího období. Za zánik pohledávky se pro účely tohoto ustanovení považuje i její postoupení,
 2. částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, o které byl zvýšen výsledek hospodaření u poplatníka, který vede účetnictví, podle písmene a) bodu 5, dojde-li k jejich odvedení. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace, pokud tyto částky pojistného a příspěvku odvede za poplatníka zaniklého bez provedení likvidace,
- a) 3. částky dalších výdajů (nákladů), které lze uplatnit jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byly zaplacený, dojde-li k jejich zaplacení v jiném zdaňovacím období, než ve kterém tyto náklady ovlivnily výsledek hospodaření. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace. Základ daně nelze snížit o zaplacené úroky, které nebyly výdajem (nákladem) na dosažení, udržení a zajištění příjmů z důvodů uvedených v § 25 odst. 1 písm. w),
4. částky zúčtované podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ ve prospěch výnosů nebo nákladů v účetnictví společníka při nabytí akcií nebo podílu v obchodní společnosti v rámci přeměny podle zvláštního předpisu, pokud v této souvislosti nedojde ke zvýšení nabývací ceny (§ 24 odst. 7),
 5. částky zúčtované podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ ve prospěch výnosů nebo nákladů v účetnictví společníka při nabytí akcií tímto společníkem, pokud tyto akcie byly nově emitovány na základě zvýšení základního kapitálu podle zvláštního předpisu, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk obchodní společnosti, fond vytvořený ze zisku či jiné složky vlastního kapitálu, pokud v této souvislosti nedojde ke zvýšení nabývací ceny (§ 24 odst. 7),
 6. částku vzniklou v důsledku změny účetní metody, která snížila vlastní kapitál, a to v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo o změně účetní metody účtováno, pokud tato změna účetní metody následně ovlivňuje příjmy a výdaje vstupující do základu daně,
- c) lze snížit o
1. částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
 2. částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle tohoto zákona do výdajů (nákladů) zahrnout,
 3. částky související s rozpouštěním rezerv a opravných položek, jejichž tvorba nebyla pro daňové účely výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud jsou podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ zúčtovány ve prospěch nákladů nebo výnosů,

4. oceňovací rozdíl vzniklý jinak než koupí majetku, není-li v tomto zákoně dále stanoveno jinak,
5. částky ve výši záporného rozdílu mezi oceněním obchodního závodu při nabytí vkladem nebo přeměnou¹³¹⁾ a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy (goodwill), pokud jsou podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ zaúčtovány ve prospěch výnosů,
6. hodnotu dluhu zaniklého splněním, započtením nebo splnutím, o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle písmene a) bodu 11; o tuto hodnotu může snížit výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 2 i právní nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace nebo právní nástupce poplatníka, který je fyzickou osobou, pokud u těchto právních nástupců tento dluh takovým způsobem zanikl a o hodnotu tohoto dluhu byl u poplatníka zaniklého bez provedení likvidace nebo poplatníka, který je fyzickou osobou, zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle písmene a) bodu 11. Obdobně postupují poplatníci s příjmy podle § 7 nebo 9, kteří nevedou účetnictví,
7. hodnotu odvolaného daru, a to u hmotného majetku nejvýše o zůstatkovou cenu, u ostatního majetku o částku zachycenou v účetnictví, pokud o ní není účtováno v nákladech (výdajích); základ daně lze snížit, pokud příjem obdarovaného z daru nebyl od daně osvobozen,
8. hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 3 písm. a) bodu 14, pokud je tento bezúplatný příjem využit k dosažení, zajištění a udržení příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozené, a hodnota bezúplatného příjmu není výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů,
9. hodnotu bezúplatného příjmu, s výjimkou příjmu od daně osvobozeného a příjmu, který není předmětem daně, ve formě peněžitého daru účelově poskytnutého na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení, pokud poplatník zahrnul tento příjem do základu daně,
10. částku ve výši vytvořené rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů podle zákona upravujícího rezervy,
11. přírůstek rezerv v pojišťovnictví podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů.

Obdobně se postupuje, je-li daňové přiznání podáváno za jiné období, než je zdaňovací období.

(4) Do základu daně podle odstavce 1 se nezahrnují

- a) u poplatníků uvedených v § 2 odst. 2, v § 17 odst. 3 a u stálé provozovny příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
- b) příjmy, které jsou zdaňovány sazbou daně podle § 21 odst. 4,
- c) příjmy z nákupu vlastních akcií pod jmenovitou hodnotu při následném snížení základního kapitálu,
- d) částky, které již byly zdaněny podle tohoto zákona u téhož poplatníka nebo u poplatníka zaniklého bez provedení likvidace v případě, kdy jsou příjmem u jeho právního nástupce,
- e) částky zaúčtované do příjmů (výnosů), pokud přímo souvisejí s výdaji (náklady) neuznanými jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to maximálně do výše těchto neuznaných výdajů (nákladů). Obdobně postupují poplatníci uvedení v § 2, kteří nevedou účetnictví,
- f) podíl na likvidačním zůstatku nebo vypořádací podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti,

- g) částka zaúčtovaná do příjmů (výnosů) podle zvláštního právního předpisu,²⁰⁾ pokud souvisí s výdajem (nákladem) vynaloženým na příjem, který nebyl v předchozích zdaňovacích obdobích předmětem daně nebo byl od daně osvobozen, a to maximálně do výše tohoto souvisejícího výdaje (nákladu),
- h) částka vyplacená členovi obchodní korporace z účasti v ní při snížení základního kapitálu, která snižuje nabývací cenu podílu (§ 24 odst. 7),
- i) změna ocenění podílu v obchodní korporaci ekvivalencí (protihodnotou), pokud je zaúčtována podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ jako náklad nebo výnos. Ocenění ekvivalencí (protihodnotou) se pro účely tohoto zákona nepovažuje za ocenění reálnou hodnotou,²⁰⁾
- j) změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) u pohledávek, které poplatník nabyl a určil k obchodování, o kterých je účtováno jako o nákladu nebo výnosu podle zvláštního právního předpisu,²⁰⁾
- k) změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) u podílu, který se v souladu se zvláštním právním předpisem²⁰⁾ oceňuje reálnou hodnotou a který by byl při převodu osvobozen podle § 19 odst. 1 písm. ze) nebo podle § 19 odst. 9,
- l) rozdíl mezi hodnotou majetkových podílů stanovených podle jiného právního předpisu o transformaci družstev a vyplacenou částkou podle dohody mezi povinnou a oprávněnou osobou.

(5) Náklady (výdaje) související s druhem činnosti nebo jednotlivou činností v rámci téhož druhu činnosti, z níž dosažené příjmy nejsou předmětem daně nebo jsou předmětem daně, ale jsou od daně osvobozeny, nelze přičítat k nákladům (výdajům) souvisejícím s druhem činnosti nebo jednotlivou činností v rámci téhož druhu činnosti, z níž dosažené příjmy jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny.

(6) Za příjmy se považuje jak peněžní plnění, tak i nepeněžní plnění, oceněné podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku, pokud tento zákon nestanoví jinak; přitom se příjmy získané směnou posuzují pro účely zákona obdobně jako příjmy získané prodejem. Nepeněžní příjem

- a) u vlastníka (pronajímatele) jsou výdaje (náklady) vynaložené nájemcem na najatém majetku se souhlasem pronajímatele nad rámec smlouveného nájemného a nehraného vlastníkem (pronajímatelem), a to:
 - 1. ve zdaňovacím období, kdy došlo k ukončení nájmu, pokud nepeněžním plněním jsou výdaje (náklady) uvedené v § 24 odst. 2 písm. zb) a výdaje na dokončené technické zhodnocení, za podmínky, že o hodnotu technického zhodnocení nezvýšil vlastník (pronajímatel) vstupní cenu, ani nebylo v průběhu nájmu odpisováno nájemcem; toto nepeněžní plnění se ocení zůstatkovou cenou, kterou by měl majetek při rovnoměrném odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odpisování, nebo znaleckým posudkem,
 - 2. ve zdaňovacím období, kdy došlo k ukončení nájmu nebo k písemnému zrušení souhlasu vlastníka s odpisováním doručenému nájemci, pokud nepeněžním plněním jsou výdaje na dokončené technické zhodnocení, které odpisoval nájemce se souhlasem vlastníka (pronajímatele); toto nepeněžní plnění se ocení zůstatkovou cenou, kterou by měl majetek při rovnoměrném odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odpisování, nebo znaleckým posudkem,
 - 3. ve zdaňovacím období, ve kterém bylo technické zhodnocení uvedeno do užívání, pokud o hodnotu technického zhodnocení vlastník (pronajímatel) zvýší vstupní (zůstatkovou) cenu; toto nepeněžní plnění se ocení ve výši výdajů (nákladů) vynaložených nájemcem,
- b) u veřejně prospěšného poplatníka, pokud se jedná o bezúplatný příjem, se ocení

1. ve výši 1 Kč v případě nabytí movité kulturní památky, sbírky muzejní povahy a předmětu kulturní hodnoty,
2. ve výši ocenění převzatého od účetní jednotky, která o tomto majetku naposledy účtovala, v případě bezúplatného převodu nebo přechodu majetku mezi vybranými účetními jednotkami a
3. reprodukční pořizovací cenou podle právních předpisů upravujících účetnictví v ostatních případech.

(7) Liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl. Nelze-li určit cenu, která by byla sjednávána mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, použije se cena určená podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku. Ustanovení věty první a druhé se nepoužije v případě uzavření smlouvy o výprose nebo o výpůjčce a v případě, kdy sjednaná výše úroků z úvěrového finančního nástroje mezi spojenými osobami je nižší, než by byla cena sjednaná mezi nespojenými osobami, a věřitelem je daňový nerezident nebo člen obchodní korporace, který je daňovým rezidentem České republiky, nebo poplatník daně z příjmů fyzických osob. Spojenými osobami se pro účely tohoto zákona rozumí

a) kapitálově spojené osoby, přitom

1. jestliže se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami přímo kapitálově spojenými,
2. jestliže se jedna osoba nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami kapitálově spojenými,

b) jinak spojené osoby, kterými jsou osoby

1. kdy se jedna osoba podílí na vedení nebo kontrole jiné osoby,
2. kdy se shodné osoby nebo osoby blízké podílejí na vedení nebo kontrole jiných osob, tyto jiné osoby jsou vzájemně osobami jinak spojenými. Za jinak spojené osoby se nepovažují osoby, kdy je jedna osoba členem dozorčích rad obou osob,
3. ovládající a ovládaná a také osoby ovládané stejnou ovládající osobou,
4. blízké,
5. které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.

Podíl na základním kapitálu nebo podíl s hlasovacím právem ve zdaňovacím období nebo období, za něž je podáváno daňové přiznání, se stanoví jako aritmetický průměr měsíčních stavů. Účast v kontrolní komisi nebo obdobném kontrolním orgánu a provádění kontroly za úplatu se nepovažuje za podílení se na kontrole.

(8) Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji, z něhož se vychází pro zjištění základu daně za zdaňovací období (část zdaňovacího období) předcházející dni ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, ukončení nájmu nebo zahájení likvidace, se upraví

- a) u poplatníků uvedených v § 17, kteří vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv^{22a)} a opravných položek, výnosů příštích období, výdajů příštích období, příjmů příštích

období a nákladů příštích období, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace,²⁰⁾

b) u poplatníků uvedených v § 2

1. pokud vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv^{22a)} a opravných položek, záloh, které by byly zúčtovány prostřednictvím účtů nákladů a výnosů, pokud o částkách z daného titulu nebylo zároveň účtováno prostřednictvím dohadných účtů, výnosů příštích období, výdajů příštích období, příjmů příštích období a nákladů příštích období; avšak nájemné a úplata u finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti a do ukončení nájmu,
2. pokud vedou daňovou evidenci, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem [s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y)] a hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh, o cenu nespotřebovaných zásob a o zůstatky vytvořených rezerv,^{22a)} přitom úplata z finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, nebo do ukončení nájmu. Do základu daně se zahrne při dalším prodeji nespotřebovaných zásob již zahrnutých do základu daně pouze rozdíl, o který převyšuje cena, za kterou byly nespotřebované zásoby prodány, cenu nespotřebovaných zásob zahrnutých do základu daně. Obdobně se postupuje u poplatníků, kteří měli příjmy z nájmu (§ 9) a kteří nevedou účetnictví, ale výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů uplatňují nebo uplatňovali v prokázané výši,
3. v případech, kdy poplatník uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7 nebo podle § 9 odst. 4, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem [s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y)].

Stejným způsobem postupují poplatníci uvedení v § 2, pokud v průběhu zdaňovacího období přeruší činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9), a činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9) nezahájí do termínu pro podání daňového přiznání za příslušné zdaňovací období, ve kterém byly činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9) přerušeny. Stejným způsobem dále postupují poplatníci uvedení v § 2 při změně způsobu uplatňování výdajů podle § 24 na způsob podle § 7 odst. 7 nebo § 9 odst. 4 anebo při zahájení účtování, nebo při zahájení vedení daňové evidence nebo zahájení vedení záznamů o příjmech a výdajích **nebo při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém jejich daň není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jejich daň rovna paušální dani.** Stejným způsobem postupuje osoba spravující pozůstalost při skončení řízení o pozůstalosti. Základ daně (dílní základ daně) se upraví za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo; v tomto případě se ~~má za to, že poplatník není v prodlení, jestliže~~ **na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud** podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo. **Při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém daň poplatníka není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém jeho daň není rovna paušální dani; v tomto případě se na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud** podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém je daň rovna paušální dani. **Při přechodu ze zdaňovacího období, za které je daň poplatníka rovna paušální dani, do zdaňovacího období, ve**

kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y), o hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh a o cenu nespotřebovaných zásob; v případě přechodu na vedení daňové evidence se základ daně neupravuje.

(9) U poplatníků, kteří vedou účetnictví, se výsledek hospodaření neupravuje o oceňovací rozdíl ze změny reálné hodnoty podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾

- a) cenného papíru s výjimkou směnek a s výjimkou uvedenou v § 23 odst. 4 písm. k),
- b) derivátu a části majetku a dluhu zajištěného derivátem,
- c) povinnosti vrátit cenný papír, který poplatník zcizil a do okamžiku ocenění jej nezískal zpět.

-(10) Pro zjištění základu daně se vychází z účetnictví vedeného podle zvláštního předpisu,²⁰⁾ pokud zvláštní předpis nebo tento zákon nestanoví jinak anebo pokud nedochází ke krácení daňové povinnosti jiným způsobem.

(11) U stálé provozovny (§ 22 odst. 2) nemůže být základ daně nižší nebo daňová ztráta vyšší, než jaké by dosáhl z téže nebo podobné činnosti vykonávané za obdobných podmínek poplatník se sídlem či bydlištěm na území České republiky. Ke stanovení může být použito poměru zisku nebo ztráty k nákladům nebo hrubým příjmům u srovnatelných poplatníků nebo činností, srovnatelné výše obchodního rozpětí (provize) a jiných srovnatelných údajů. Rovněž lze použít metody rozdělení celkových zisků nebo ztrát zřizovatele stálé provozovny jeho různým částem.

(12) Ustanovení předchozích odstavců platí i pro poplatníky uvedené v § 2, pokud není v § 5 stanoveno jinak.

(13) Při vložení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, do obchodní korporace a při postoupení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, s výjimkou pohledávky podle § 33a zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, je příjmem hodnota této pohledávky, a to i v případě, že se jedná o pohledávku postoupenou nebo pohledávku vloženou za cenu nižší, než je její hodnota. Pokud byla pohledávka postoupena za cenu vyšší, než je její hodnota, je příjmem tato vyšší cena. Při postoupení pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) je příjmem částka, za kterou byly pohledávky postoupeny. Toto ustanovení se nevztahuje na pohledávku vzniklou z titulu příjmu, který není předmětem daně, nebo je od daně osvobozen.

(14) Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví u poplatníka s příjmy podle § 7 lze hodnotu zásob a pohledávek, které poplatník evidoval v době zahájení vedení účetnictví, zahrnout do základu daně buď jednorázově v době zahájení vedení účetnictví nebo postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích, počínaje zdaňovacím obdobím zahájení vedení účetnictví. Ukončí-li nebo přeruší-li poplatník činnost nebo ukončí-li vedení účetnictví, nebo vloží-li pohledávky nebo zásoby do obchodní korporace, anebo změní-li způsob uplatňování výdajů podle § 24 na uplatňování výdajů podle § 7 odst. 7 před uplynutím doby zahrnování zásob a pohledávek do základu daně, zvýší ve zdaňovacím období, ve kterém byla činnost přerušena nebo ukončena nebo ve kterém bylo ukončeno vedení účetnictví, nebo ve kterém vložil pohledávky nebo zásoby do obchodní korporace anebo ve kterém uplatňoval výdaje podle § 24 před změnou způsobu uplatňování výdajů podle § 7 odst. 7, základ daně o hodnotu zásob a pohledávek, které nezahrnul do základu daně.

(15) Do základu daně se zahrnuje i rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého koupí a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví prodávajícího sníženým o převzaté dluhy (dále jen „oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu“). Kladný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu se zahrnuje do výdajů (nákladů) rovnoměrně během 180 měsíců, a to v poměrné výši připadající na počet měsíců v příslušném zdaňovacím období nebo obdobích, za něž je podáváno daňové přiznání. Záporný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu je částkou zvyšující výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji rovnoměrně během 180 měsíců, a to v poměrné výši připadající na počet měsíců v příslušném zdaňovacím období nebo obdobích, za něž je podáváno daňové přiznání, pokud nebyl ve stejné výši podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ součástí příjmů (výnosů). Neodepsanou část záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu je poplatník povinen zahrnout do základu daně při vyřazení poslední složky dlouhodobého nehmotného majetku nebo hmotného majetku; obdobně lze postupovat i u neodepsané části kladného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu. Při postupném vyřazování majetku tvořícího koupený obchodní závod se oceňovací rozdíl nemění. Při pachtu obchodního závodu, jehož propachtovatel odpisoval oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu, může pachtýř na základě písemné smlouvy s propachtovatelem pokračovat v zahrnování tohoto oceňovacího rozdílu do základu daně obdobně po dobu trvání pachtu. Při fúzi nebo při převodu jmění na společníka nebo při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace zaniká, se neodepsaná část kladného nebo záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu zahrne do základu daně zanikající obchodní korporace, pokud nebylo dohodnuto, že nástupnická obchodní korporace pokračuje v zahrnování do základu daně obdobně, jako by k přeměně nedošlo. Při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace zaniká a nástupnická obchodní korporace pokračuje v zahrnování kladného nebo záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu do základu daně, může nástupnická obchodní korporace tento oceňovací rozdíl zahrnovat do základu daně pouze v rozsahu zjištěném podle ekonomicky zdůvodnitelného kritéria. Při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace nezaniká, je kladný nebo záporný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu zahrnován do základu daně rozdělované obchodní korporace a do základu daně nástupnické obchodní korporace pouze v rozsahu zjištěném podle ekonomicky zdůvodnitelného kritéria. Kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého koupí a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy (goodwill) se zahrnuje do základu daně obdobně jako oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu.

(16) Při prodeji obchodního závodu poplatníkem, který nevede účetnictví, vstupuje do základu daně příjem z prodeje a hodnota všech postupovaných dluhů. Jsou-li součástí prodeje obchodního závodu i zásoby uplatněné jako výdaj, zvýší se základ daně o rozdíl mezi hodnotou zásob a jejich cenou stanovenou při prodeji. Jedná-li se o plátce daně z přidané hodnoty, rozumí se pro účely tohoto ustanovení hodnotou dluhů, jedná-li se o zdanitelné plnění podléhající dani z přidané hodnoty se sníženou nebo základní sazbou, hodnota včetně daně z přidané hodnoty. Pro účely tohoto ustanovení se nepoužije ustanovení odstavce 13.

(17) Při nabytí majetku a dluhů poplatníkem uvedeným v § 17 odst. 3 nebo stálou provozovnou poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4 na území České republiky vkladem, převodem obchodního závodu, fúzí obchodních korporací nebo rozdělením obchodní korporace od poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4 nebo při přemístění majetku a dluhů ze zahraničí do stálé provozovny poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 nebo v § 17 odst. 4 na území České republiky se pro přepočtení hodnoty majetku a dluhů na české koruny použijí kursy devizového trhu vyhlášené Českou národní bankou ke dni převodu vlastnictví u majetku nabytého vkladem nebo převodem obchodního závodu nebo k rozhodnému dni u

majetku nabytého fúzí obchodních korporací nebo rozdělením obchodní korporace od poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4, který nemá stálou provozovnu na území České republiky, a to bez přihlédnutí k oceňovacím rozdílům vyplývajícím z přecenění majetku a dluhů v souladu s právními předpisy příslušného státu (dále jen „přepočtená zahraniční cena“). Stejný kurs se použije pro přepočet hodnoty uplatněných odpisů, opravných položek, daňové ztráty, rezerv, odčitatelných položek a obdobných položek uplatněných podle příslušných právních předpisů v zahraničí vztahujících se k nabytému majetku a dluhům. Přepočtená zahraniční cena se použije také pro účely uvedené v § 24 odst. 11.

(18) U veřejně prospěšných poplatníků se při přechodu z vedení účetnictví na jednoduché účetnictví postupuje přiměřeně podle přílohy č. 2 k tomuto zákonu. U těchto poplatníků se při přechodu z jednoduchého účetnictví na vedení účetnictví postupuje přiměřeně podle přílohy č. 3 k tomuto zákonu.

(19) Výsledek hospodaření poplatníka, který na základě právních předpisů upravujících účetnictví využil možnost oceňovat finanční nástroj reálnou hodnotou do vlastního kapitálu bez ovlivnění výsledku hospodaření, se při realizaci tohoto finančního nástroje upraví o částku odpovídající změnám vlastního kapitálu souvisejícím s tímto finančním nástrojem od jeho pořízení do jeho realizace, pokud neovlivnily základ daně; to neplatí pro finanční nástroj, u kterého by byl příjem z jeho převodu osvobozen.

(20) V případech, kdy poplatník na základě právních předpisů upravujících účetnictví postupuje podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího účetní výkaznictví leasingů¹⁴⁰⁾, se pro zjištění základu daně vychází z výsledku hospodaření, který by byl zjištěn, kdyby poplatník v těchto případech postupoval podle právních předpisů upravujících účetnictví účinných před 1. lednem 2018.

§ 26

(1) Odpisy se stanoví pro účely tohoto zákona podle § 30, 30a, 30b, § 31 nebo § 32 z hmotného majetku, s výjimkou uvedenou v § 27.

(2) Hmotným majetkem se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) samostatné hmotné movité věci, popřípadě soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok,
- b) budovy, domy a jednotky,
- c) stavby, s výjimkou
 1. provozních důlních děl,
 2. drobných staveb na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, sloužících k zajišťování provozu lesních školek nebo k provozování myslivosti, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 30 m² a výšku 5 m,
 3. oplocení sloužícího k zajišťování lesní výroby a myslivosti, které je drobnou stavbou,
- d) pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky vymezené v odstavci 9,
- e) dospělá zvířata a jejich skupiny^{Chyba! Záložka není definována.}, jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 40 000 Kč,
- f) jiný majetek vymezený v odstavci 3.

Hmotným majetkem pro účely tohoto zákona však nejsou zásoby. Za samostatné hmotné movité věci se považují také výrobní zařízení, jakož i zařízení a předměty sloužící k provozování služeb (výkonů) a účelová zařízení a předměty, která s budovou nebo se stavbou

netvoří jeden funkční celek, i když jsou s ní pevně spojeny. Souborem hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením se rozumí dílčí část výrobního či jiného celku. Soubor hmotných movitých věcí je nutné evidovat zvlášť tak, aby byly zajištěny průkazné technické i hodnotové údaje o jednotlivých věcech zařazených do souboru, určení hlavního funkčního předmětu a o všech změnách souboru (přírůstky, úbytky) včetně údajů o datu změny, rozsahu změny, vstupních cenách jednotlivých přírůstků nebo úbytků, celkové ceny souboru věcí a dále částky odpisů včetně jejich změn vyplývajících ze změny vstupní ceny souboru hmotných movitých věcí. Soubor hmotných movitých věcí se zařazuje do odpisové skupiny podle hlavního funkčního předmětu.

(3) Jiným majetkem se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) technické zhodnocení a výdaje na otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, pokud nezvyšuje vstupní cenu a zůstatkovou cenu hmotného majetku, s výjimkou uvedenou v § 29 odst. 1 písm. f),
- b) technické rekultivace, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak,^{29b)}
- c) výdaje hrazené uživatelem, které podle zvláštních předpisů^{Chyba! Záložka není definována.} nebo podle daňové evidence tvoří součást ocenění hmotného majetku, který je předmětem finančního leasingu, a které v úhrnu se sjednanou kupní cenou ve smlouvě převyšují u movitého majetku hodnotu 40 000 Kč,
- d) právo stavby u poplatníka, který nevede účetnictví.

(4) Je-li majetek ve spoluvlastnictví, pak pro posouzení toho, zda dosáhl vstupní ceny uvedené v odstavci 2, je rozhodující vstupní cena, která se rovná součtu hodnot spoluvlastnických podílů u jednotlivých spoluvlastníků, a nikoliv vstupní cena jednotlivého spoluvlastnického podílu.

(5) Odpisováním se pro účely tohoto zákona rozumí zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, který se vztahuje k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů (nákladů) k zajištění tohoto příjmu. Odpisování lze zahájit po uvedení pořizované věci do stavu způsobilého obvyklému užívání, kterým se rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání. Obdobně to platí pro technické zhodnocení (§ 33). Poplatník s příjmy podle § 7 a 9, který nevede účetnictví a uplatňuje výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 24, může zahájit odpisování hmotného majetku, jedná-li se o hmotný majetek v daňové evidenci nebo pronajímáný hmotný majetek, evidovaný podle § 9 odst. 6; přitom zvířata z vlastního chovu, nakoupená a darovaná zvířata po dosažení dospělosti zůstávají součástí zásob.

(6) Odpis ve výši ročního odpisu vypočteného podle § 31 a 32 lze uplatnit z hmotného majetku evidovaného u poplatníka ke konci příslušného zdaňovacího období s výjimkou uvedenou v odstavci 7 písm. b) až d). Ročním odpisem u poplatníků uvedených v § 17 se rozumí odpis za zdaňovací období.

(7) Odpis pouze ve výši jedné poloviny ročního odpisu vypočteného podle § 31 a 32 lze uplatnit

- a) z hmotného majetku evidovaného u poplatníka na počátku příslušného zdaňovacího období, dojde-li v průběhu zdaňovacího období
 1. k vyřazení majetku před koncem zdaňovacího období, pokud již v průběhu zdaňovacího období nebyl uplatněn odpis podle bodů 2 a 3,

^{29b)} Např. zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2. k převedení majetku na jiné právnické nebo fyzické osoby podle zvláštních právních předpisů,^{29a)} který je evidován u poplatníka k datu předcházejícímu dni převodu majetku,
3. k ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, nebo k ukončení nájmu, přeměně, zrušení bez likvidace, zániku bez likvidace, zrušení s likvidací, účinkům rozhodnutí o úpadku nebo k přechodu oprávnění nakládat s majetkem náležejícím do majetkové podstaty z insolvenčního správce na daňový subjekt nebo opačně z majetku evidovaného ke dni ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, ke dni ukončení nájmu, ke dni předcházejícímu rozhodný den fúze, převodu jmění na společníka nebo rozdělení obchodní korporace a v ostatních případech zrušení bez likvidace ke dni předcházejícímu den zániku, ke dni předcházejícímu první den hospodářského roku nebo kalendářního roku při změně účetního období, ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace nebo ke dni předcházejícímu den, ke kterému nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, nebo den přechodu oprávnění nakládat s majetkem náležejícím do majetkové podstaty z insolvenčního správce na daňový subjekt nebo opačně. Obdobně postupuje poplatník uvedený v § 2, který v průběhu zdaňovacího období přerušil činnost, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, nebo nájem a tuto činnost nezačal do termínu pro podání daňového přiznání za příslušné zdaňovací období, ve kterém byla činnost přerušena,
4. k ukončení nájemního vztahu při odpisování technického zhodnocení nájemcem (§ 28 odst. 3) nebo při ukončení výpůjčky movitého hmotného majetku (§ 28 odst. 4),
- b) z hmotného majetku nabytého v průběhu zdaňovacího období a evidovaného u poplatníka na konci zdaňovacího období, u něhož poplatník pokračuje v odpisování započatém původním odpisovatelem podle § 30 odst. 10 nebo který odpisuje podle § 30c odst. 2, a z hmotného movitého majetku, k němuž poplatník nabyl vlastnické právo v průběhu zdaňovacího období splněním dluhu, který byl zajištěn převodem práva, a má tento majetek evidován na konci zdaňovacího období,
- c) z hmotného majetku evidovaného po celé zdaňovací období u poplatníka, u něhož v průběhu zdaňovacího období nastaly účinky rozhodnutí o úpadku nebo došlo k přechodu oprávnění nakládat s majetkem náležejícím do majetkové podstaty z insolvenčního správce na daňový subjekt a opačně anebo který v průběhu zdaňovacího období vstoupil do likvidace,
- d) z hmotného majetku evidovaného u poplatníka uvedeného v § 17 za zdaňovací období vymezené v § 21a písm. c), je-li toto zdaňovací období kratší než dvanáct měsíců nepřetržitě po sobě jdoucích; toto se nepoužije u hmotného majetku zaevidovaného u poplatníka v průběhu tohoto zdaňovacího období nebo v průběhu části zdaňovacího období předcházející tomuto zdaňovacímu období, za kterou se podává daňové přiznání podle § 38ma odst. 1 písm. a).

Ustanovení tohoto odstavce se použije přiměřeně, dojde-li v průběhu zdaňovacího období ke změně právní formy veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti na jinou obchodní korporaci a akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným anebo družstva na veřejnou obchodní společnost nebo komanditní společnost.

(8) Odpisy pro účely zákona není poplatník povinen uplatnit, přitom odpisování lze i přerušit, ale při dalším odpisování je nutné pokračovat způsobem, jako by odpisování přerušeno nebylo, a to za podmínky, že v době přerušování neuplatní poplatník (vlastník ani nájemce) výdaje paušální částkou podle § 7 nebo § 9. Pokud poplatník (vlastník nebo

^{29a)} Zákon č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

nájemce) uplatní výdaje paušální částkou **nebo je jeho daň rovna paušální dani**, nelze za toto zdaňovací období uplatnit odpisy v prokázané výši ani o tuto dobu prodloužit odpisování pro daňové účely. Po dobu uplatňování výdajů paušální částkou **a ve zdaňovacím období, za které je jeho daň rovna paušální dani**, vede poplatník (vlastník nebo nájemce) odpisy pouze evidenčně.

(9) Pěstitelskými celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky se podle odstavce 2 rozumějí

- a) ovocné stromy vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 90 stromů na 1 ha,
- b) ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 1000 keřů na 1 ha,
- c) chmelnice a vinice.

(10) Hmotným majetkem se stávají věci uvedené do stavu způsobilého obvyklému užívání, kterým se rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání.

§ 38a

Zálohy

(1) Zálohy na daň z příjmů se platí v průběhu zálohového období. Zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Při stanovení výše a periodicity záloh se vychází z poslední známé daňové povinnosti. Za poslední známou daňovou povinnost se pro stanovení periodicity a výše záloh v zálohovém období považuje rovněž částka, kterou si poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém (dodatečném) přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období, s platností od následujícího dne po termínu pro podání daňového (dodatečného) přiznání, a bylo-li daňové (dodatečné) přiznání podáno opožděně, s platností od následujícího dne po dni jeho podání, do účinnosti další změny poslední známé daňové povinnosti podle tohoto ustanovení nebo zvláštního právního předpisu. Poplatník uvedený v § 2 pro účely výpočtu poslední známé daňové povinnosti však vyloučí příjmy a výdaje podle § 10. Po skončení zdaňovacího období nebo období, za něž je podáváno daňové přiznání, se zaplacené zálohy na daň, splatné v jeho průběhu, započítávají na úhradu skutečné výše daně. Ze záloh, u nichž došlo k prodloužení s placením, se na úhradu skutečné výše daně započítají pouze zálohy zaplacené do lhůty pro podání daňového přiznání. Do poslední známé daňové povinnosti se nezahrnuje daň připadající na samostatný základ daně podle § 20b. Záloha na daň se spravuje jako daň podle daňového řádu.

(2) Zálohy neplatí

- a) poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč,
- b) obec nebo kraj,
- c) zůstavitel ode dne jeho smrti,
- d) ~~poplatník, který má daň stanovenou paušální částkou.~~

(3) Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč, platí zálohy na daň na zdaňovací období, a to ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období a druhá je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období.

(4) Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, platí zálohy na daň na zdaňovací období, a to ve výši 1/4 poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne třetího měsíce zdaňovacího období, druhá záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období, třetí záloha je splatná do 15. dne devátého měsíce zdaňovacího období a čtvrtá záloha je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období.

(5) Poplatník, u něhož základ daně tvoří součet dílčích základů daně, zálohy podle odstavců 3 a 4 neplatí, pokud je jedním z nich i dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti, ze kterého měl plátce povinnost srazit zálohy na daň (§ 38h), a tento dílčí základ daně je roven nebo činí více než 50 % z celkového základu daně. Činí-li dílčí základ daně ze závislé činnosti, ze kterého měl plátce povinnost srazit zálohy na daň (§ 38h), méně než 15 %, platí se zálohy vypočtené podle odstavců 3 a 4 z celkového základu daně. Činí-li dílčí základ daně ze závislé činnosti, ze kterého měl plátce povinnost srazit zálohy na daň (§ 38h), 15 % a více, avšak méně než 50 %, platí se zálohy podle odstavců 3 a 4 v poloviční výši.

(6) Jestliže se poslední známá daňová povinnost týkala jen části zdaňovacího období nebo zdaňovacího období kratšího či delšího než 12 měsíců, je poplatník daně z příjmů právnických osob povinen si pro placení záloh dopočítat poslední známou daňovou povinnost tak, jako by se týkala zdaňovacího období v délce 12 měsíců. Propočet se provede tak, že poslední známá daňová povinnost, týkající se části zdaňovacího období nebo zdaňovacího období kratšího či delšího než 12 měsíců, vydělí se počtem měsíců, za které poplatník pobíral příjmy podléhající dani, a násobí se 12.

(7) Při změně poslední známé daňové povinnosti v průběhu zdaňovacího období se zálohy do té doby splatné nemění.

(8) Poplatník není povinen platit zálohy na daň, jestliže ukončil činnost, z níž mu plynuly zdanitelné příjmy, nebo zanikl zdroj zdanitelných příjmů, a to od splátky následující po dni, v němž došlo ke změně rozhodných skutečností; tyto skutečnosti poplatník oznámí správci daně podle zvláštního právního předpisu.

(9) Placení záloh podle odstavců 1 až 8 se nevztahuje na příjmy ze závislé činnosti, pokud nejde o příjmy ze závislé činnosti plynoucí poplatníkovi ze zahraničí, nemá-li poplatník současně jiné příjmy podrobené dani.

(10) Ve zdaňovacím období podle § 21a písm. c) do dne předcházejícího dni zápisu přeměny do obchodního rejstříku, platí za nástupnickou obchodní korporaci zálohy zanikající nebo rozdělovaná obchodní korporace, a to ve výši a periodicitě stanovené podle odstavců 1 až 9, s výjimkou sloučení, kdy takto stanovené zálohy nadále platí i nástupnická obchodní korporace. Ode dne zápisu fúze do obchodního rejstříku platí zálohy nástupnická obchodní korporace, a to ve výši a periodicitě odvozené ze součtu posledních známých daňových povinností zaniklých obchodních korporací, stanovených podle odstavce 1 věty třetí s případným dopočtem podle odstavce 6, který se při sloučení dále zvýší o poslední známou daňovou povinnost nástupnické obchodní korporace. Při převodu jmění na společníka, který je právnickou osobou, se výše a periodičita záloh placených ve zdaňovacím období podle § 21a písm. c) nemění; bude-li právním nástupcem zanikající obchodní korporace fyzická osoba, stanoví zálohy na období ode dne zápisu převodu jmění na společníka do obchodního rejstříku do konce kalendářního roku správce daně, s přihlédnutím k zálohám splatným od rozhodného dne do dne zápisu převodu jmění na společníka do obchodního rejstříku. U přeměny rozdělením stanoví nástupnickým obchodním korporacím zálohy na část zdaňovacího období podle § 21a písm. c) ode dne zápisu přeměny do obchodního rejstříku správce daně, který tímto rozhodnutím zároveň stanoví způsob rozdělení záloh zaplacených zanikající nebo rozdělovanou obchodní korporací k zápočtu na daňovou povinnost

nástupnických obchodních korporací. Zálohy zaplacené v průběhu celého zdaňovacího období podle § 21a písm. c) zanikajícími, rozdělovanými a nástupnickými obchodními korporacemi, se započtou na celkovou daňovou povinnost nástupnických obchodních korporací. Obdobně se postupuje u přeměn, u nichž rozhodným dnem přeměny bude první den kalendářního roku nebo hospodářského roku.

§ 38la

Správa paušálních veřejných pojistných

(1) Při správě paušálních veřejných pojistných se postupuje podle daňového řádu. Jejich správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky.

(2) Zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění se pro účely správy paušálních veřejných pojistných a záloh na veřejná pojistná považuje za veřejný rozpočet.

(3) Paušálními veřejnými pojistnými se pro účely paušálního režimu rozumí

- a) paušální pojistné na důchodové pojištění, kterým se pro účely paušálního režimu rozumí pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, a
- b) paušální pojistné na zdravotní pojištění, kterým se pro účely paušálního režimu rozumí pojistné na veřejné zdravotní pojištění podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

§ 38lb

Registrační povinnost poplatníka v paušálním režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a podává oznámení o vstupu do paušálního režimu, je povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu.

(2) Lhůta podle odstavce 1 je zachována, je-li nejpozději v poslední den lhůty učiněno živnostenskému úřadu podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci k dani z příjmů fyzických osob společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

§ 38lc

Oznámení o vstupu do paušálního režimu

(1) Oznámení o vstupu do paušálního režimu může poplatník daně z příjmů fyzických osob podat správci daně do desátého dne rozhodného zdaňovacího období.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po desátém dni rozhodného zdaňovacího období, může oznámení o vstupu do paušálního režimu podat správci daně do dne zahájení této činnosti.

(3) Oznámení o vstupu do paušálního režimu lze podat jen

- a) na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí,

- b) na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah a uspořádání údajů shodné s tiskopisem podle písmene a), nebo
- c) datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně učiněnou elektronicky způsobem podle daňového řádu.

(4) V oznámení o vstupu do paušálního režimu je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) své identifikační a kontaktní údaje,
- b) údaje o vstupu do paušálního režimu,
- c) údaje o důchodovém pojištění poplatníka a
- d) údaje veřejném zdravotním pojištění poplatníka.

(5) Oznámení o vstupu do paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 nebo 2 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

(6) Lhůta podle odstavce 1 nebo 2 je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno živnostenskému úřadu podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

§ 38ld

Společné oznámení

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu správci daně učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění.

(2) Podání podle odstavce 1 lze podat jen způsobem podle § 38lc odst. 3.

(3) Správce daně do 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil podání podle odstavce 1, předá v elektronické podobě údaje podle odstavce 1 příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nebo správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

(4) Na předání údajů podle odstavce 3 se hledí jako na podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, které učinil poplatník.

§ 38le

Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu

(1) Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období bezprostředně následujícího po zdaňovacím období, jehož uplynutím přestane být poplatníkem v paušálním režimu.

(2) V oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu poplatník uvede zdaňovací období, jehož uplynutím přestane být poplatníkem v paušálním režimu.

(3) Oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné.

§ 38lf

Oznámení o nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu

(1) Zjistí-li poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, že nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, oznámí tuto skutečnost včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistil.

(2) Zjistí-li správce daně, že poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o tomto zjištění včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, a o následcích toho, že se poplatník nestal poplatníkem v paušálním režimu.

§ 38lg

Oznámení o ukončení paušálního režimu

(1) Nastala-li skutečnost, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu, oznámí poplatník tuto skutečnost správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala.

(2) Zjistí-li správce daně, že nastala skutečnost, která má za následek, že poplatník přestane být poplatníkem v paušálním režimu, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o této skutečnosti a o následcích toho, že poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu.

§ 38lh

Daňové přiznání k paušální dani

(1) Na poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, se hledí, jako by v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání podal daňové přiznání, ve kterém tvrdí daň ve výši paušální daně. K podanému daňovému přiznání ani dodatečnému daňovému přiznání se nepřihlíží.

(2) Poplatník v paušálním režimu nepodává daňové přiznání z důvodu insolvenčního řízení.

§ 38li

Splatnost paušálních veřejných pojistných

Paušální veřejná pojistná jsou splatná v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

§ 38lj

Vyměření paušální daně a paušálních veřejných pojistných

(1) Daň, která je rovna paušální dani, a paušální veřejná pojistná se považují za vyměřené uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani.

(2) Daň a paušální veřejná pojistná vyměřené podle odstavce 1 správce daně předeíše do evidence daní.

§ 38Ik

Paušální zálohy

(1) Poplatník v paušálním režimu platí paušální zálohy na zálohová období. Zálohovým obdobím je pro účely paušálního režimu kalendářní měsíc.

(2) Paušální záloha zahrnuje

- a) zálohu poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů,**
- b) zálohu na pojistné na důchodové pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a**
- c) zálohu na pojistné na zdravotní pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění.**

(3) Záloha na veřejné pojistné, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha na pojistné na důchodové pojištění a záloha na pojistné na zdravotní pojištění, se spravuje jako daň podle daňového řádu. Její správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky.

(4) Paušální záloha se platí od zálohového období, ve kterém se poplatník stal poplatníkem v paušálním režimu, do zálohového období, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu.

(5) Paušální zálohy je splatná do dvacátého dne zálohového období, na které se záloha platí. Záloha na zálohové období, ve kterém poplatník v paušálním režimu zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je splatná do dvacátého dne zálohového období bezprostředně následujícího po tomto zálohovém období.

(6) Paušální záloha se platí na společný osobní daňový účet.

(7) Záloha poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí 100 Kč.

(8) Správce daně nemůže stanovit jinou výši paušální zálohy ani povolit výjimku z povinnosti daň zálohovat; tím není dotčena možnost povolit posečkání úhrady paušální zálohy nebo rozložení její úhrady na splátky.

§ 38II

Společný osobní daňový účet

(1) Společný osobní daňový účet je osobní daňový účet, který je veden pro paušální zálohy, daň, která se rovná paušální dani, a paušální veřejná pojistná.

(2) Na debetní straně společného osobního daňového účtu se evidují předpisy a odpisy odděleně za daň a za jednotlivá veřejná pojistná.

(3) Úhrada na společný osobní daňový účet se v případě splatných daňových pohledávek se stejným datem splatnosti použije na úhradu těchto pohledávek v poměru podle jejich výše.

§ 38lm

Přeplatek

(1) Přeplatek na společném osobním daňovém účtu se nepoužije na úhradu nedoplatku téhož poplatníka na jiném osobním daňovém účtu nebo na nedoplatek evidovaný u jiného správce daně; to neplatí, pokud poplatník

- a) o takové použití přeplatku požádá,
- b) přestane být poplatníkem v paušálním režimu, nebo
- c) nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu.

(2) Pokud poplatník nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, přeplatek na společném osobním daňovém účtu zaniká ve výši plateb, které byly převedeny na účet okresní správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

(3) Nepožádá-li poplatník o vrácení vratitelného přeplatku na společném osobním daňovém účtu do 6 let od konce roku, ve kterém přeplatek vznikl, přeplatek zaniká a stává se příjmem

- a) zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění v části určené podle podílu výše zálohy na pojistné na zdravotní pojištění na výši paušální zálohy a
- b) státního rozpočtu v části zbývající z přeplatku po jeho snížení o část podle písmene a)..

§ 38ln

Nedoplatek na záloze na veřejné pojistné

Nedoplatek na záloze na veřejné pojistné splatné v průběhu zdaňovacího období, za které daň poplatníka není rovna paušální dani, s výjimkou příslušenství zaniká uplynutím posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za toto období.

§ 38lo

Převod výnosu paušálního pojistného

(1) Správce daně převádí výnos zálohy na pojistné na důchodové pojištění a paušálního pojistného na důchodové pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Správce daně převádí výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění a paušálního pojistného na zdravotní pojištění na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

(3) Správce daně převádí výnos podle odstavců 1 a 2 způsobem stanoveným zákonem upravujícím rozpočtové určení daní pro převod daňového příjmu.

§ 38lp

Poskytování informací správcem daně

Správce daně poskytuje orgánům sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění informace o

- a) poplatníků v paušálním režimu potřebné pro provádění důchodového pojištění a veřejného zdravotního pojištění a
- b) placení paušálních veřejných pojistných a záloh v paušálním režimu potřebné pro provádění důchodového pojištění a veřejného zdravotního pojištění.

§ 38lq

Poskytování informací orgány sociálního zabezpečení a správcem registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění

Orgány sociálního zabezpečení a správce registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění poskytují správci daně informace o osobách samostatně výdělečně činných pro potřeby paušálního režimu.

K části druhé návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon),
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 45b

(1) Osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadu učinit též podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci k dani z příjmů nebo k dani silniční **a podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu daně z příjmů.**

(2) Podnikatel může na živnostenském úřadu učinit též podání obsahující údaje požadované v oznámení o změně registračních údajů vztahující se k registraci k dani z příjmů nebo k dani silniční.

(3) Podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci, **v oznámení o vstupu do paušálního režimu** nebo v oznámení o změně registračních údajů podle odstavců 1 a 2 lze učinit pouze

- a) elektronicky ve formátu a struktuře zveřejněné Ministerstvem průmyslu a obchodu, nebo
- b) ústně do protokolu.

(4) Živnostenský úřad předá příslušnému správci daně údaje podle odstavců 1 a 2 v elektronické podobě ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně pro přihlášku k registraci, **pro oznámení o vstupu do paušálního režimu** a pro oznámení o změně registračních údajů.

(5) K předání údajů správci daně musí dojít do 3 pracovních dnů ode dne, kdy osoba podle odstavce 1 nebo 2 učinila vůči živnostenskému úřadu podání obsahující tyto údaje.

(6) Na předání údajů živnostenským úřadem správci daně se hledí jako na podání přihlášky k registraci, **oznámení o vstupu do paušálního režimu** nebo oznámení o změně registračních údajů, které učinila osoba podle odstavce 1 nebo 2.

K části třetí návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 3

Organizační uspořádání sociálního zabezpečení

(1) Sociální zabezpečení provádí orgány sociálního zabezpečení.

(2) Na úseku sociálního zabezpečení vykonávají působnost též obecní úřady, a obecní živnostenské úřady (dále jen "živnostenské úřady") a **orgány Finanční správy České republiky**.

(3) Orgány sociálního zabezpečení jsou:

- a) Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- b) Česká správa sociálního zabezpečení,
- c) okresní správy sociálního zabezpečení,
- d) Ministerstvo vnitra,
- e) Ministerstvo spravedlnosti,
- f) Ministerstvo obrany.

§ 48

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení den

- a) zahájení (opětovného zahájení) samostatné výdělečné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti (dále jen "samostatná výdělečná činnost") s uvedením dne, od kterého je oprávněna tuto činnost vykonávat; osoba samostatně výdělečně činná, která spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ je současně povinna oznámit též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje,
- b) ukončení samostatné výdělečné činnosti; ~~za ukončení samostatné výdělečné činnosti se považuje též den přerušení této činnosti za podmínky uvedené v § 10 odst. 6 písm. a) větě druhé zákona o důchodovém pojištění,~~
- c) zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- d) od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti,
- e) od kterého nemá nárok na výplatu invalidního důchodu a rodičovského příspěvku nebo peněžité pomoci v mateřství z důvodu těhotenství a porodu, pokud peněžitá pomoc v mateřství náležela z nemocenského pojištění zaměstnanců, přestala osobně pečovat o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), anebo přestala pečovat o tuto osobu v největším rozsahu, přestala vykonávat vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání, přestala být

³⁷⁾ § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb.

nezaopatřeným dítětem nebo den ukončení výkonu zaměstnání, pokud ohlásila a doložila vznik těchto skutečností pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná, která spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ je povinna oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení též den úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, a zda pokračuje v živnostenském podnikání³⁸⁾ či nikoliv.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná, která pouze spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. c) a d) neoznamuje.

(4) Povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 3 je osoba samostatně výdělečně činná povinna splnit nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nastala skutečnost, která zakládá takovou povinnost. Osoba samostatně výdělečně činná, která ohlásila a doložila pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. e), je však povinna oznámit zánik těchto skutečností nejpozději při podání přehledu o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti podle zvláštního zákona.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná, která osobně pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a ohlásila tuto skutečnost pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna při tomto ohlášení předložit písemné prohlášení o tom, že o tuto osobu nepečuje jiná osoba, nebo písemnou dohodu všech osob, které současně osobně pečují o tuto osobu, že byla určena za osobu, která pečuje o osobu závislou na pomoci jiné osoby v největším rozsahu, anebo rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení podle § 6 odst. 4 písm. a) bodu 13.

§ 48d

(1) Osoba uvedená v § 10a odst. 1 může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) a přihlášku podle § 48b odst. 2 na předepsaných tiskopisech vydaných Ministerstvem průmyslu a obchodu učinit u živnostenského úřadu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou. **Osoba samostatně výdělečně činná může podání obsahující údaje požadované v hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) učinit u orgánů Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu.**

(2) Osoba samostatně výdělečně činná není povinna dokládat důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud Česká správa sociálního zabezpečení údaj o těchto důvodech vede ve své evidenci nebo má možnost si tento údaj obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup; Česká správa sociálního zabezpečení je povinna tyto důvody zveřejnit.

³⁸⁾ § 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

123g

Tiskopisy ^{60a)}, které v případech stanovených tímto zákonem (§ 48d odst. 1) používají osoby uvedené v § 10a odst. 1 vůči živnostenským úřadům **nebo vůči orgánům Finanční správy České republiky**, se vydávají po projednání s Českou správou sociálního zabezpečení.

^{60a)} § 45a odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., ve znění zákona č. 214/2006 Sb.

K části čtvrté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 589/1992Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 5b

(1) ~~Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka, kterou si určí, ne však méně než 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí základ daně nebo dílčí základ daně stanovený podle § 7 zákona o daních z příjmů z příjmů ze samostatné činnosti po úpravě podle § 5 a 23 zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů, pokud se dále nestanoví jinak. Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka určená touto osobou, která činí nejméně 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob.~~ Vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, není účastna důchodového pojištění, považuje se za daňový základ poměrná část daňového základu; tato část se určí tak, že se daňový základ vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a hlavní samostatné výdělečné činnosti se pro účely věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. ~~Za daňový základ se u osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů, považuje rozdíl mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z něhož se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou. Do daňového základu se nezahrnují příjmy, které jsou podle zvláštního právního předpisu⁵⁴⁾ samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně. Za daňový základ se u osoby samostatně výdělečně činné, která není povinna podávat daňové přiznání, považuje příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení; tyto příjmy a výdaje se pro účely tohoto zákona posuzují podle zákona o daních z příjmů. O daňovou ztrátu podle § 34 odst. 1 zákona o daních z příjmů se daňový základ nesnižuje.~~

(2) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí nejméně, vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce

⁵⁴⁾ § 7 odst. 6 a § 36 odst. 2 písm. t) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- a) jen hlavní samostatnou výdělečnou činnost, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty první a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla hlavní samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc,
- b) jen vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu této činnosti je účastna důchodového pojištění, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty druhé a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla vedlejší samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. U poživitele starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně se pro účely tohoto zákona dobou, po kterou tento poživatel měl nárok na výplatu nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, rozumí též doba dočasné pracovní neschopnosti po uplynutí podpůrní doby pro poskytování nemocenského stanovené předpisy nemocenského pojištění,
- c) hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti je účastna důchodového pojištění, součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a dílčího vyměřovacího základu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti nebo součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a poměrné části vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti; přitom za nejnižší vyměřovací základ se považuje vyšší z těchto součtů. Dílčí vyměřovací základ z hlavní samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty první a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu a) větě druhé. Dílčí vyměřovací základ z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty druhé a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu b) větě druhé a třetí. Poměrná část vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se určí procentní sazbou uvedenou v odstavci 1 větě první tak, že se daňový základ dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; ustanovení odstavce 1 věty třetí platí zde obdobně.

(3) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, činí součin měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 3 platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu.

(3)-(4) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na nemocenské pojištění je měsíční základ, jehož výši určuje osoba samostatně výdělečně činná. Měsíční základ však nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění^{58a)} Maximální měsíční základ však nemůže být vyšší než částka rovnající se průměru, který z vyměřovacího základu určeného nebo vypočteného podle § 5b odst. 1 za kalendářní rok na naposledy podaném přehledu podle § 15 připadá na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost; věta druhá platí i zde. Maximální měsíční základ stanovený podle věty třetí platí od měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl podán přehled podle § 15 odst. 1 za předchozí kalendářní rok, do měsíce v následujícím kalendářním roce, v němž byl nebo měl být podán tento přehled; pokud je podle tohoto přehledu podaného v následujícím kalendářním roce maximální měsíční základ vyšší než dosavadní maximální měsíční základ, platí maximální měsíční základ podle tohoto přehledu již od měsíce, v němž byl podán tento přehled. Pokud byl přehled podle § 15 odst. 1 podán opožděně, stanoví se měsíční základ za měsíc, který následuje po měsíci, v němž měl být tento přehled podán, do měsíce, v němž byl tento přehled podán, ve výši dvojnásobku částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění. K přehledu podle § 15 podanému za kalendářní rok před více než 3 roky před kalendářním rokem, v němž se pojistné na nemocenské pojištění platí, se nepřihlíží. Nelze-li maximální měsíční základ stanovit podle věty třetí, činí maximální měsíční základ polovinu průměrné mzdy za kalendářní měsíce kalendářního roku, v němž osoba samostatně výdělečně činná zahájila výkon samostatné výdělečné činnosti, a v následujícím kalendářním roce za kalendářní měsíce končící kalendářním měsícem, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1. Při doplacení pojistného na nemocenské pojištění podle § 14c odst. 5 se pojistné na nemocenské pojištění stanoví z měsíčního základu určeného ve výši dvojnásobku částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění. Pokud v kalendářním roce, v němž osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost, ji nevykonávala aspoň ve 4 kalendářních měsících, určuje si v následujícím kalendářním roce měsíční základ tak, jako by v tomto roce samostatnou výdělečnou činnost zahájila; takto se postupuje ještě v kalendářním roce následujícím po kalendářním roce uvedeném v části věty před středníkem, a to až do kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná podala nebo měla podat přehled podle § 15 odst. 1. **Měsíční základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění a vyšší než měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu.**

§ 7

Sazby pojistného

(1) Sazby pojistného činí

^{58a)} § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 5 zákona č. 187/2006 Sb.

- a) u zaměstnavatele 24,8 % z vyměřovacího základu, z toho 2,1 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- b) u zaměstnance 6,5 % z vyměřovacího základu,
- c) u osoby samostatně výdělečně činné
 - 1. 29,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 ~~a-2až~~ **3**, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění,
 - 2. 2,1 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. ~~34~~, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění,
- d) u osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění 28 % z vyměřovacího základu,
- e) u zahraničního zaměstnance 2,1 % z vyměřovacího základu.

(2) Pro stanovení pojistného na důchodové pojištění, které platí osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění za období předcházející kalendářnímu roku, ve kterém toto pojistné platí, se použije sazba pojistného platná k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.

(3) Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

§ 13

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.¹⁹⁾ **s výjimkou pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti spravovaných správcem daně z příjmů jako paušální veřejná pojistná.**

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit za podmínek dále stanovených buď pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nebo zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "zálohy na pojistné") a doplatek na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "doplatek na pojistném").

§ 13a

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné

- a) za kalendářní měsíc, ve kterém se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění v kalendářním roce podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě této přihlášky trvá naposledy za prosinec kalendářního roku, ve kterém se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění,
- b) za kalendářní měsíc, který následuje po kalendářním měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém dosáhla daňového základu (§ 5b odst. 1) ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě dosažení příjmu po odpočtu výdajů trvá naposledy za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok následující po kalendářním roce, ve kterém

¹⁹⁾ § 7 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

osoba samostatně výdělečně činná dosáhla příjmu po odpočtu výdajů ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, nebo

c) za kalendářní měsíc, ve kterém vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Pokud se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění v době, kdy je ještě povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1, platí zálohy na pojistné na základě přihlášky k účasti na důchodovém pojištění podle odstavce 1 písm. a) až po uplynutí období, za které je povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b).

(3) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné podle předchozích odstavců naposledy za kalendářní měsíc, v němž nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíc, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který jí nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(4) Pokud osobě samostatně výdělečně činné, která byla povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b), zanikla v kalendářním roce tato povinnost proto, že nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a osoba samostatně výdělečně činná poté v tomto roce zahájila samostatnou výdělečnou činnost, je povinna platit zálohy na pojistné ve výši, jako kdyby k zániku této povinnosti nedošlo; povinnost platit zálohy na pojistné přitom vzniká za kalendářní měsíc, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná, která se přihlásila podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění k účasti na důchodovém pojištění za kalendářní rok až po jeho uplynutí a nebyla povinna platit zálohy na pojistné za tento rok podle odstavce 1 písm. b), může zaplatit jednorázově zálohy na pojistné za tento rok, a to až do podání přehledu o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

(6) Zálohy na pojistné, které byly zaplacený, aniž byla dána povinnost je platit, se považují pro účely stanovení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "přeplatek na pojistném na důchodové pojištění") nebo doplatku na pojistném (§ 14 odst. 10 a 11) za zálohy na pojistné, pokud osoba samostatně výdělečně činná nepožádala o jejich vrácení před podáním přehledu podle § 15 odst. 1; požádala-li o jejich vrácení, považují se za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zálohy na pojistné podle odstavce 5.

~~(7) Osobě samostatně výdělečně činné, která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, zaniká povinnost platit zálohy na pojistné, pokud se stala plátcem daně, paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů v průběhu kalendářního roku, rozdíl mezi výší předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů ze samostatné výdělečné činnosti uvedených v protokolu o ústním jednání o stanovení daně z příjmů paušální částkou (dále jen „protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou“) za takový rok nezakládá účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a nepodala přihlášku k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění za takový rok. Povinnost platit zálohy na pojistné podle věty první zaniká od kalendářního měsíce, v němž byl osobě samostatně výdělečně činné předán protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou.~~

(8) Pro účely placení záloh na pojistné se osoba samostatně výdělečně činná považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v

kalendářním měsíci, ve kterém aspoň po část měsíce, v níž byla samostatná výdělečná činnost vykonávána trvaly skutečnosti uvedené v § 9 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění.

~~(98) Ke skutečnostem uvedeným v odstavcích 7a-8-~~**odstavci 7** se přihlíží na základě oznámení osoby samostatně výdělečně činné. K oznámení osoby samostatně výdělečně činné ~~o stanovení daně paušální částkou podle odstavce 7a~~ o výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti podle odstavce ~~8~~**7** se pro účely placení záloh na pojistné přihlíží, pokud bylo učiněno nejpozději v přehledu podle § 15 odst. 1 za příslušný kalendářní rok a doloženo nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl přehled podán. Doložení se nevyžaduje v případech, kdy potřebné údaje má okresní správa sociálního zabezpečení nebo Česká správa sociálního zabezpečení ve své evidenci nebo má možnost si je obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zveřejnit, které důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost vedlejší, není osoba samostatně výdělečně činná povinna dokládat.

(9) Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.

§ 14

(1) Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Výše zálohy na pojistné se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1 z měsíčního vyměřovacího základu.

(2) U osoby samostatně výdělečně činné, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost v předcházejícím kalendářním roce, činí výše měsíčního vyměřovacího základu 50 % z částky rovnající se průměru, který z daňového základu podle § 5b odst. 1 za tento rok připadá na 1 kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

~~(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která se stane poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou, činí měsíční vyměřovací základ 50 % jedné dvanáctiny rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z nichž se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou.~~

(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí výše měsíčního vyměřovacího základu částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu podle odstavce 5 věty první zvýšeného o 15 %.

(4) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné příslušná okresní správa sociálního zabezpečení poměrně sníží na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, měsíční vyměřovací základ, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení připadající v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o snížení, nejméně však v období tří kalendářních měsíců po sobě jdoucích, je nejméně o jednu třetinu nižší než takový příjem připadající v předcházejícím kalendářním roce v průměru na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(5) Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která se pro účely placení záloh považuje za osobu

samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 13a odst. 8 a 9 7 a 8) činí nejméně 10 % průměrné mzdy. V případě, že osoba samostatně výdělečně činná byla plátcem záloh na pojistné za měsíc prosinec, zůstává pro tuto osobu samostatně výdělečně činnou měsíční vyměřovací základ stanovený podle věty první nebo druhé v platnosti v následujícím kalendářním roce až do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1.

(6) Za kalendářní měsíc, který následuje po měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, se záloha na pojistné ve výši odpovídající měsíčnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle odstavců 2 až 5 platí do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být takový přehled podán v dalším kalendářním roce. Pokud je podle tohoto přehledu měsíční vyměřovací základ nižší než dosavadní měsíční vyměřovací základ, platí tento nižší měsíční vyměřovací základ podle tohoto přehledu již za kalendářní měsíc, v němž byl podán tento přehled.

(7) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné, která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnout, že osoba samostatně výdělečně činná není povinna platit zálohy na pojistné v období uvedeném v odstavci 4, pokud v důsledku poklesu příjmů stanoveného obdobně podle odstavce 4 by této osobě samostatně výdělečně činné v tomto období nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(8) Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrového z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc.

(9) Dlužné zálohy na pojistné se stanoví ve výši odpovídající částce měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle odstavců 2 až 5.

(10) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené podle § 4, nebo platila-li osoba samostatně výdělečně činná zálohy na pojistné za kalendářní rok, ve kterém není účastna důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(11) Doplatek na pojistném se stanoví ve výši rozdílu mezi výší pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoveného podle § 4 a výší záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období.

(12) Měsíční vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

§ 14c

(1) Osoba samostatně výdělečně činná, která je účastna nemocenského pojištění, je povinna platit pojistné na nemocenské pojištění na jednotlivé celé kalendářní měsíce, s výjimkou těch kalendářních měsíců, ve kterých trvají důvody, pro které se podle § 14 odst. 8 neplatí zálohy na pojistné (§ 13 odst. 2).

(2) Pojistné na nemocenské pojištění za kalendářní měsíc je splatné od prvního dne do posledního dne kalendářního měsíce, za který se pojistné na nemocenské pojištění platí. Pojistné na nemocenské pojištění za kalendářní měsíc, v němž osoba samostatně výdělečně

činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost, je splatné ode dne, v němž osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost, do konce následujícího kalendářního měsíce. Osoba samostatně výdělečně činná může po projednání s okresní správou sociálního zabezpečení platit pojistné na nemocenské pojištění na delší než měsíční období, avšak vždy jen do budoucna a nejdéle do konce kalendářního roku.

(3) Měsíční základ, který osoba samostatně výdělečně činná stanovila v souladu s tímto zákonem a odvedla z něho pojistné na nemocenské pojištění, lze v období splatnosti pojistného na nemocenské pojištění uvedeném v odstavci 2 větách první a druhé dodatečně zvýšit; výši pojistného na nemocenské pojištění, které bylo podle odstavce 2 věty poslední zapláceno do budoucna, nelze dodatečně měnit. Stanovením měsíčního základu se přitom rozumí zaplacení pojistného na nemocenské pojištění z měsíčního základu.

(4) Bylo-li pojistné na nemocenské pojištění zapláceno podle odstavce 2 věty poslední z vyššího měsíčního základu, než jaký byl maximální vyměřovací základ v jednotlivém kalendářním měsíci, výše pojistného na nemocenské pojištění se za tyto kalendářní měsíce dodatečně sníží tak, aby odpovídala maximálnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle § 5b odst. 34 věty třetí; částka tohoto snížení se považuje za přeplatek na pojistném na nemocenské pojištění. Pokud osoba samostatně výdělečně činná zaplatila pojistné na nemocenské pojištění za kalendářní měsíc, za který se přihlásila k účasti na nemocenském pojištění, a za následující kalendářní měsíc jednou nebo více platbami, rozdělí se toto pojistné na nemocenské pojištění na tyto měsíce rovným dílem s tím, že část platby připadající na kalendářní měsíc, za který se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na nemocenském pojištění, činí nejméně částku odpovídající minimálnímu měsíčnímu základu za tento kalendářní měsíc.

(5) Pokud osoba samostatně výdělečně činná nezaplatila pojistné na nemocenské pojištění ve lhůtě splatnosti podle odstavce 2, ale doplatí pojistné na nemocenské pojištění do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, za který se pojistné na nemocenské pojištění platí, považuje se tento doplatek za pojistné na nemocenské pojištění zaplacené za předchozí kalendářní měsíc. Na úhradu tohoto doplatku se použije přeplatek na pojistném na nemocenském pojištění, a není-li tohoto přeplatku, platba pojistného na nemocenské pojištění, která byla zaplácena do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, za který osoba samostatně výdělečně činná nezaplatila pojistné na nemocenské pojištění ve stanovené výši nebo ve lhůtě splatnosti podle odstavce 2.

(6) Jestliže pojistné na nemocenské pojištění bylo zapláceno po uplynutí lhůty stanovené v odstavci 2 nebo odstavci 5 nebo bylo zapláceno v této lhůtě, avšak v nižší částce, než mělo být zapláceno, anebo bylo zapláceno za kalendářní měsíce, za které se neplatí, jedná se o přeplatek na pojistném na nemocenské pojištění; přeplatkem na pojistném na nemocenské pojištění je dále část pojistného na nemocenské pojištění, která byla zaplácena z vyšší částky, než je maximální měsíční základ stanovený podle § 5b odst. 34 věty třetí, nebo která byla zaplácena ve vyšší částce, než která měla být zaplácena do budoucna podle odstavce 2 věty poslední.

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, **s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období je rovna paušální dani**, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ~~ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání~~ **uplynutí**

lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. **Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty.** V tomto přehledu se kromě údajů o daňovém základu, popřípadě není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nejnižším měsíčním vyměřovacím základu pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího základu (§ 15a), a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až e) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala; ustanovení § 13a odst. 9 8 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné okresní správě sociálního zabezpečení doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. ~~Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou uvádí v přehledu též tento údaj a, je povinna příslušné okresní správě sociálního zabezpečení předložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl přehled podán, protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou. Pokud je v předloženém protokole daň stanovena paušální částkou na více zdaňovacích obdobích, povinnost jeho předložení za další kalendářní rok nebo roky uvedené v protokolu se považuje za splněnou v den, kdy osoba samostatně výdělečně činná za takový kalendářní rok podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti. Rozhodnutí správce daně o zrušení platby daně paušální částkou podle zvláštního právního předpisu^{19d)} je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději v den, kdy podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, za který naposledy byla poplatníkem daně z příjmů paušální částkou.~~

(2) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je vyšší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled, a to nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. V opravném přehledu uvede novou vyšší daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou vyšší příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, vyšší vyměřovacího základu pro

^{19d)} § 17 odst. 2 a 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku rozdílu mezi pojistným na důchodové pojištění a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti, kterou má podle opravného přehledu zaplatit, a pojistným a příspěvkem, které zaplatila za kalendářní rok, za který opravný přehled podává, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Částku rozdílu na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do 8 dnů ode dne, v němž byl nebo měl být opravný přehled podán. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala nebo měla podat.

(3) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je nižší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, může osoba samostatně výdělečně činná předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, pokud původní výše tohoto základu byla určena ve vyšší než minimální výši, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud přeplatek v důsledku podání opravného přehledu vznikl, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Jestliže částka daňového základu nezakládá osobě samostatně výdělečně činné za dobu vedlejší samostatné výdělečné činnosti účast na důchodovém pojištění v kalendářním roce, za který opravný přehled podává, může spolu s opravným přehledem podat přihlášku k tomuto pojištění za kalendářní rok, za který opravný přehled podává. Opravný přehled podle věty první může osoba samostatně výdělečně činná podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce po měsíci, v němž se o změně daňového základu nebo nové výši příjmů a výdajů ze samostatné výdělečné činnosti dověděla. Opravný přehled se považuje za žádost o vrácení přeplatku; při vrácení přeplatku se postupuje podle § 17. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala.

(4) Údaj o určeném vyměřovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně změněn, s výjimkou opravného přehledu podle odstavce 2 nebo 3.

(5) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle odstavce 2 nebo 3 a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5b odst. 1 ~~až 3~~, **2 nebo 4**, vychází se z přehledu podaného osobou, která

podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou,⁶²⁾ a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

Přestupky

§ 25c

- (1) Fyzická osoba se jako osoba samostatně výdělečně činná dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 15 odst. 1
 - 1. nepodá na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích, **nebo**
 - 2. nedoloží skutečnost, že jí zpracovává daňové přiznání daňový poradce, ~~nebo~~
 - 3. ~~nepředloží protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou nebo rozhodnutí správce daně o zrušení platby daně paušální částkou,~~
 - b) nepředloží opravný přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 2,
 - c) nesplní oznamovací povinnost podle § 20a odst. 1,
 - d) neuschovává účetní záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného podle § 22c, nebo
 - e) nepoužívá tiskopisy podle § 24.
- (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 50 000 Kč.

⁶²⁾ § 40 odst. 7 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K části páté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 3a

~~(1) Vyměřovacím základem u osoby samostatně výdělečně činné je 35 % příjmu ze samostatné činnosti¹⁷⁾ před rokem 2004, 40 % příjmu ze samostatné činnosti v roce 2004, 45 % příjmu ze samostatné činnosti v roce 2005 a od roku 2006 50 % příjmu ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.¹⁸⁾ Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení se u spolupracující osoby a u osoby samostatně výdělečně činné, která vykonává samostatnou výdělečnou činnost se spolupracující osobou (spolupracujícími osobami), považuje její podíl na společných příjmech;¹⁹⁾ u osoby samostatně výdělečně činné, která je současně též spolupracující osobou, též její podíl na společných příjmech.¹⁹⁾ U osoby samostatně výdělečně činné, která vede účetnictví,²⁰⁾ společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti se za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení považuje pro účely tohoto zákona základ daně z příjmů²¹⁾ z této činnosti. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se u osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle zvláštního právního předpisu, považuje, jde-li o příjmy z činnosti podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem a za výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení se považují předpokládané výdaje za takový rok. U osoby samostatně výdělečně činné účtující v hospodářském roce se příjem ze samostatné výdělečné činnosti a výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení zúčtované v hospodářském roce zahrnují do kalendářního roku, do kterého jsou vykazovány pro účely daně z příjmů. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se nepovažují příjmy, které jsou podle zvláštního právního předpisu^{21a)} samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně, a odměny náležející podle autorského zákona z titulu jiných majetkových práv^{21b)}.~~

(1) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvést pojistné z vyměřovacího základu podle odstavce 1. Je-li vyměřovací základ podle odstavce 1 nižší než minimální vyměřovací základ, je osoba samostatně výdělečně činná povinna odvést pojistné z

¹⁷⁾ § 7 odst. 1 a 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁾ § 7 odst. 8 a § 24 odst. 1 a 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁾ § 13a zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 32/1995 Sb.

²⁰⁾ Např. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

²¹⁾ Například § 7 odst. 4 a 5 a § 23 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{21a)} § 7 odst. 8 a § 36 odst. 2 písm. c) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{21b)} § 24 a 25 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

minimálního vyměřovacího základu, není-li dále stanoveno jinak. Minimálním vyměřovacím základem se rozumí dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy; za průměrnou mzdu se pro účely tohoto zákona považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu^{16b)} s tím, že vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(3) Minimální vyměřovací základ neplatí pro osobu

- a) uvedenou v § 3 odst. 8 písm. a) až c),
 - b) která současně vedle samostatné výdělečné činnosti je zaměstnancem a odvádí pojistné z tohoto zaměstnání vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu stanoveného pro zaměstnance,
 - c) za kterou je plátcem pojistného stát (§ 3c),
- pokud tyto skutečnosti trvají po celé rozhodné období. Vyměřovacím základem u těchto osob je ~~jejich skutečný příjem po odpočtu výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmu~~ **50 % daňového základu.**

(4) Minimální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, pokud osoba samostatně výdělečně činná

- a) nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost po celé rozhodné období,
 - b) měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako osoba samostatně výdělečně činná; za pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných se pro účely tohoto zákona považuje též období prvních 3 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény), po které se nemocenské podle zvláštního právního předpisu neposkytuje, pokud se jedná o osobu samostatně výdělečně činnou, která je účastna nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných,
 - c) se stala osobou uvedenou v odstavci 3,
- pokud tyto skutečnosti trvaly po celý kalendářní měsíc.

(5) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je minimální vyměřovací základ podle odstavce 2; odstavce 3 a 4 se nepoužijí. Tento vyměřovací základ se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, po které byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu. Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se nepoužijí odstavce 3 a 4.

§ 7a

Odvod pojistného poplatníka v paušálním režimu

Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, a pojistného osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.

^{16b)} § 17 odst. 2 a 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 8

(1) Osoba zahajující samostatnou výdělečnou činnost hradí v prvním kalendářním roce této činnosti měsíční zálohy na pojistné vypočtené z minimálního vyměřovacího základu, pokud si sama nestanoví zálohu vyšší. Pokud za osobu zahajující samostatnou výdělečnou činnost je plátcem pojistného i stát, není tato osoba povinna v prvním kalendářním roce této činnosti platit zálohy na pojistné; pojistné zaplatí formou doplatku podle odstavce 5.

(2) Ve druhém roce a v následujících letech výkonu samostatné výdělečné činnosti se výše zálohy na pojistné stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z měsíčního vyměřovacího základu. Měsíční vyměřovací základ činí průměr, který z vyměřovacího základu určeného podle § 3a pro stanovení pojistného ze samostatné výdělečné činnosti za předcházející kalendářní rok připadá na jeden kalendářní měsíc s tím, že se přihlíží jen k těm kalendářním měsícům, v nichž byla samostatná výdělečná činnost vykonávána alespoň po část tohoto měsíce. Takto vypočtené zálohy se poprvé zaplatí za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled podle § 24 odst. 2, a naposledy za kalendářní měsíc předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být takový přehled předložen v dalším kalendářním roce.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná, která je současně zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů, není povinna platit zálohy na pojistné; pojistné zaplatí nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 24 odst. 2 za kalendářní rok, za který se pojistné platí.

(4) Zdravotní pojišťovna na žádost osoby samostatně výdělečně činné poměrně sníží výši zálohy na pojistné, a to v případě, že příjem této osoby ze samostatné výdělečné činnosti je po odpočtu výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmu, který připadá v průměru na 1 kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího podání žádosti, nejméně však v období 3 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, nejméně o jednu třetinu nižší než příjem připadající v průměru na 1 kalendářní měsíc v předcházejícím roce, v němž alespoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost. Snížení lze provést na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 24 odst. 2.

(5) Doplatek rozdílu mezi zálohami a skutečnou výší pojistného vypočteného podle § 3a je splatný vždy nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 24 odst. 2 za kalendářní rok, za který se pojistné platí. **Pro účely určení tohoto doplatku se na zálohy zaplacené orgánům Finanční správy České republiky osobou samostatně výdělečnou činnou, která byla v rozhodném období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani, hledí jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně.**

(6) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné stanovené podle § 2 odst. 1, jedná se o přeplatek pojistného (§ 14).

§ 8a

Záloha na pojistné poplatníka v paušálním režimu

Záloha na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí jednu dvanáctinu minimálního vyměřovacího základu stanoveného podle § 3a odst. 2.

§ 20

Obecná ustanovení o přerozdělování

(1) Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky zřizuje a spravuje zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění (dále jen "zvláštní účet"). Zvláštní účet slouží k přerozdělování pojistného a dalších příjmů zvláštního účtu. Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (dále jen "správce zvláštního účtu") vede zvláštní účet odděleně od ostatních účtů a fondů, které spravuje.

(2) Předmětem přerozdělování je pojistné vybrané všemi zdravotními pojišťovnami a příjmy zvláštního účtu, kterými jsou

- a) celkové platby státu za pojištěnce, za něž je stát plátcem pojistného,
- b) jiná plnění, která jsou na základě tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů příjmem zvláštního účtu, a
- c) úroky připsané na zvláštní účet; a
- d) zálohy na pojistné osob samostatně výdělečně činných, které jsou poplatníky v paušálním režimu, pojistné osob samostatně výdělečně činných, jejichž daň je rovna paušální dani, jejich příslušenství spravované orgány Finanční správy České republiky, přeplatek na společném osobním daňovém účtu, který se stal podle zákona o daních z příjmů příjmem zvláštního účtu, a částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu.**

(3) Z prostředků na zvláštním účtu se hradí náklady na jeho vedení a na účetní operace. O úhrn těchto nákladů se snižuje celková částka určená k přerozdělování (dále jen "částka určená k přerozdělování").

(4) Přerozdělování se provádí podle indexů a podle nákladných hrazených služeb.

(5) Přerozdělováním podle indexů se rozumí měsíční přerozdělování pojistného jednotlivým zdravotním pojišťovnám podle nákladových indexů věkových skupin a farmaceuticko-nákladových skupin a podle korekcí pro souběh skupin podle § 21. Věkovou skupinou se rozumí každá z nákladových věkových skupin pojištěnců uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Farmaceuticko-nákladovou skupinou se rozumí nákladová skupina, do níž jsou podle spotřeby léčivých přípravků zařazeni pojištěnci s onemocněním v chronickém stadiu. Nákladový index věkové skupiny a farmaceuticko-nákladové skupiny vyjadřuje, jak se v přímé souvislosti s příslušností pojištěnce do dané skupiny liší předpokládané roční náklady na hrazené služby takového pojištěnce oproti předpokládaným průměrným ročním nákladům na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění. Nákladový index pojištěnce vyjadřuje, kolikrát se předpokládané roční náklady na hrazené služby daného pojištěnce liší od předpokládaných průměrných ročních nákladů na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění. Do průměrných nákladů na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění nejsou zahrnuty náklady, které jsou předmětem přerozdělování podle odstavce 6. Způsob výpočtu nákladového indexu pojištěnce upravuje příloha č. 2 k tomuto zákonu.

(6) Přerozdělováním podle nákladných hrazených služeb se rozumí měsíční zálohové přerozdělování pojistného jednotlivým zdravotním pojišťovnám podle § 21a s ročním vyúčtováním podle § 21c, prováděné podle příslušnosti pojištěnců ke zdravotní pojišťovně, za které byly těmito zdravotními pojišťovnami uhrazeny nákladné hrazené služby.

(7) Zdravotní pojišťovny pro účely přerozdělování oceňují způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem vydaným podle § 21f písm. d) náklady na zdravotní služby vykázané poskytovateli zdravotních služeb za předchozí kalendářní rok.

Povinnosti plátců pojistného

§ 24

(1) Osoba samostatně výdělečně činná a osoba bez zdanitelných příjmů je povinna při plnění oznamovací povinnosti³¹⁾ sdělit své jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo. Osoba samostatně výdělečně činná je dále povinna sdělit své obchodní jméno, sídlo nebo místo podnikání, identifikační číslo osoby, má-li ho přiděleno, a číslo bankovního účtu, pokud z něj bude provádět platbu pojistného nebo jeho záloh. Tyto údaje je tato osoba povinna doložit. Osoba samostatně výdělečně činná, která podle zvláštního právního předpisu účtuje v hospodářském roce, je povinna vždy do 31. března kalendářního roku oznámit příslušné zdravotní pojišťovně, ke kterému datu bude podávat daňové přiznání, pokud tak učiní později než k tomuto datu.

(2) ~~Osoba samostatně výdělečně činná je povinna nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání³²⁾ za tento kalendářní rok, předložit všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byla v tomto období pojištěna, přehled o svých příjmech a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, zaplacených zálohách na pojistné, vyměřovacím základu stanoveném podle § 3a, pojistném vypočteném z tohoto vyměřovacího základu. Osoba samostatně výdělečně činná, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je povinna nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok předložit všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byla v tomto období pojištěna, přehled o výši daňového základu, zaplacených zálohách na pojistné, vyměřovacím základu stanoveném podle § 3a a pojistném vypočteném z tohoto vyměřovacího základu. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné zdravotní pojišťovně doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. Povinnost podat přehled o příjmech a výdajích příslušné zdravotní pojišťovně do 8. dubna následujícího roku má osoba samostatně výdělečně činná i v případě, kdy není povinna podle zvláštního právního předpisu daňové přiznání podávat. Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty.~~

(3) Změní-li se dodatečně údaje oznámené podle odstavců 1 a 2, jsou tyto osoby povinny ohlásit změny do osmi dnů ode dne, kdy se o nich dozvěděly, a dlužné pojistné doplatit do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděly. K tomu účelu vyplní tyto osoby opravný přehled podle odstavce 2.

³¹⁾ § 9 zákona ČNR č. 550/1991 Sb., ve znění zákona č. 59/1995 Sb.

³²⁾ ~~§ 40 odst. 3 a 4 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění zákona ČNR č. 35/1993 Sb.~~

^{40d)} § 45a odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., ve znění zákona č. 214/2006 Sb.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná podnikající na základě živnostenského oprávnění může oznámení uvedená v odstavci 1, jsou-li podávána při zahájení nebo ukončení výdělečné činnosti, učinit na předepsaném tiskopise^{40d)} u příslušného živnostenského úřadu; povinnost učinit tato oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny se v tomto případě považuje za splněnou.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná může oznámení uvedená v odstavci 1 větě první a druhé, jsou-li podávána při zahájení výdělečné činnosti, učinit společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky. Povinnost učinit tato oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny se v tomto případě považuje za splněnou.

(56) Za den splnění oznamovací povinnosti se považuje den, ve kterém bylo oznámení předáno příslušné zdravotní pojišťovně, ~~nebo podáno~~ **podáno** v případech stanovených v odstavci 4 příslušnému živnostenskému úřadu, ~~nebo podáno v případech stanovených v odstavci 5 správci centrálního registru pojištěnců~~, nebo den, v němž byla podána poštovní zásilka obsahující oznámení.

(67) Podání podle odstavce 2 lze učinit rovněž datovou zprávou s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky; příslušná zdravotní pojišťovna zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup, jaká podání lze učinit tímto způsobem.

§ 27

Centrální registr pojištěnců

(1) Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky vede registr všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění (dále jen "centrální registr pojištěnců") a spravuje jej (dále jen "správce centrálního registru pojištěnců"). Centrální registr pojištěnců obsahuje tyto údaje o pojištěncích: rodné číslo, případně jiné číslo pojištěnce, jméno, příjmení, popřípadě rodné příjmení, adresu pobytu, datum vzniku a zániku pojistného vztahu u příslušné zdravotní pojišťovny; u pojištěnců, za které je plátcem pojistného stát, časové období, v němž je plátcem pojistného stát, označení skupiny pojištěnců, datum odhlášení se ze zdravotního pojištění a přihlášení se do zdravotního pojištění v České republice podle zvláštního právního předpisu,^{27d)} nestanoví-li tento zákon jinak. Vojenská zdravotní pojišťovna sděluje potřebné údaje k vedení centrálního registru pojištěnců o všech svých pojištěncích se zřetelem na způsob vedení centrálního registru pojištěnců a s ohledem na potřebu ochrany utajovaných informací. V případě fúze sloučením Vojenské zdravotní pojišťovny s jinou zdravotní pojišťovnou podle zvláštního právního předpisu²⁴⁾, při které Vojenská zdravotní pojišťovna

^{27d)} § 8 odst. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 176/2002 Sb.

²⁴⁾ Zákon ČNR č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách.

²⁸⁾ —

²⁴⁾ Zákon ČNR č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách.

zanikne, přecházejí práva a povinnosti stanovené tímto zákonem Vojenské zdravotní pojišťovně na nástupnickou zdravotní pojišťovnu.

(2) Státní orgány a právnické osoby, které z úřední povinnosti anebo vzhledem k předmětu své činnosti vedou evidenci osob, jsou povinny na výzvu správce centrálního registru pojištěnců a ve lhůtách tímto správcem stanovených sdělovat správci údaje potřebné pro vedení centrálního registru pojištěnců. Tyto údaje se poskytují bezplatně.

(3) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje údaje o změnách v registru, týkající se počtu pojištěnců, za které je plátcem pojistného stát, vždy ke 12. dni v měsíci dalším zdravotním pojišťovnám, zřízeným podle zvláštního zákona²⁸⁾.

(4) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje informace o účasti pojištěnců na veřejném zdravotním pojištění a příslušnosti pojištěnce ke zdravotní pojišťovně poskytovatelům zdravotních služeb.

(5) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje zdravotním pojišťovnám údaje týkající se pojištěnců, kteří jsou poplatníky v paušálním režimu, vždy ke čtvrtému dni v měsíci.

(56) Na úhradě nákladů za vedení centrálního registru pojištěnců a za správu zvláštního účtu pro přerozdělování se podílejí další zdravotní pojišťovny²⁴⁾ podle počtu svých pojištěnců. Úhradu těchto nákladů je správce centrálního registru pojištěnců povinen vést odděleně od ostatních nákladů.

K části šesté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 5

(1) Za příjem se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují

a) z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny, tyto příjmy:

1. příjmy ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou částky, která se považuje za příjem z důvodu bezplatného používání motorového vozidla pro služební účely podle zákona o daních z příjmů a s výjimkou částky odpovídající příjmu, kterého dosáhlo nezaopatřené dítě za měsíce červenec a srpen, a to v rozsahu stanoveném v odstavci 8,
2. příjmy ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, ~~a jde-li o uvedené příjmy podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem, nejméně však částka stanovená v odstavci 5;~~ pokud podnikání nebo jinou výdělečnou činnost vykonávalo nezaopatřené dítě v měsících červenci a srpnu, nepovažuje se za příjem částka ve výši a za podmínek stanovených v odstavci 8,
3. příjmy z nájmu podle zákona o daních z příjmů,
4. ostatní příjmy podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou výher v hazardních hrách a výher z reklamních soutěží a slosování, cen z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a cen ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže, nebo jde o soutěžení vybrané pořadatelem soutěže anebo příjmu z jednorázové náhrady práv s povahou opakovaného plnění na základě ujednání mezi poškozeným a pojistitelem,

a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, ~~příčemž jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, považují se za výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení předpokládané výdaje,~~ po odpočtu dalších výdajů, odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů, a po odpočtu daně z příjmů připadající na tyto příjmy,

b) z příjmů, které jsou podle zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně z příjmů, tyto příjmy:

1. příjem přijatý v rámci plnění z vyživovací povinnosti nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, s výjimkou uvedeného příjmu, náhrady nebo uvedeného plnění, poskytnutých v rozhodném období z příjmů osoby, která se pro účely stanovení rozhodného příjmu považuje za společně posuzovanou osobu s osobou, která toto výživné nebo plnění přijala,
2. výsluhové náležitosti a služební příspěvek na bydlení u vojáků z povolání a výsluhové nároky u příslušníků bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů^{3c)},
3. příjmy z prodeje podílu v obchodní korporaci, s výjimkou prodeje cenného papíru, přesahuje-li doba mezi jeho nabytím a prodejem dobu pěti let, a to v rozsahu a za

^{3c)} Zákon č. 221/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

podmínek, za jakých jsou osvobozeny od daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů,

4. příjmy plynoucí jako náhrada za služebnost vzniklou ze zákona nebo rozhodnutím státního orgánu podle zvláštního právního předpisu^{3e)},
5. náhrada mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle zvláštních právních předpisů³ⁱ⁾,
6. příjmy z dávek a plnění z pojistné smlouvy o pojištění důchodu podle zákona upravujícího důchodové spoření,
7. odměna, odchodné, starobní důchod, důchod, příspěvek, poskytované z rozpočtu Evropské unie poslanci nebo bývalému poslanci Evropského parlamentu, zvolenému na území České republiky, dále zaopatření a náhrada výdajů poskytované z rozpočtu Evropské unie pozůstalému manželovi nebo manželce a nezaopatřeným dětem v případě úmrtí poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky,
8. příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům daně z příjmů fyzických osob, kteří jsou daňovými nerezidenty, od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, podle zákona o daních z příjmů,
9. příjmy za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy,
10. zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,

a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení a dalších výdajů odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů,

- c) dávky nemocenského pojištění a důchodového pojištění po odpočtu daně z příjmu připadající na tuto dávku,
- d) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,⁴⁾
- e) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech a) až d) v částce, v jaké byly vyplaceny, popřípadě po odpočtu výdajů, daní, pojistného a příspěvku uvedených v písmenech a) a b), nebyly-li tyto příjmy už započteny podle písmen a) až d),
- f) rodičovský příspěvek pro nárok na přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné,
- g) přídavek na dítě pro nárok na příspěvek na bydlení,
- h) mzdové nároky podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů,^{4a)} a to v rozsahu, ve kterém je zaměstnavatel zaměstnancům nezúčtoval,
- i) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech f) až h), a to za podmínky, v rozsahu a ve výši, v jaké se započítávají příjmy uvedené v písmenech f) až h).

(2) Do rozhodného příjmu se započítává každý z příjmů uvedených v odstavci 1 samostatně, a žádný z takových příjmů nelze snížit o ztrátu z jiného druhu příjmů ani o ztrátu ze stejného druhu příjmů, k níž došlo za jiné období než za období, za něž se rozhodný příjem

^{3e)} Například zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

³ⁱ⁾ Například § 192 zákoníku práce.

⁴⁾ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

^{4a)} Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů.

zjišťuje. Jestliže z dávek státní sociální podpory započitatelných do rozhodného příjmu [odstavec 1 písm. f) a g)] oprávněná osoba nebo osoba společně posuzovaná uhrazuje přeplatek na dávce (§ 62) nebo uhrazuje částky, které jí byly poskytnuty na uvedených dávkách neprávem nebo proto, že uvedená dávka byla poskytnuta v nesprávné výši, snižuje se rozhodný příjem o částku této úhrady v tom rozhodném období, v němž k takové úhradě došlo. Byla-li poplatníkovi daň z příjmů zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odstavci 1 se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním čtvrtletí, v němž došlo k takovému zaúčtování. Věta třetí platí obdobně, jde-li o přeplatky nebo nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

(3) Zjišťuje-li se rozhodný příjem za rozhodné období, započítávají se příjmy uvedené

- a) v odstavci 1 písm. a) bodu 1 a v odstavci 1 písm. b) bodech 5, 7 až 10 v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly zaúčtovány,
- b) v odstavci 1 písm. a) bodech 3 a 4 a v odstavci 1 písm. b), bodech 1 až 4 a 6, v odstavci 1 písm. c) a v odstavci 1 písm. d), f) až i) v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly vyplaceny.

(4) Vykonává-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost, započítává se jí jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu za každý měsíc

- a) jedna dvanáctina příjmů uvedených v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, a to bez ohledu na to, kolik měsíců osoba ve zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost vykonávala a zda tato činnost byla ve zdaňovacím období vykonávána jako činnost hlavní či vedlejší, nebo
- b) ~~jedna dvanáctina příjmů, jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, ze kterých byla stanovena daň paušální částkou~~ **částka stanovená podle odstavce 5, jde-li o poplatníka v paušálním režimu**, není-li dále stanoveno jinak.

(5) Vykonává-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost⁷¹⁾, započítává se jí však jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu vždy nejméně částka 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.

(6) Vykonává-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost, avšak v předcházejícím zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost nevykonávala, započítává se jí jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu

- a) za každý měsíc, v němž vykonávala samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost, částka odpovídající 25 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, nebo
- b) za každý měsíc, v němž vykonávala samostatnou výdělečnou činnost jako vedlejší činnost, částka, kterou uvede ve svém prohlášení o příjmu.

(7) Částka průměrné měsíční mzdy se zjišťuje za kalendářní rok předcházející období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku a vyhláší ji Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv sdělením podle průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem, s tím, že tuto částku zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.

⁷¹⁾ § 9 odst. 9 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

(8) Pro stanovení rozhodného příjmu se nepovažuje za příjem

- a) v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) bodu 1 příjem, který byl nezaopatřenému dítěti zaúčtován v měsících červenec a srpen, a to ve výši po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, po odpočtu daně z příjmů připadající na tyto příjmy a případně po odpočtu částky, která se považuje za příjem z důvodu bezplatného používání motorového vozidla pro služební i soukromé účely podle § 6 odst. 6 zákona o daních z příjmů,
- b) v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) bodu 2 za každý z měsíců červenec a srpen částka odpovídající jedné dvanáctině ročního příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, za který se zjišťuje rozhodný příjem, nebo v případech uvedených v odstavci 5 částka tam uvedená, jestliže podnikání a jiná samostatná výdělečná činnost trvala po celý takový měsíc.

(9) Příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v odstavci 1 se započtou v tom rozhodném období, v němž byly vyplaceny. Je-li příjem uvedený v odstavci 1 vyplácen v cizí měně, přepočte se na českou měnu podle příslušného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou³¹⁾ platného k prvnímu dni rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem, není-li dále stanoveno jinak. Pro přepočet měn podle věty druhé, u nichž Česká národní banka nevyhláší příslušný kurz, se použije kurz této měny obvykle používaný bankami v České republice k prvnímu dni rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem. Je-li příjem vyplácený v cizí měně předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů³⁾, přepočte se na českou měnu způsobem platným pro účely daně z příjmů.

³¹⁾ § 35 zákona ČNR č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

³⁾ Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona ČNR č.35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb. a zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb. a zákona č. 210/1997 Sb.

K části sedmé návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 6

(1) Pojištění jsou účastny též osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a účast na pojištění se týká doby jejich

- a) vedení v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud jim po dobu této evidence nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci,
- b) soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole (dále jen "střední škola") nebo vysoké škole v České republice,
- c) výdělečné činnosti v cizině po 31. prosinci 1995, jedná-li se o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a), c) a e); za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,
- d) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací podle zvláštního právního předpisu;^{6a)} za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,
- e) činnosti v České republice ve prospěch zahraničního zaměstnavatele, jde-li o osoby uvedené v § 5 odst. 5; za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,
- f) výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky,
- g) pobytu v cizině, pokud následovaly do místa vyslání k výkonu práce v zahraničí nebo k výkonu služby v zahraničí svého manžela nebo registrovaného partnera, který je státním zaměstnancem podle zákona o státní službě nebo jiným zaměstnancem organizační složky státu, se souhlasem této organizační složky státu, a nemají příjem ze závislé činnosti nebo nejsou osobami samostatně výdělečně činnými nebo nejsou osobami vykonávajícími obdobné činnosti podle práva cizího státu, do kterého byli jejich manželé nebo registrovaní partneři vysláni k výkonu práce v zahraničí nebo k výkonu služby v zahraničí; v takovém případě může hradit pojistné zaměstnavatel manžela nebo registrovaného partnera-;
- h) výkonu samostatné výdělečné činnosti ve zdaňovacím období, za které byla jejich daň z příjmů fyzických osob rovna paušální dani, uplynula-li marně lhůta pro placení paušálního pojistného na důchodové pojištění za tuto dobu.**

(2) Pojištění jsou účastny též ostatní osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění. Účast na pojištění osob uvedených ve větě první je však možná v rozsahu nejvýše 15 let; za dobu přede dnem podání přihlášky je přitom účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu jednoho roku bezprostředně před tímto dnem a doba pojištění těchto osob podle § 11 odst. 1 písm. a) a § 13 odst. 1 získaná přede dnem podání této přihlášky trvala aspoň 1 rok.

^{6a)} Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).

(3) Účast na pojištění podle odstavců 1 a 2 je možná nejdéle do dne, který bezprostředně předchází dni vzniku nároku na starobní důchod.

§ 10

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud její příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň rozhodné částky; rozhodná částka činí 2,4násobek částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Byla-li v kalendářním roce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost i vedlejší samostatná výdělečná činnost, stanoví se příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla podle § 9 odst. 7 aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a vedlejší samostatné výdělečné činnosti se pro účely stanovení příjmu podle věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrovného jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevyplácí. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se pro účely tohoto zákona považuje daňový základ osoby samostatně výdělečně činné určený podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti^{17b)}. Rozhodná částka se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Rozhodná částka se sníží o jednu dvanáctinu za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrovného jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevyplácí. Dvanáctina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná, která vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a nesplňuje podmínky účasti na pojištění podle odstavců 2 a 3, je v kalendářním roce účastna pojištění, jestliže se přihlásila k účasti na pojištění za tento rok;

^{17b)} § 5b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 305/2008 Sb.

lhůty pro podání přihlášky k účasti na pojištění stanoví zvláštní zákony.¹⁾ Ustanovení věty první platí obdobně i pro část kalendářního roku, v němž účast na pojištění vznikla nebo zanikla podle odstavce 5 nebo 6 anebo v němž vedlejší samostatná výdělečná činnost nebyla vykonávána po celý rok.

(5) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění vzniká dnem 1. ledna kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo prvním dnem kalendářního měsíce, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud tento měsíc následuje po kalendářním měsíci, v němž byla naposledy vykonávána samostatná výdělečná činnost považovaná podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění, nejdříve však dnem, v němž začala vykonávat (znovu vykonávat) samostatnou výdělečnou činnost; účast na pojištění nemůže přitom vzniknout přede dnem, od kterého je oprávněna samostatnou výdělečnou činnost vykonávat.

(6) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo posledním dnem kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění. Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné však zaniká nejpozději dnem,

- a) kterým osoba samostatně výdělečně činná ukončila samostatnou výdělečnou činnost. ~~Za ukončení samostatné výdělečné činnosti se považuje vždy přerušení této činnosti, a to ode dne přerušení této činnosti, pokud po měsíci, v němž došlo k tomuto přerušení, trvalo toto přerušení aspoň šest kalendářních měsíců po sobě jdoucích; to neplatí, byla-li samostatná výdělečná činnost přerušena z důvodů uvedených v odstavci 3 věty první,~~
- b) kterým zaniklo osobě samostatně výdělečně činné oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- c) od kterého byl osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti.

(7) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou je poplatníkem v paušálním režimu.

¹⁾ Zákon ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 590/1992 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.

K části osmé návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021**

§ 8

Povinnost platit pojistné

(1) Pojistné se platí zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn, (dále jen "příslušná zdravotní pojišťovna") **s výjimkou záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, a pojistného osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, jejichž placení upravuje zákon upravující daně z příjmů.** Povinnost platit pojistné vzniká pojištěnci dnem:

- a) nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3);
- b) zahájení samostatné výdělečné činnosti [§ 5 písm. b)];
- c) kdy se stal pojištěncem podle § 5 písm. c);
- d) ke kterému se po návratu do České republiky pojištěnec přihlásil podle odstavce 4 u příslušné zdravotní pojišťovny;
- e) návratu do České republiky po nepřetržitém pobytu v cizině, který započal již před 1. lednem 1993, pokud den návratu připadne na období po 30. dubnu 1995; uvedené skutečnosti je pojištěnec povinen příslušné zdravotní pojišťovně doložit;
- f) návratu do České republiky po nepřetržitém pobytu v cizině, který započal mezi 1. lednem 1993 a 1. červencem 1993, pokud den návratu připadne na období po 30. dubnu 1995, jestliže pojištěnec
 - 1. byl v cizině zdravotně pojištěn,
 - 2. v uvedeném období mu nebyly poskytnuty hrazené služby,
 - 3. požádal zpětně příslušnou zdravotní pojišťovnu o postup podle odstavce 4.

Tím není dotčena povinnost platit pojistné za dobu předcházející pobytu v cizině.

(2) Povinnost zaměstnavatele platit část pojistného za své zaměstnance vzniká dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a zaniká dnem skončení zaměstnání, s výjimkami stanovenými v § 6. Za den nástupu zaměstnance do zaměstnání se považuje

- a) u pracovního poměru včetně pracovního poměru sjednaného podle cizích právních předpisů den, ve kterém zaměstnanec nastoupil do práce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení pracovního poměru,
- b) u služebního poměru den, ve kterém zaměstnanec nastoupil k výkonu služby, jde-li o státního zaměstnance den nástupu služby, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení služebního poměru,
- c) u členů družstva v družstvech, kde podmínkou členství je jejich pracovní vztah k družstvu, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni, den započetí práce pro družstvo, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení členství v družstvu,
- d) u zaměstnanců činných na základě dohody o pracovní činnosti den, ve kterém poprvé po uzavření dohody o pracovní činnosti zaměstnanec začal vykonávat sjednanou práci, a za den ukončení zaměstnání se považuje den, jímž uplynula doba, na kterou byla tato dohoda sjednána, u zaměstnanců činných na základě dohody o provedení práce se postupuje obdobně,
- e) u soudců den nástupu soudce do funkce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení výkonu funkce soudce,

- f) u členů zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolnění nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva den, od něhož členu náleží odměna za výkon funkce vyplácená členům zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolnění nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva, a za den ukončení zaměstnání se považuje den, od něhož tato odměna nenáleží. Plní-li dosavadní starosta nebo primátor úkoly po uplynutí volebního období až do dne konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva a je mu vyplácena odměna uvedená ve větě první, považuje se za zaměstnance ještě po dobu, po kterou mu náleží tato odměna; to platí obdobně pro hejtmana kraje a primátora hlavního města Prahy,
- g) u poslanců Poslanecké sněmovny a senátorů Senátu Parlamentu České republiky a poslanců Evropského parlamentu zvolených na území České republiky den zvolení, a za den ukončení zaměstnání se považuje den uplynutí volebního období, popřípadě den zániku mandátu,
- h) u členů vlády, prezidenta, viceprezidenta a členů Nejvyššího kontrolního úřadu, členů Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, členů Rady Českého telekomunikačního úřadu, finančního arbitra, zástupce finančního arbitra, Veřejného ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv den nástupu do funkce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení výkonu funkce,
- i) u fyzických osob, které nejsou uvedeny v písmenech e) až h), které byly jmenovány nebo zvoleny do funkce a jejich jmenováním nevznikl pracovní nebo služební poměr, den nástupu do funkce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení výkonu funkce,
- j) dobrovolných pracovníků pečovatelské služby den, ve kterém začal dobrovolný pracovník poskytovat pečovatelskou službu, a za den ukončení zaměstnání se považuje den, kdy přestal být dobrovolným pracovníkem pečovatelské služby,
- k) u osoby pečující o dítě a osoby, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí^{16c)}, den, od něhož jim tato odměna náleží, a za den ukončení zaměstnání se považuje den, od něhož tato odměna nenáleží z jiných důvodů, než je dočasná pracovní neschopnost,
- l) u odsouzených ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence a trestu odnětí svobody zařazených do práce den zařazení do práce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den odvolání z výkonu práce,
- m) u osob činných v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik, den započetí výkonu práce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den ukončení výkonu práce,
- n) u zaměstnanců neuvedených pod písmeny a) až n) den, kdy začal zaměstnanec vykonávat práci, na jejímž základě mu plynou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, a za den ukončení zaměstnání se považuje den ukončení výkonu práce.

^{16c)} § 47i zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

(3) Povinnost státu platit pojistné za pojištěnce vzniká dnem, kdy se stát podle § 7 stává plátcem pojistného. Tato povinnost zaniká dnem, ke kterému stát přestal být podle § 7 plátcem pojistného.

(4) Pojištěnec není povinen platit pojistné po dobu, kdy je dlouhodobě v cizině, pokud je v cizině zdravotně pojištěn a učinil o této skutečnosti u příslušné zdravotní pojišťovny písemné prohlášení. Povinnost platit pojistné však zaniká až dnem, který pojištěnec v prohlášení podle věty první uvedl, ne však dříve než dnem následujícím po dni, kdy toto prohlášení bylo doručeno příslušné zdravotní pojišťovně. Od stejného dne až do dne, kdy se pojištěnec u příslušné zdravotní pojišťovny opět přihlásil, nemá pojištěnec nárok na poskytování hrazených služeb. Současně s opětovným přihlášením u příslušné zdravotní pojišťovny je pojištěnec povinen této pojišťovně dodatečně předložit doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině a jeho délce. Pokud pojištěnec nepředloží příslušné zdravotní pojišťovně doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině a jeho délce, je povinen doplatit zpětně pojistné tak, jako by k odhlášení nedošlo; penále se v takovém případě nevymáhá. Jestliže pojištěnec předloží doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině, který nekryje celou dobu, kdy nebyl povinen platit pojistné v České republice podle věty první, je povinen doplatit zpětně pojistné za každý kalendářní měsíc, ve kterém zdravotní pojištění v cizině netrvalo po celý takový kalendářní měsíc; penále se v takovém případě nevymáhá. Další prohlášení podle věty první lze zdravotní pojišťovně podat nejdříve po uplynutí 2 celých kalendářních měsíců následujících po dni opětovného přihlášení. Za dlouhodobý pobyt v cizině se považuje nepřetržitý pobyt delší šesti měsíců.

(5) Nezaplatí-li plátec pojistného pojistné ve stanovené výši a včas, je příslušná zdravotní pojišťovna povinna vymáhat na dlužníkovi jeho zaplacení včetně penále.

(6) Penále se nevymáhá při dlouhodobém pobytu pojištěnce v cizině, před kterým neučinil písemné prohlášení podle odstavce 4, neplatil pojistné a po celou dobu pobytu v cizině nečerpал hrazené služby. V takovém případě je pojištěnec povinen předložit doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině a jeho délce, které kryje celou dobu dlouhodobého pobytu v cizině. Doba dlouhodobého pobytu v cizině se v takovém případě začíná počítat ode dne uvedeného jako počátek pojištění v dokladu o uzavření zdravotního pojištění v cizině.

§ 10

Oznamovací povinnost plátců pojistného

(1) Zaměstnavatel je povinen nejpozději do osmi dnů od vzniku skutečnosti, která se oznamuje, provést u příslušné zdravotní pojišťovny oznámení o:

- a) nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a jeho ukončení; jde-li o pojištěnce podle § 2 odst. 1 písm. b), oznamuje též tuto skutečnost,
- b) změně zdravotní pojišťovny zaměstnancem, pokud mu tuto skutečnost sdělil; oznámení se provede odhlášením od placení pojistného u původní zdravotní pojišťovny a přihlášením k placení pojistného u zdravotní pojišťovny, kterou si zaměstnanec zvolil,
- c) skutečnostech rozhodných pro povinnost státu platit za zaměstnance pojistné, a to i v těch případech, kdy povinnost státu vznikla v době, kdy zaměstnanci poskytl pracovní volno bez náhrady příjmu, jsou-li mu tyto skutečnosti známy.

O oznamovaných skutečnostech je zaměstnavatel povinen vést evidenci a dokumentaci. Při plnění oznamovací povinnosti sděluje zaměstnavatel jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo zaměstnance, případně jiné číslo pojištěnce.

(2) Zaměstnanec je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně skutečnosti podle předchozího odstavce neprodleně, zjistí-li, že jeho zaměstnavatel tuto povinnost nesplnil, nebo pokud údaje uvedené pod písmeny b) a c) svému zaměstnavateli nesdělil.

(3) Pojištěnec, který je osobou samostatně výdělečně činnou, je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy tuto činnost zahájil nebo ukončil. Pojištěnec, podnikající na základě živnostenského oprávnění, splní tuto povinnost i tehdy, učiní-li oznámení příslušnému živnostenskému úřadu^{17b)}. **Pojištěnec splní povinnost oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti i tehdy, učiní-li toto oznámení společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.**

(4) Pojištěnec je povinen do osmi dnů ode dne, kdy se stal pojištěncem podle § 5 písm. c), oznámit tuto skutečnost příslušné zdravotní pojišťovně.

(5) Pojištěnec je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně nejpozději do osmi dnů skutečnosti rozhodné pro vznik nebo zánik povinnosti státu platit za něj pojistné podle § 7. Za osoby zaměstnané plní tuto povinnost zaměstnavatel, pokud jsou mu tyto skutečnosti známy. Za osoby s omezenou svéprávností plní tuto povinnost jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník.

(6) Narození pojištěnce je jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník povinen oznámit do osmi dnů ode dne narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěna matka dítěte v den jeho narození; není-li matka dítěte zdravotně pojištěna podle tohoto zákona, oznámí zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník dítěte jeho narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn otec dítěte v den jeho narození. Příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky oznámí narození pojištěnce Centrálnímu registru pojištěnců¹⁸⁾ bezprostředně po přidělení rodného čísla.

(7) Smrt pojištěnce nebo jeho prohlášení za mrtvého je povinen oznámit Centrálnímu registru pojištěnců¹⁸⁾ do osmi dnů od zápisu do matriky příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky.

^{17b)} § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění zákona č. 214/2006 Sb.

¹⁸⁾ § 27 zákona ČNR č. 592/1992 Sb., ve znění zákona ČNR č. 15/1993 Sb.

K části deváté návrhu zákona

Platné znění zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021

§ 3

Daňové příjmy rozpočtů krajů

(1) Daňové příjmy rozpočtů jednotlivých krajů tvoří

- a) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- b) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně (~~záloh na daň~~) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné ~~zaměstnavatelem jako~~ plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) ~~podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),~~
- e) **podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob s výjimkou**
 - 1. **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně,**
 - 2. **daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,**
 - 3. **záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani,**
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu a) a v § 4 odst. 1 písm. g)-,
- g) **podíl na 8,92 % z 60 % výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a výnosu daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani.**

(2) Každý kraj se na ~~procentní~~ části celostátního hrubého výnosu daně podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. g)** podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

(3) Součástí daňového příjmu podle odstavce 1 písm. a) není úhrada rozdílu mezi daní vyměřenou nebo dodatečně vyměřenou krajem správcem daně a daní krajem přiznanou nebo dodatečně přiznanou ani příslušenství daně.^{4a)}

§ 4

Daňové příjmy rozpočtů obcí

(1) Daňové příjmy rozpočtů obcí tvoří

- a) výnos daně z nemovitých věcí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,

^{4a)} § 58 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- b) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (~~záloh na daň~~) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ~~odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů~~ **odváděné plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,**
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (~~záloh na daň~~) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, ~~s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem e),~~
- e) ~~podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),~~
- e) **podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob s výjimkou**
 - 1. **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně,**
 - 2. **daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,**
 - 3. **záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani,**
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu ~~h)~~ **g)** a v § 3 odst. 1 písm. a),
- g) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- h) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (~~záloh na daň~~) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ~~odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů~~ **odváděné plátcem daně,** s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) **podíl na 23,58 % z 60 % výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a výnosu daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani.**

(2) Procento, kterým se obce s výjimkou hlavního města Prahy, Plzně, Ostravy a Brna (dále jen "ostatní obce") podílejí na ~~procentní~~ části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)**, se vypočte jako součet

- a) poměru započtené výměry katastrálních území obce (odstavec 7) k celkově započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,
- b) poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
- c) poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,09,
- d) poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,78 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na ~~část~~ **části** celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)** podílejí ostatní obce, toto celkové procento se vypočte způsobem uvedeným v odstavci 4.

(3) Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů [odstavec 2 písm. e) ~~d)~~] jsou uvedeny v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

(4) Celkové procento, kterým se ostatní obce podílejí na části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)**, se stanoví pomocí zlomku, v jehož čitateli se uvede násobek přepočítacího

koeficientu pro ostatní obce uvedený v příloze č. 3 k tomuto zákonu a celkového počtu obyvatel ostatních obcí, a ve jmenovateli součet násobků příslušných přepočítacích koeficientů uvedených v příloze č. 3 k tomuto zákonu a počtu obyvatel připadajících na hlavní město Prahu, Plzeň, Ostravu, Brno a na ostatní obce.

(5) Procento, kterým se hlavní město Praha, Plzeň, Ostrava a Brno podílejí na ~~procentní~~ části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)**, se vypočte jako součet

- a) poměru započtené výměry katastrálních území obce (odstavec 7) k celkově započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,
- b) poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
- c) poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,09,
- d) poměru násobku příslušného přepočítacího koeficientu uvedeného v příloze č. 3 k tomuto zákonu a připadajícího na hlavní město Prahu, Plzeň, Ostravu nebo Brno a počtu obyvatel hlavního města Prahy, Plzně, Ostravy nebo Brna k součtu násobků příslušných přepočítacích koeficientů uvedených v příloze č. 3 k tomuto zákonu a počtu obyvatel připadajících na hlavní město Prahu, Plzeň, Ostravu, Brno a na ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,78.

(6) Při stanovení počtu obyvatel obce pro účely propočtů podle odstavců 2 až 5 a odstavce 7 se vychází ze stavu k 1. lednu běžného roku uvedeného v bilanci obyvatel České republiky zpracované Českým statistickým úřadem k 1. lednu běžného roku.

(7) Započtenou výměrou katastrálních území obce pro účely propočtů podle odstavců 2 až 5 se rozumí výměra, která vychází z údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního k 1. lednu běžného roku, maximálně však výměra 10 ha na každého obyvatele obce.

(8) Při stanovení počtu dětí a žáků se pro účely propočtů podle odstavců 2 až 5 vychází z dokumentace škol vedené podle školského zákona, a to ze stavu k 30. září roku, který bezprostředně předchází běžnému roku.

(9) Pro účely propočtu podle odstavců 2 až 5 se počtem dětí rozumí počet dětí účastnících se předškolního vzdělávání a počtem žáků se rozumí počet žáků plnících povinnou školní docházku.

(10) Součástí daňového příjmu podle odstavce 1 písm. g) není úhrada rozdílu mezi daní vyměřenou nebo dodatečně vyměřenou obcí správcem daně a daní obcí přiznanou nebo dodatečně přiznanou ani příslušenství daně.

(11) Ministerstvo financí stanoví vyhláškou vydanou na základě údajů zpracovaných Českým statistickým úřadem, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, vždy s účinností od 1. září běžného roku

- a) celkové procento, kterým se ostatní obce podílejí na části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)**,
- b) procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na ~~procentní~~ části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) **a části výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i)**,

- c) procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na **části celostátního hrubého** výnosu daně podle odstavce 1 písm. h), stanovené v závislosti na poměru počtu zaměstnanců v obci, vykázanému v příloze k vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti, k celkovému počtu zaměstnanců takto vykázaných v České republice, a to podle stavu k 1. prosinci bezprostředně předcházejícího kalendářního roku.

Příloha 1

Procenta, kterými se jednotlivé kraje podílejí na ~~procentní~~ části celostátního hrubého výnosu daně podle § 3 odst. 1 písm. b) až f) a části výnosu podle odstavce 1 písm. g)

Kraj	Procento
Hlavní město Praha	3,183684
Středočeský	13,774311
Jihočeský	8,607201
Plzeňský	7,248716
Karlovarský	3,772990
Ústecký	8,242502
Liberecký	4,681207
Královéhradecký	6,442233
Pardubický	5,555168
Vysočina	7,338590
Jihomoravský	9,526055
Olomoucký	6,751705

Zlínský	5,251503
Moravskoslezský	9,624135
Úhrn	100,000000

K části desáté návrhu zákona

Platné znění zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2021

* * *

§ 7

(1) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona považují

- a) příjmy ze závislé činnosti uvedené v zákoně o daních z příjmů¹²⁾,
- b) příjmy ze samostatné činnosti uvedené v zákoně o daních z příjmů¹⁴⁾,
- c) příjmy z kapitálového majetku uvedené v zákoně o daních z příjmů¹⁵⁾, pokud nejde o plnění ze zákonného pojištění,
- d) příjmy z nájmu podle zákona o daních z příjmů¹⁶⁾,
- e) ostatní příjmy uvedené v zákoně o daních z příjmů, při kterých dochází ke zvýšení majetku¹⁷⁾,

a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyla pojistná zahrnuta do těchto výdajů; ~~příjmy z podnikání jsou však u osoby, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle zákona o daních z příjmů¹⁸⁾; předpokládané příjmy, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení jsou předpokládané výdaje, na jejichž základě byla stanovena daň paušální částkou.~~

(2) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona dále považují

- a) dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění,
- b) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci¹⁹⁾,
- c) plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,
- d) výživné a příspěvek na výživu rozvedeného manžela a neprovdané matce, s výjimkou těch uvedených příjmů, které byly vyplaceny z příjmů osoby, která se pro účely stanovení započitatelných příjmů považuje za společně posuzovanou osobu s osobou, která takové příjmy přijala,
- e) dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče³¹⁾, s výjimkou příspěvku na bydlení a jednorázových dávek,
- f) příspěvek na živobytí¹⁾,
- g) mzdové nároky vyplacené Úřadem práce České republiky - krajskou pobočkou, popřípadě pobočkou pro hlavní město Prahu podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů²⁰⁾,

¹²⁾ § 6 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁾ § 8 odst. 1 písm. a) až e) a písm. g) a h) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pokud nejde o plnění ze zákonného pojištění.

¹⁶⁾ § 9 odst. 1 a 7 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. § 10 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁾ § 10 odst. 1 a § 10 odst. 9 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

~~¹⁸⁾ § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.~~

¹⁹⁾ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

³¹⁾ § 47e a násl. zákona č. 359/1999 Sb.

¹⁾ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

- h) příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou od této daně osvobozeny²¹⁾, nejde-li o příjmy uvedené v písmenech a) až g) nebo v odstavci 5, s výjimkou
1. příjmů ze závislé činnosti osvobozených od daně z příjmů fyzických osob²²⁾, kromě příjmů uvedených v písmenech i), j), k) a l),
 2. přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, úmrtí a příspěvku na pohřeb podle zvláštních právních předpisů, plnění z pojištění odpovědnosti za škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,
 3. peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
 4. sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
 5. podpory a příspěvků z prostředků fundace a spolku,
 6. příjmů plynoucích z doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci podle zákona o pomoci v hmotné nouzi^{22a)},
 7. příjmu plynoucího z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách^{22b)}, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou patřící do okruhu společně posuzovaných osob podle § 4,
 8. stipendií,
 9. příjmů ve formě náhrady účelně, hospodárně a prokazatelně vynaložených výdajů spojených s darováním a odběrem krve a jejích složek, tkání, buněk nebo orgánů, pokud se tato náhrada poskytuje podle jiných právních předpisů,
 10. náhrad (příspěvků) pobytových výloh poskytovaných orgány Evropské unie zaměstnancům (národním expertům) vyslaným k působení do institucí Evropské unie,
 11. příjmu plynoucího ve formě daňového bonusu,
- a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,
- i) zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů²⁴⁾ vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,
- j) příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů^{24a)}, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení,

20) Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

21) § 4 odst. 1 a § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

22) § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

22a) § 33 a násl. a § 36 a násl. zákona č. 111/2006 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

22b) § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

23) § 5 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

24) Například § 11 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, § 119 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

24a) Například § 192 až 194 zákoníku práce, § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců

- zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,
- k) příjmy za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy,
 - l) příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům daně z příjmů fyzických osob, kteří jsou daňovými nerezidenty, od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, podle zákona o daních z příjmů,
 - m) další opakující se nebo pravidelné příjmy.

(3) Za příjem se považují též příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v odstavcích 1 a 2 v částce, v jaké byly vyplaceny, popřípadě po odpočtu výdajů, daní, pojistného a příspěvku uvedených v odstavcích 1 a 2.

(4) Je-li příjem uvedený v odstavcích 1 a 2 vyplácen v cizí měně, přepočte se na českou měnu podle příslušného kursu vyhlášeného Českou národní bankou platného k prvnímu dni období, za které se zjišťuje příjem, není-li dále stanoveno jinak. Pro přepočet měn, u nichž Česká národní banka nevyhlašuje příslušný kurs, se použije kurs této měny obvykle používaný bankami v České republice k prvnímu dni období, za které se zjišťuje příjem. Je-li příjem vyplacený v cizí měně předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů, přepočte se na českou měnu způsobem platným pro účely daně z příjmů, a to v případech, kdy je obdobím, za něž se příjem zjišťuje, kalendářní rok.

(5) Za příjem se nepovažuje příspěvek na péči²⁵⁾, část příspěvku na úhradu potřeb dítěte náležející z důvodu závislosti na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I až IV²⁶⁾, příspěvek na mobilitu²⁷⁾, příspěvek na zvláštní pomůcku²⁷⁾, příjem z prodeje nemovité věci a z odstupného za uvolnění bytu použitý k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby a zvláštní příspěvek k důchodu podle zvláštních právních předpisů²⁸⁾. Za příjem se dále nepovažuje příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva ve výši, kterou je Česká republika povinna uhradit, nebo z titulu urovnání záležitosti před Evropským soudem pro lidská práva na základě smíru nebo jednostranného prohlášení vlády ve výši, kterou se Česká republika zavázala uhradit^{28a)}. Za příjem se dále také nepovažuje příjem plynoucí z titulu odškodnění přiznaného mezinárodním trestním soudem, mezinárodním trestním tribunálem, popřípadě obdobným mezinárodním soudním orgánem, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, § 73 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 48 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 53 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁾ § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

²⁶⁾ § 47f odst. 3 a 4 zákona č. 359/1999 Sb.

²⁷⁾ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

²⁸⁾ Část první hlava druhá zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.

^{28a)} Čl. 37 odst. 1 a čl. 39 a 41 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, uveřejněné pod č. 209/1992 Sb., ve znění Protokolu č. 11 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, kterým se mění kontrolní mechanismus v ní ustavený, uveřejněného pod č. 243/1998 Sb.

Způsob zápočtu příjmů ze samostatné činnosti

(1) Za započitatelný příjem za kalendářní měsíc se u osoby, která má nebo měla příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. b), považuje

- a) částka odpovídající měsíčnímu průměru těchto příjmů za období uvedené v daňovém priznání za předchozí zdaňovací období zahrnující kalendářní měsíce, v nichž byla alespoň po část měsíce vykonávána činnost, z níž měla osoba příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. c),
- ~~b) částka odpovídající jedné dvanáctině příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob stanovené paušální částkou podle zákona o daních z příjmů¹⁸⁾;~~
- b) částka stanovená podle odstavce 2, jde-li o poplatníka v paušálním režimu.**

není-li dále stanoveno jinak.

(2) Za započitatelný příjem osoby uvedené v odstavci 1 se však považuje nejméně částka ve výši 50 % měsíční průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok s tím, že tato částka se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů a vyhláší ji Ministerstvo práce a sociálních věcí na základě údajů Českého statistického úřadu sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů. Tato částka se považuje za minimální příjem osoby uvedené v odstavci 1 vždy od 1. července roku, v němž došlo k vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok, do 30. června následujícího kalendářního roku. Částka uvedená ve větě první se nepoužije, jde-li o osobu vykonávající výdělečnou činnost, která se považuje podle zákona o důchodovém pojištění za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost²⁹⁾, nebo o osobu, jejíž činnost se nepovažuje podle zákona o důchodovém pojištění za činnost osoby samostatně výdělečně činné proto, že tuto činnost nevykonává soustavně³⁰⁾.

(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která nemá příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale nepřerušila výkon této činnosti ani jí tato činnost nebyla pozastavena, se za příjem považuje částka uvedená v odstavci 2; to neplatí, jde-li o osobu vykonávající činnost, která se považuje podle zákona o důchodovém pojištění za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost²⁹⁾, nebo o osobu, jejíž činnost se nepovažuje podle zákona o důchodovém pojištění za činnost osoby samostatně výdělečně činné proto, že tuto činnost nevykonává soustavně³⁰⁾.

(4) U osoby, která má nebo měla příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. b) a za předchozí zdaňovací období nepodala priznání k dani z příjmů a která není poplatníkem ~~daně z příjmů stanovené paušální částkou v paušálním režimu~~, se vychází z těchto příjmů za zdaňovací období předcházející takovému období. V případě, že tato osoba **nebo osoba, která je poplatníkem v paušálním režimu**, v předcházejícím zdaňovacím období podnikatelskou ani jinou samostatnou výdělečnou činnost ještě nevykonávala, vychází se nejméně z poloviny částky uvedené v odstavci 2. U osoby, na kterou se nevztahuje nejnížší započitatelný příjem podle odstavce 2, se vychází z poloviny částky uvedené v odstavci 2 až do konce kalendářního měsíce, ve kterém podá daňové priznání, nebo sama určí výši příjmu, pokud není povinna podat daňové priznání.

¹⁸⁾ § 7a zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{22b)} § 9 odst. 6 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

^{22b)} § 9 odst. 3 písm. d) a f) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.